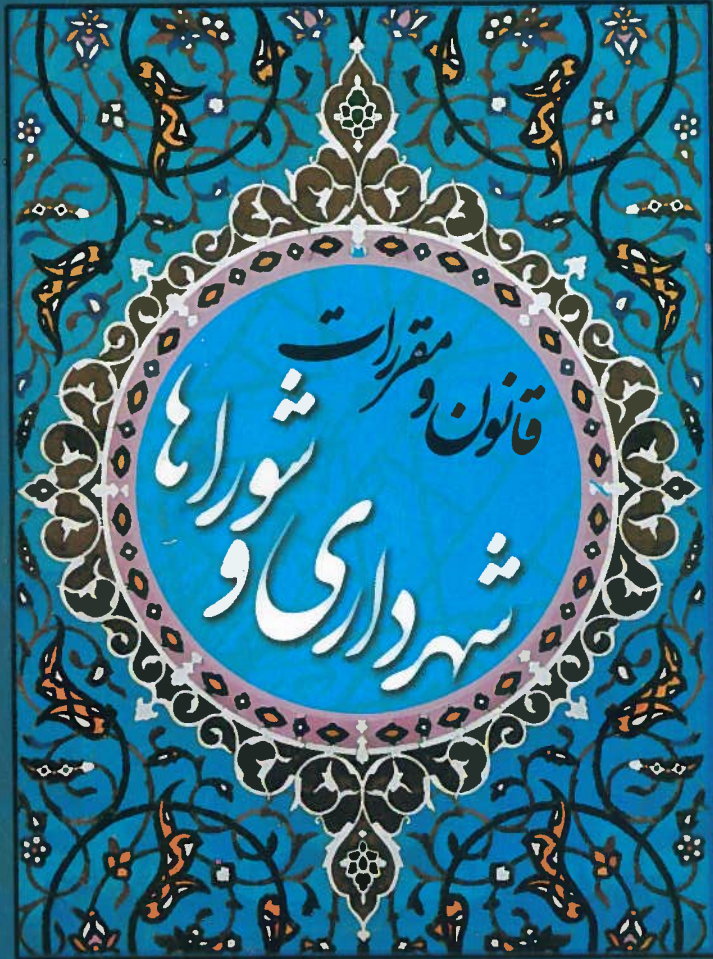

آخرین اصلاحات

تهیه و تدوین: محمد باقر انصاری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون و مقررات شهرداری و شوراها

با آخرین اصلاحات

تهیه و تدوین
محمدباقر انصاری

ایران، قوانین و احکام
قانون و مقررات شهرداری و شوراها با آخرین اصلاحات / تهیه و تدوین محمدباقر
انصاری، زیرنظر حوزه معاونت عمرانی (دفتر امور شهری و روستایی) استانداری
اصفهان - اصفهان: جهاد دانشگاهی. واحد اصفهان. ۱۳۸۲
ISBN: 964-6098-70-3 ۳۳۵ص.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
۱. شهرداری - قوانین و مقررات - ایران. اصفهان. الف. انصاری، محمدباقر.
گردآورنده. ب. استانداری اصفهان. دفتر امور شهری و روستایی. ج. جهاد دانشگاهی
واحد اصفهان

۳۴۲/۵۵۰۹
م ۸۲-۳۰۰۷۴

KMH ۲۹۳۷ ۲۲۸
کتابخانه ملی ایران

قانون و مقررات شهرداری و شوراها با آخرین اصلاحات

محمدباقر انصاری	تالیف
انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان	ناشر
هفتم	نوبت چاپ
۱۳۹۵	تاریخ نشر
۲۰۰۰	تیراژ
۳۳۵	تعداد صفحات
نگار	لیتوگرافی، چاپ و صحافی
محمد نیکزاد	مدیر تولید
مرضیه ضیایی	طرح جلد و صفحه آرایی
۱۸۰۰۰ تومان	قیمت
۹۷۸-۹۶۴-۶۰۹۸-۷۰-۳	شابک

مراکز پخش

اصفهان: ۱) انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان ۰۶۲-۳۶۶۸۰۰۳۱

۲) علم گستر سپاهان: ۰۳۱-۳۲۲۱۹۹۷۹

تهران: ۱) انتشارات جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی) تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۷۶۲۶

۲) کتابیران: ۰۲۱-۶۶۵۶۶۵۰۹-۱۸

۳) دانشیران: ۰۲۱-۶۶۴۰۰۲۲۰

www.bookjdi.ir

پایگاه اینترنتی

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانون قرار خواهد گرفت.

بسمه تعالی

آموزش و توجه به مفاهیم، اصطلاحات و واژه‌های حقوقی و عمومی که شوراها و شهرداری‌ها در روند انجام وظیفه خود به طور مستمر با آنها رو به رو هستند از مباحثی است که پرداختن به آنها از اهم ضروریات بوده و نقش کلیدی و مؤثری در انجام هر چه بهتر وظایف قانونی دارد. خدمات شهرداری‌ها و شوراها همه شهروندان یک شهر را شامل می‌شود. بنابراین جایگاه این سازمان‌ها در سطح شهر ویژه بوده و باید برای ارائه این خدمات ابزارهای قانونی را در اختیار داشته باشند. لذا قوانین و مقررات مربوطه از نیازهای ضروری آنها است. مجری قانون باید قوانین و مقررات مرتبط با حوزه کاری خود را بشناسد و آنها را در انجام وظایف خود ملاک و مبنا قرار دهد. تحولات صورت گرفته در نیم قرن اخیر، توجه به رفاه شهروندان و تلاش برای شکل‌گیری فضای شهر مناسب، اهمیت بهره‌گیری از رویکردهای علمی و توجه به قانون در اداره امور شهرها و ضرورت استفاده از آنها امری کاملاً روشن و مبرهن است، که نگارنده سعی کرده است اهم قوانین و آیین‌نامه‌های مورد نیاز شوراها و شهرداری‌ها را تهیه و ارائه نماید.

در هر حال قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مربوط به شهرداری‌ها و شوراها باید مورد مطالعه دقیق قرار گیرد و نسبت به تقویت و اصلاح آن از طریق مراجع ذیربط کوشش شود. علیهذا، مجموعه پیش روی شما به منظور دسترسی سریع به قوانین و مقررات شهرداری‌ها و شوراها با آخرین اصلاحات توسط جناب آقای محمدباقر انصاری تهیه شده که امیدوارم مورد استفاده عموم قرار گیرد.

محمدعلی طرفه

معاون امور عمرانی استانداری استان اصفهان

بسمه تعالی

شهرداری‌ها و شوراها در سطح شهر ارائه‌کنندگان خدماتی هستند که تمامی شهروندان می‌توانند از آن استفاده نمایند. از این منظر دامنه خدمات رسانی شهرداری‌ها و شوراها وسیع و نامحدود است. لذا باید ساز و کارهایی در اختیار مدیریت شهری قرار گیرد تا بتواند فضای مناسبی برای زندگی شهروندان بوجود آورد. تدوین قانون خاص اولین گام مؤثری بوده که برای اعتلای این سازمان‌ها برداشته شده است. شهرداری به مفهوم امروزی از زمان تشکیل حکومت مشروطه با تصویب قانون بلدیه در سال ۱۲۸۶ هجری شمسی پا به عرصه وجود نهاد. این قانون در پنج فصل و یکصد و هشت ماده تنظیم و تصویب گردید که در فصل چهارم چگونگی سازمان بلدیه، تقسیم کار و وظایف و حدود اختیارات اعضای انجمن و واحدهای سازمانی تابعه و نیز در ماده ۹۳ آن بر لزوم وجود کلانتر (شهردار) که اداره امور بلدیه را به عهده دارد آمده است. نهایتاً قانون شهرداری‌ها در سال ۱۳۳۴ با تصویب مجلس شورای ملی چهارچوب وظایف شهرداری‌ها را مشخص نمود و از آن زمان تا کنون تغییراتی در قوانین مزبور به وجود آمده است. در این کتاب که توسط جناب آقای محمدباقر انصاری تهیه گردیده، سعی شده حتی الامکان قانون و مقررات مورد نیاز شوراها و شهرداری‌ها با آخرین اصلاحات تنظیم و ارائه گردد، امید است مورد استفاده عموم بویژه سازمان‌های یاد شده قرار گیرد.

محمدرضا کمالی

مدیر کل امور شهری و شوراها، استانداری استان اصفهان

فهرست مطالب

قانون شهرداری	۷
آئین نامه مالی شهرداری ها	۴۱
قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری ها و اصلاح و الحاقی	۱۳۸۹
قانون نوسازی و عمران شهری	۵۷
آئین نامه اجرائی ماده ۱۲ قانون نوسازی و عمران شهری	۶۱
آئین نامه ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض	۷۵
آیین نامه استخدامی کارکنان شهرداری های کشور	۷۷
آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران	۸۳
آیین نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار	۱۰۹
لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه های عمومی، عمرانی و نظامی دولت	۱۲۳
قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح های دولتی و شهرداری ها	۱۲۹
قانون نحوه تقویم ابنیه، املاک و اراضی مورد نیاز شهرداری ها	۱۳۷
قانون مالیات بر ارزش افزوده	۱۳۹
قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۱۴۱
آئین نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی شهرها	۱۶۵
آیین نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار	۲۰۹
آیین نامه نحوه پرداخت حق جلسه و مزایا به اعضای شوراهای اسلامی	۲۱۹
آیین نامه داخلی شورای اسلامی استان	۲۳۱
آئین نامه نحوه هزینه بودجه شوراهای اسلامی کشور	۲۳۳
آئین نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی، شهرستان، استان و شورای عالی استان ها	۲۵۹
دستورالعمل نحوه مأموریت تمام وقت و پاره وقت آن دسته از کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی که به عضویت شوراهای اسلامی شهر، شهرک، بخش و روستا در آمده است	۲۶۱
آیین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر بخش و شهرک موضوع	۲۶۵

۲۶۷.....	قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران
۲۷۷.....	قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آن‌ها
۲۸۳.....	قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها
۲۸۹.....	آئین‌نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها
.....	دستورالعمل تعیین مصادیق تغییر کاربری غیرمجاز موضوع ماده ۱۰ قانون اصلاح قانون حفظ
۲۹۷.....	کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها
۳۰۵.....	قانون ایجاد شهرهای جدید
۳۱۷.....	موادی از قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران
۳۲۵.....	گزیده نظریات شورای نگهبان و آرای دیوان عدالت اداری
۳۳۵.....	منابع

قانون شهرداری

مصوب ۱۳۳۴/۴/۱۱ با اصلاحات و الحاقات

فصل اول - در تأسیس شهرداری

ماده* ۱: در هر محل که جمعیت آن حداقل به پنج هزار نفر بالغ باشد شهرداری تأسیس می‌گردد.

تبصره ۱: در هر نقطه که از نظر موقعیت و اهمیت تشکیل شهرداری ضرورت داشته باشد ولو جمعیت آن به پنج هزار نفر بالغ نشود وزارت کشور می‌تواند در آن محل دستور تشکیل انجمن و شهرداری بدهد و چنانچه پس از تشکیل شهرداری در نقاط مزبور ضمن عمل معلوم شود عوارض وصولی تکافوی هزینه شهرداری را نمی‌نماید و با در نظر گرفتن وضع اقتصادی و مالی محل برای اداره امور شهرداری درآمد جدیدی نمی‌توان تهیه نمود وزارت کشور مجاز است شهرداری این قبیل نقاط را منحل نماید.

تبصره ۲: در نقاطی که فقط در بعضی از فصول برقراری شهرداری لازم باشد برای فصل مزبور و هم‌چنین برای چند محل که به یکدیگر نزدیک و جمعاً اقتضای تشکیل شهرداری داشته باشند می‌توان یک شهرداری تأسیس کرد.

ماده ۲: حدود حوزه هر شهرداری به وسیله با تصویب انجمن شهر تعیین می‌شود و پس از موافقت شورای شهرستان و تصویب وزارت کشور قابل اجرا است.

ماده ۳: شهرداری دارای شخصیت حقوقی است.

توضیح: با توجه به تصویب قانون شوراهای اسلامی مصوب ۱۳۷۵ مواد ۴ تا ۳۲ از فصل دوم (انتخابات انجمن شهر) و ۳۳ الی ۴۴ فصل سوم (در تشکیل انجمن شهر) و

*با توجه به اصلاح تبصره (۵) ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب ۱۳۶۲ و اصلاحات بعدی آن به موجب ماده (۱) قانون اصلاح موادی از قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب اسفند ۱۳۸۹ روستاهای مرکز بخش با هر جمعیتی و روستاهای واجد شرایط چنانچه دارای سه هزار و پانصد نفر جمعیت باشند شهر شناخته می‌شوند.

مواد ۴۵ الی ۴۹ فصل چهارم (در وظایف انجمن) و مواد ۵۰، ۵۲ و ۵۳ فصل پنجم (در انتخابات شهردار و معاون شهرداری) منتهی است.

ماده ۵۱: هرگاه یکی از کارمندان ادارات دولتی از طرف انجمن برای تصدی شهرداری انتخاب شود و خود او راضی باشد اداره متبوع کارمند مکلف است با انتقال او موافقت کند.

معاون شهرداری :

ماده ۵۴: سازمان اداری شهرداری‌ها به نسبت بودجه و درآمد و حجم کار شهرداری از طرف شهرداری با اطلاع انجمن شهر تهیه و پس از تصویب وزارت کشور به موقع اجرا گذاشته خواهد شد.

تبصره: شهردار می‌تواند قسمتی از وظایف و اختیارات خود را با تصویب انجمن شهر و به موجب حکم کتبی به معاون یا سایر مسئولان شهرداری واگذار کند (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷)

فصل ششم - در وظایف شهرداری

ماده ۵۵: وظایف شهرداری به شرح ذیل است:

۱- ایجاد خیابان‌ها و کوچه‌ها و میدان‌ها و باغ‌های عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه.

* ۲- نظیف و نگاهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آب‌ها و فاضلاب و تنقیه قنوات مربوط به شهر و تأمین آب و روشنایی به وسایل ممکنه.

تبصره ۱: سد معابر عمومی و اشغال پیاده‌روها و استفاده غیرمجاز آن‌ها و میدان‌ها و پارک‌ها و باغ‌های عمومی برای کسب و یا سکنی و یا هر عنوان دیگری ممنوع است و شهرداری مکلف است از آن جلوگیری و در رفع موانع موجود و آزاد نمودن معابر و اماکن مذکور فوق وسیله مأمورین خود رأساً اقدام کند. در مورد دکه‌های منصوب قبل از تصویب این قانون شهرداری مکلف است نسبت به برداشتن آن‌ها اقدام و چنانچه صاحبان این قبیل دکه‌ها ادعای خسارتی داشته باشند با نظر کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ نسبت به

* با توجه به قانون برق ایران و اساسنامه مربوط و قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب موضوع تأمین روشنایی و آب منتهی است.

جبران خسارات آن‌ها اقدام کند ولی کسانی که بعد از تصویب این قانون اقدام به نصب دکه‌هایی در معابر عمومی کنند شهرداری موظف است رأساً و به وسیله مأمورین خود در برداشتن این قبیل دکه‌ها و رفع سد معبر اقدام کند و اشخاص مزبور حق ادعای هیچ‌گونه خسارتی نخواهند داشت.

تبصره ۲ و ۳: با توجه به قانون برق ایران و اساسنامه مربوط و قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب منتفی است.

تبصره ۴: شهرداری مکلف است محل‌های مخصوصی برای تخلیه زباله و نخاله و فضولات ساختمانی و مواد رسوبی فاضلاب‌ها و نظایر آن‌ها تعیین و ضمن انتشار آگهی به اطلاع عموم برساند.

محل‌های تخلیه زباله باید خارج از محدوده شهر تعیین شود و محل تأسیسات کارخانجات تبدیل زباله به کود به تشخیص شهرداری خواهد بود. رانندگان وسایل نقلیه اعم از کندرو و یا موتوری مکلف‌اند آن‌ها را فقط در محل‌های تعیین شده از طرف شهرداری خالی نمایند.

مجازات متخلفین طبق ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی تعیین می‌شود. در صورت تخلف مراتب هر بار در گواهینامه رانندگی متخلف قید و اگر ظرف یک سال سه بار مرتکب همان تخلف شود بار سوم به حداکثر مجازات خلافی محکوم و گواهینامه او برای یک سال ضبط می‌شود و در همان مدت از رانندگی ممنوع خواهد بود. به تخلفات مزبور در دادگاه بخش رسیدگی خواهد شد.

۳- با توجه به قانون تشکیل وزارت بازرگانی و قانون نظام صنفی منتفی است.

۴- مراقبت در امور بهداشت ساکنین شهر و تشریک مساعی با مؤسسات وزارت بهداری در آبله‌کوبی و تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از امراض ساریه.

۵- جلوگیری از گدایی، واداشتن گدایان به کار و توسعه آموزش عمومی و غیره.

۶- اجرای تبصره ۱ ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و تأسیس مؤسسات فرهنگی و بهداشتی تعاونی مانند بنگاه حمایت مادران و نوانخانه و پرورشگاه و درمانگاه و بیمارستان و شیرخوارگاه و تیمارستان و کتابخانه و کلاس‌های مبارزه با بی‌سوادی و کودکان و باغ کودکان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوب و همچنین کمک به این قبیل مؤسسات و مساعدت مالی به انجمن تربیت بدنی و پیشاهنگی و کمک به انجمن‌های خانه و مدرسه و

اردوی کار.

شهرداری در این قبیل موارد و هم‌چنین در مورد موزه‌ها و خانه‌های فرهنگی و زندان با تصویب انجمن شهر از اراضی و ابنیه متعلق به خود با حفظ مالکیت به رایگان و یا با شرایط معین به منظور ساختمان و استفاده به اختیار مؤسسات مربوط خواهد گذاشت.

۷- حفظ و اداره کردن دارائی منقول و غیرمنقول شهرداری و اقامه دعوی بر اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری.

۸- برآورد و تنظیم بودجه و متمم بودجه و اصلاح بودجه و تفریح بودجه شهرداری و تنظیم پیشنهاد برنامه ساختمانی و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر، یک نسخه از بودجه مصوب و برنامه ساختمانی به وسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور ارسال می‌شود.

۹- انجام معاملات شهرداری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیرمنقول و مقاطعه و اجاره و استیجاره پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح و صرفه و مقررات آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها پیش‌بینی شده در این قانون.

۱۰- اهداء و قبول اعانات و هدایا به نام شهر با تصویب انجمن.

اعانات پرداختی به شهرداری یا مؤسسات خیریه از طرف وزارت دارائی جزء هزینه قابل قبول اعانه‌دهندگان پذیرفته می‌شود و اعانه‌دهنده نسبت به مبلغ اعانه‌ای که داده است از مالیات بر درآمد معاف می‌باشد.

۱۱- با توجه به قانون تشکیل وزارت بازرگانی منتفی است.

۱۲- تهیه آمار مربوط به امور شهر و موالید و متوفیات.

۱۳- ایجاد غسلخانه و گورستان و تهیه وسایل حمل اموات و مراقبت در انتظام

امور آن‌ها.

۱۴- اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق و هم-

چنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک واقع در معابر عمومی و کوچه‌ها و اماکن عمومی و دالان‌های عمومی و خصوصی و پر کردن و پوشاندن چاه‌ها و چاله‌های واقع در معابر و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکن‌ها و ایوان‌ها مشرف و مجاور به معابر عمومی که افتادن آن‌ها موجب خطر برای عابران است و جلوگیری از ناودان‌ها و

دودکش‌های ساختمان‌ها که باعث زحمت و خسارت ساکنین شهرها باشد.

تبصره: در کلیه موارد مربوط به رفع خطر از بناها و غیره و رفع مزاحمت‌های مندرج در ماده فوق شهرداری پس از کسب نظر مأمور فنی خود به مالکین یا صاحبان اماکن یا صاحبان ادوات منصوب ابلاغ مهلت‌دار متناسبی صادر می‌نماید و اگر دستور شهرداری در مهلت معین به موقع اجرا گذاشته نشود شهرداری رأساً با مراقبت مأمورین خود اقدام به رفع خطر یا مزاحمت خواهد نمود و هزینه مصروف را به اضافه صدی پانزده خسارت از طرف دریافت خواهد کرد.

مقررات فوق شامل کلیه اماکن عمومی مانند سینماها، گرمابه‌ها، مهمانخانه‌ها، دکاکین، قهوه‌خانه‌ها، کافه و رستوران‌ها، پاساژها و امثال آن که محل رفت‌وآمد مراجعه عمومی است نیز می‌باشد.

۱۵- با توجه به بند ۲ ماده ۱ قانون و وظایف وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷ و ماده ۹ آئین‌نامه مربوط و ماده ۴۷ آئین‌نامه قانون حفاظت محیط‌زیست مصوب ۱۳۵۲ و مواد ۲ و ۳ قانون سازمان دامپزشکی مصوب ۱۳۵۰ به غیر از قسمت اخیر آن (دفع حیواناتی که مبتلا به امراض ساریه بوده و یا در شهر بلاصاحب و مضر هستند) منتهی است.

۱۶- با توجه به قانون تشکیل وزارت بازرگانی و قانون نظام صنفی منتهی است.
۱۷- به جز «پیشنهاد اصلاح نقشه شهر در صورت لزوم و ایجاد و توسعه معابر و خیابان‌ها و میدان‌ها و باغ‌های عمومی» با توجه به لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران منتهی است.

۱۸- تهیه و تعیین میدان‌های عمومی برای خرید و فروش ارزاق و توقف وسایط نقلیه و غیره.

۱۹- با توجه به قانون تشکیل وزارت بازرگانی و قانون نظام صنفی منتهی است.
۲۰- جلوگیری از ایجاد و تأسیس کلیه اماکن که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای ساکنین یا مخالف اصول بهداشت در شهرهاست شهرداری مکلف است از تأسیس کارخانه‌ها، کارگاه‌ها، گاراژهای عمومی و تعمیرگاه‌ها و دکان‌ها و هم‌چنین مراکزی که مواد محترقه می‌سازند و اسطبل چارپایان و مراکز دامداری و به طور کلی

تمام مشاغل و کسب‌هایی که ایجاد مزاحمت و سروصدا کنند یا تولید دود و یا عفونت و یا تجمع حشرات و جانوران نماید جلوگیری کند و در تخریب کوره‌های آجر و گچ و آهک پزی و خزینه گرمابه‌های عمومی که مخالف بهداشت است اقدام نماید و با نظارت و مراقبت در وضع دودکش‌های اماکن و کارخانه‌ها و وسایط نقلیه که کار کردن آن‌ها دود ایجاد می‌کند از آلوده شدن هوای شهر جلوگیری نماید و هرگاه تأسیسات مذکور فوق قبل از تصویب این قانون به وجود آمده باشد آن‌ها را تعطیل کند و اگر لازم شود آن‌ها را به خارج از شهر انتقال دهد.

تبصره: شهرداری در مورد تعطیل و تخریب و انتقال به خارج از شهر مکلف است مراتب را ضمن دادن مهلت مناسبی به صاحبان آن‌ها ابلاغ نماید و اگر صاحب‌ملک به نظر شهرداری معترض باشد باید ظرف ده روز اعتراض خود را به کمیسیون مرکب از سه نفر که از طرف انجمن شهر انتخاب خواهند شد تسلیم کند - رأی کمیسیون قطعی و لازم‌الاجرا است.

هرگاه رأی کمیسیون مبنی بر تأیید نظر شهرداری باشد و یا صاحب‌ملک در موقع اعتراض نکرده و یا در مهلت مقرر شخصاً اقدام نکند شهرداری به وسیله مأمورین خود رأساً اقدام خواهد نمود.

۲۱- احداث بناها و ساختمان‌های موردنیاز محل از قبیل رختشوی‌خانه و مستراح و حمام عمومی و کشتارگاه و میدان‌ها و باغ کودکان و ورزشگاه مطابق اصول صحی و فنی و اتخاذ تدابیر لازم برای ساختمان خانه‌های ارزان‌قیمت برای اشخاص بی‌بضاعت ساکن شهر.

۲۲- تشریک مساعی با فرهنگ در حفظ ابنیه و آثار باستانی شهر و ساختمان‌های عمومی و مساجد و غیره.

۲۳- با توجه به قانون وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مصوب ۱۳۶۷ و آئین‌نامه مربوط و تشکیل سازمان بهزیستی منتفی است.

۲۴- صدور پروانه برای کلیه ساختمان‌هایی که در شهر می‌شود.

***تبصره:** شهرداری در شهرهایی که نقشه جامع شهر تهیه شده مکلف است طبق

* ماده واحده (مصوب ۱۳۶۶): فعالیت شغلی پزشکان و صاحبان حرف و وابسته در ساختمان‌های مسکونی و تجاری ملکی و اجاره‌ای بلامانع است.

ضوابط نقشه مذکور در پروانه‌های ساختمانی نوع استفاده از ساختمان را قید کند. در صورتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیر تجاری محل کسب یا پیشه و یا تجارت دایر شود شهرداری مورد را در کمیسیون مقرر در تبصره ۱ ماده ۱۰۰ این قانون مطرح می‌نماید و کمیسیون در صورت احراز تخلف مالک یا مستأجر با تعیین مهلت مناسب که نباید از دو ماه تجاوز نماید در مورد تعطیل محل کسب یا پیشه و یا تجارت ظرف مدت یک ماه اتخاذ تصمیم می‌کند.

این تصمیم به وسیله مأمورین شهرداری اجرا می‌شود و کسی که عالمأ از محل مزبور پس از تعطیل برای کسب و پیشه و یا تجارت استفاده کند به حبس جنحه‌ای از شش ماه تا دو سال و جزای نقدی از پنج هزار و یک ریال تا ده هزار ریال محکوم خواهد شد و محل کسب نیز مجدداً تعطیل می‌شود.

دایر کردن دفتر وکالت و مطب و دفتر اسناد رسمی و ازدواج و طلاق و دفتر روزنامه و مجله و دفتر مهندسی به وسیله مالک از نظر این قانون استفاده تجاری محسوب نمی‌شود. (پاراگراف اخیر به موجب قانون ۵۲/۵/۱۷ الحاق گردیده است.)

۲۵- ساختن خیابان‌ها و آسفالت کردن سوارمروها و پیاده‌روهای معابر و کوچه‌های عمومی و انهار و جدول‌های طرفین از سنگ، آسفالت و امثال آن به هزینه شهرداری هر محل.

تبصره : به موجب قانون مصوب ۱۳۴۵/۱۱/۲۷ حذف شده است.

۲۶- پیشنهاد برقراری یا الغاء عوارض شهر و هم‌چنین تغییر نوع و میزان عوارض اعم از کالاهای وارداتی و صادراتی کشور و محصولات داخلی و غیره و ارسال یک نسخه از تصویب‌نامه برای اطلاع وزارت کشور.

***تبصره ۱:** با توجه به ماده ۱۳ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ منتفی است.

تبصره ۲: کالاهای عبوری از شهرها که برای مقصد معینی حمل می‌شود از پرداخت هرگونه عوارض به شهرداری‌های عرض راه معاف می‌باشد.

***تبصره ۳:** با توجه به قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ منتفی است.

تبصره ۴: آئین‌نامه‌های گریز از پرداخت عوارض شهرداری و استتکاف از آن با موافقت وزارتین کشور و دادگستری تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران به موقع اجرا

گذاشته می‌شود.

۲۷- وضع مقررات خاصی برای نامگذاری معابر و نصب لوحه نام آن‌ها و شماره‌گذاری اماکن و نصب تابلوی الصاق اعلانات و برداشتن و محو کردن آگهی از محل - های غیرمجاز و هرگونه اقداماتی که در حفظ نظافت و زیبایی شهر مؤثر باشند.^۱

ماده ۵۶: شهرداری خارج از حدود مصوب شهر حق تعهد و تهیه و توزیع آب و برق و سایر تأسیسات شهرداری را ندارد.

ماده ۵۷: اجرای مقررات شهرداری که جنبه عمومی دارد و به تصویب انجمن رسیده پس از اعلام برای کلیه ساکنین شهر لازم‌الرعايه است و اگر تصمیمی در حدود قوانین و وظایف مربوط به انجمن شهر راجع به شخص یا اشخاص یا مؤسسات معینی اتخاذ شده باشد پس از ابلاغ در صورتی که آن‌ها به تصمیم متخذه تسلیم نباشند می - توانند ابتدا به انجمن شهر و در ثانی به انجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی به وزارت کشور شکایت نمایند. و نظر انجمن ولایتی یا وزارت کشور ابلاغ می‌شود و چنانچه قبل از انجام تشریفات فوق، اقدامی از طرف شهرداری شده باشد و پس از رسیدگی محقق شود که ضرورت نداشته و متضمن خسارتی باشد شهرداری باید خسارت ناشیه از آن اقدام را جبران کند.

چنانچه تصمیم وزارت کشور به ضرر معترض یا معترضین اتخاذ شود متضرر می - تواند به دادگاه‌های عمومی مراجعه نماید.

فصل هفتم: مقررات استخدامی و مالی

الف - مقررات استخدامی

ماده ۵۸: مقررات استخدامی کلیه کارکنان شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آن بر طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که وزارت کشور به استناد تبصره ۳۸ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور تدوین و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رساند.

تبصره: به موجب قانون مصوب ۴۵/۱۱/۲۷ حذف شده است.

مواد ۵۹، ۶۰، ۶۱: به موجب قانون مصوب ۴۵/۱۱/۲۷ حذف شده است.

ماده ۶۲: به منظور راهنمایی و ایجاد هماهنگی در امور شهرداری‌ها و آموزش

۱. بند ۲۷ به موجب قانون مصوب ۴۵/۱۱/۲۷ الحاق گردیده است.

کارکنان شهرداری‌ها و همچنین نظارت در حسن اجرای وظایفی که طبق این قانون به عهده وزارت کشور گذاشته شده است سازمان متناسبی در وزارت کشور پیش‌بینی و تأسیس می‌شود.

این سازمان موظف است تشکیلات خود را از هر نظر تکمیل و همواره مهندسی و کارشناسان تحصیل کرده در رشته‌های مختلف موردنیاز شهرداری‌ها را که دارای مدارک علمی و تخصصی باشند در اختیار داشته باشد تا به منظور بازرسی شهرداری‌ها و تهیه برنامه‌های مهم اصلاحات شهری و ساختمانی شهرها و بهبود و مدیریت سازمان شهرداری‌ها مورد استفاده قرار گیرد. (اصلاحی مصوب ۴۵/۱۱/۲۷)

تبصره ۱: سازمان مذکور در این ماده مکلف است به منظور رفع احتیاجات فنی و اداری شهرداری‌های کشور در مرکز هر استان دفاتر فنی شهرداری متشکل از مهندسی و کارشناسان مورد احتیاج تشکیل دهد.

تبصره ۲: وزارت کشور می‌تواند با انعقاد قراردادهای خاصی از خدمات افراد متخصص و یا دستگاه‌های مهندس مشاور اعم از داخلی یا خارجی استفاده نموده و حق الزحمه مناسبی معادل آنچه در برنامه‌های عمرانی دولت به این قبیل افراد یا مؤسسات برای کارهای مشابه پرداخت می‌شود، بپردازد. (تبصره ۲ به موجب قانون ۴۵/۱۱/۲۷ الحاق شده).

مواد ۶۳ و ۶۴: به موجب ماده ۱۱۳ اصلاحی نسخ شده است.

ب - مقررات مالی :

ماده ۶۵: هر شهرداری دارای بودجه‌ای است که پس از تصویب انجمن شهر قابل اجرا می‌باشد.

ماده ۶۶: سال مالی شهرداری یک سال تمام شمسی است که از اول فروردین‌ماه شروع و در آخر اسفندماه خاتمه می‌یابد.

ماده ۶۷: شهرداری مکلف است منتهی تا روز آخر دی‌ماه بودجه سالیانه خود را به انجمن پیشنهاد نماید و انجمن نیز باید قبل از اسفندماه هر سال آن را رسیدگی و تصویب کند و همچنین شهرداری موظف است تفریغ بودجه هر سال را تا آخر اردیبهشت‌ماه سال بعد به انجمن تسلیم و انجمن باید تا آخر خردادماه آن را رسیدگی و تصویب نماید.

تبصره: شهرداری موظف است نسخه‌ای از بودجه و تفریغ بودجه را حداکثر تا ۱۵ روز بعد از تصویب به وسیله فرماندار به وزارت کشور ارسال دارد.

ماده ۶۸: بودجه و تخصیص اعتبارات شهرداری به استثنای موارد زیر که از محل درآمدهای مستمر شهرداری پرداخت خواهد شد.

- بندهای ۱ لغایت ۵ ذیل این ماده قانونی وفق تبصره ۴۹ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور منتفی است.

برای تأمین هزینه‌های سازمانی و اداری شهرداری و امور دفاع غیرنظامی، امور خیریه و سایر تکالیفی که به موجب قانون به عهده شهرداری‌ها محول است بر اساس تقسیماتی خواهد بود که با توجه به احتیاجات و مقتضیات محل به پیشنهاد شهرداری و تصویب انجمن شهر رسیده باشد و در هر صورت میزان اعتبارات عمرانی نباید از ۰/۰۴۰ بودجه سالانه کمتر باشد.

تبصره ۱: مصرف اعتباراتی که به تصویب انجمن شهر می‌رسد باید منحصرأ در حوزه همان شهرداری و با نظارت انجمن شهر باشد.

تبصره ۲: با توجه به قانون بودجه یاد شده بالا منتفی است.

تبصره ۳: با توجه به قانون بودجه یاد شده و حذف سهم آموزش و پرورش و قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش... مصوب ۱۳۷۲ منتفی است.

مواد ۶۹ و ۷۰: و تبصره‌های ذیل آن به موجب ماده ۱۱۳ اصلاحی نسخ شده است.

ماده ۷۱: شهرداری مکلف است هر شش ماه یکبار منتهی تا پانزدهم ماه بعد صورت جامعی از درآمد و هزینه شهرداری را که به تصویب انجمن شهر رسیده برای اطلاع عموم منتشر و سه نسخه از آن را به وزارت کشور ارسال نمایند و همچنین شهردار مکلف است هر ۶ ماه یک دفعه آمار کلیه عملیات انجام شده از قبیل خیابان‌سازی و ساختمان‌عمرات و سایر امور اجتماعی و بهداشتی و امثال آن را برای اطلاع عموم منتشر نموده نسخه‌ای از آن را به وزارت کشور بفرستد.

ماده ۷۲: به موجب ماده ۱۱۳ اصلاحی نسخ شده است.

ماده ۷۳: کلیه عوارض و درآمد هر شهرداری منحصرأ به مصرف همان شهر خواهد رسید و در نقاطی که به موجب تبصره ۲ ماده ۱ این قانون جمعاً یک شهرداری

تشکیل می‌شود تقسیم هزینه به نسبت درآمد هر یک از محل‌ها می‌باشند.

ماده ۷۴: شهرداری با تصویب انجمن شهر آئین‌نامه اجرائی وصول عوارض شهرداری و آب‌بها و امثال آن را تدوین و تنظیم می‌نماید.

تبصره: دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند قبل از انجام معاملات قطعی نسبت به عوارض مستغلات و اراضی شهری مفاصا حساب شهرداری را مطالبه و قبل از ارائه مفاصا حساب از تنظیم سند خودداری نمایند.

ماده ۷۵: عوارض و درآمد شهرداری به وسیلهٔ مأمورین مخصوصی که از طرف شهرداری به نام مأمور وصول تعیین می‌شوند دریافت خواهد شد و مأمورین وصول باید طبق مقررات امور مالی تضمین کافی بسپارند.

ماده ۷۶: و تبصره آن به موجب ماده ۱۱۳ اصلاحی نسخ شده است.

***ماده ۷۷:** رفع هرگونه اختلاف بین مؤدی و شهرداری در مورد عوارض و بهای خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمان‌های وابسته به آن به کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت کشور و دادگستری و انجمن شهر ارجاع می‌شود و تصمیم کمیسیون مزبور قطعی است بدهی‌هایی که طبق تصمیم این کمیسیون تشخیص شود طبق مقررات اسناد لازم‌الاجرا به وسیلهٔ ادارهٔ ثبت قابل وصول می‌باشد اجرای ثبت مکلف است بر طبق تصمیم کمیسیون مزبور به صدور اجرائیه و وصول طلب شهرداری مبادرت نماید، در نقاطی که سازمان قضائی نباشد رئیس دادگستری شهرستان یک نفر را به نمایندگی دادگستری تعیین می‌نماید و در غیاب انجمن شهر انتخاب نماینده انجمن از طرف شورای شهرستان به عمل خواهد آمد.

ماده ۷۸: عوارضی که توأم با مالیات‌های دولتی اخذ می‌شود به وسیلهٔ دارائی وصول و همچنین عوارض کالاهایی که باید شرکت‌ها و مؤسسات پردازند به ترتیبی که شهرداری مقرر می‌دارد به وسیلهٔ همان مؤسسات دریافت می‌گردد. و کلیهٔ وجوهی که جمع‌آوری می‌شود باید در صورت وجود بانک در بانک متمرکز و در صورت نبودن بانک در شهر یا در محل نزدیک به آن شهرداری با نظارت انجمن در شهرداری متمرکز شود.

تبصره ۱: اداره دارائی موظف است هر ۱۵ روز یک‌بار صورت درآمد شهرداری را

* اصلاحی ۹۱/۵/۱ مجلس شورای اسلامی و ابلاغ ۹۳/۲/۱۰ (تأیید مجمع تشخیص مصلحت)

که بانک یا صندوق شهرداری تودیع کرده به شهرداری ارسال دارد.

تبصره ۲: وجوهی که به نام سپرده یا امانت به شهرداری داده می‌شود باید در حساب مخصوصی نگهداری شود و شهرداری به هیچ عنوان حق ندارد در وجوه سپرده و یا امانات دخل و تصرفی نماید. ولی پس از ده سال از تاریخ استحقاق مطالبه در صورت عدم مطالبه ذینفع شهرداری می‌تواند وجوه مطالبه نشده را به درآمد عمومی خود منظور نماید.

شهرداری باید هر سال اعتبار متناسبی در بودجه خود برای پرداخت این قبیل سپرده‌ها منظور نماید تا در صورت مراجعه ذینفع یا قائم‌مقام قانونی او و احراز استحقاق از اعتبار مزبور پرداخت شود. هرگاه این اعتبار کافی نباشد شهرداری مکلف است این قبیل وجوه را از درآمد جاری خود بپردازد. (پاراگراف اخیر تبصره ۲ به موجب قانون ۵۲/۳/۷ الحاق گردیده است).

ماده ۷۹: کلیه پرداخت‌های شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و با رعایت مقررات آئین‌نامه مالی به عمل خواهد آمد این اسناد باید به امضای رئیس حسابداری و شهردار که ذی‌حساب خواهند بود یا قائم‌مقام آنان که مورد قبول انجمن باشد برسد.

شهردار موظف است منتهی تا ۱۵ هرماه حساب درآمد و هزینه ماه قبل شهرداری را به انجمن شهر تسلیم کند.

در نقاطی که تاکنون شهرداری تشکیل نشده و طبق مقررات این قانون باید تشکیل شود هزینه انتخابات انجمن شهر از وجوه موضوع ماده ۸۲ این قانون به طور وام پرداخت و پس از تشکیل شهرداری وام مزبور جزء دیون در بودجه شهرداری منظور و مسترد خواهد شد.

تبصره: اعتبارات مصوب برای بنگاه‌های خیریه زیر نظر هیئت‌مدیره هر بنگاه به مصرف خواهد رسید و هیئت‌مدیره طبق مقررات بازرگانی با نظارت انجمن وظایف محوله را انجام خواهد داد.

ماده ۸۰: با توجه به تبصره ۴۹ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۵۲ و بودجه سال ۱۳۵۳ کل کشور منتفی است.

ماده ۸۱: منسوخ است. (۱)^۱

ماده ۸۲: و تبصره‌های آن - به موجب قانون ۵۹/۴/۲۴ نسخ شده است.

ماده ۸۳: منسوخ است. (۲)

ماده ۸۴: مؤسسات وابسته به شهرداری از قبیل لوله‌کشی آب، برق، اتوبوس‌رانی که دارای شخصیت حقوقی بشوند می‌توانند با اصول بازرگانی اداره شوند، اساسنامه این قبیل مؤسسات باید به تصویب انجمن شهر و موافقت وزارت کشور برسد.

ماده ۸۵: با توجه به ماده ۳۴ قانون نوسازی و لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی... مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران منتفی است.

فصل هشتم - در مقررات جزائی

با تصویب قانون شوراهای اسلامی مواد ۸۶ الی ۸۹ و تبصره آن منتفی است.

ماده ۹۰: کسانی که به موجب مقررات این قانون محکومیت قطعی پیدا کنند از حق انتخاب کردن و انتخاب شدن در دو دوره محروم خواهند شد.

ماده ۹۱: هرگاه اعضاء انجمن یا شهرداران غیر کارمند دولت مرتکب جرائم مذکور در قانون اصلاح ماده ۱۹ اصلاحی قانون کیفر عمومی شوند مانند کارمندان دولت درباره آن‌ها عمل خواهد شد. در صورتی که عضو انجمن به ارتکاب اعمال زیر متهم گردد و مورد تعقیب دادسرا قرار گیرد پس از صدور کیفرخواست دادستان از عضویت انجمن معلق و در صورت ثبوت جرم علاوه بر مجازاتی که در قوانین برای اینگونه اعمال مقرر است مرتکب برای دو دوره از حق عضویت انجمن نیز محروم می‌گردد.

۱- در مورد تبانی با مقاطعه‌کاران و اشخاص طرف معامله با شهرداری اعم از اینکه تبانی مستقیم باشد یا غیرمستقیم.

۲- در مورد اعمال اغراض شخصی در کارهای شهرداری که بالنتیجه باعث اختلال امور و موجب زیان شهر و شهرداری می‌شود.

تبصره: رسیدگی در دو مورد اخیر در دادگاه‌ها خارج از نوبت و فوری به عمل خواهد آمد.

۱. (۲۰۱) به موجب ماده ۱۱۳ اصلاحی قانون شهرداری منسوخ است.

ماده ۹۲: نوشتن هر نوع مطلبی یا الصاق هر نوشته‌ای بر روی دیوارهای شهر که مخالف مقررات انجمن شهر باشد ممنوع است مگر در محل‌هایی که شهرداری برای نصب و الصاق اعلانات معین می‌کند و در این محل‌ها فقط باید به نصب و الصاق آگهی اکتفا کرد و نوشتن روی آن نیز ممنوع است، متخلف علاوه بر تأدیه خسارت مالکین به پرداخت پانصد تا یک هزار ریال جریمه محکوم خواهد شد.

فصل نهم - خاتمه

ماده ۹۳: از تاریخ تصویب این قانون لایحه شهرداری مصوب یازدهم آبان ماه ۱۳۳۱ و لوایح متمم آن و همچنین کلیه قوانینی که با این قانون مغایرت دارد، ملغی است.

ماده ۹۴: از تاریخ ابلاغ این قانون انجمن‌های شهر که به موجب مقررات قبلی تشکیل شده است منحل شناخته می‌شود و وزارت کشور مکلف است نسبت به تشکیل مجدد آن‌ها بر طبق این قانون اقدام نماید.

ماده ۹۵: وزارتین کشور و دادگستری مأمور اجرای این قانون می‌باشند.

*** ماده ۹۶:** شهرداری می‌تواند برای تأمین احتیاجات شهری از قبیل باغ‌های عمومی ایجاد تأسیسات برق و آب و نظایر آن به منظور اصلاحات شهری و رفع نیازمندی‌های عمومی لازم باشد و باید تمام یا قسمتی از اراضی یا املاک یا ابنیه واقع در محدوده شهر به تصرف شهرداری درآید از مقررات قانون توسعه معابر مصوب سال ۱۳۲۰ استفاده نماید.

*** تبصره ۱:** هرگاه قسمتی از تأمین نیازمندی‌های شهری طبق قانون به عهده سازمان‌ها و مؤسسات دولتی گذاشته شده باشد سازمان‌ها و مؤسسات مزبور برای انجام وظایف محوله با تصویب انجمن شهر به وسیله شهرداری از مقررات این ماده استفاده خواهند نمود.

*** تبصره ۲:** (اصلاحی ۵۸/۹/۲۱) سازمان‌ها و مؤسسات دولتی که اراضی و املاک

* به توضیح بعد از ماده ۹۶ مراجعه شود

* به توضیح بعد از ماده ۹۶ مراجعه شود

و ابنیه‌ای داشته باشند که مشمول حکم این ماده باشد مکلفانند در صورت تصویب شورای شهر و تأیید استاندار آن اراضی و ابنیه را بلاعوض در اختیار شهرداری قرار دهند.

***تبصره ۳:** در موارد فوق پس از انجام تشریفات مقرر در این قانون و رعایت تبصره ۲ ماده ۴ قانون توسعه معابر مصوب ۱۳۲۰ خودداری مالک از انجام معامله مانع اجرای نقشه شهرداری نخواهد بود و شهرداری مجاز است اراضی یا املاک را به منظور عملیات عمرانی به تصرف خود درآورد.

تبصره ۴: به موجب قانون نوسازی و عمران شهری نسخ شده است.

***تبصره ۵:** در صورتی که در مسیر احداث یا توسعه خیابان و گذر باغ عمومی و میدان ملکی باشد که مالک یا مالکین آن مشخص نباشد و یا به ثبت نرسیده باشد اقدامات و عملیات شهرداری متوقف نخواهد شد و شهرداری باید قبل از هر اقدام مشخصات کامل ملک مزبور را با حضور نمایندگان دادستان و ثبت و انجمن شهر صورت مجلس نماید، صورت مجلس مزبور مبنای اجرای پرداخت غرامت طبق مقررات خواهد بود و در موردی که مالک یا مالکین ملک مشخص باشد امتناع آنان از انتخاب و معرفی کارشناس خود یا کارشناس مشترک مانع از اجرای نقشه مصوب شهرداری نخواهد بود.

نسبت به املاکی که به ثبت نرسیده باشد و طبق مفاد این قانون به تصرف شهرداری درآید صورت مجلس تنظیم می‌گردد و در صورت مجلس مزبور آثار تصرف و حدود و مساحت و مشخصات کامل قید می‌گردد.

مدعی مالکیت می‌تواند با ارائه صورت مجلس مذکور در این قانون نسبت به تقاضای ثبت ملک خود اقدام و پس از احراز مالکیت بهای تعیین شده را دریافت نماید.

تبصره ۶: اراضی کوچه‌های عمومی و میدان‌ها و پیاده‌روها و خیابان‌ها و به طور کلی معابر و بستر رودخانه‌ها و نهرها و مجاری فاضلاب شهرها و باغ‌های عمومی و گورستان‌های عمومی و درخت‌های معابر عمومی واقع در محدوده هر شهر که مورد استفاده عموم است ملک عمومی محسوب و در مالکیت شهرداری است.

ایجاد تأسیسات آبیاری از طرف وزارت آب و برق در بستر رودخانه‌ها واقع در محدوده شهرها بلامانع است شهرداری‌ها نیز مکلفانند برای اجرای هرگونه عملیات عمرانی در بستر رودخانه‌ها قبلاً نظر وزارت آب و برق را جلب نمایند.

توضیح: تبصره‌های ۱ و ۲ و ۳ و ۵ و قسمت اخیر ماده ۹۶ با توجه به لایحه قانون نحوه خرید و تملک اراضی املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۷ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران منتفی است.

مواد ۹۷ و ۹۸: به موجب قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران منسوخ است.

تبصره ماده ۹۸: تا زمانی که نقشه جامع شهرها تهیه و به تصویب شورای عالی شهرسازی نرسیده باشد نقشه‌های عمرانی و شهرسازی باید به تصویب وزارت کشور برسد.

ماده ۹۹: شهرداری‌ها مکلفاند در مورد حریم شهر اقدامات زیر را بنمایند:

۱- تعیین حدود حریم و تهیه نقشه جامع شهرسازی با توجه به توسعه احتمالی شهر.

۲- تهیه مقرراتی برای کلیه اقدامات عمرانی از قبیل قطعه‌بندی و تفکیک اراضی، خیابان‌کشی، ایجاد باغ و ساختمان، ایجاد کارگاه و کارخانه و همچنین تهیه مقررات مربوط به حفظ بهداشت عمومی مخصوص به حریم شهر با توجه به نقشه عمرانی شهر.

حریم و نقشه جامع شهرسازی و مقررات مذکور پس از تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور برای اطلاع عموم آگهی و به موقع اجرا گذاشته خواهد شد.

تبصره ۱: تغییر حدود فعلی شهرها از لحاظ اجرای مقررات قانون اصلاحات اراضی تأثیری نخواهد داشت.

تبصره ۲: عوارضی که از عقد قراردادها عاید می‌گردد بایستی تماماً به شهرداری‌های محل اجرای قرارداد پرداخت گردد.

تبصره ۳: به موجب قانون نوسازی و عمران شهری نسخ شده است.

۳- به منظور حفظ بافت فرهنگی - سیاسی و اجتماعی تهران و شهرستان‌های کرج، ورامین، شهریار و بخش‌های تابعه ری و شمیرانات، دولت مکلف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه نسبت به اصلاح حریم شهر تهران، کرج، ورامین، شهریار و بخش‌های تابعه ری و شمیرانات بر اساس قانون تقسیمات کشوری و منطبق بر محدوده قانونی شهرستان‌های مذکور اقدام نماید.

هزینه‌های حاصل از اجرای این بند از محل درآمد موضوع تبصره ۲ این قانون تأمین خواهد شد.

نقاطی که در اجرای این قانون از حریم شهرداری‌های مذکور جدا می‌شوند در صورتی که در محدوده قانونی و استحفاظی شهر دیگری قرار گیرند عوارض متعلقه کماکان توسط شهرداری مربوط دریافت خواهد شد. و در غیر این صورت توسط بخشداری مربوط اخذ و به حساب خزانه واریز می‌گردد.

همه ساله لااقل معادل ۰/۰۸۰ وجوه واریزی مذکور در بودجه سالانه کل کشور برای فعالیت‌های عمرانی موضوع تبصره ۳ این قانون منظور خواهد شد.

تبصره ۱: به منظور حفاظت از حریم مصوب شهرهای استان تهران، شهرداری‌های مربوطه مکلفاند از مقررات تبصره ذیل ماده ۲ قانون نظارت بر گسترش شهر تهران مصوب ۱۳۵۲/۵/۱۷ استفاده نمایند.

تبصره ۲: به منظور جلوگیری از ساخت‌وسازهای غیرمجاز در خارج از حریم مصوب شهرها و نحوه رسیدگی به موارد تخلف کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت کشور، قوه قضائیه و وزارت مسکن و شهرسازی در استانداری‌ها تشکیل خواهد شد. کمیسیون حسب مورد و با توجه به طرح جامع (چنانچه طرح جامع به تصویب نرسیده باشد با رعایت ماده ۴ آئین‌نامه احداث بنا در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها مصوب ۱۳۵۵) نسبت به صدور رأی قلع بنا یا جریمه معادل پنجاه درصد تا هفتاد درصد قیمت روز اعیانی تکمیل شده اقدام خواهد نمود.

مراجع ذی‌ربط موظفاند برای ساختمان‌هایی که طبق مقررات این قانون و نظر کمیسیون برای آن‌ها جریمه تعیین و پرداخت گردیده در صورت درخواست صاحبان آن‌ها برابر مقررات گواهی پایان کار صادر نمایند.

تبصره ۳: شهرداری‌های سراسر کشور مکلفاند علاوه بر اعتبارات دولتی حداقل هشتاد درصد از عوارض و درآمدهایی را که از حریم استحفاظی شهرها کسب می‌نمایند با نظارت فرمانداری و بخشداری ذی‌ربط در جهت عمران و آبادانی روستاها و شهرک‌های واقع در حریم، خصوصاً در جهت راه‌سازی، آموزش و پرورش، بهداشت، تأمین آب آشامیدنی و کشاورزی هزینه نمایند.^۱

۱. بند ۳ و ۳ تبصره به موجب قانون الحاق یک بند و ۳ تبصره مصوب ۷۲/۱۲/۱ به عنوان بند ۳ به ماده ۹۹ قانون شهرداری‌ها الحاق شده است.

ماده ۱۰۰: مالکین اراضی و املاک واقع در محدوده شهر یا حریم آن باید قبل از هر اقدام عمرانی یا تفکیک اراضی و شروع ساختمان از شهرداری پروانه اخذ نمایند. شهرداری می‌تواند از عملیات ساختمانی ساختمان‌های بدون پروانه یا مخالف مفاد پروانه به وسیله مأمورین خود اعم از آنکه ساختمان در زمین محصور یا غیر محصور واقع باشد جلوگیری نماید.

تبصره ۱: در موارد مذکور فوق که از لحاظ اصول شهرسازی یا فنی یا بهداشتی، قلع تأسیسات و بناهای خلاف مشخصات مندرج در پروانه ضرورت داشته باشد یا بدون پروانه شهرداری ساختمان احداث یا شروع به احداث شده باشد به تقاضای شهرداری موضوع در کمیسیون‌هایی مرکب از نماینده وزارت کشور به انتخاب وزیر کشور و یکی از قضات دادگستری به انتخاب وزیر دادگستری و یکی از اعضای انجمن شهر به انتخاب انجمن مطرح می‌شود. کمیسیون پس از وصول پرونده به ذینفع اعلام می‌نماید که ظرف ده روز توضیحات خود را کتباً ارسال دارد، پس از انقضای مدت مذکور کمیسیون مکلف است موضوع را با حضور نماینده شهرداری که بدون حق رأی برای ادای توضیح شرکت می‌کند ظرف مدت یک ماه تصمیم مقتضی برحسب مورد اتخاذ کند در مواردی که شهرداری از ادامه ساختمان بدون پروانه یا مخالف مفاد پروانه جلوگیری می‌کند مکلف است حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ جلوگیری موضوع را در کمیسیون مذکور مطرح نماید در غیر این صورت کمیسیون به تقاضای ذینفع به موضوع رسیدگی خواهد کرد. در صورتی که تصمیم کمیسیون بر قلع تمام یا قسمتی از بنا باشد مهلت مناسبی که نباید از دو ماه تجاوز کند تعیین می‌نماید.

شهرداری مکلف است تصمیم مزبور را به مالک ابلاغ کند. هرگاه مالک در مهلت مقرر اقدام به قلع بنا ننماید شهرداری رأساً اقدام کرده و هزینه آن را طبق مقررات آئین‌نامه اجرای وصول عوارض از مالک دریافت خواهد نمود (اصلاحی به موجب قانون مصوب ۵۲/۵/۱۷).

تبصره ۲: در مورد اضافه بنا زائد بر مساحت زیربنای مندرج در پروانه ساختمانی واقع در حوزه استفاده از اراضی مسکونی کمیسیون می‌تواند در صورت عدم ضرورت قلع اضافه بنا با توجه به موقعیت ملک از نظر مکانی (در بر خیابان‌های اصلی یا خیابان‌های فرعی و یا کوچه بن باز یا بن بست) رأی به اخذ جریمه‌ای که متناسب با نوع استفاده از

فضای ایجادشده و نوع ساختمان از نظر مصالح مصرفی باشد تعیین و شهرداری مکلف است بر اساس آن نسبت به وصول جریمه اقدام نماید.

(جریمه نباید از حداقل یکدوم کمتر و از سه برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر مترمربع بنای اضافی بیشتر باشد) در صورتی که ذینفع از پرداخت جریمه خودداری نمود شهرداری مکلف است مجدداً پرونده را به همان کمیسیون ارجاع و تقاضای صدور رأی تخریب را بنماید. کمیسیون در این مورد نسبت به صدور رأی تخریب اقدام خواهد نمود.

تبصره ۳: در مورد اضافه بنا زائد بر مساحت مندرج در پروانه ساختمانی واقع در حوزه استفاده از اراضی تجارتي و صنعتی و اداری کمیسیون می تواند در صورت عدم ضرورت قلع اضافه بنا با توجه به موقعیت ملک از نظر مکانی (در بر خیابان های اصلی یا خیابان های فرعی و یا کوچه بن باز یا بن بست) رأی به اخذ جریمه ای که متناسب با نوع استفاده از فضای ایجادشده و نوع ساختمان از نظر مصالح مصرفی باشد تعیین و شهرداری مکلف است بر اساس آن نسبت به وصول جریمه اقدام نماید (جریمه نباید از حداقل ۲ برابر کمتر و از ۴ برابر ارزش معاملاتی ساختمان برای هر مترمربع بنای اضافی ایجادشده بیشتر باشد) در صورتی که ذینفع از پرداخت جریمه خودداری نمود شهرداری مکلف است مجدداً پرونده را به همان کمیسیون ارجاع و تقاضای صدور رأی تخریب را بنماید. کمیسیون در این مورد نسبت به صدور رأی تخریب اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴: در مورد احداث بنای بدون پروانه در حوزه استفاده از اراضی مربوطه در صورتی که اصول فنی و بهداشتی و شهرسازی رعایت شده باشد کمیسیون می تواند با صدور رأی بر اخذ جریمه به ازای هر مترمربع بنای بدون مجوز یکدهم ارزش معاملاتی ساختمان یا یک پنجم ارزش سرقفلی ساختمان، در صورتی که ساختمان ارزش دریافت سرقفلی داشته باشد، هرکدام که مبلغ آن بیشتر است از ذینفع، بلامانع بودن صدور برگ پایان ساختمان را به شهرداری اعلام نماید. اضافه بنا زائد بر تراکم مجاز بر اساس مفاد تبصره های ۲ و ۳ عمل خواهد شد.

تبصره ۵: در مورد عدم احداث پارکینگ و یا غیرقابل استفاده بودن آن و عدم امکان اصلاح آن کمیسیون می تواند با توجه به موقعیت محلی و نوع استفاده از فضای

پارکینگ رأی به اخذ جریمه‌ای که حداقل یک برابر و حداکثر دو برابر ارزش معاملاتی ساختمانی برای هر مترمربع فضای از بین رفته پارکینگ باشد صادر نماید (مساحت هر پارکینگ با احتساب گردش ۲۵ مترمربع می‌باشد) شهرداری مکلف به اخذ جریمه تعیین شده و صدور برگ پایان ساختمان می‌باشد.

تبصره ۶: در مورد تجاوز به معابر شهر، مالکین موظف هستند در هنگام نوسازی بر اساس پروانه ساختمان و طرح‌های مصوب رعایت بره‌های اصلاحی را بنمایند. در صورتی که برخلاف پروانه و یا بدون پروانه تجاوزی در این مورد انجام گیرد شهرداری مکلف است از ادامه عملیات جلوگیری و پرونده امر را به کمیسیون ارسال نماید. در سایر موارد تخلف مانند عدم استحکام بنا، عدم رعایت اصول فنی و بهداشتی و شهرسازی در ساختمان رسیدگی به موضوع در صلاحیت کمیسیون‌های ماده ۱۰۰ است.

تبصره ۷: مهندسان ناظر ساختمانی مکلف‌اند نسبت به عملیات اجرائی ساختمانی که به مسئولیت آن‌ها احداث می‌گردد از لحاظ انطباق ساختمان با مشخصات مندرج در پروانه و نقشه‌ها و محاسبات فنی ضمیمه آن مستمراً نظارت کرده و در پایان کار مطابقت ساختمان با پروانه و نقشه و محاسبات فنی را گواهی نمایند. هرگاه مهندس ناظر برخلاف واقع گواهی نماید و یا تخلف را به موقع به شهرداری اعلام نکند و موضوع منتهی به طرح در کمیسیون مندرج در تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری و صدور رأی بر جریمه یا تخریب ساختمان گردد شهرداری مکلف است مراتب را به نظام معماری و ساختمانی منعکس نماید. شورای انتظامی نظام مذکور موظف است مهندس ناظر را در صورت ثبوت تقصیر برابر قانون نظام معماری و ساختمانی حسب مورد با توجه به اهمیت موضوع به ۶ ماه تا سه سال محرومیت از کار و در صورتی که مجدداً مرتکب تخلف شود که منجر به صدور رأی تخریب به وسیله کمیسیون ماده ۱۰۰ گردد به حداکثر مجازات محکوم کند. مراتب محکومیت از طرف شورای انتظامی نظام معماری و ساختمانی در پروانه اشتغال درج و در یکی از جراید کثیرالانتشار اعلام می‌گردد. شهرداری مکلف است تا صدور رأی محکومیت به محض وقوف از تخلف مهندس ناظر و ارسال پرونده کمیسیون ماده ۱۰۰ به مدت حداکثر ۶ ماه از اخذ گواهی امضاء مهندس ناظر مربوطه برای ساختمان جهت پروانه ساختمان شهرداری خودداری نماید. مأموران شهرداری نیز مکلف‌اند در مورد ساختمان‌ها نظارت نمایند و هرگاه از موارد تخلف در پروانه به موقع

جلوگیری نکنند و یا در مورد صدور گواهی انطباق ساختمان با پروانه مرتکب تقصیری شوند طبق مقررات قانونی به تخلف آنان رسیدگی می‌شود و در صورتی که عمل ارتكابی مهندسان ناظر و مأموران شهرداری واجد جنبه جزائی هم باشد از این جهت نیز قابل تعقیب خواهند بود.

در مواردی که شهرداری مکلف به جلوگیری از عملیات ساختمانی است و دستور شهرداری اجرا نشود می‌تواند با استفاده از مأموران اجرائیات خود و در صورت لزوم مأموران انتظامی برای متوقف ساختن عملیات ساختمانی اقدام نماید.

تبصره ۸: دفاتر اسناد رسمی مکلفانند قبل از انجام معامله قطعی در مورد ساختمان‌ها گواهی پایان ساختمان و در مورد ساختمان‌های ناتمام گواهی عدم خلاف تا تاریخ انجام معامله را که توسط شهرداری صادر شده باشد ملاحظه و مراتب را در سند قید نمایند.

در مورد ساختمان‌هایی که قبل از تصویب قانون ۶ تبصره الحاقی به ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها (۱۳۵۵/۱۱/۲۴) معامله انجام گرفته و از ید مالک اولیه خارج شده باشد در صورتی که مورد معامله کل پلاک را شامل نگردد گواهی عدم خلاف یا برگ پایان ساختمان الزامی نبوده و با ثبت و تصریح آن در سند انجام معامله بلامانع می‌باشد.

در مورد ساختمان‌هایی که قبل از تاریخ تصویب نقشه جامع شهر ایجاد شده در صورتی که اضافه بنا جدیدی حادث نگردیده باشد و مدارک و اسناد نشان‌دهنده ایجاد بنا قبل از سال تصویب طرح جامع شهر باشد با ثبت و تصریح مراتب فوق در سند مالکیت انجام معامله بلامانع می‌باشد.

تبصره ۹: ساختمان‌هایی که پروانه ساختمان آن‌ها قبل از تاریخ تصویب نقشه جامع شهر صادر شده است از شمول تبصره ۱ ماده ۱۰۰ قانون شهرداری معاف می‌باشند.

تبصره ۱۰: در مورد آراء صادره از کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری، هرگاه شهرداری یا مالک یا قائم‌مقام او از تاریخ ابلاغ رأی ظرف مدت ۱۰ روز نسبت به آن رأی اعتراض نماید، مرجع رسیدگی به این اعتراض کمیسیون دیگر ماده ۱۰۰ خواهد بود که اعضای آن غیر از افرادی باشند که در صدور رأی قبلی شرکت داشته‌اند، رأی این کمیسیون قطعی است.

تبصره ۱۱: آئین‌نامه ارزش معاملاتی ساختمان پس از تهیه توسط شهرداری و

تصویب انجمن شهر در مورد اخذ جرائم قابل اجراست و این ارزش معاملاتی سالی یکبار قابل تجدید نظر خواهد بود.^۱

ماده ۱۰۱: (اصلاحیه ۱۳۹۰/۱/۲۸) ادارات ثبت اسناد و املاک و حسب مورد دادگاه‌ها موظف‌اند در موقع دریافت تقاضای تفکیک یا افراز اراضی واقع در محدوده و حریم شهرها، از سوی مالکین، عمل تفکیک یا افراز را بر اساس نقشه‌ای انجام دهند که قبلاً به تأیید شهرداری مربوط رسیده باشد. نقشه‌ای که مالک برای تفکیک زمین خود تهیه نموده و جهت تصویب در قبال رسید، تسلیم شهرداری می‌نماید، باید پس از کسر سطوح معابر و قدرالسهم شهرداری مربوط به خدمات عمومی از کل زمین، از طرف شهرداری حداکثر ظرف سه ماه تأیید و کتباً به مالک ابلاغ شود.

بعد از انقضای مهلت مقرر و عدم تعیین تکلیف از سوی شهرداری مالک می‌تواند خود تقاضای تفکیک یا افراز را به دادگاه تسلیم نماید. دادگاه با رعایت حداکثر نصاب‌های مقرر در خصوص معابر، شوارع و سرانه‌های عمومی با اخذ نظر کمیسیون ماده (۵)، به موضوع رسیدگی و اتخاذ تصمیم می‌نماید.

کمیسیون ماده (۵) حداکثر ظرف دو ماه باید به دادگاه مذکور پاسخ دهد. در صورت عدم ارسال پاسخ در مدت فوق، دادگاه با ملاحظه طرح جامع و تفصیلی در چهارچوب سایر ضوابط و مقررات، به موضوع رسیدگی و رأی مقتضی صادر می‌نماید.

تبصره ۱: رعایت حدنصاب‌های تفکیک و ضوابط و مقررات آخرین طرح جامع و تفصیلی مصوب در محدوده شهرها و همچنین رعایت حدنصاب‌ها، ضوابط، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط با قوانین از جمله قوانین ذیل، در تهیه و تأیید کلیه نقشه‌های تفکیکی موضوع این قانون توسط شهرداری‌ها الزامی است :

- مواد (۱۴) و (۱۵) قانون زمین شهری مصوب سال ۱۳۶۶
- قانون منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن به شرکت‌های تعاونی مسکن و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی مصوب سال ۱۳۸۱
- قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب سال ۱۳۷۴ و اصلاحات بعدی

۱. تبصره‌های ۲ الی ۸ ماده ۱۰۰ اصلاحی و تبصره‌های ۹ الی ۱۱ الحاقی به موجب قانون مصوب ۱۳۵۸/۶/۲۷ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران است.

آن

- قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی -
اقتصادی مصوب سال ۱۳۸۵ و اصلاحات بعدی آن

- ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران و اصلاحات
بعدی آن

تبصره ۲: در مورد اراضی دولتی، مطابق تبصره (۱) ماده (۱۱) قانون زمین شهری
مصوب سال ۱۳۶۶ اقدام خواهد شد.

تبصره ۳: در اراضی با مساحت بیشتر از پانصد مترمربع که دارای سند شش‌دانگ
است شهرداری برای تأمین سرانه فضای عمومی و خدماتی تا سقف بیست و پنج درصد
(۲۵٪) و برای تأمین اراضی مورد نیاز احداث شوارع و معابر عمومی شهر در اثر تفکیک و
افراز این اراضی مطابق با طرح جامع و تفصیلی با توجه به ارزش افزوده ایجاد شده از عمل
تفکیک برای مالک، تا بیست و پنج درصد (۲۵٪) از باقیمانده اراضی را دریافت می‌نماید.
شهرداری مجاز است با توافق مالک قدرالسهم مذکور را بر اساس قیمت روز زمین
طبق نظر کارشناس رسمی دادگستری دریافت نماید.

تبصره ۴: کلیه اراضی حاصل از تبصره (۳) و معابر و شوارع عمومی و اراضی
خدماتی که در اثر تفکیک و افراز و صدور سند مالکیت ایجاد می‌شود، متعلق به شهرداری
است و شهرداری در قبال آن هیچ وجهی به صاحب‌ملک پرداخت نخواهد کرد.
در مواردی که امکان تأمین انواع سرانه، شوارع و معابر از زمین مورد تفکیک و
افراز میسر نباشد، شهرداری می‌تواند با تصویب شورای اسلامی شهر معادل قیمت آن را به
نرخ کارشناسی دریافت نماید.

تبصره ۵: هرگونه تخلف از موضوع این قانون در تفکیک یا افراز اراضی، جرم تلقی
شده و متخلفین، طبق قانون مجازات اسلامی و قانون تخلفات اداری تحت پیگرد قانونی
قرار خواهند گرفت.

ماده ۱۰۲: اگر در موقع طرح و اجرای برنامه‌های مربوط به توسعه معابر تأمین
سایر احتیاجات شهری مندرج در ماده ۹۶ الحاقی این قانون به آثار باستانی برخورد شود
شهرداری مکلف است موافقت وزارت فرهنگ و هنر را قبلاً جلب نماید و نیز شهرداری‌ها
مکلف‌اند نظرات و طرح‌های وزارت فرهنگ و هنر را راجع به نحوه حفظ آثار باستانی و

میزان حریم و مناظر ساختمان‌ها و میدان‌های مجاور آن‌ها را رعایت نمایند.
تبصره: وزارت فرهنگ و هنر مکلف است ظرف سه ماه از تاریخ مراجعه وزارت کشور نظر قطعی خود را به شهرداری اعلام دارد.

ماده ۱۰۳: کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و خصوصی موظفانند قبل از هرگونه اقدامی نسبت به کارهای عمرانی واقع در مناطق مندرج در ماده ۹۷ و ۹۸ از قبیل احداث شبکه تلفن و برق و آب و سایر تأسیسات و همچنین اتصال راه‌های عمومی و فرعی رعایت نقشه جامع شهرسازی را بنمایند این قبیل اقدام باید با موافقت کتبی شهرداری انجام گیرد و مؤسسه اقدام کننده مکلف است هرگونه خرابی و زبانی را که در اثر اقدامات مزبور به اسفالت یا ساختمان معابر عمومی وارد آید در مدت متناسبی که با جلب نظر شهرداری تعیین خواهد شد ترمیم نموده و به وضع اول درآورد والا شهرداری خرابی و زیان وارده را ترمیم و به حال اول درآورده هزینه تمام شده را با ۱۰٪ (ده درصد) اضافه از طریق اجرای ثبت اسناد وصول خواهد کرد.

ماده ۱۰۴: نحوه انجام معاملات و مقررات مالی شهرداری‌ها طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون از طرف وزارت کشور تهیه و به تصویب کمیسیون مشترک کشور مجلسین برسد مادام که آئین‌نامه مزبور به تصویب نرسیده مقررات مالی فعلی به قوت خود باقی است.

ماده ۱۰۵: مواد معدنی طبقه اول مذکور در ماده ۱ قانون معادن مصوب ۱۳۳۶/۲/۲۱ واقع در داخل حوزه خدمات و نظارت شهرداری جزء اموال شهرداری محسوب می‌شود مگر اینکه داخل ملک اشخاص حقیقی و یا حقوقی باشد.

*** ماده ۱۰۶:** وزارت کشور مکلف است کلیه عوارض نفت و گاز و مواد نفتی که در خارج از محدوده شهرها وصول می‌شود (به استثنای موضوع قانون مربوط به وصول عوارض از بنزین به منظور کمک به مستندان مصوب ۱۵ اسفند ۱۳۳۴ که به قوت خود باقی است) و همچنین عوارض قراردادهای پیمانکاری که در خارج از محدوده شهرها اجرا می‌شود به تناسب جمعیت بین شهرداری‌هایی که از پنجاه هزار نفر جمعیت کمتر دارند تقسیم نماید.^۱

۱. با توجه به قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ متغی است.

ماده ۱۰۷: توهین به شهردار و معاون و رؤسای ادارات شهرداری در حین انجام وظیفه یا به سبب آن در حکم توهین به مستخدمین رسمی دولت بوده و مرتکب به مجازات مقرر در قانون کیفر عمومی محکوم خواهد شد.

ماده ۱۰۸: به موجب قانون مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۴ منسوخ است.

ماده ۱۰۹: شهرداری‌ها از پرداخت حق ثبت املاک و مالیات معاف خواهند بود.
تبصره: مؤسساتی که تمام یا قسمتی از سرمایه آن متعلق به شهرداری است ولو به صورت بازرگانی اداره شود نسبت به سهم شهرداری از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۱۰: نسبت به زمین یا بناهای مخروبه و غیر مناسب با وضع محل و یا نیمه تمام واقع در محدوده شهر که در خیابان یا کوچه و یا میدان قرار گرفته و منافعی با پاکیزگی و زیبایی شهر یا موازین شهرسازی باشد شهرداری با تصویب انجمن شهر می‌تواند به مالک اخطار کند منتها ظرف دو ماه به ایجاد نرده یا دیوار و یا مرمت آن که منطبق با نقشه مصوب انجمن شهر باشد اقدام کند اگر مالک مسامحه و یا امتناع کرد شهرداری می‌تواند به منظور تأمین نظر و اجرای طرح مصوب انجمن در زمینه زیبایی و پاکیزگی و شهرسازی هرگونه اقدامی را که لازم بداند معمول و هزینه آن را به اضافه صدی ۱۰ از مالک یا متولی و یا متصدی موقوفه دریافت نماید در این مورد صورتحساب شهرداری بدواً به مالک ابلاغ می‌شود در صورتی که مالک ظرف پانزده روز از تاریخ ابلاغ به صورت حساب شهرداری اعتراض نکرد صورت حساب قطعی تلقی می‌شود و هرگاه مالک ظرف مهلت مقرر اعتراض کرد موضوع به کمیسیون مذکور در ماده ۷۷ ارجاع خواهد شد.

صورت حساب‌هایی که مورد اعتراض واقع نشده و همچنین آراء کمیسیون رفع اختلاف مذکور در ماده ۷۷ در حکم سند قطعی و لازم‌الاجرا بوده و اجرای ثبت مکلف است بر طبق مقررات اجرای اسناد رسمی لازم‌الاجرا نسبت به وصول طلب شهرداری اجرائیه صادر و به مورد اجرا بگذارد.

***ماده ۱۱۱:** به منظور نوسازی شهرها شهرداری‌ها می‌توانند از طریق تأسیس مؤسساتی با سرمایه خود خانه‌ها و مستغلات و اراضی و محلات قدیمی و کهنه شهر را با استفاده از مقررات قانون تملک زمین‌ها مصوب ۱۷ خرداد ۱۳۳۹ خریداری نمایند و در صورت اقتضاء برای تجدید ساختمان طبق طرح‌های مصوب شهرداری بفروشند و یا اینکه

رأساً اقدام به اجرای طرح‌های ساختمانی بنمایند اساسنامه اینگونه مؤسسات را که بر طبق اصول بازرگانی اداره خواهد شد شهرداری هر محل تهیه و با تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور قابل اجرا خواهد بود در هر جا که در قانون تملک زمین‌ها و آئین‌نامه مصوب ۱۳۳۹/۸/۱۴ هیئت‌وزیران اسم از سازمان مسکن و وزارت کشاورزی و هیئت‌وزیران برده شده وظایف مزبور را به ترتیب شهرداری، انجمن شهر و وزارت کشور انجام خواهند داد.^۱

* **ماده ۱۱۲:** ادارات و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت به نسبت سهامی که متعلق به دولت است و همچنین باشگاه‌های ورزشی غیرانتفاعی که وابسته به سازمان تربیت بدنی بوده و ترازنامه آن‌ها مورد رسیدگی و تصویب سازمان مزبور قرار گیرد از پرداخت عوارض مستغلات و سطح شهر معاف‌اند ولی مکلف به پرداخت سایر عوارض شهرداری‌ها خواهند بود.^۲

ماده ۱۱۳: مواد ۵ و ۶ و تبصره ۴ ماده ۱۵ و تبصره ذیل بند ۲۵ ماده ۵۵ و تبصره ذیل ماده ۵۸ و مواد ۵۹-۶۰-۶۱-۶۳ و ۶۴ و تبصره ذیل آن و مواد ۶۹ و ۷۰ و تبصره‌های ذیل آن و مواد ۷۲ و ۷۶ و تبصره مربوطه (اصلاحی تصویب‌نامه شماره ۸۲۰۶ مورخ ۴۲/۷/۱۵) و مواد ۸۱-۸۳ قانون مصوب سال ۱۳۳۴ و سایر مقرراتی که مغایر با این قانون است لغو می‌شود.

مواد ۱۱۴ الی ۱۱۹ با تصویب قانون شوراها و اسلامی منتفی است.

۱. تملک اراضی موضوع قانون برابر لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

۲. با توجه به ماده واحده لغو ماده ۹۰ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۳ و تبصره ۳ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ معافیت موضوع این قانون منتفی است.

تصویب‌نامه راجع به شرکت وزارت کشور و شهرداری‌ها در سازمان‌ها و مجامع

بین‌المللی

وزارت کشور

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۲/۸/۲ بنا به پیشنهاد شماره ۴۲۱۰/م مورخ ۱۳۷۲/۴/۸ وزارت کشور و به استناد تبصره (۵) قانون الحاق دو تبصره به قانون عضویت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی - مصوب - ۱۳۷۰ تصویب نمود:

وزارت کشور جایگزین شهرداری تهران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی موضوع قانون فوق به استثنای سازمان پایتخت‌های اسلامی و سازمان پایتخت‌های کشورهای جهان می‌گردد.

علاوه بر عضویت وزارت کشور، شهرداری‌های تهران، مشهد، اصفهان، تبریز و شیراز نیز می‌توانند در صورتی که عضویت بیش از یک نماینده امکان‌پذیر باشد به عضویت سازمان شهرهای متحد، اتحادیه بین‌المللی حکومت‌های محلی و کمیته فنی بین‌المللی پیشگیری و اطفای حریق، درآیند.

این تصویب‌نامه جایگزین تصویب‌نامه ۸۳۳۰/ت/۶۴ - مورخ ۱۳۷۱/۲/۲۲ می‌شود.

تصویب‌نامه راجع به موافقت تأسیس سازمان شهرداری‌های کشور مصوب

۱۳۶۵/۵/۸

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۵/۵/۸ بنا به پیشنهاد شماره ۲۷۴۴۵ مورخ ۶۴/۱۱/۳۰ وزارت کشور موافقت نمودند: در اجرای ماده ۶۲ قانون شهرداری‌ها سازمان شهرداری‌های کشور برای انجام وظایفی که قانوناً به عهده وزارت کشور می‌باشد به صورت سازمان مستقل و وابسته به وزارت کشور تأسیس گردد؛ کلیه اعتبارات متعلق به شهرداری‌ها که قانوناً وصول و بین شهرداری‌ها تقسیم و ایصال می‌گردد، در اختیار سازمان مذکور خواهد بود تا طبق مقررات جاری اقدام نماید. سازمان شهرداری‌های کشور از محل اعتبارات فوق‌الذکر اداره خواهد شد. به طوری که هیچ‌گونه بار مالی برای دولت نداشته باشد اساسنامه این سازمان ظرف مدت یک ماه توسط وزارت کشور تهیه و پس از

تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

مصوبه شورای عالی اداری در خصوص هماهنگ نمودن صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان در سطح شهرداری‌های کشور^۱

شورای عالی اداری در سی و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۷۱/۸/۱۳، بنا به پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور جهت بهبود سیستم‌ها و روش‌ها و گردش کار در ادارات با جهت‌گیری بالا بردن کارایی دستگاه‌های اجرائی در خصوص هماهنگ نمودن صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان در سطح شهرداری‌های کشور موارد ذیل را تصویب نمود:

- ۱- صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان توسط شهرداری‌های کشور طبق شناسنامه ساختمان که پیوست می‌باشد انجام می‌گردد.
- ۲- شهرداری‌ها مکلف‌اند بر اساس مراحل ذیل نسبت به صدور شناسنامه ساختمان که حاوی پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان می‌باشد اقدام و به متقاضی تسلیم نمایند :

الف - حداکثر ظرف مدت هفت روز پس از دریافت مدارک لازم شامل درخواست پروانه، نقشه محل وقوع ملک، فتوکپی مدارک مالکیت رسمی، فتوکپی شناسنامه ذینفع (مالک یا مالکین) و در صورت مراجعه وکیل مالک، فتوکپی وکالت‌نامه، از محل بازدید و گزارش وضعیت موجود ملک را جهت درج در پرونده تنظیم و با تعیین ضوابط شهرسازی حاکم بر ملک (شامل نوع کاربری، میزان تراکم مجاز، تعداد طبقات، حدود تعریض و غیره) آمادگی تحویل نقشه‌های معماری و محاسباتی را به متقاضی ابلاغ نمایند در غیر این صورت لازم است علت عدم آمادگی تحویل نقشه‌ها را کتباً به ذینفع اعلام نمایند.

تبصره - به منظور جلوگیری از استعمال‌های متعدد شهرداری‌ها از دستگاه‌های اجرائی کلیه دستگاه‌ها مکلف‌اند در پایان هر سال طرح‌ها و پروژه‌های ساختمانی و عمرانی مصوب خود را به منظور انعکاس در نقشه شهر به شهرداری‌ها گزارش نمایند. نقشه‌های شهر باید به گونه‌ای به‌روز نگاه داشته شوند که در ابتدای هر سال نشان‌دهنده وضع

کالبدی شهر در آن مقطع زمانی باشد.

ب- حداکثر ظرف مدت پنج روز پس از دریافت نقشه‌های مربوطه با رعایت ضوابط اعلام شده در بند الف و نیز مفاد ماده ۱۷ نظام‌مهندسی ساختمان نسبت به ارائه کلیه برگ‌های پرداخت عوارض و سایر حقوق قانونی متعلقه به ملک مورد تقاضا اقدام نمایند.

ج- حداکثر ظرف مدت دو روز پس از پرداخت و تسلیم قبوض عوارض فوق‌الذکر نسبت به صدور شناسنامه ساختمان که حاوی پروانه ساختمان می‌باشد اقدام نمایند.

تبصره - شهرداری‌ها موظفانند به تدریج زمان مصروفه مراحل صدور پروانه ساختمان را از ۱۴ روز به حداکثر ۷ روز تقلیل دهند.

۳- شهرداری‌ها موظفانند حداکثر ظرف مدت دو روز پس از درخواست مالک یا مالکین جهت صدور گواهی عدم خلاف و انطباق ساختمان احداث شده با ضوابط فنی و شهرسازی حاکم بر ملک نسبت به صدور گواهی عدم خلاف اقدام و در غیر این صورت لازم است علت عدم صدور گواهی عدم خلاف کتباً به ذینفع اعلام گردد.

۴- شهرداری‌ها موظفانند حداکثر ظرف مدت دو روز پس از درخواست مالک یا مالکین جهت صدور گواهی پایان ساختمان و انطباق ساختمان احداث شده با ضوابط فنی و شهرسازی حاکم بر ملک نسبت به صدور گواهی پایان ساختمان اقدام و در غیر این صورت لازم است علت عدم صدور گواهی ساختمان، به ذینفع اعلام شود.

۵- وزارتخانه‌های کشور و پست و تلگراف و تلفن موظفانند ظرف مدت یک ماه پس از تصویب این مصوبه نسبت به احصاء آن دسته از خدمات پستی مربوط به این مصوبه که توسط شرکت پست جمهوری اسلامی ایران امکان پذیر می‌باشند اقدام نمایند.

۶- از تاریخ ۱۳۷۱/۱۱/۱ شناسنامه ساختمان به عنوان یک سند رسمی تلقی گردیده و در رابطه با استعلام‌های دستگاه‌ها و ارگان‌هایی از قبیل وزارت مسکن و شهرسازی، بانک‌ها، شرکت گاز، برق و آب، سازمان ثبت‌اسناد و املاک کشور، وزارت امور اقتصادی و دارائی و... مورد استناد می‌باشد.

تبصره ۱- هرگونه دخل و تصرف در این سند جرم محسوب می‌شود و پیگرد قانونی دارد.

تبصره ۲- شهرداری‌ها موظفانند به تدریج برای متقاضیانی که قبلاً پروانه ساختمان دریافت کرده‌اند حسب درخواست متقاضی نسبت به صدور شناسنامه ساختمان

اقدام نمایند.

۷- شهرداری‌ها مکلفاند تمهیدات لازم جهت واگذاری فعالیت‌های اجرائی و فنی مربوط به صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان را با هماهنگی وزارت کشور به اشخاص حقیقی و حقوقی که اعتبار و صلاحیت آنان به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده‌اند فراهم نمایند.

تبصره ۱- این روش به منظور سهولت در امر مراحل صدور پروانه، گواهی عدم خلاف و گواهی پایان ساختمان می‌باشد لیکن متقاضی در صورت تمایل می‌تواند از طریق شهرداری‌ها نسبت به موارد فوق‌الذکر اقدام نماید.

تبصره ۲- نظارت بر حسن جریان امور و کنترل‌های لازم در چهارچوب مقررات به عهده شهرداری‌ها خواهد بود.

۸- وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ظرف مدت ۲ ماه پس از تصویب طرح‌های شهرسازی زمین‌های موات شهری را در طرح‌های مصوب مشخص نماید.

تبصره - وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان زمین شهری) موظف است تا تحقق بند فوق پس از وصول استعلام از شهرداری‌ها در خصوص نوع زمین حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز اقدام نماید.

۹- شهرداری‌ها موظف‌اند به منظور حسن اجرای ماده ۷ قانون زمین شهری مصوب ۱۳۶۶/۶/۲۲، با اخذ تعهد از مالک مبنی بر عدم استفاده از مزایای فوق نسبت به صدور پروانه ساختمانی اقدام و هم‌زمان از وزارت مسکن و شهرسازی (سازمان زمین شهری) استعلام به عمل آورده و در صورت خلاف ادعای مالک نسبت به ابطال پروانه اقدام نمایند.

۱۰- وزارت کشور و شهرداری‌ها مسئول اجرای این مصوبه بوده و دبیرخانه شورای عالی اداری گزارش پیشرفت این مصوبه را هر سه ماه یک‌بار به شورای عالی اداری ارائه خواهد نمود.

از قانون بودجه سال ۱۳۶۲ کل کشور^۱ مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۲۸

تبصره ۹۰ بند ج- هشت درصد از مجموع درآمد حاصل از حق الثبت اسناد رسمی موضوع ماده ۱۲۳ اصلاحی قانون ثبت اسناد و املاک مصوب دی ماه ۱۳۵۱ به شهرداری‌ها اختصاص می‌یابد.

از قانون بودجه سال ۱۳۶۹ کل کشور^۲ مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۲۸

تبصره ۱۹ الف- اجازه داده می‌شود اعتبار منظور در ردیف ۱۰۵۰۰۴ قسمت چهارم این قانون تحت عنوان «وزارت کشور - شهرداری‌ها» بنا به پیشنهاد وزارت کشور و موافقت سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیئت وزیران بین شهرداری‌های کشور توزیع شود. حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) اعتبار فوق باید بین شهرداری‌های غیر مراکز استان‌ها توزیع گردد.

ب- اعتبارات ردیف‌های ۵۰۳۰۰۶ و ۵۰۳۰۰۷ منظور در قسمت چهارم این قانون به شرکت‌های واحد اتوبوس‌رانی و واحدهای اتوبوس‌رانی وابسته به شهرداری‌ها اختصاص خواهد داشت و به سازمان برنامه و بودجه اجازه داده می‌شود یا پیشنهاد وزارت کشور سهم هر یک از شرکت‌های واحد اتوبوس‌رانی و مینی‌بوس‌رانی و واحدهای اتوبوس‌رانی وابسته به شهرداری‌ها را از محل اعتبارات ردیف‌های بالا تخصیص دهد.

وزارت کشور موظف است ده درصد (۱۰٪) بودجه عمومی هر شهرداری را که دارای شرکت‌های اتوبوس‌رانی هستند برای شرکت‌های واحد اتوبوس‌رانی و مینی‌بوس‌رانی و واحدهای اتوبوس‌رانی وابسته به همان شهرداری تخصیص دهد.

ج- خزانه‌داری کل مکلف است وجوهی را که طبق قوانین و مقررات مربوط توسط وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی به نام شهرداری‌ها وصول و در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌گردد جهت تأمین خودکفایی و تقسیم بین شهرداری‌ها در اختیار وزارت کشور - سازمان شهرداری‌ها قرار دهد.

۱- معادل هشتاد درصد (۸۰٪) مبالغ وصولی را طبق جدولی که به پیشنهاد

۱. نقل از مجموعه قوانین ۱۳۶۱، صفحه ۲۴۷.

۲. نقل از مجموعه قوانین ۱۳۶۸، صفحه ۸۳۵ و ۸۳۶.

سازمان شهرداری‌ها به تصویب وزیر کشور می‌رسد، در اختیار شهرداری‌های ذی‌ربط قرار دهد.

۲- معادل بیست درصد (۲۰٪) باقی‌ماندهٔ مبالغ وصولی را در اختیار سازمان شهرداری‌ها قرار دهد تا در جهت انجام وظایف مربوطه صرف بهبود امور عمومی شهرداری‌ها گردد.

د- درآمدهای حاصل از اجرای تبصره ۴۶ قانون بودجهٔ سال ۱۳۶۴ در اختیار وزارت کشور قرار گیرد تا در شهرهای واقع در بخش‌های محروم تقسیم و صرف هزینهٔ تأمین تأسیسات زیربنایی در آن شهرها شود.

وزارت کشور موظف است عملیات موضوع این تبصره را هر چهار ماه یکبار به کمیسیون‌های برنامه‌ریزی و بودجه، شوراهای و امور داخلی و دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.

هـ - وزارت کشور می‌تواند در مراکز بخش‌ها که جمعیت آن حداقل ۵ هزار نفر باشد شهرداری خودکفا تأسیس نماید.

و- شهرداران و کارکنان شهرداری‌های سراسر کشور از شمول بند و تبصره ۴۳ سال ۱۳۶۴ مستثنا خواهند بود.

آیین‌نامه اجرائی قانون ادغام واحدهای تربیتی شهرداری‌های سراسر کشور در سازمان بهزیستی کشور^۱ (مصوب ۱۳۷۴/۷/۳۰)

ماده ۱: کلیهٔ اعتبارات مصوب واحدهای تربیتی در سال ۱۳۷۴ به سازمان بهزیستی کشور منتقل و از آن پس بنا به پیشنهاد سازمان بهزیستی کشور توسط سازمان برنامه‌ریزی و بودجه در ردیف اعتبارات سازمان بهزیستی کشور منظور می‌شود.

تبصره: هزینه‌های آن دسته از واحدهای تربیتی که فاقد اعتبار مصوب هستند، تا پایان سال ۱۳۷۴ کماکان به عهده شهرداری‌های مربوط است.

ماده ۲: از تاریخ تصویب قانون ادغام واحدهای تربیتی شهرداری‌های سراسر کشور در سازمان بهزیستی کشور - مصوب ۱۳۷۲ - کلیهٔ کارکنان واحدهای تربیتی به سازمان بهزیستی کشور منتقل و مطابق مقررات مربوط تطبیق وضع داده می‌شوند.

۱. نقل از مجموعه قوانین ۱۳۷۴، ص ۶۰۵ و ۶۰۶

تبصره ۱: آن دسته از کارکنان ثابت واحدهای یاد شده که به عنوان مأمور در دیگر واحدهای شهرداری‌ها، وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی به کار اشتغال دارند نیز مشمول مقررات این ماده هستند.

تبصره ۲: کارکنانی که از دستگاه‌های دیگر به واحدهای تربیتی شهرداری‌ها مأمور شده‌اند، به دستگاه‌های متبوع خود اعاده می‌شوند.

تبصره ۳: چنانچه مجموع دریافتی هر یک از کارکنان واحدهای یاد شده با انتقال به سازمان بهزیستی کشور کاهش یابد، مابه‌التفاوت به عنوان تفاوت تطبیق پرداخت و هرگونه افزایش بعدی تا استهلاك کامل تفاوت مزبور از آن کسر می‌شود.

ماده ۳: سازمان تأمین اجتماعی مکلف است در اجرای قانون نقل و انتقال حق بیمه با بازنشستگی - مصوب ۱۳۶۵ - و به منظور تمرکز و حفظ سوابق پرداخت حق بیمه آن دسته از مستخدمان واحدهای یاد شده که با انتقال به سازمان بهزیستی کشور، بر اساس مقررات مربوط وضعیت استخدامی آنان به رسمی کشوری تبدیل می‌شود و از شمول مقررات قانون تأمین اجتماعی خارج می‌گردند، حق بیمه‌های وصول شده را به ترتیب مقرر در قانون یاد شده به صندوق سازمان بازنشستگی کشوری منتقل کند.

آئین نامه مالی شهرداری‌ها

مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ با اصلاحات بعدی

قسمت اول - امور معاملات

*** ماده ۱:** معاملات شهرداری‌ها از نثار میزان مبلغ به سه نوع تقسیم می‌شود:
نوع اول معاملات جزئی، نوع دوم معاملات متوسط و نوع سوم معاملات عمده که نصاب‌های آن هشتاد درصد نصاب معاملات موضوع تبصره (۱) ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ تعیین می‌شود.

ماده ۲: در مورد معاملات جزئی متصدی خرید یا کسی که وظیفه مذکور کتباً از طرف شهردار به او ارجاع گردیده مکلف است بهای جنس یا اجرت کار مورد معامله را به نحو ممکنه و به مسئولیت خود به دست آورده با جلب موافقت کتبی مقامات زیر اقدام نماید:

الف- در شهرداری‌هایی که درآمد سالانه آن‌ها تا ۱۶۰ میلیون ریال است موافقت شهردار.

ب- در شهرداری‌هایی که درآمد سالانه آن‌ها از ۱۶۰ میلیون ریال تا ۱ میلیارد و ۶۰۰ میلیون ریال است موافقت متصدی امور مالی.

ج- در شهرداری‌هایی که درآمد سالانه آن‌ها از ۱ میلیارد و ۶۰۰ میلیون ریال بیشتر است موافقت رئیس کارپردازی.

تبصره ۱: ذکر نام و نام خانوادگی و امضاء و سمت متصدی خرید و همچنین آدرس و مشخصات کامل فروشنده جنس یا انجام دهنده کار در ذیل سند ضروری است.

* اصلاحی ۹۳/۱۰/۲۹

تبصره ۱ ماده ۳ قانون مناقصات: وزارت اقتصاد و امور دارایی مکلف است در ابتدای هر سال نصاب معاملات را بر اساس شاخص بهای کالاها و خدمات اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جهت تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.

تبصره ۲: شهردار می تواند به موجب ابلاغ کتبی انجام بعضی از انواع معاملات جزئی را که در این ماده اختیار تصویب آن ها به متصدی امور مالی یا رئیس کارپردازی داده شده است موکول به موافقت کتبی خود نماید و یا اختیار رئیس کارپردازی را به متصدی امور مالی یا رئیس حسابداری شهرداری واگذار کند.

ماده ۳: در مورد معاملات متوسط متصدی خرید باید حداقل از سه نفر فروشندگان کالا یا انجام دهندگان کار از هر یک جداگانه استعلام کتبی که مشعر بر تعیین و تصریح نوع و مشخصات کامل جنس یا موضوع کار مورد معامله و مقدار و شرایط معامله و مدت تحویل باشد اخذ و فروشنده کالا یا انجام دهنده کار باید حداقل بهاء ممکنه را ضمن تعیین مدت و نشانی دقیق خود در برگ استعلام بها ذکر و با قید تاریخ امضاء نموده و متصدی خرید صحت مندرجات آن را گواهی نماید. انجام معامله پس از موافقت کمیسیون معاملات مرکب از شهردار یا معاون شهرداری - متصدی امور مالی و یک نفر از رؤسا واحدها یا اعضاء ارشد شهرداری بنا به تناسب کار و به انتخاب شهردار مجاز خواهد بود و تصمیمات کمیسیون به اتفاق آراء و یا با اکثریت دو رأی موافق در صورتی مناط اعتبار خواهد بود که شهردار یا معاون او یکی از آن دو نفر باشد.

تبصره: در شهرداری هایی که درآمد سالانه آن ها از ۵۰ میلیون ریال بیشتر است در صورتی که شهرداری فاقد معاون باشد شهردار می تواند رئیس کارپردازی یا یکی از اعضاء دیگر شهرداری را به عضویت کمیسیون معاملات انتخاب ولی تصمیمات کمیسیون را موکول به تأیید خود نماید.

ماده ۴: معاملات عمده باید به طور کلی با تشریفات مناقصه یا مزایده عمومی و یا مناقصه محدود انجام شود اگر ترک مناقصه ضروری تشخیص گردد به طریق زیر انجام خواهد شد :

الف- در صورتی که میزان معامله کمتر از شش میلیارد و ششصد و شصت میلیون (۶/۶۶۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهردار و تصویب شورای اسلامی شهر.

ب- در صورتی که میزان معامله از شش میلیارد و ششصد و شصت میلیون

(۶/۶۶۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا بیست و هشت میلیارد و سیصد و سی میلیون
(۲۸/۳۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهردار و تصویب
شورای اسلامی شهر و تأیید وزارت کشور.

ج- در صورتی که میزان معامله از بیست و هشت میلیارد و سیصد و سی میلیون
(۲۸/۳۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال بیشتر باشد بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهردار و
تصویب شورای اسلامی شهر و تأیید وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران.

تبصره ۱: در مورد مناقصه محدود شهرداری از بین فهرست مقاطعه‌کاران واجد
شرایط منتخبه توسط سازمان برنامه یا وزارت راه حداقل شش شرکت یا مؤسسه واجد
شرایط را دعوت خواهد کرد.

تبصره ۲: موارد استفاده از مناقصه محدود با تصویب انجمن شهر تعیین می‌شود و
طرز عمل بر طبق صوابدید انجمن شهر به ترتیبی خواهد بود که در آئین‌نامه مناقصه امور
ساختمانی وزارت راه مصوب اسفندماه ۱۳۳۸ و یا آئین‌نامه مربوط در سازمان برنامه مقرر
است.

در مواردی که در آئین‌نامه‌های فوق وزیر و مدیرعامل نوشته شده شهردار و در
مواردی که هیأت عامل نوشته شده انجمن شهر جایگزین آن خواهد بود.

تبصره ۳: در مورد کالاهای انحصاری دولت و کالاها یا خدمات منحصر به فرد انجام
معامله با نمایندگی‌های رسمی و انحصاری فروش کالا پس از گواهی کمیسیون معاملات
مبنی بر انحصاری بودن کالا یا خدمات با ترک مناقصه بلامانع خواهد بود و در مورد
کالاهای انحصاری غیردولتی بهای کالا با گواهی اداره کل نظارت بر قیمت‌ها یا اتاق
بازرگانی استان تعیین و پرداخت خواهد گردید.

توضیح: قانون الحاق یک ماده به آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶، در

سال ۱۳۸۰

ماده واحده: متن زیر به عنوان ماده (۲۰) مکرر به آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها،
مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ الحاق می‌گردد: (در سال ۱۳۸۸ با تصویب مجلس شورای اسلامی
اصلاح گردید)

ماده ۲۰ مکرر: حدنصاب‌های تعیین شده در ماده (۱)، بندهای (الف)، (ب) و (ج)
ماده (۴) و قسمت اخیر ماده (۱۶) و ماده (۲۰) این آئین‌نامه متناسب با شرایط اقتصاد

در خارجه از ۶۰ روز کمتر نباید باشد.

ب- تشکیل کمیسیون مناقصه یا مزایده و رسیدگی به پیشنهادات و

تشخیص برنده مناقصه یا مزایده

ماده ۶: رسیدگی به پیشنهادهای مربوط به مناقصه یا مزایده به عهده هیئت عالی معاملات شهرداری مرکب از شهردار، رئیس امور مالی یا حسابداری شهرداری، یک نفر از افراد بصیر و مطلع در معامله موردنظر به پیشنهاد شهردار و تأیید انجمن شهر خواهد بود. **تبصره:** تصمیمات هیئت به اتفاق آراء و یا به اکثریت دو رأی مشروط بر اینکه شهردار یکی از آن دو نفر باشد منوط اعتبار خواهد بود.

ماده ۷: کمیسیون باید در وقت مقرر که در آگهی مناقصه یا مزایده یا دعوتنامه مناقصه محدود قید گردیده تشکیل شود و پیشنهادهای رسیده را در صورتی که تعداد آنها سه یا بیشتر باشد مفتوح و مورد رسیدگی قرار دهد و اگر تعداد پیشنهادهای رسیده از سه فقره کمتر بود مناقصه یا مزایده را تجدید و مراتب را در صورت مجلس تنظیمی قید نماید.

در مناقصه یا مزایده مجدد ولو آنکه تعداد پیشنهادها کمتر از سه فقره باشد کمیسیون پیشنهادها را باز و مورد رسیدگی و ترتیب اثر قرار خواهد داد. کمیسیون مکلف است از روز قرائت پیشنهادها حداکثر ظرف یک هفته نظر خود را اعلام کند و در موارد استثنائی این مهلت با تصویب شهردار تا بیست روز دیگر قابل تمدید خواهد بود.

ماده ۸: هرگاه برنده مناقصه یا مزایده از انجام معامله خودداری کند یا پس از ابلاغ قانونی حداکثر تا هفت روز حاضر به انعقاد قرارداد نشود سپرده او به نفع شهرداری ضبط و قرارداد با نفر بعدی منعقد خواهد گردید و در صورتی که برندگان دوم و سوم نیز ظرف مهلت هفت روز پس از ابلاغ قانونی حاضر به عقد قرارداد نشوند سپرده آنان به نفع شهرداری ضبط خواهد شد.

قسمت سوم - انعقاد پیمان

ماده ۹: شهرداری مکلف است هنگام تنظیم و عقد پیمان معادل ۱۰ درصد کل مبلغ مورد پیمان را به منظور تضمین حسن انجام کار از پیمانکار تضمیننامه بانکی یا

اسناد خزانه به عنوان سپرده دریافت دارد.

ماده ۱۰: حق ارجاع داوری در هیچ یک از پیمان‌ها نباید قید گردد مگر اینکه در موارد استثنائی و بنا به پیشنهاد مستدل و موجه شهردار قبلاً به تصویب انجمن رسیده باشد.

قسمت چهارم - ترتیب تحویل

ماده ۱۱: جنس یا کار انجام شده هرگاه مربوط به معاملات جزئی باشد تحویل آن به وسیله انباردار یا اداره درخواست کننده انجام خواهد شد و در مورد معاملات متوسط باید تحویل با نظارت کمیسیونی مرکب از سه نفر به انتخاب شهردار انجام پذیرد و در معاملات عمده کمیسیون تحویل مرکب خواهد بود از دو نفر نماینده منتخب شهردار و یک نفر نماینده ذیصلاح به انتخاب انجمن شهر.

ماده ۱۲: در معاملات متوسط و عمده برای تحویل هر فقره جنس یا کار باید کمیسیون تحویل صورت مجلس تنظیم و در آن به طور صریح قید گردد که جنس مورد معامله یا کار انجام شده طبق نمونه و با مشخصات مندرج در پیمان با استعلام بهای می باشد و ذیل آن را تمام اعضای کمیسیون تحویل و فروشنده یا پیمانکار امضاء نمایند و در مورد اجناسی که تحویل انبار می شود انباردار نیز صورت مجلس را امضاء و قبض انبار صادر خواهد نمود.

تبصره: هرگاه بین اعضای کمیسیون در نوع و مشخصات کالا با کار مورد تحویل اتفاق آراء نباشد نظر شهردار قاطع خواهد بود.

قسمت پنجم - مزایده

ماده ۱۳: فروش اموال منقول و غیرمنقول و اجاره اموال غیرمنقول شهرداری از طریق مزایده کتبی صورت خواهد گرفت لکن در مورد فروش اموال منقول و اجاره دادن فرآورده‌های واحدها و مؤسسات تابعه شهرداری با جلب موافقت انجمن شهر می توان از طریق مزایده حضوری (حراج) اقدام نمود.

تبصره ۱: در مورد مزایده حضوری (حراج) باید روز و محل حراج قبلاً آگهی شود و در آگهی اطلاعات لازم راجع به نوع اشیاء قید گردد و تصریح شود که در مقابل فروش

اشیاء وجه نقد دریافت می‌گردد و پرداخت هر نوع مالیات و عوارض به عهده خریدار است.
ماده ۱۴: مقرراتی که در آیین‌نامه برای انتشار آگهی و سایر تشریفات مناقصه پیش‌بینی شده است در مورد مزایده نیز باید رعایت گردد.

قسمت ششم - سایر معاملات شهرداری

ماده ۱۵: شهرداری تهران رأساً و سایر شهرداری‌ها با موافقت انجمن شهر می‌تواند در صورت ضرورت و با در نظر گرفتن صرفه و صلاح هر نوع کاری را به طور امانی بر اساس و ترتیب مندرج در ماده ۴ این آئین‌نامه انجام دهند مشروط براین که از لحاظ کادر فنی و وسایل برای انجام آن کار مجهز باشند.

ماده ۱۶: هرگاه شهرداری به اجاره نمودن ساختمان یا زمین یا وسیله نقلیه یا ماشین‌آلات فنی یا هر نوع اشیاء و اموال دیگری که عرفاً در معرض اجاره و استیجاره قرار می‌گیرد احتیاج پیدا کند به شرح زیر اقدام خواهد شد :

الف- در صورتی که مورد اجاره نظایر متعدد و بی تفاوت داشته باشد پس از تحقیق و تجسس کافی به وسیله متصدی خرید حداقل سه فقره از باصرفه‌ترین آن‌ها به وسیله استعمال بهاء تعیین و معرفی خواهد گردید.

*ب- اگر مورد اجاره نظایر متعدد نداشته باشد یا اجاره ملک یا زمین معینی مورد لزوم شهرداری باشد مذاکره و توافق مقدماتی با مالک به عمل خواهد آمد.

انجام معامله و عقد قرارداد اجاره در هر مورد در صورتی که مال الاجاره سالانه از هشت صد میلیون (۸۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تجاوز نکند با تصویب هیئت عالی معاملات شهرداری و در صورتی که مال الاجاره ماهانه بیش از شصت و شش میلیون و شش صد و شصت و شش هزار و شش صد و شصت و شش (۶۶/۶۶۶/۶۶۶) ریال باشد با تصویب انجمن شهر صورت خواهد گرفت.^۱

۱. اصلاحیه ۱۳۹۵/۰۲/۱۲ - به موجب مصوبه ۹۳/۱۰/۱۷ هیئت وزیران نصاب‌های بند ب ماده ۱۶ و ماده ۲۰ این آئین‌نامه سالانه متناسب با درصد تغییرات نصاب معاملات موضوع تبصره ۱ ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳ افزایش می‌یابد.

قسمت هفتم - مقررات عمومی

ماده ۱۷: هرگاه ضمن اجرای قراردادهای ساختمانی یا عمرانی تغییرات جدیدی در مشخصات و نقشه و یا نوع کار پیش آید که جداگانه انجام پذیر نباشد و بهای واحد آن کار در فهرست واحد بها پیش‌بینی نشده باشد بهای عادلانه واحد کار مورد نظر از طرف قسمت فنی شهرداری یا دفتر فنی شهرداری‌های استان یا فرمانداری کل و با موافقت پیمانکار و تصویب هیأت عالی معاملات شهرداری و تأیید شهردار تعیین خواهد شد ولی میزان کارهای جدید نباید از صدی ده کل مبلغ پیمان تجاوز کند.

ماده ۱۸: در قراردادها باید قید شود شهرداری می‌تواند تا حداکثر بیست و پنج درصد مبلغ پیمان از میزان کار یا جنس موضوع پیمان را کسر یا اضافه نماید و در هر حال باید قبل از انقضای مدت پیمان به پیمانکار ابلاغ کند.

ماده ۱۹: در مورد معامله با وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت و شهرداری و معامله بین دو شهرداری فقط توافق طرفین که به تأیید انجمن شهر برسد کافی است.

ماده ۲۰*: در موارد استثنائی که به صلاح و صرفه شهرداری باشد انجمن شهر می‌تواند بنا به پیشنهاد شهردار اختلافاتی را که با پیمانکاران شهرداری پیدا می‌شود و مبلغ مورد اختلاف از سه میلیارد و سیصد و سی میلیون (۳/۳۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال بیشتر نباشد از طریق سازش و یا ارجاع به داور حل و فصل نمایند لکن در مواردی که مبلغ مورد اختلاف بیش از سه میلیارد و سیصد و سی میلیون (۳/۳۳۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد رفع اختلاف از طریق سازش یا ارجاع به داور با پیشنهاد شهردار و تأیید انجمن شهر و تصویب وزارت کشور امکان پذیر خواهد بود.

در اینگونه موارد داور اختصاصی و داور مشترک باید به تأیید وزارت کشور برسند.

ماده ۲۱: معاملات شهرداری تهران تابع مقررات آئین‌نامه مربوط مصوب آذرماه ۱۳۴۴ کمیسیون کشور مجلسین و مقررات فصل ششم این آئین‌نامه می‌باشد و اختیارات و وظائف هیئت عالی معاملات در شهرداری تهران به عهده کمیسیون مناقصه مقرر در ماده ۶ آئین‌نامه مذکور خواهد بود.

تبصره: در مورد معاملات جزئی شهرداری تهران می‌تواند اختیارات مربوط به رئیس کارپردازی را به رؤسای نواحی و یا رؤسا و مسئولین هر یک از واحدهای تابعه شهرداری واگذار نماید.

ماده ۲۲: دستورالعمل مربوط به طرز اجرای این آئین‌نامه از طرف وزارت کشور تهیه و به شهرداری‌ها ابلاغ خواهد شد و در هر مورد که ابهامی در طرز اجرا هر یک از مواد این آئین‌نامه حاصل شود رفع ابهام به عهده وزارت کشور خواهد بود.

قسمت دوم - امور مالی

فصل اول : بودجه

ماده ۲۳: بودجه سالانه شهرداری عبارت است از یک برنامه جامع مالی که در آن کلیه خدمات و فعالیت‌ها و اقداماتی که باید طی سال مالی انجام شود همراه با برآورد مبلغ و میزان مخارج و درآمدهای لازم برای تأمین هزینه انجام آن‌ها پیش‌بینی می‌شود و پس از تصویب انجمن شهر قابل اجرا است.

ماده ۲۴: دوره عمل بودجه هر سال تا ۱۵ اردیبهشت‌ماه سال بعد خواهد بود و تعهداتی که تا آخر اسفندماه هر سال تحقق یافته باشد تا خاتمه دوره عمل بودجه از محل اعتبار مربوط قابل پرداخت است.

ماده ۲۵: بودجه شهرداری‌ها باید بر اساس برنامه‌ها و وظایف و فعالیت‌های مختلف و هزینه هر یک از آن‌ها تنظیم گردد. طرز تنظیم برنامه بودجه و تفریح بودجه و نحوه تفکیک وظایف و فعالیت‌ها و انطباق بودجه با برنامه و همچنین طرز برآورد درآمد و هزینه به موجب دستورالعملی خواهد بود که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۶: مسئولیت تنظیم بودجه شهرداری و مراقبت در حسن اجرای آن و همچنین تنظیم تفریح بودجه به عهده شهردار و مسئول امور مالی است (مدیر امور مالی یا رئیس حسابداری بسته به وضع تشکیلات شهرداری) و واگذاری این وظیفه از طرف شهردار به هر یک از مأمورین دیگر شهرداری رفع مسئولیت نخواهد کرد. شهردار موظف است به محض پیشنهاد بودجه یا تفریح بودجه به انجمن شهر با استفاده از اختیاری که بر طبق ماده ۳۸ قانون شهرداری به او تفویض شده حداقل هفته‌ای سه روز تقاضای

تشکیل جلسه انجمن را بنماید و خود نیز در جلسات حضور یافته توضیحات لازم را درباره ارقام مندرج در آن بدهد.

ماده ۲۷: موعده تصویب نهائی بودجه سالیانه به وسیله انجمن شهر و ابلاغ آن به شهرداری طبق ماده ۶۷ قانون حداکثر تا اول اسفندماه سال قبل می‌باشد و در صورتی که انجمن در رأس موعده مذکور به وظیفه قانونی خود در این مورد عمل نکند شهردار موظف است مراتب را به استاندار یا فرماندار کل و در شهرداری تهران به وزارت کشور اطلاع دهد تا بر طبق ماده (۴۱) اصلاحی قانون شهرداری اقدامات لازم معمول گردد.

ماده ۲۸: شهردار می‌تواند اعتبارات مصوب در بودجه برای هر یک از مواد هزینه یا فعالیت‌های داخل در یک وظیفه را تا ده درصد تقلیل یا افزایش دهد به نحوی که از اعتبار کلی مصوب برای آن وظیفه تجاوز نشود.

فصل دوم - درآمدها

ماده ۲۹: درآمد شهرداری‌ها به شش طبقه به شرح زیر تقسیم می‌شود:

- ۱- درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر).
- ۲- درآمدهای ناشی از عوارض اختصاصی.
- ۳- بهاء خدمات و درآمدهای مؤسسات انتفاعی شهرداری.
- ۴- درآمدهای حاصله از وجوه و اموال شهرداری.
- ۵- کمک‌های اعطائی دولت و سازمان‌های دولتی.
- ۶- اعانات و کمک‌های اهدائی اشخاص و سازمان‌های خصوصی و اموال و دارائی‌هایی که به طور اتفاقی یا به موجب قانون به شهرداری تعلق می‌گیرد.

تبصره: از انواع درآمدهای مذکور در ماده فوق فقط درآمدهای ناشی از عوارض عمومی (درآمدهای مستمر) مشمول پرداخت سهمیه‌ها و حدنصاب‌های مقرر در ماده ۶۸ قانون شهرداری می‌باشد.

ماده ۳۰: هر شهرداری دارای تعرفه‌ای خواهد بود که در آن کلیه انواع عوارض و بهاء خدمات و سایر درآمدهایی که به وسیله شهرداری و مؤسسات تابعه و وابسته به آن وصول یا تحصیل می‌شود درج و هر نوع عوارض یا بهاء خدمات جدیدی که وضع و تصویب می‌گردد یا هر تغییری که در نوع و میزان نرخ آن‌ها صورت می‌گیرد در تعرفه

مذکور منعکس می‌شود.

وزارت کشور برای طرز تنظیم تعرفه و درج تغییرات بعدی و همچنین چگونگی وضع و تشخیص و وصول انواع عوارض و درآمدها دستورالعملی جامع تهیه و برای راهنمایی به شهرداری‌ها ابلاغ خواهد کرد.

ماده ۳۱: تطبیق وضع هر مؤدی یا هر مورد با تعرفه عوارض درآمدها و تعیین و تشخیص بدهی مؤدی به عهده مأمورین تشخیص یا کسانی است که از طرف شهرداری یا سازمان تابعه و وابسته اختیار تشخیص به آن‌ها داده شده است مأمورین مذکور مکلفاند کمال دقت بی‌نظری را در تشخیص‌های خود به کار برند و در صورت تخلف به وضع آن‌ها در دادگاه اداری شهرداری رسیدگی و تنبیهات مقرر درباره آن‌ها اتخاذ و به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۳۲: شهرداری مجاز به تقسیط مطالبات خود ناشی از عوارض نیست مگر در مواردی که به تشخیص کمیسیون منظور در ماده ۷۷ قانون اصلاح پاره‌ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۴ مؤدی قادر به پرداخت تمام بدهی خود به طور یکجا نباشد که در این صورت ممکن است بدهی مؤدی برای مدتی که از سه سال تجاوز نکند با بهره متداول بانک ملی ایران تقسیط شود ولی در هر حال صدور مفاصا حساب موکول به وصول کلیه بدهی است.

توضیح: اصلاحیه ماده ۳۲. نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۶۶۲۸ مورخ ۸۱/۱/۱۴ به شهرداری‌های کل کشور اجازه داده می‌شود تا مطالبات خود را با اقساط حداکثر سی‌وشش ماهه مطابق دستورالعملی که به پیشنهاد شهردار به تصویب شورای اسلامی شهر مربوطه می‌رسد دریافت نماید در هر حال صدور مفاصا حساب موکول به تأدیه کلیه بدهی مؤدی خواهد بود.

فصل سوم - هزینه‌ها

ماده ۳۳: پرداخت هزینه‌ها در شهرداری مستلزم طی مراحل سه‌گانه زیر است:

الف- ایجاد تعهد در حدود اعتبارات مصوب و مقررات جاری و تحقق یافتن تعهد به این طریق که کار و خدمتی انجام یا اموالی به تصرف شهرداری درآمده بدین وسیله دینی برای شهرداری ایجاد شده باشد.

ب- تشخیص مستند مبلغی که باید به هر یک از دائنین پرداخت شود.

ج- صدور حواله در وجه داین یا دائنین در قبال اسناد مثبت.

تبصره: ایجاد تعهد تشخیص و صدور حواله به شرح فوق در صلاحیت شهردار یا کسانی است که از طرف شهردار کتباً و به طور منجز اختیارات لازم به آن‌ها تفویض می‌شود.

ماده ۳۴: کلیه پرداخت‌های شهرداری باید با توجه به ماده ۷۹ قانون شهرداری با اسناد مثبت انجام گردد و در مورد هزینه‌هایی که تنظیم اسناد مثبت آن قبل از پرداخت میسر نباشد ممکن است به‌طور علی‌الحساب پرداخت و اسناد هزینه آن در اسرع وقت تکمیل و به حساب قطعی منظور گردد. نوع هزینه‌هایی که به طور علی‌الحساب قابل پرداخت است و طرز استفاده از تنخواه‌گردان به موجب دستورالعملی که وزارت کشور ابلاغ خواهد نمود تعیین خواهد شد.

ماده ۳۵: انجمن شهر با توجه به تبصره بند ۳ اصلاحی ماده ۴۵ قانون شهرداری می‌تواند اختیار تصویب و نظارت در معاملات را تا میزان معینی به شهردار واگذار کند و در مورد تصویب و نظارت کلی نسبت به سایر معاملات هر ترتیبی را که مقتضی بداند به نحوی که موجب کندی پیشرفت کارهای شهرداری نگردد برقرار و طبق آن عمل خواهد شد.

ماده ۳۶: طرز تهیه اسناد هزینه و مدارک ضمیمه آن و طرز طبقه‌بندی هزینه‌های شهرداری و همچنین اصول و قواعد مربوط به انبارداری و رابطه آن با کارپردازی به موجب دستورالعملی که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد مقرر خواهد گردید.

فصل چهارم - صندوق و عملیات استقراضی شهرداری

ماده ۳۷: استفاده از وجوه حاصله از درآمدها قبل از منظور داشتن آن‌ها به حساب قطعی درآمد به هر عنوان حتی به طور علی‌الحساب و یا برای پرداخت هزینه‌های ضروری و فوری ممنوع است.

ماده ۳۸: صندوقدار یا کسی که پرداخت هزینه‌ها به عهده او محول می‌شود مکلف است در موقع پرداخت نسبت به هویت و اهلیت دریافت‌کننده وجه و صحت و

اصالت امضاء حواله دقت‌های لازم را به عمل آورد و اسناد و امضائی که ذمه شهرداری را از دین بری سازد از گیرنده وجه دریافت کند.

ماده ۳۹: در مواردی که شهرداری برای فعالیت‌های مختلف عمومی و اختصاصی حساب‌های مجزا داشته باشد استقراض از یک حساب برای استفاده در حساب دیگر منوط به موافقت انجمن شهر است و در موافقت‌نامه مذکور مدت استقراض باید معلوم گردد و به محض پیدایش موجودی در حساب بدهکار به میزانی که پرداخت مبلغ استقراضی را تکافو کند فرضاً که مدت مقرر نیز منقضی نگردیده باشد باید به حساب بستانکار برگشت داده شود.

ماده ۴۰: استقراض شهرداری با توجه به بند ۱۹ از ماده ۴۵ قانون شهرداری باید با اجازه و تصویب انجمن شهر صورت گیرد و در موقع استقراض مورد مصرف وجوه استقراضی و کیفیت استرداد آن که از محل درآمدهای عمومی یا اختصاصی خواهد بود و بهره و مدت وام و طرز استهلاك مشخص و بر طبق آن عمل شود.

ماده ۴۱: وظایف شهرداری از لحاظ وصول و نگهداری درآمدها و پرداخت هزینه‌ها و نگاهداری حساب موجودی و تنظیم گزارش‌های مستمر وضع مالی شهرداری و همچنین ترتیبات مربوط به عملیات استقراضی شهرداری‌ها به موجب دستورالعملی که وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد، تعیین خواهد گردید.

فصل پنجم - حسابداری

ماده ۴۲: از تاریخ تصویب این آئین‌نامه ظرف مدت سه سال کلیه شهرداری‌های کشور مکلفاند دفاتر و اوراق و فرم‌های حسابداری خود را به طریق دوطرفه (دوبل) و از لحاظ نقدی یا تعهدی بودن روش حسابداری به ترتیبی که دستورالعمل صادره از طرف وزارت کشور مقرر خواهد شد تغییر داده منطبق نمایند.

ماده ۴۳: وزارت کشور مکلف است به منظور ایجاد روش مناسب و متحدالشکل حسابداری در کلیه شهرداری‌های کشور و تأمین وسایل اجرای آن نسبت به ایجاد دوره-های آموزشی امور مالی و حسابداری و تربیت تعداد کافی حسابدار از بین کارکنان شاغل شهرداری‌ها یا افراد جدید اقدام و دستورالعمل جامعی در مورد روش متحدالشکل حسابداری و طبقه‌بندی حساب‌ها و نمونه اوراق و دفاتر حساب و گزارش‌های مالی و

ممیزی قبل از پرداخت هزینه‌ها در شهرداری‌های کشور تنظیم و برای اجرا ابلاغ کند.

فصل ششم - ممیزی و حسابرسی

ماده ۴۴: رسیدگی و ممیزی حساب شهرداری‌ها در سه مرحله به شرح زیر انجام خواهد گردید:

الف - حسابرسی به وسیله شهرداری قبل و بعد از خرج به وسیله کارکنان ثابت شهرداری که اطلاعات کافی در امور مالی و حسابداری داشته باشند.

ب - حسابرسی به وسیله حسابرسان وزارت کشور انجام و در صورت نداشتن حسابرس شورای شهر می‌تواند از وجود حسابرسان قسم‌خورده یا کارشناسان رسمی دادگستری استفاده نمایند. که در این صورت شورای شهر و شهرداری مکلفاند نتیجه گزارش‌های حسابرسان مذکور را به وزارت کشور ارسال دارند.^۱

ج - رسیدگی نهائی به وسیله انجمن شهر از طریق بررسی گزارش‌های مالی و گزارش حسابرسان مذکور در بند ب ماده فوق.

تبصره: طرز انجام حسابرسی شهرداری طبق دستورالعملی است که وزارت کشور تنظیم و به شهرداری‌ها ابلاغ خواهد کرد.

فصل هفتم - اموال

ماده ۴۵: اموال شهرداری‌ها اعم از منقول و غیرمنقول بر دو نوع تقسیم می‌شود: اموال اختصاصی و اموال عمومی: اموال اختصاصی شهرداری اموالی است که شهرداری حق تصرف مالکانه نسبت به آن‌ها را دارد از قبیل اراضی و ابنیه و اثاث و نظایر آن.

اموال عمومی شهرداری اموالی که متعلق به شهر بوده و برای استفاده عموم اختصاص یافته است مانند معابر عمومی، خیابان‌ها، میدان‌ها، پل‌ها، گورستان‌ها، سیل برگردان، مجاری آب و فاضلاب و متعلقات آن‌ها، انهار عمومی، اشجار اعم از اشجار که شهرداری یا اشخاص در معابر و میدان‌ها عمومی غرس نموده باشند، چمن‌کاری، گل‌کاری

امثال آن.

ماده ۴۶: حفاظت از اموال عمومی شهرداری و آماده و مهیا ساختن آن برای استفاده عموم و جلوگیری از تجاوز و تصرف اشخاص نسبت به آن‌ها به عهده شهرداری است و در صورتی که بعضی از اموال عمومی شهر به نحوی تغییر حالت و موقعیت دهد که قابلیت استفاده عمومی از آن سلب گردد به تشخیص انجمن شهر جزء اموال اختصاصی شهرداری منظور و محسوب می‌شود.

ماده ۴۷: شهرداری مکلف است کلیه اموال غیرمنقول اختصاصی شهرداری را طبق مقررات ثبت املاک به ثبت برساند.

ماده ۴۸: طرز نگاهداری و حفظ و حراست اموال شهرداری اعم از اختصاصی و عمومی و ثبت آن‌ها در دفاتر و کارت‌های اموال و بازدید مستمر و استفاده صحیح از آن‌ها و نحوه محاسبه استهلاک و نگاهداری حساب موجودی اموال به موجب دستورالعملی که به وسیله وزارت کشور تصویب و ابلاغ خواهد شد مقرر خواهد گردید.

قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول

متعلق به شهرداری‌ها و اصلاح و الحاقی ۱۳۸۹

مصوب ۱۳۶۱/۲/۱۴

ماده واحد - وجوه و اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری‌ها اعم از اینکه در تصرف شهرداری و یا نزد اشخاص ثالث و به صورت ضمانت‌نامه بنام شهرداری باشد، قبل از صدور حکم قطعی قابل تأمین و توقف و برداشت نمی‌باشد. شهرداری‌ها مکلفاند وجوه مربوط به محکوم به احکام قطعی صادره از دادگاه‌ها و یا اوراق اجرائی ثبتی یا اجرای دادگاه‌ها و مراجع قانونی دیگر را در حدود مقدورات مالی خود از محل اعتبار بودجه سال مورد عمل و یا در صورت عدم امکان از بودجه سال آتی خود بدون احتساب خسارت تأخیر تأدیه به محکوم لهم پرداخت نمایند در غیر این صورت ذینفع می‌تواند برابر مقررات نسبت به استیفای طلب خود از اموال شهرداری تأمین یا توقیف یا برداشت نماید. تبصره ۱- بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پرداخت‌کننده تسهیلات به شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته برای وصول مطالبات خود از محل وثایق تسهیلات پرداختی، از شمول این ماده مستثنا می‌شوند.

تبصره ۲- شهرداری‌ها و سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های وابسته به آنها می‌توانند به منظور استفاده از تسهیلات بانکی، سند املاک اختصاصی خود را به عنوان وثیقه در رهن بانک قرار دهند.

تبصره ۳ - چنانچه ثابت شود که شهرداری با داشتن امکانات لازم از پرداخت دین خود استکفاف نموده است شهردار به مدت یک سال از خدمت منفصل خواهد شد.

لایحه قانونی راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در

معاملات دولتی و کشوری^۱ مصوب ۲۲ دی ماه ۱۳۳۷

ماده اول: از تاریخ تصویب این قانون اشخاص زیر:

- ۱- نخست‌وزیر، وزیران، معاونین و نمایندگان مجلس.
- ۲- سفرا، استانداران، فرمانداران کل، شهرداران و نمایندگان انجمن شهر.
- ۳- کارمندان و صاحب‌منصبان کشوری و لشکری و شهرداری‌ها و دستگاه‌های وابسته به آن‌ها.

۴- کارکنان هر سازمان یا بنگاه‌ها یا شرکت یا بانک یا هر مؤسسه دیگر که اکثریت سهام یا اکثریت منافع یا مدیریت یا اداره کردن یا نظارت آن متعلق به دولت یا شهرداری‌ها و یا دستگاه‌های وابسته به آن‌ها باشد.

۵- اشخاصی که به نحوی از انحاء از خزانه دولت یا مجلسین یا مؤسسات مذکور در بالا حقوق یا مقرری یا حق‌الزحمه یا پاداش و یا امثال آن به طور مستمر (به‌استثنای حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری قانونی) دریافت می‌دارند.

۶- مدیران و کارکنان بنگاه‌های خیریه‌ای که از دولت یا از شهرداری‌ها کمک مستمر دریافت می‌دارند.

۷- شرکت‌ها و مؤسساتی که پنج درصد یا بیشتر سهام یا سرمایه یا منافع آن متعلق به یک نفر از اشخاص مذکور در فوق یا بیست درصد یا بیشتر سهام یا سرمایه یا منافع آن متعلق به چند نفر از اشخاص مذکور در فوق باشد و یا اینکه نظارت و یا مدیریت و یا اداره و یا بازرسی و مؤسسات مذکور با آن‌ها باشد به استثنای شرکت‌ها و مؤسساتی که تعداد صاحبان سهام آن یکصد و پنجاه نفر یا بیشتر مشروط بر اینکه هیچ‌یک از اشخاص مذکور در فوق بیش از پنج درصد از کل سهام آن را نداشته و نظارت یا مدیریت یا اداره و یا بازرسی آن با اشخاص مذکور در فوق نباشد.

۸- شرکت‌هایی که اکثریت سهام یا سرمایه یا منافع آن‌ها متعلق به شرکت‌های مندرج در بند ۷ باشد نمی‌توانند (اعم از اینکه در مقابل خدمتی که انجام می‌دهد حقوق یا مالی دریافت دارند یا آنکه آن خدمت را به طور افتخاری و رایگان انجام دهند) در معاملات یا داوری در دعاوی با دولت یا مجلسین یا شهرداری‌ها یا دستگاه‌های وابسته به آن‌ها و یا

۱. منتشره در روزنامه رسمی شماره ۴۰۷۶ مورخ ۳۷/۱۱/۱۵ (صفحات ۵۸۸-۵۸۶ مجموعه قوانین سال ۱۳۳۷)

مؤسسات مذکور در بند ۴ و ۶ این ماده شرکت نمایند اعم از اینکه دعاوی مزبور در مراجع قانونی مطرح شده یا نشده باشد (به استثنای معاملاتی که قبل از تصویب این قانون قرارداد آن منعقد شده باشد).

تبصره ۱: پدر و مادر و برادر و خواهر و زن یا شوهر و اولاد بلافصل و عروس و داماد اشخاص مندرج در این قانون و همچنین شرکت‌ها و مؤسساتی که اقرباء فوق‌الذکر به نحو مندرج در بند ۷ و ۸ در آن سهام و یا دارای سمت باشند نمی‌توانند با وزارتخانه‌ها و یا بانک‌ها و یا شهرداری‌ها و یا سازمان‌ها و یا سایر مؤسسات مذکور در این قانون که این اشخاص در آن سمت وزارت و یا معاونت و یا مدیریت دارند وارد معامله یا داوری شوند.

تبصره ۲: شرکت‌های تعاونی کارمندان مؤسسات مذکور در این ماده در امور مربوط به تعاون از مقررات این قانون مستثنا خواهند بود.

تبصره ۳: منظور از معاملات مندرج در این ماده عبارت است از :
۱- مقاطعه کاری (به استثنای معاملات محصولات کشاورزی ولو اینکه از طریق مقاطعه انجام شود).

۲- حق‌العمل کاری.

۳- اکتشاف و استخراج و بهره‌برداری به استثنای معادن طبقه اول مندرج در قانون معادن و همچنین نمک طعام که معادن مذکور در ملک شخصی آن‌ها واقع است.

۴- قرارداد نقشه‌برداری و قرارداد نقشه‌کشی و نظارت در اجرای آن.

۵- قرارداد مطالعات و مشاورات فنی و مالی و حقوقی.

۶- شرکت در مزایده و مناقصه.

۷- خرید و فروش‌هایی که باید طبق قانون محاسباتی عمومی با مناقصه و یا مزایده انجام شود هر چند به موجب قوانین دیگر در مناقصه و مزایده استثنا شده باشد.

تبصره ۴: معاملات اجناس و کالاهای انحصاری دولت و امور مطبوعاتی دولت و شهرداری‌ها از موضوع این قانون مستثنا است.

ماده دوم: اشخاصی که برخلاف مقررات ماده فوق شخصاً و یا به‌نام و یا واسطه اشخاص دیگر مبادرت به انجام معامله نمایند و یا به عنوان داوری در دعاوی فوق‌الاشعار شرکت کنند و همچنین هر یک از مستخدمین دولتی (اعم از کشوری و لشکری) و سایر اشخاص مذکور در ماده فوق در هر رتبه و درجه و مقامی که باشند هرگاه برخلاف مقررات این قانون عمل نمایند به حبس جنائی درجه‌دو از دو تا چهار سال محکوم خواهند شد و

همین مجازات برای مسئولین شرکت‌ها و مؤسسات مذکور در بند ۷ و ۸ ماده اول که با علم و اطلاع بستگی و ارتباط خود و یا شرکا را در موقع تنظیم قرارداد و انجام معامله اظهار نمایند نیز مقرر است و معاملات مزبور باطل بوده و متخلف شخصاً و در صورت تعدد متضامناً مسئول پرداخت خسارات ناشی از آن معامله یا داوری و ابطال آن می‌باشند.

تبصره: کارمندان مشمول ماده اول که بر اثر اجرای این قانون مایل به ادامه خدمت دولتی نباشند بازنشسته محسوب و در صورتی که مشمول مقررات بازنشستگی نباشند کسور بازنشستگی پرداختی دفعتهً واحده به آنان پرداخت می‌شود.

ماده سوم: از تاریخ تصویب این قانون هیچ‌یک از نمایندگان مجلس در دوره نمایندگی حق قبول وکالت در محاکم و مراجع دادگستری ندارند ولی دعاوی و وکالت‌هایی که قبل از تصویب این قانون قبول کرده‌اند به قدرت خود باقی است.

ماده چهارم: دولت مأمور اجرای این قانون می‌باشد.

قانون مجازات تبانی در معاملات دولتی^۱

مصوب ۱۹ خردادماه ۱۳۴۸

ماده واحده: اشخاصی که در معاملات یا مناقصه‌ها و مزایده‌های دولتی یا شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به دولت یا مأمور به خدمات عمومی و یا شهرداری‌ها با یکدیگر تبانی کنند و در نتیجه تبانی ضرری متوجه دولت و یا شرکت‌ها و مؤسسات مذکور شود به حبس جنحه‌ای از یک تا سه سال و جزای نقدی به میزان آنچه من غیر حق تحصیل کرده‌اند محکوم می‌شوند. هرگاه مستخدمین دولت یا شرکت‌ها و یا مؤسسات مزبور یا شهرداری‌ها و همچنین کسانی که به نحوی از انحاء از طرف دولت یا شرکت‌ها و یا مؤسسات فوق در انجام معامله یا مناقصه یا مزایده دخالت داشته باشند و یا علم یا اطلاع از تبانی معامله را انجام دهند یا به نحوی در تبانی شرکت یا معاونت کنند به حداکثر مجازات حبس و انفصال ابد از خدمات دولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها محکوم خواهند شد. در کلیه موارد مذکور در صورتی که عمل مطابق قانون مستوجب کیفر شدیدتر باشد مرتکب به مجازات اشد محکوم خواهد شد.

۱. منتشره در روزنامه رسمی شماره ۷۱۱۱ مورخ ۴۸/۴/۱۹ (صفحات ۲۰۹-۲۰۸ مجموعه قوانین سال ۱۳۴۸).

قانون نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ با اصلاحات^۱

ماده ۱: نوسازی و عمران و اصلاحات اساسی و تأمین نیازمندی‌های شهری و احداث و اصلاح و توسعه معابر و ایجاد پارک‌ها و پارکینگ‌ها (توقفگاه) و میدان‌ها و حفظ و نگهداری پارک‌ها و باغ‌های عمومی موجود و تأمین سایر تأسیسات موردنیاز عمومی و نوسازی محلات و مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها از وظایف اساسی شهرداری‌ها است و شهرداری‌ها در اجرای وظایف مذکور مکلف به تهیه برنامه‌های اساسی و نقشه‌های جامع هستند.

*ماده ۲: در شهر تهران از تاریخ اول فروردین‌ماه ۱۳۴۸ و در سایر شهرها از تاریخی که وزارت کشور تعیین و اعلام کند بر کلیه اراضی و ساختمان‌ها و مستحقات واقع در محدوده قانونی شهر عوارض خاص سالانه به مأخذ پنج در هزار بهای آن‌ها که طبق مقررات این قانون تعیین خواهد شد برقرار می‌شود.

شهرداری‌ها مکلف‌اند بر اساس مقررات این قانون عوارض مذکور را وصول کرده و منحصرأ به صرف نوسازی و عمران شهری برسانند. مصرف وجوه حاصل از اجرای این قانون در غیر موارد مصرح در این قانون در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولت خواهد بود.

توضیح ۱: وفق تبصره ۲ ماده «۵» قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم... (موصوف به تجمیع عوارض) و تبصره ۲ ماده ۵۰ قانون مالیات بر ارزش‌افزوده پنج در هزار قانون نوسازی به یک درصد افزایش یافته است.

توضیح ۲: در قانون بودجه سال ۱۳۸۹ عوارض نوسازی به یک و نیم درصد افزایش یافته است.

تبصره ۱: ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض مذکور و ترتیب تعیین نسبتی از قیمت ملک که در هر شهر با توجه به مقتضیات و شرایط خاص اقتصادی مأخذ دریافت عوارض قرار می‌گیرد به موجب آئین‌نامه‌ای که از طرف وزارت کشور تنظیم و به

تصویب هیئت وزیران می‌رسد تعیین و اجرا خواهد شد.

تبصره ۲: در شهر تهران عوارض املاک مؤدیانی که مجموع عوارض هر یک از آنان در سال تا مبلغ یک هزار و پانصد ریال باشد، بخشوده می‌شود و در سایر شهرها انجمن‌های شهر می‌توانند با تأیید وزارت کشور تمام یا قسمتی از عوارض املاک کلیه مؤدیانی را که مجموع عوارض هر یک از آنان طبق مقررات این قانون در سال تا مبلغ یک هزار و پانصد ریال باشد با توجه به مقتضیات خاص اقتصادی شهر با انتشار آگهی مشمول بخشودگی قرار دهند.

تبصره ۳: در شهر تهران از اول فروردین‌ماه ۱۳۴۸ و در سایر شهرها از تاریخی که وزارت کشور اجرای مقررات این ماده را اعلام می‌کند عوارض سطح شهر و سایر عوارض دریافتی از اراضی و ساختمان‌های شهری ملغی می‌شود.

تبصره ۴: علاوه بر عوارض مذکور در ماده ۲ حق مرغوبیت و هر نوع درآمد دیگری که در اثر اجرای این قانون تحصیل شود منحصراً به مصرف نوسازی و عمران شهری خواهد رسید.

تبصره ۵: برای تأمین هزینه‌های اداری و وصول عوارض موضوع این ماده و تجهیز کادر فنی و اداری جهت اجرای این قانون شهرداری‌ها می‌توانند حداکثر تا میزان ده درصد درآمد وصولی موضوع این قانون را طبق بودجه‌ای که به تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور خواهد رسید، به مصرف برسانند و مصرف بیش از این میزان از درآمد حاصل از اجرای این قانون به هیچ‌وجه مجاز نیست.

تبصره ۶: شهرداری‌ها می‌توانند در عملیات نوسازی از محل درآمد ماده ۲ این قانون رقمی به ساختمان دبستان اختصاص دهند.

ماده ۳: در مورد عوارض سطح شهر و اراضی و ساختمان‌هایی که در اجرای این قانون در هر یک از شهرها ملغی می‌گردد بقایای مطالبات شهرداری غیرقابل توافق و بخشودگی است و در صورت بروز اختلاف در اصل عوارض طبق ماده ۷۷ قانون شهرداری‌ها عمل خواهد شد ولی هرگاه مؤدیان مذکور ظرف یک سال از تاریخ اجرای این قانون به شهرداری مراجعه و نسبت به پرداخت اصل بدهی خود در هر مرحله که باشد نقداً اقدام کنند و یا قرار تقسیط حداکثر سه‌ساله با منظور نمودن سود صدی شش از تاریخ تقسیط با شهرداری بگذارند از پرداخت زیان دیرکرد و جرائم متعلقه معاف خواهند بود.

تبصره ۱: در مورد مؤدیانی که بقایای بدهی آنان بابت عوارض سطح شهر و اراضی و ساختمان‌ها و مستحقات بیش از پانزده هزار ریال باشد قرار تقسیط با اخذ وثیقه و تنظیم سند رسمی به عمل می‌آید.

تبصره ۲: شهرداری مکلف است حداکثر ظرف پانزده روز بعد از مراجعه مؤدی میزان بدهی او را روشن و با دریافت مطالبات خود نقداً یا با قرار تقسیط به ترتیب فوق مفاصا حساب صادر کند.

ماده ۴: بهای اراضی و ساختمان‌ها و مستحقات مذکور در ماده ۲ این قانون بر مبنای ممیزی شهرداری تعیین و اعلام خواهد شد و شهرداری‌های مشمول ماده ۲ مکلف‌اند حداکثر ظرف دو سال از تاریخ شمول، ممیزی‌های مذکور را با رعایت ضوابط ذیل به عمل آورند و مادام که ممیزی به عمل نیامده بهایی که از طرف مالک یا مالکین یا قائم‌مقام یا نمایندگان قانونی آن‌ها بر اساس این ضوابط تعیین و اعلام می‌گردد ملاک عمل محسوب خواهد شد.

بهای اراضی طبق قیمت منطقه‌ای خواهد بود که وسیله وزارت کشور و وزارت دارائی با کسب اطلاع از مراجع محلی تعیین و به تصویب هیئت‌وزیران رسیده باشد و بهای ساختمان‌ها و مستحقات بر اساس ضوابطی خواهد بود که وزارتخانه‌های کشور و آبادانی و مسکن تعیین نموده و به تصویب هیئت‌وزیران رسیده باشد.

تبصره ۱: در مورد کارخانه‌ها و کارگاه‌ها و مؤسسات صنعتی و اقتصادی و علمی فقط قیمت زمین و ساختمان ملاک پرداخت عوارض قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲: در مناطقی از محدوده شهر که آب مشروب لوله‌کشی و برق یا یکی از آن‌ها در دسترس ساکنین آن منطقه نگذارد نشده باشد بابت هر یک از آن‌ها که تأمین نشده ۰/۰۲۵ از عوارض مقرر کسر می‌گردد ولی زمین‌های بایر واقع در آن مناطق مشمول این بخشودگی نخواهند شد.

تبصره ۳: مالکین و متصرفین املاک مکلف‌اند در ممیزی اراضی و ساختمان‌ها و مستحقات با مأمورین ممیزی همکاری کنند و هرگاه از انجام این تکلیف خودداری کنند مأمورین ممیزی در مورد اراضی بایر یا بدون حصار با تشخیص علی‌الرأس و در مورد ساختمان‌ها و باغات و اراضی محصور با اعلام کتبی قبلی و با حضور نماینده دادستان وارد ملک شده اوراق ممیزی را تنظیم خواهند نمود.

تبصره ۴: ضوابط مذکور در این ماده برای تقویم زمین و یا ساختمان باید ساده و مشخص و روشن باشد.

ماده ۵: محدوده قانونی هر شهر و همچنین ضوابط مذکور در ماده ۴ توسط شهرداری به طرق مقتضی جهت اطلاع عموم اعلام خواهد شد و در شهرهای مشمول ماده ۲ این قانون مالکین زمین‌ها و ساختمان‌ها و مستحداثات واقع در محدوده شهر یا قائم‌مقام یا نمایندگان قانونی آنان مکلفانند ظرف شش ماه از تاریخ اعلام شهرداری مشخصات کامل ملک را با تعیین بها به تفکیک هر قطعه ملک به ترتیب مقرر در ماده ۴ کتباً به شهرداری اعلام دارند و هرگاه در مهلت مقرر نسبت به اعلام بها اقدام نکنند عوارض متعلقه برای مدت تأخیر به دو برابر افزایش خواهد یافت.

ماده ۶: هرگاه پس از اعلام ضوابط طبق ماده ۵ و قطعیت ممیزی معلوم شود که بهای اعلام شده از طرف مالک یا قائم‌مقام یا نماینده قانونی او کمتر از هفتاد درصد (۰/۰۷۰) قیمت ملک بر طبق ماده ۴ این قانون است مابه‌التفاوت عوارض از تاریخ برقراری تا تاریخ قطعیت ممیزی به دو برابر افزایش خواهد یافت.

ماده ۷: شهرداری باید پایان ممیزی هر منطقه را به وسیله نشر آگهی در جراید کثیرالانتشار و الصاق آن در معابر عمومی و وسایل مقتضی دیگر به اطلاع مالکین آن منطقه برساند و به علاوه نتیجه ممیزی هر ملک را به وسیله پست به مالک اطلاع دهد مؤدیان عوارض نیز می‌توانند به مراجع مربوط که در آگهی مذکور تعیین خواهد شد مراجعه و از نتیجه ممیزی اطلاع حاصل نمایند در صورتی که نسبت به ممیزی خود اعتراض داشته باشند می‌توانند ظرف چهار ماه از تاریخ نشر آگهی در جراید دلایل و مدارک اعتراض خود را به کمیسیون رسیدگی مذکور در ماده ۸ این قانون تسلیم دارند و در صورت عدم اعتراض ممیزی قطعی خواهد بود.

ماده ۸: اعتراضات راجع به ممیزی در مورد اختلاف مساحت اراضی و مستحداثات و محل وقوع ملک و تطبیق مشخصات ملک با ضوابط موضوع ماده ۴ اعلام شده از طرف شهرداری در شهرهای مشمول ماده ۲ این قانون و همچنین رسیدگی به اعتراضات راجع به ارزیابی املاک و حقوق کسب و پیشه و میزان آن مربوط به اجرای طرح‌های نوسازی و اصلاح و توسعه معابر در کلیه شهرداری‌ها کشور در کمیسیونی مرکب از سه نفر افراد محلی بصیر و مطلع در تقویم املاک که یک نفر آن از طرف انجمن شهر و یک نفر از

طرف رئیس دادگاه شهرستان و یک نفر از طرف وزارت کشور تعیین می‌شود به عمل خواهد آمد. تصمیم اکثریت اعضاء کمیسیون در این مورد قطعی و لازم‌الاجرا است و رسیدگی به سایر اختلافات ناشی از اجرای این قانون منحصراً در صلاحیت کمیسیون رفع اختلاف موضوع ماده ۷۷ قانون شهرداری می‌باشد.

تبصره ۱: تشریفات رسیدگی و پرداخت حق‌الزحمه اعضاء کمیسیون طبق آئین‌نامه‌ای که به تصویب وزارت کشور خواهد رسید مشخص می‌شود. وزارت کشور تعداد کمیسیون‌های رسیدگی و کمیسیون‌های رفع اختلاف را در هر شهرداری با توجه به وسعت شهر و میزان اعتراضات تعیین می‌کند.

تبصره ۲: قبول اعتراض مؤدی راجع به ممیزی در کمیسیون ماده ۸ موکول به آن است که عوارض ملک خود را بر اساس اعلام بهایی که خود مالک طبق ماده ۴ نموده است بپردازد و رونوشت و یا فتوکپی قبض پرداخت را به ضمیمه برگ اعتراض به دفتر شهرداری برای ارسال به کمیسیون تسلیم کند مگر اینکه بهای اعلام‌شده از طرف مالک مشمول حدنصاب بخشودگی باشد.

ماده ۹: ممیزی‌هایی که طبق مقررات این قانون از طرف شهرداری به عمل آید تا پنج سال ملاک وصول عوارض خواهد بود مگر اینکه ظرف این مدت تغییرات کلی در اعیان ملک داده شود به نحوی که قیمت آن را بیش از پنجاه درصد افزایش یا کاهش دهد که در این صورت مؤدی مکلف است مراتب را به شهرداری اعلام نماید و میزان افزایش یا کاهش قیمت بر اساس مقررات این قانون تعیین و از سال بعد ملاک وصول خواهد شد. شهرداری‌های مشمول این قانون مکلف‌اند هر پنج سال یک‌بار ممیزی عمومی را تجدید کنند و هرگاه در پایان مدت پنج سال تجدید ممیزی به عمل نیامده باشد ممیزی قبلی تا اعلام نتیجه ممیزی جدید معتبر خواهد بود.

ماده ۱۰: عوارض هر سال در اول فروردین‌ماه آن سال تحقق می‌یابد و باید حداکثر تا پایان همان سال به شهرداری پرداخت گردد.

تبصره ۱: از عوارض مؤدیانی که ظرف مدت مذکور عوارض متعلق به هر ملک را بپردازند ده درصد عوارض آن سال به عنوان جایزه منظور و کسر خواهد شد.

تبصره ۲: ساختمان‌های اساسی که به‌جای ساختمان‌های کهنه و قدیمی نوسازی و تجدید بنا شود به مدت سه سال از تاریخ اتمام بنا مشخص شده در پروانه ساختمان از

پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف خواهند بود.

تبصره ۳: بهای اعیانی پارکینگ‌های اختصاصی در هر ساختمان در احتساب عوارض منظور نخواهد شد.

ماده ۱۱: نسبت به اراضی واقع در محدوده شهر که فاقد ساختمان اساسی بوده و یا باغ شهری به آن اطلاق نشود در صورتی که تا یک سال بعد از پایان مهلت مقرر در ماده ۵ مالکین یا قائم‌مقام یا نمایندگان قانونی آنان مشخصات و بهای ملک خود را به شهرداری اعلام نکنند شهرداری‌های مشمول ماده ۲ این قانون مکلفانند اینگونه املاک را به تصرف درآورده و به قائم‌مقامی مالک از طریق مزایده با رعایت آئین‌نامه معاملات شهرداری و بر اساس قیمت منطقه‌ای به فروش برسانند و مطالبات خود را به انضمام جرائم و هزینه‌های متعلقه به اضافه ۰/۰۵ قیمت ملک به سود برنامه نوسازی از محل بهای ملک برداشت نموده مابقی را در حساب سپرده ثابت شهرداری در بانک نگهداری کنند تا در صورت مراجعه مالکین یا نمایندگان قانونی آنان در مقابل اخذ رسید به آن‌ها پرداخت شود و هرگاه ظرف ده سال مالک ملک یا نمایندگان قانونی آنان مراجعه نمایند و وجه مذکور به حساب درآمد نوسازی منظور خواهد شد.

تبصره ۱: هرگاه مالکیت ملک محل اختلاف باشد مدت ۱۰ سال مذکور در این ماده از تاریخ صدور حکم نهایی مبنی بر رفع اختلاف شروع می‌شود.

تبصره ۲: ساختمان اساسی مذکور در این قانون به ساختمانی اطلاق می‌گردد که ارزش آن بر اساس ضوابط مندرج در ماده ۴ این قانون برابر حداقل بیست درصد بهای کل زمین باشد مرجع رسیدگی به اختلاف حاصله در این مورد کمیسیون مذکور در ماده ۸ این قانون است.

تبصره ۳: شهرداری مکلف است وضع املاک مشمول این ماده را قبل از انتشار آگهی مزایده با حضور نماینده دادستان شهرستان صورت‌مجلس کند.

تبصره ۴: در صورتی که مالکین اینگونه اراضی قبل از انتقال قطعی ملک مشخصات بهای ملک خود را به شهرداری اعلام دارند و عوارض و جرائم مربوط را نقداً بپردازند عملیات شهرداری در هر مرحله‌ای که باشد متوقف خواهد شد.

ماده ۱۲: شهرداری‌های مشمول ماده ۲ این قانون مکلفانند ظرف دو ماه از تاریخ انقضاء مهلت مقرر در ماده ۱۰ مشخصات مؤدیانی را که نسبت به پرداخت عوارض املاک

خود اقدام نکرده‌اند به مؤسسات برق و گاز تسلیم کنند و مؤسسات مذکور مکلف‌اند با اعلام مهلت دوماهه به مؤدی هرگاه مطالبات شهرداری تا انقضای مهلت وصول نشود نسبت به قطع برق و گاز محل سکونت ملکی او اقدام کنند.

تبصره: آئین‌نامه اجرائی این ماده وسیله وزارت کشور و وزارت آب و برق تنظیم و پس از تصویب هیئت دولت به مورداً اجرا گذارده می‌شود.

ماده ۱۳: در هر مورد که عوارض یا حق مرغوبیت موضوع این قانون به یک ملک تعلق گیرد و قطعی گردد علاوه بر مالک که مسئول پرداخت است عین ملک وسیله تأمین مطالبات شهرداری بوده و شهرداری مکلف است در صورتی که مالک عوارض یا حق مرغوبیت را ظرف مهلت‌های مقرر با رعایت آئین‌نامه مذکور در تبصره ۱ ماده ۲ نپردازد با صدور اجرائیه نسبت به وصول طلب خود از مالک یا استیفای آن از عین ملک اقدام کند.

تبصره ۱: ادارات و دوایر اجرای ثبت بنا به تقاضای شهرداری مکلف به صدور اجرائیه و تعقیب عملیات اجرائی طبق مقررات مربوط به اجرای اسناد رسمی لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره ۲: در قبال اجرائیه‌های صادره مربوط به این ماده بازداشت شخص مؤدی مجاز نیست.

ماده ۱۴: مؤدیانی که تا پایان هر سال عوارض مقرر در این قانون را نپردازند از آغاز سال بعد ملزم به پرداخت صدی ۹ زیان دیرکرد در سال به نسبت مدت تأخیر خواهند بود و شهرداری مکلف است پس از پایان شش ماه اول سال بعد طبق مقررات ماده ۱۳ این قانون نسبت به استیفای مطالبات خود اقدام کند.

ماده ۱۵: شهرداری‌های مشمول ماده ۲ این قانون مکلف‌اند با راهنمایی وزارت کشور برنامه عملیات نوسازی و عمران و اصلاحات شهر را برای مدت پنج سال بر اساس نقشه جامع شهر و در صورتی که فاقد نقشه جامع باشند بر اساس احتیاجات ضروری شهر و با رعایت اولویت آن‌ها در حدود منابع مالی مقرر در این قانون و سایر امکانات مالی شهرداری تنظیم کرده و پس از تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور طرح‌های مربوط را بر اساس آن اجرا کنند.

ماده ۱۶: حذف شده است.

ماده ۱۷: حذف شده است.

ماده ۱۸: حذف شده است.

ماده ۱۹ (اصلاحی ۱۳۸۸): هرگاه در نتیجه اجرای طرح‌های مصوب شهری (جامع یا تفصیلی) تمام یا قسمتی از معابر عمومی به صورت متروک درآید و در مالکیت اوقاف و اشخاص حقیقی و حقوقی نباشد آن قسمت متعلق به شهرداری خواهد بود و چنانچه شهرداری قصد فروش آن را داشته باشد، مشروط به اینکه آن مقدار زمین قابلیت صدور جواز و استفاده مستقل را نداشته باشد مالک مجاور در خرید آن با قیمت کارشناسی روز با ترک تشریفات مزایده حق تقدم خواهد داشت و در صورتی که ملک یاد شده در مجاورت املاک متعدد و با مالکین متعدد باشد تشریفات مزایده بین آن‌ها برگزار می‌شود.

تبصره: نحوه اجرای این ماده به موجب آیین‌نامه‌ای است که توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۲۰: حذف شده است.

ماده ۲۱: در مورد اراضی و املاکی که قبل از تصرف شهرداری به موجب اسناد رسمی مورد معاملات شرطی و رهنی واقع گردیده در صورتی که تمامی مساحت ملک به تصرف شهرداری درآمده و موعد پرداخت طلب دائن نرسیده باشد موعد آن حال می‌شود و پس از اجرای مقررات این قانون در موقع تنظیم سند انتقال اگر مالک دین خود را نپرداخته و ملک آزاد نشده باشد شهرداری طلب دائن را حداکثر تا میزان بهای ملک مورد تصرف (با رعایت مقررات ماده ۲۰) این قانون به دائن می‌پردازد و با این ترتیب معامله رهنی یا شرطی قانوناً فک شده محسوب می‌شود و در صورتی که بهای املاک و اراضی مورد تصرف زائد بر اصل طلب دائن باشد مازاد به مالک پرداخت و ملک به شهرداری منتقل می‌شود هرگاه شهرداری قسمتی از ملک را تصرف نماید پرداخت غرامت به مالک موکول به توافق مالک و دائن خواهد بود در صورت عدم توافق غرامت در صندوق ثبت تودیع و اداره ثبت مکلف است به درخواست شهرداری نسبت به قسمتی که به تصرف شهرداری درآمده است سند تفکیکی به نام شهرداری صادر کند و بقیه ملک در رهن دائن باقی خواهد ماند.

تبصره: در موردی که تمامی ملک به تصرف شهرداری درمی‌آید شهرداری به

بستانکار اخطار می‌کند که در روز مقرر جهت دریافت طلب خود و انجام تشریفات فک رهن ملک مشمول تصرف در دفترخانه اسناد رسمی حاضر شود و هرگاه بستانکار به این اخطار عمل نکند شهرداری حداکثر تا میزان بهای ملک (وجه نقد یا قبوض اقساطی) بابت طلب بستانکار در اداره ثبت تودیع می‌کند و دفترخانه اسناد رسمی مربوط مکلف است معامله رهنی یا شرطی را فک کند.

ماده ۲۲: شهرداری‌ها مجازند اراضی و املاکی را که طبق این قانون به ملکیت خود درمی‌آورند (به استثناء اراضی و املاک موضوع ماده ۲۴ این قانون) به منظور نوسازی به موجب قرارداد و در قبال اخذ تضمینات کافی به شرکت‌ها و مؤسساتی که با سرمایه کافی و صلاحیت فنی تشکیل یافته‌اند واگذار کنند.

صلاحیت فنی و مالی اینگونه شرکت‌ها به طور کلی و برتری طرح‌های عمرانی آن - ها بر اساس نقشه جامع شهر در هر مورد باید از طرف شهرداری پیشنهاد شده و انجمن شهر آن را تصویب و وزارت کشور تأیید کند.

شهرداری‌ها بهای اینگونه اراضی و املاک و هزینه‌های پرداختی را به ترتیبی که پرداخت و تعهد نموده‌اند به علاوه ده درصد از شرکت‌ها و مؤسسات مذکور دریافت خواهند داشت.

شرکت‌ها و مؤسسات مذکور در این ماده مادام که طرح مصوب را طبق قرارداد منعقدہ اجرا نموده‌اند حق واگذاری تمام یا قسمتی از اراضی و املاک مورد قرارداد را به غیر ندارند.

تبصره: حذف شده است.

ماده ۲۳: شهرداری‌ها دارای اختیار نظارت بر طرز استفاده از اراضی داخل محدوده و حریم شهر از جمله تعیین تعداد طبقات و ارتفاع و ناسازی و کیفیت ساختمان‌ها بر اساس نقشه جامع شهر و منطقه بندی آن با رعایت ضوابط و معیارهایی که از طرف شورای عالی شهرسازی تعیین و وسیله وزارت کشور ابلاغ خواهد شد هستند و با استفاده از اختیارات فوق مکلف به مراقبت در رشد متناسب و موزون شهرها و تأمین تسهیلات لازم برای زندگی اجتماعی خواهند بود.

تبصره ۱: شهرداری‌ها مجازند مادام که نقشه جامع شهر تهیه و تصویب نشده است ایجاد ساختمان و احداث هرگونه بنا و تأسیساتی را در قسمتی از محدوده شهر فقط

برای یک بار و با ذکر علت از تاریخ اجرای قانون نوسازی حداکثر برای مدت سه سال ممنوع اعلام کنند و پس از تهیه و تصویب نقشه جامع شهر مکلفانند حداکثر ظرف دو سال نقشه‌های تفصیلی را تهیه و اراضی و باغ‌ها و املاکی را که بر اساس نقشه مذکور در معرض طرح‌های احداث و توسعه معابر و میداين واقع می‌شود مشخص نموده و احداث هرگونه بنا و تأسیسات را در این‌گونه اراضی ممنوع کنند. اینگونه اراضی و همچنین اراضی بایر و مزروعی و باغ‌ها واقع بین محدوده خدمات شهری مصوب انجمن شهر و محدوده قانونی شهر مادام که اجازه ساختمان داده نمی‌شود از پرداخت عوارض نوسازی معاف می‌باشند (اصلاحی به موجب قانون مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۱ و ۱۳۵۱/۴/۷).

تبصره ۲: شهرداری‌های مشمول ماده ۲ این قانون مکلفانند از تاریخ اعلام وزارت کشور ظرف سه سال نقشه جامع شهر را تهیه و تنظیم و برای تصویب پیشنهاد کنند.

ماده ۲۴: شهرداری‌ها می‌توانند در موقع تنظیم و اجرای طرح‌های نوسازی و همچنین توسعه یا احداث معابری که عرض آن‌ها حداقل بیست متر باشد با رعایت نقشه جامع یا نقشه هادی شهر طرح‌های مربوط را به تناسب موقعیت محل و ضوابطی که وزارت کشور تعیین و اعلام خواهد کرد وسیع‌تر از میزان مورد احتیاج طرح تنظیم و اجرا نموده و اراضی مازاد را در صورت عدم احتیاج از طریق مزایده و با رعایت آئین‌نامه معاملات شهرداری به فروش رسانیده و جوه حاصله را به حساب درآمد نوسازی و عمران شهری موضوع این قانون منظور کنند.

تبصره: در اجرای مقررات ماده فوق شهرداری‌ها مکلفانند راه عبور متعارفی برای باقی‌مانده ملک تأمین کنند.

ماده ۲۵: حذف شده است.

ماده ۲۶: مساجد و اماکن مقدسه اسلامی و معابد اقلیت‌های مذهبی (مسیحی، زردشتی، کلیمی) و مدارس قدیمه طلاب علوم دینی به گواهی سازمان اوقاف از پرداخت عوارض و حق مرغوبیت و اراضی و ساختمان‌های متعلق به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و تأسیسات سازمان تربیت‌بدنی و پیشاهنگی ایران و کتابخانه‌های عمومی شهر و همچنین آن قسمت از اراضی و املاک شرکت‌ها و مؤسسات آب و برق و گاز و تلفن

متعلق به دولت که برای فعالیت‌های مربوط به آب و برق و گاز و تلفن مورد استفاده می‌باشد از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف خواهند بود.

تبصره ۱: شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت که با اصول بازرگانی اداره می‌شود یا مشمول پرداخت مالیات هستند مشمول پرداخت عوارض و حق مرغوبیت موضوع این قانون نیز می‌باشند.

تبصره ۲: اراضی و املاک و مستحقات ملکی متعلق به موقوفات خاندان شاه معدوم و سازمان خدمات اجتماعی و هلال احمر ایران از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف می‌باشند. معافیت سایر مؤسسات خیریه منوط به پیشنهاد شهرداری و تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور خواهد بود.

تبصره ۳: موقوفاتی که تولیت آن‌ها با نایب ولیعصر است به طور کلی و همچنین اراضی و املاک و مستحقات موقوفات آن به شرط گواهی سازمان اوقاف از پرداخت عوارض موضوع این قانون معاف می‌باشند ولی عوارض موقوفات خاص از موقوف علیهم و یا متولی (به اختیار شهرداری) دریافت می‌شود در صورتی که اراضی موقوفات موضوع این تبصره و یا اراضی غیر موقوفه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار یا اجاره داده شده یا بشود و در سند اجاره یا واگذاری حق ایجاد بنا و مستحقات و اخذ سند مالکیت اعیانی برای اشخاص منظور شده باشد. اشخاص مذکور از نظر پرداخت عوارض موضوع این قانون در حکم مالک محسوب و مکلفاند طبق مقررات این قانون نسبت به پرداخت عوارض عمل و اقدام کنند.

تبصره ۴: وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت و مؤسسات خیریه برای ایجاد ساختمان مؤسسات خود مکلف به دریافت پروانه ساختمان از شهرداری و رعایت ماده ۱۰۰ قانون اصلاحی شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ و سایر مقررات مذکور در قانون شهرداری‌ها و این قانون راجع به ایجاد بنا می‌باشند.

تبصره ۵: خانه‌ها و اماکنی که در تصرف یا مالکیت اشخاص حقیقی یا حقوقی است و طبق قانون حفظ آثار ملی مصوب آبان ماه ۱۳۰۹ شمسی یا ماده واحده قانون مصوب آذرماه ۱۳۵۲ شمسی در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده یا می‌رسند در صورتی که محل کسب و پیشه و تجارت نباشد از پرداخت عوارض و حق مرغوبیت موضوع این قانون معاف می‌باشند (تبصره ۵ الحاقی به موجب قانون ۱۳۵۵/۱۱/۱۹ می‌-

(باشند).

ماده ۲۷: حذف شده است.

ماده ۲۸: سایر عوارض شهرداری که بر اساس آئین نامه های اجرائی وصول عوارض شهرداری موضوع ماده ۷۴ قانون اصلاح پاره ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ به مرحله قطعیت برسد در صورت عدم پرداخت طبق تبصره های ماده ۱۳ این قانون به صدور اجرائیه وصول خواهد شد.

ماده ۲۹: عوارض اراضی واقع در محدوده شهر که آبلوله کشی و برق آن تأمین شده و فاقد ساختمان اساسی باشد دو برابر میزان مقرر در ماده ۲ این قانون خواهد بود.

تبصره ۱: در صورتی که مالکین اینگونه اراضی طبق نقشه شهرداری به نرده کشی و ایجاد فضای سبز در اراضی مزبور اقدام کنند مشمول مقررات این ماده نبوده و عوارض به مأخذ مقرر در ماده ۲ این قانون وصول خواهد شد.

تبصره ۲: در پروانه های ساختمانی که از طرف شهرداری ها صادر می شود باید حداکثر مدتی که برای پایان یافتن ساختمان ضروری است قید گردد و کسانی که در میدان ها و معابر اصلی شهر اقدام به ساختمان می کنند باید ظرف مدت مقرر در پروانه ها ساختمان خود را به اتمام برسانند و در صورت که تا دو سال بعد از مدتی که برای اتمام بنا در پروانه قید شده بازهم ناتمام بگذارند عوارض مقرر در این قانون به دو برابر افزایش یافته و از آن به بعد نیز اگر ساختمان همچنان ناتمام باقی بماند برای هر دو سالی که بگذرد عوارض به دو برابر مأخذ دو سال قبل افزایش خواهد یافت تا به ۴ درصد بالغ گردد. اینبه اتمام که از طرف مقامات قضائی توقیف شده باشد مشمول این ماده نخواهد بود.

ماده ۳۰: شهرداری ها مکلفاند مفاصا حساب پرداخت کنندگان عوارض را حداکثر ظرف پانزده روز (از تاریخ پرداخت) تسلیم مؤدی کنند یا با پست سفارشی ارسال دارند.

تبصره: هرگاه مؤدی عوارض قطعی شده موضوع این قانون را به شهرداری پرداخت کند و شهرداری ظرف مدت مقرر در این ماده نسبت به صدور برگ مفاصا حساب اقدام نکند قبض پرداخت عوارض در حکم مفاصا حساب عوارض نوسازی آن سال ملک می باشد.

ماده ۳۱: شهرداری‌ها می‌توانند برای تأمین نیازمندی‌های شهری و عمومی و عمران و نوسازی با تصویب انجمن شهر و تأیید وزارت کشور اراضی و املاک واقع بین حد مصوب فعلی هر شهر تا حد نهائی مشخص در نقشه جامع آن شهر را ظرف پنج سال پس از تصویب نقشه جامع با پرداخت بها تملک و تصرف کنند.

تبصره ۱: هرگاه تمام یا قسمتی از اراضی و املاکی که در اجرای این ماده خریداری می‌شود در مناطق صنعتی که در نقشه جامع شهر منظور شده است واقع شده باشد شهرداری‌ها می‌توانند برای انتقال کارگاه‌ها و کارخانجات و امثال آن از داخل شهر به مناطق صنعتی از اراضی مزبور به میزانی که برای استقرار آن‌ها ضروری تشخیص می‌شود به صاحبان مؤسسات مذکور منتقل نموده و بهای آن را به مأخذ تمام‌شده به اضافه ده درصد از آنان دریافت دارند.

تبصره ۲: مرجع رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای این ماده کمیسیون مذکور در ماده ۸ این قانون می‌باشد و طرح اختلاف در کمیسیون مزبور مانع تصرفات شهرداری نمی‌باشد.

تبصره ۳: ملاک و نحوه ارزیابی اینگونه اراضی و املاک و مستحقات و تعیین مقدار مساحتی از اراضی مزبور که مشمول مقررات این ماده می‌باشد و مدت و ترتیب و طرز پرداخت قیمت املاک مزبور و به طور کلی طرز اجرای این ماده و تبصره ۱ آن طبق آئین‌نامه‌ای است که وزارت کشور تهیه نموده و به تصویب کمیسیون کشور و دادگستری مجلسین برسد.

ماده ۳۲: هرگاه ممیزین در اجرای مقررات این قانون در تنظیم اوراق ممیزی تمام واقع را ذکر نکنند یا برخلاف واقع چیزی ذکر کنند به طوری که قیمت تعیین شده املاک و مستحقات در اوراق مذکور با قیمت واقعی آن‌ها بر اساس ضوابط مندرج در این قانون و آئین‌نامه مربوط بیش از ۲۰ درصد (اعم از اضافه یا نقصان) اختلاف داشته باشد به حبس جنحه‌ای از سه ماه تا شش ماه محکوم خواهند شد.

تبصره: ارزیابانی که در اجرای این قانون قیمت ملک را بیش از ۲۰ درصد بیشتر یا کمتر از بهای عادلانه منظور کنند به کیفر مقرر در این ماده محکوم خواهند شد.

اعضاء کمیسیون ماده ۸ از لحاظ حدود وظائف و تخلفات مشمول مقررات قانون راجع به کارشناسان رسمی می‌باشند.

ماده ۳۳: سازمان‌های مذکور در ماده ۱۱۱ الحاقی به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ در تصرف ابنیه و اراضی جهت اجرای طرح‌های مربوط از مقررات این قانون استفاده خواهند کرد.

ماده ۳۴: قانون اصلاح قانون توسعه معابر مصوب تیرماه ۱۳۲۰ از تاریخ اجرای این قانون ملغی است لیکن طرح‌های مصوب توسعه معابر که از طرف شهرداری قبل از اجرای این قانون آگهی شده باشد تا پایان اجرای آن تابع مقررات قانون اصلاح قانون توسعه معابر خواهد بود.

ماده ۳۵: مقررات مربوط به نوسازی و عمران و توسعه و احداث و اصلاح معابر مندرج در این قانون جایگزین قانون اصلاح قانون توسعه معابر اشاره شده در مواد قانون اصلاح پاره‌ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ و سایر قوانین خواهد بود.

ماده ۳۶: تبصره ۴ ماده ۹۶ و تبصره ۳ ماده ۹۹ قانون اصلاح پاره‌ای از مواد و الحاق مواد جدید به قانون شهرداری مصوب سال ۱۳۴۵ از تاریخ تصویب این قانون ملغی است.

آئین نامه اجرائی ماده ۱۲ قانون نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۴۹/۳/۳۰

ماده ۱: شهرداری‌ها بر اساس ماده ۱۲ قانون نوسازی و عمران شهری و ماده ۱۳ آئین نامه ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض صورتی مشتمل بر نام مؤدیانی که تا تاریخ مقرر عوارض قطعی شده خود را نپرداخته‌اند و شماره پلاک محل سکونت ملکی مؤدی و همچنین شماره اشتراک برق به تدریج ظرف دو ماه به مؤسسات برق ارسال خواهند داشت.

ماده ۲: مؤسسات برق پس از وصول درخواست شهرداری با توجه به تکلیف مقرر در ماده ۱۲ قانون نوسازی به تدریج نسبت به موارد اعلام شده بررسی نموده پس از انطباق آن‌ها با پرونده‌های مشترکین و احراز سکونت مالک در محل اخطار دوماهه‌ای برای مؤدی خواهند فرستاد.

تبصره ۱: در صورتی که موارد اعلام شده از طرف شهرداری با سوابق و وضع موجود مغایرت داشته باشد مؤسسات برق مراتب را ظرف یک هفته از تاریخ تشخیص این امر به شهرداری اعلام خواهند نمود.

تبصره ۲: در اخطاریه‌های صادره که به ضمیمه اولین برگ تشخیص مصرف برق برای مشترک ارسال می شود تاریخ قطع انشعاب برق با رعایت مهلت دوماهه مقرر در قانون تعیین خواهد شد.

تبصره ۳: هرگاه از طرف مؤدی برق مفاصا حساب شهرداری تا تاریخ پایان مهلت ارائه نشود، مؤسسات برق نسبت به قطع آن در موعد مقرر در اخطاریه اقدام خواهند نمود.

ماده ۳: برای تأمین هزینه‌های مربوط به اقدامات موضوع ماده ۲ و تبصره‌های ذیل آن شهرداری همراه با ارسال صورت مؤدیان چکی معادل تعداد مشترکین مندرج در صورت ارسالی به ازای هر مشترک ۷۵ ریال مقطوعاً از محل اعتبار تبصره ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری صادر و به مؤسسات برق ارسال خواهد داشت.

ماده ۴: در صورتی که مؤدی ظرف یک ماه از تاریخ قطع برق بدهی خود را نپردازد نسبت به قطع گاز اقدام خواهد شد.

ماده ۵: نحوه قطع گاز و هزینه وصل آن در سراسر کشور پس از تکمیل شبکه گازرسانی در تهران مورد بررسی وزارت کشور و شرکت ملی گاز ایران واقع و نتیجه بررسی برای تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد خواهد شد.

ماده ۶: مؤسسات برق و گاز صورت مشترکین جدید برق و گاز داخل در محدوده قانونی شهر را با ذکر نام مالک و شماره و پلاک و محل وقوع ملک و شماره اشتراک به شهرداری خواهد فرستاد.

آئین نامه ترتیب ممیزی و تشخیص و طرز وصول عوارض

(موضوع تبصره ۱ ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری)

مصوب ۱۳۴۸/۴/۱

فصل اول - ترتیب ممیزی

ماده ۱: برای ممیزی هر شهر محدوده قانونی شهر به یک یا چند منطقه تقسیم می شود.

ماده ۲: مأمور ممیزی مکلف است هنگام ممیزی املاک موقعیت و مساحت عرصه و اعیان مستحدثات هر ملک و نوع ساختمان و تعداد طبقات و سایر مشخصات مندرج در برگ ممیزی و حتی المقدور نام و نشانی مالک و شماره ملک (پلاک ثبتی) را به مسئولیت خود تعیین و در اوراق ممیزی قید نموده و اوراق مزبور را به واحد ممیزی تسلیم کند.

ماده ۳: شهرداری مکلف است بر اساس اوراق ممیزی شناسنامه‌ای حاوی مشخصات کامل هر ملک برای املاک واقع در حوزه شهرداری تهیه نماید و در شهرهایی که برای املاک و اراضی و مستحدثات واقع در محدوده شهر قبلاً شناسنامه شهری تهیه شده باشد شهرداری می تواند با استفاده از اطلاعات مندرج در آن شناسنامه‌ها بر طبق ضوابط مندرج در ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری اوراق ممیزی را تکمیل و ملاک عمل قرار دهد.

ماده ۴: شهرداری مکلف است بر اساس شناسنامه مذکور در ماده ۳ این آئین نامه و بر طبق ضوابط مندرج در ماده ۴ قانون نوسازی و عمران شهری بهای هر ملک را تعیین نموده و بر اساس آن عوارض متعلقه را طبق مصرحات قانون تشخیص نماید.

ماده ۵: آگهی پایان ممیزی هر منطقه باید در یکی از جراید کثیرالانتشار تهران و همچنین در یکی از جرائد کثیرالانتشار محل (در صورتی که وجود داشته باشد) در سه نوبت هر نوبت به فاصله ۵ روز منتشر می شود و علاوه بر آن باید پایان ممیزی از طریق الصاق آگهی در معابر عمومی و وسایل مقتضی دیگر به اطلاع مالکین منطقه برسد.

ماده ۶: در آگهی پایان ممیزی هر منطقه باید نکات و موارد زیر مشخص شود.

الف- اعلام پایان ممیزی منطقه.

ب- حدود دقیق منطقه‌ای که ممیزی در آن خاتمه یافته است.

ج- نشانی محل مراجعه صاحبان املاک برای استحضار از نتیجه ممیزی املاک

خود که این محل باید در درجه اول در شهرداری‌های نواحی یا برزن‌های تابعه باشد.

د- تاریخ شروع چهار ماه مهلت اعتراض که از روز انتشار نوبت اول آگهی خواهد

بود.

ه- ذکر شرط مذکور در تبصره ۲ ماده ۸ قانون راجع به قبول اعتراض با قید اینکه

معتراض مکلف است نشانی کامل و صریح خود را ذیل برگ اعتراض بنویسد.

و- نشانی کامل محل پذیرفتن اعتراضات.

ماده ۷: شهرداری مکلف است نتیجه ممیزی املاک واقع در هر منطقه را در

محلی که در آگهی معین شده است به ترتیب شماره ملک (پلاک ثبتی) در تابلوهایی که

برای این کار اختصاص داده می‌شود اعلان نماید به طوری که مالکین در صورت مراجعه

به راحتی بتوانند از نتیجه ممیزی ملک خود اطلاع حاصل نمایند.

ماده ۸: شهرداری مکلف است کلیه تغییرات و انتقالات املاک را در شناسنامه

املاک عمل نموده و عملیات را طوری اداره و انجام دهد که همیشه در جریان آخرین

تغییرات و انتقالات ملک باشد.

تبصره: در نقاطی که ماده ۲ قانون نوسازی و عمران شهری اجرا می‌شود ادارات

ثبت موظفانند در آخر هرماه یک نسخه از فهرست انتقالات قطعی املاک را به شهرداری

ارسال دارند.

ماده ۹: هرگاه نتیجه ممیزی قبل از انقضای مهلت ۶ ماه مذکور در ماده ۵ قانون

که برای اعلام بها تعیین گردیده است طبق مقررات ماده ۷ قانون اعلام شود مالکینی که

بر مبنای ممیزی اعلام شده عوارض ملک خود را بپردازند و یا نسبت به نتیجه ممیزی

اعتراض نکنند عدم اعتراض و یا پرداخت عوارض از ناحیه آنان در حکم اعلام بهای ملک

می‌باشد.

ماده ۱۰: برای تهیه طرح‌های ممیزی و استفاده از روش‌ها و وسایل نوین علمی و

تعلیم افراد فنی ممیزی و وصول و هماهنگ کردن آن در شهرداری‌های مشمول ماده ۲

قانون نوسازی و عمران شهری تعلیمات لازم از طرف وزارت کشور صادر و وسیله شهرداری‌ها به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

فصل دوم - وصول

ماده ۱۱: شهرداری مکلف است به منظور تسهیل در امر وصول عوارض موضوع قانون نوسازی و عمران شهری در شعب و نمایندگی‌های بانک ملی ایران حساب خاصی به نام حساب درآمد قانون نوسازی و عمران شهری باز کند و فرم‌های مخصوص با نظر وزارت کشور تهیه و در شعب و نمایندگی‌های مذکور در دسترس مؤدیان قرار دهد، مؤدیان مشمول پرداخت عوارض نوسازی و عمران شهری مکلفانند با مراجعه به بانک فرم‌های مربوط را تکمیل و عوارض مقرر را پرداخت و رسید دریافت دارند.

ماده ۱۲: شهرداری مکلف است مندرجات رسید یا رسیده‌های پرداخت عوارض را با شناسنامه املاک تطبیق و ظرف ۱۵ روز از تاریخ پرداخت نسبت به صدور برگ مفاسا حساب اقدام کند و در صورتی که مؤدی برای دریافت آن مراجعه ننماید وسیله پست سفارشی برای او ارسال دارد. در اوراق مفاسا حساب باید صریحاً قید شود (این مفاسا صرفاً مربوط به عوارض قانون نوسازی و عمران شهری است).

ماده ۱۳: شهرداری مکلف است در هر مورد و در هر موقعی که نتیجه ممیزی طبق مقررات مواد ۷ و ۸ قانون قطعیت پیدا می‌کند، طبق مقررات زیر نسبت به وصول عوارض اقدام نماید :

الف- در مورد املاکی که نتیجه ممیزی آن‌ها در مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون قطعی شده است. قطعیت و مبلغ عوارض و تاریخ انقضا مهلت پرداخت و عواقب عدم پرداخت، با ارسال نامه وسیله پست به مؤدیان اعلام می‌شود هرگاه پس از پایان مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون عوارض متعلقه پرداخت نشود، ظرف دو ماه مشخصات مؤدیان ضمن فهرست و یا فهرست‌هایی برای قطع برق و گاز به مؤسسات مربوطه فرستاده می‌شود و پس از انقضای مدت شش ماه مذکور در ماده ۱۴ قانون علیه مؤدیانی که عوارض متعلقه را پرداخت نکرده‌اند اجرائیه صادر نخواهد شد.

ب- در مورد املاکی که نتیجه ممیزی آن‌ها پس از پایان مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون قطعی می‌گردد.

- ۱- در صورتی که تاریخ قطعی شدن ظرف شش ماه پس از پایان مهلت مقرر در ماده ۱۰ قانون باشد قطعیت و عواقب عدم پرداخت بر طبق بند الف، به مؤدیان اعلام می-گردد و تا پایان شش ماه مذکور مهلت داده می‌شود که عوارض مربوط را بپردازند و هرگاه تاریخ اعلام تا پایان شش ماه کمتر از ۱۵ روز باشد مهلت ۱۵ روز خواهد بود.
- ۲- در صورتی که تاریخ قطعی شدن پس از انقضای شش ماه مذکور در ماده ۱۴ قانون باشد، قطعیت طبق بند الف، به مؤدیان اعلام می‌گردد و فقط ۱۵ روز به آنان مهلت داده می‌شود که عوارض مربوطه را پرداخت نمایند.
- شهرداری همراه با اقدامات مذکور مشخصات مؤدیانی را که عوارض املاک خود را نپرداخته‌اند در اجرای ماده ۱۲ قانون به مؤسسات برق و گاز تسلیم و بر طبق ماده ۱۴ قانون به صدور اجرائیه مبادرت خواهد کرد.
- ماده ۱۴:** نسبتی از قیمت هر ملک که در هر شهر با توجه به مقتضیات و شرایط خاص اقتصادی مأخذ دریافت عوارض قرار می‌گیرد با کسب نظر شهردار و استاندار یا فرماندار کل بنا به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب کمیسیون مرکب از وزیر کشور و وزیر اقتصاد و مدیرعامل سازمان برنامه تعیین می‌شود و ملاک عمل قرار می‌گیرد.
- ماده ۱۵:** اجرای مدلول این آئین‌نامه موکول به تعیین نسبتی از قیمت ملک که مأخذ دریافت عوارضی خواهد بود از طرف کمیسیون مذکور در ماده ۱۴ و انتشار آگهی از طرف شهرداری می‌باشد.

تصویب‌نامه در خصوص تعیین بهای اراضی در شهرها

وزارت کشور - وزارت مسکن و شهرسازی

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۳/۶/۹ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و موافقت وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و مسکن و شهرسازی و به استناد ماده (۴) قانون نوسازی و عمران شهری - مصوب ۱۳۴۷ - تصویب نمود:

۱- بهای اراضی موضوع ماده (۴) قانون نوسازی و عمران شهری در همه شهرهای مشمول ماده (۲) قانون یاد شده به مأخذ ارزش معاملاتی سال ۱۳۷۲ که توسط کمیسیون مقرر در ماده ۶۴ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفندماه ۱۳۶۶ تعیین شده است. برای سال ۱۳۷۳ با کسر ۰/۰۵۰، سال ۱۳۷۲ با کسر ۰/۰۴۰، سال ۱۳۷۵ با

کسر ۰/۰۳۰، سال ۱۳۷۶ با کسر ۰/۰۲۰، سال ۱۳۷۷ با کسر ۰/۰۱۰ و سال ۱۳۷۸ معادل دفترچه ارزش معاملاتی یاد شده، مشروط به اینکه بهای تعیین شده فوق از بهای سال ۱۳۷۲ (موضوع تصویب نامه شماره ۵۴۸۶۶/ت/۵۴۴ ه. مورخ ۷۱/۱۲/۲۳) به اضافه ۰/۰۱۰ کمتر نشود، تعیین می شود.

تبصره ۱: در شهرهایی که برای آن ها ارزش معاملاتی تعیین نشده است آخرین ارزش معاملاتی مصوب ملاک عمل قرار گیرد.

تبصره ۲: اراضی که در شهرها برای آن ها ارزش معاملاتی تعیین نشده است، یا املاک پشت جبهه ای که در اثر طرح های جدید شهرداری بر معبر تازه احداث شده واقع می شوند و در ارزش معاملاتی، قیمتی برای آن ها پیش بینی نشده است، تا تعیین قیمت با توجه به متن تبصره های ماده (۶۴) قانون مالیات های مستقیم، بهای آن ها مطابق بالاترین ارزش معابر هم عرض موجود در منطقه و در صورت نبودن معبر هم عرض در منطقه مربوط با بالاترین ارزش معابر هم عرض مناطق هم جوار محاسبه شوند.

تبصره ۳: در مواردی که ارزش معاملاتی موضوع این ماده مطابق دیگر قوانین و مقررات مأخذ محاسبه سایر عوارض و وجوه قرار می گیرد مأخذ محاسبه عوارض و وجوه یاد شده بر مبنای درصدی از ارزش معاملاتی موضوع این ماده می باشد که با پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و دستگاه ذی ربط به تصویب هیئت وزیران یا مراجع قانونی مرتبط می رسد. درصد مذکور باید به نحوی تعیین گردد که مأخذ محاسبه عوارض و وجوه یاد شده بیش از نرخ تورم رسمی اعلامی از طرف مراجع قانونی ذی ربط افزایش نیافته باشد.

۲- بهای ساختمان ها و مستحقات از ابتدای سال ۱۳۷۳ لغایت سال ۱۳۷۸، به ترتیب ۰/۰۱۰، ۰/۰۲۰، ۰/۰۳۰، ۰/۰۴۰، ۰/۰۵۰، ۰/۰۶۰ نسبت به بهای تعیین شده سال ۱۳۷۲ افزایش می یابد و در کلیه شهرهای مشمول ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری ملاک عمل قرار گیرد.

۳- بهای اراضی و ساختمان ها و مستحقات در سال ۱۳۷۲ به میزان ملاک عمل در سال ۱۳۷۱ (موضوع تصویب نامه شماره ۵۴۸۶۶/ت/۵۴۴ ه. مورخ ۷۱/۱۲/۲۳) محاسبه خواهد شد.

طبق تصویب نامه شماره ۶۰۸۷۴/ت/۲۲۸۵۲ هـ مورخ ۸۱/۱۲/۳ هیئت محترم وزیران در جلسه مورخ ۸۱/۱۱/۲۰ بنا به پیشنهاد شماره ۴۵۹۲/۱/۳/۳۴ وزارت کشور و موافقت وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و مسکن و شهرسازی برای محاسبه عوارض نوسازی مقرر گردید :

۱- عوارض نوسازی از ابتدای سال ۸۱ به میزان ۲۵٪ از آخرین ارزش معاملاتی - املاک محاسبه گردد.

۲- عوارض نوسازی از ابتدای سال ۸۲ به میزان ۴۰٪ از آخرین ارزش معاملاتی - املاک محاسبه گردد.

۳- عوارض نوسازی از ابتدای سال ۸۳ به میزان ۶۰٪ از آخرین ارزش معاملاتی - املاک محاسبه گردد.

۴- عوارض نوسازی از ابتدای سال ۸۴ به میزان ۸۰٪ از آخرین ارزش معاملاتی - املاک محاسبه گردد.

۵- عوارض نوسازی از ابتدای سال ۸۵ به میزان ۱۰۰٪ از آخرین ارزش معاملاتی - املاک محاسبه گردد.

همچنین طبق تبصره ۲ ماده ۵ قانون تجمیع عوارض مصوب مجلس شورای اسلامی عبارت پنج در هزار در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت (۱٪) اصلاح می گردد.

آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۸/۱۵ بنا به پیشنهاد شماره ۲۲۰۲۱/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۸۰/۷/۷ وزارت کشور و به استناد تبصره (۳۸) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور آیین‌نامه استخدامی کارکنان شهرداری‌های کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول - کلیات

ماده ۱: کلیه شهرداری‌های سراسر کشور و سازمان‌های وابسته مشمول مقررات این آیین‌نامه هستند.

تبصره: سازمان‌های وابسته به شهرداری که به استناد مواد (۸۴) و (۱۱۱) قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴- تشکیل شده یا می‌شوند و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه آن‌ها توسط شهرداری تأمین شده باشد در صورتی که در اساسنامه آن‌ها آیین‌نامه استخدامی خاصی پیش‌بینی نشده باشد مشمول مقررات این آیین‌نامه هستند.

ماده ۲: مستخدمان شهرداری‌ها از نظر استخدامی به چهار دسته به شرح زیر تقسیم می‌شوند:

الف - مستخدم ثابت که به موجب حکم رسمی در یکی از گروه‌های جدول حقوق موضوع ماده (۱) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحات بعدی آن برای تصدی یکی از پست‌های سازمانی بر اساس آیین‌نامه استخدامی شهرداری استخدام شده باشد.

ب - مستخدم رسمی که بر اساس قانون استخدام کشوری - مصوب ۱۳۴۵ و اصلاحات بعدی آن در شهرداری استخدام شده است.

پ - مستخدم موقت که به موجب قرارداد برای مدت معین و کار مشخص به استخدام شهرداری درمی‌آید. مقررات استخدامی این قبیل مستخدمان و تغییرات بعدی آن توسط وزارت کشور تهیه و با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اجرا خواهد شد.

ث- کارگران شهرداری که مشمول قانون کار - مصوب ۱۳۶۹ - و اصلاحات بعدی آن هستند.

تبصره: مشاغل کارگری در شهرداری بنا به پیشنهاد هر یک از شهرداری‌ها و تأیید وزارت کشور و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مشخص می‌شوند.

ماده ۳: مستخدمان رسمی در صورت درخواست و مستخدمان ثابت موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۲) این آیین‌نامه مشمول مقررات این آیین‌نامه هستند.

ماده ۴: سازمان تفصیلی و ایجاد یا حذف پست‌های سازمانی در کلیه شهرداری‌ها با رعایت تبصره ماده (۱۱۲) قانون استخدام کشوری مشمول ماده (۵۴) قانون شهرداری و اصلاحیه آن است.

ماده ۵: در مورد استخدام اتباع بیگانه در شهرداری بر اساس قوانین و مقررات مربوط به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی عمل خواهد شد.

ماده ۶: به منظور نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه شورای اداری و استخدامی شهرداری - که در این آیین‌نامه شورا نامیده می‌شود - در هر یک از استان‌های کشور و همچنین در شهرهای با جمعیت بیش از پانصد هزار نفر تشکیل می‌گردد.

ماده ۷: اعضای شورای شهرهای با جمعیت بیش از پانصد هزار نفر به شرح زیر تعیین می‌شوند:

- الف- شهردار و در غیاب او معاون مالی و اداری شهرداری (رئیس شورا).
 - ب- نماینده وزارت کشور (سازمان شهرداری‌های کشور).
 - پ- دو نفر از مدیران یا کارشناسان خبره و مطلع به انتخاب شهردار.
 - ت- مدیرکل امور شهرداری‌های وزارت کشور.
- ماده ۸:** شورای هر استان که بر حسن اجرای این آیین‌نامه در شهرهای زیر پانصد هزار نفر آن استان نظارت می‌کند از افراد زیر تشکیل می‌شود:
- الف- معاون عمرانی استانداری (رئیس شورا).
 - ب- شهردار شهر مرکز استان.
 - پ- مدیرکل دفتر امور شهری و روستایی استانداری.
 - ت- یک نفر از کارشناسان خبره و ذی‌صلاح در امور استخدامی شهرداری‌ها به پیشنهاد رئیس شورا و تأیید استاندار.

ث- شهردار شهری که وسایل مربوط به شهرداری مورد تصدی وی در شورا مطرح می شود.

تبصره: دبیرخانه شورا در دفتر امور شهری و روستایی استانداری مستقر می شود.
ماده ۹: شوراها علاوه بر وظایف مقرر در این آیین نامه به عنوان کارگروه اجرایی طرح طبقه بندی مشاغل موضوع ماده (۲۱) آیین نامه اجرایی قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - موضوع تصویب نامه شماره ۵۷۳۵۰/ت/۴۷۳ هـ - مورخ ۱۳۷۰/۱۱/۸ - در شهرداری ها وظیفه نظارت بر حسن اجرای طرح طبقه بندی مشاغل و رسیدگی به اعتراضات استخدای مستخدمان ثابت شهرداری را نیز بر عهده دارد.

تبصره: جلسات شورا با حضور حداقل سه چهارم اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات با حداقل سه رأی مثبت دارای اعتبار است.

ماده ۱۰: حق جلسه اعضای شورا به ازای هر جلسه یک چهلیم حقوق و مزایای شهردار مربوطه تعیین می شود که از محل اعتبارات شهرداری ذی ربط قابل پرداخت است.

فصل دوم - ورود به خدمت

ماده ۱۱: داوطلبان استخدام در شهرداری باید دارای شرایط زیر باشند.

الف- تابعیت جمهوری اسلامی ایران.

ب- حداقل هجده و حداکثر سی و پنج سال تمام سن در ورود.

پ- انجام خدمت وظیفه عمومی یا معافیت دائم.

ت- اعتقاد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی آن.

ث- تدین و عاملیت به احکام اسلام یا پیروی یکی از ادیان به رسمیت شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

ج- عدم اعتیاد به مواد مخدر.

چ- داشتن دیپلم کامل متوسطه.

ح- عدم محکومیت به محرومیت از حقوق اجتماعی.

خ- داشتن توانایی جسمی برای انجام کاری که داوطلب استخدام آن است.

د- عدم تجاهر به فسق و داشتن شایستگی اخلاقی لازم و حسن سابقه.

تبصره ۱: شهرداری می تواند برای پست های بلا تصدی سازمانی در مشاغل

تخصصی با تصویب شورا داوطلبان را تا سن چهل سالگی استخدام نماید.

تبصره ۲: فهرست مشاغل تخصصی توسط وزارت کشور تهیه و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در شهرداری‌ها اجرا خواهد شد.

تبصره ۳: برای تصدی بعضی از پست‌های سازمانی، شهرداری می‌تواند با تصویب شورا داوطلبان استخدام را با داشتن گواهینامه پایان دوره راهنمایی تحصیلی استخدام نماید.

تبصره ۴: کسانی که مجدداً به استخدام شهرداری درمی‌آیند مشمول محدودیت حداکثر سن موضوع بند (ب) این ماده نخواهند بود مشروط بر این که سن آن‌ها پس از کسر مدت خدمت در شهرداری از حداکثر سن مقرر تجاوز ننماید.

تبصره ۵: شهرداری می‌تواند با انعقاد قراردادهای خاص از خدمات مشاوره‌ای افراد متخصص یا مهندسان مشاور با پیشنهاد شهردار و موافقت شورا استفاده نموده و حق الزحمه مناسبی به این افراد پرداخت نماید ولی در خصوص انعقاد قرارداد با مهندسان مشاور خارجی علاوه بر موافقت شورا، مراتب باید به تأیید وزیر کشور نیز برسد.

ماده ۱۲: استخدام برای تصدی پست‌های سازمانی از طریق امتحان یا مسابقه به عمل می‌آید.

تبصره: برگزاری امتحان و مسابقه در شهرداری‌ها به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت کشور تهیه و به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور خواهد رسید.

ماده ۱۳: شهرداری‌ها مکلف‌اند در صورت داشتن اعتبار لازم در بودجه مصوب، نیروی انسانی موردنیاز خود را برای تصدی پست‌های سازمانی از بین داوطلبان واجد شرایط پس از اخذ مجوز استخدام از مراجع ذی‌صلاح و موافقت وزارت کشور تأمین نمایند.

ماده ۱۴: افرادی که در تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه به صورت غیرثابت در استخدام شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته هستند و در مشاغل کارمندی انجام‌وظیفه می‌نمایند در صورت وجود پست بلا تصدی و داشتن شرایط احراز شغل موردنظر و حداقل سه سال سابقه خدمت متوالی، در صورتی که خدمت آن‌ها ادامه داشته باشد با تصویب شورا از شرط مسابقه موضوع این ماده معاف هستند.

ماده ۱۵: شهرداریانی که بعد از تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۲ به سمت شهردار منصوب شده باشند و خدمت آن‌ها خاتمه یافته باشد با رعایت ماده (۱۱) این آیین‌نامه و دارا بودن شرایط زیر از شرط امتحان و مسابقه معاف هستند و می‌توانند در یکی از شهرداری‌های کشور استخدام شوند.

الف- خدمت آن‌ها به علت استعفا یا اتمام دوره قانونی خدمت (چهار سال) خاتمه یافته باشد.

ب- حداقل دو سال سابقه خدمت متوالی یا چهار سال سابقه خدمت متناوب در سمت شهردار داشته باشند.

پ- در صورت تعلیق از خدمت طبق مقررات قانونی، دارای حکم قطعی برائت از مراجع ذی‌صلاح باشند.

ت- حداکثر تا مدت یک سال از تاریخ خاتمه خدمت درخواست استخدام خود را با رعایت سایر بندهای این ماده به یکی از شهرداری‌های کشور یا سازمان‌های وابسته تسلیم نمایند.

تبصره ۱: این‌گونه افراد در صورت رعایت بندهای (الف)، (ب) و (پ) این ماده و موافقت هسته‌گزینش از خدمت دوره آزمایشی موضوع ماده (۱۸) این آیین‌نامه معاف هستند.

تبصره ۲: شهرداریانی که بر اساس ماده (۷۳) قانون تشکیلات و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵- از کار برکنار شده‌اند می‌توانند، طی مدت یک سال با تأیید شورا برای یکی از پست‌های بلا تصدی به استخدام شهرداری مربوط یا سایر شهرداری‌های کشور درآیند.

تبصره ۳: شهرداریانی که قبلاً خاتمه خدمت یافته‌اند و از خاتمه خدمت آن‌ها بیش از یک سال می‌گذرد می‌توانند با رعایت سایر بندهای این ماده تا مدت یک سال از تاریخ تصویب این آیین‌نامه درخواست استخدام خود را به آخرین شهرداری مربوط یا شهرداری‌های کشور تسلیم نمایند.

تبصره ۴: در صورت عدم وجود پست سازمانی مناسب در شهرداری‌ها، وزارت کشور می‌تواند به پیشنهاد شهرداری متقاضی استخدام، با موافقت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به ایجاد پست با نام مطابق با مدرک تحصیلی متقاضی تحت

یکی از عناوین کارشناس، کاردان و کمک کارشناس اقدام نماید.

ماده ۱۶: شهرداری‌ها مکلفاند کارگران موردنیاز خود را که در تشکیلات مصوب به عنوان کارگر ثابت شناخته شده‌اند در صورت داشتن اعتبار لازم در بودجه مصوب برای تصدی پست‌های سازمانی، پس از اخذ مجوز استخدام و موافقت از وزارت کشور و تأیید کمیته طبقه‌بندی مشاغل کارگری استان با رعایت مقررات قانون کار از بین داوطلبان واجد شرایط استخدام نمایند.

ماده ۱۷: جانبازانی که در تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه به صورت غیرثابت برای مشاغل کارمندی در استخدام شهرداری یا سازمان‌های وابسته باشند با رعایت قانون تسهیلات استخدامی، اجتماعی جانبازان - مصوب ۱۳۷۴ - و با تصویب شورا از شرط امتحان و مسابقه معاف هستند.

ماده ۱۸: داوطلبان استخدام که در امتحان یا مسابقه ورودی پذیرفته شده‌اند یک دوره آزمایشی را طی می‌نمایند که مدت آن حداقل شش ماه و حداکثر دو سال است. هرگاه وضع خدمت و رفتار آن‌ها در دوره خدمت آزمایشی رضایت‌بخش باشد حکم قطعی استخدام آن‌ها پس از تأیید هسته گزینش ذی‌ربط به عنوان مستخدم ثابت صادر می‌شود و مدت خدمت آزمایشی جزء سابقه خدمت آن‌ها محسوب می‌شود.

تبصره ۱: در صورت عدم اعلام نظر هسته گزینش ظرف مدت تعیین شده حکم استخدام قطعی مستخدمان آزمایشی صادر می‌شود.

تبصره ۲: افراد مشمول این ماده در طی دوره خدمت آزمایشی در حکم مستخدم ثابت محسوب و از حقوق، فوق‌العاده شغل و سایر مزایای پست مورد تصدی در گروه ورودی برخوردار می‌شوند.

تبصره ۳: به خدمت افرادی که حداکثر تا پایان دوره آزمایشی صالح برای ابقا در پست موردنظر تشخیص داده نشوند خاتمه داده می‌شود. به این قبیل افراد حقوق و مزایای ایام مرخصی استحقاقی استفاده نشده و کسور بازنشستگی کسر شده پرداخت می‌شود.

ماده ۱۹: هرگاه مستخدمان رسمی و ثابت شهرداری و سازمان‌های وابسته از خدمت در شهرداری یا سازمان‌های وابسته استعفا نمایند، استخدام مجدد آن‌ها با موافقت شورا و رعایت سایر مقررات این آیین‌نامه پس از اعلام نظر هسته گزینش امکان‌پذیر است

و این گونه مستخدمان از طی دوره آزمایشی معاف هستند.

ماده ۲۰: صدور احکام استخدامی مستخدمان ثابت شهرداری ها (به جز شهرداری تهران) در بدو ورود به خدمت از لحاظ انطباق با مقررات این آیین نامه موکول به تأیید وزارت کشور است.

ماده ۲۱: شهرداری موظف است سالانه شایستگی و استعداد مستخدمان رسمی ثابت خود را بر اساس ضوابط ارزشیابی کارکنان دولت مورد بررسی قرار داده و نتیجه را در پرونده استخدامی آن ها منعکس نماید. این سنجش طوری صورت می گیرد که موجب ارشاد و معرف استحقاق مستخدم برای احراز گروه و پست های بالاتر یا لزوم گذراندن دوره کارآموزی جدید باشد.

فصل سوم - حقوق و مزایا

ماده ۲۲: حقوق مبنای مستخدمان ثابت و رسمی شهرداری های سراسر کشور و سازمان های وابسته برابر عدد مبنای حقوق مستخدمان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن با اعمال ضرایب ریالی مصوب سالانه تعیین می شود.

ماده ۲۳: تخصیص مشاغل مستخدمان مشمول این آیین نامه به گروه های ورودی بر مبنای جدول تخصیص مشاغل مستخدمان مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن است.

تبصره ۱: تغییرات و اصلاحات در گروه های موضوع این ماده و تخصیص گروه ورودی به مستخدمانی که مشاغل آن ها از پیچیدگی و حساسیت برخوردار و مستلزم دارا بودن مهارت های خاص و فوق العاده است به پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به اجرا درمی آید.

تبصره ۲: انتصاب مستخدمان شهرداری و سازمان های وابسته در غیر رسته مربوط مستخدم ممنوع است ولی در صورت نیاز و داشتن شرایط احراز شغل پیشنهادی می توان با رضایت مستخدم و موافقت شورا او را در رسته دیگر منصوب نمود.

ماده ۲۴: حقوق مستخدمان در هر سال با در نظر گرفتن خدمت قابل قبول آن ها

در سال قبل به شرح زیر تعیین می‌شود.

(ضریب افزایش سنواتی + ۱) حقوق سال قبل = حقوق هر سال.

ماده ۲۵: سوابق خدمت کارگران شهرداری به لحاظ تجربی برای تصدی مشاغل کارمندی قابل احتساب نیست. ولی در صورت ارائه مدارک مستند موضوع ماده (۱۴) طرح طبقه‌بندی مشاغل و اصلاحات بعدی آن سوابق خدمت آن‌ها پس از تأیید شورا از لحاظ تجربه و احراز مشاغل کارمندی قابل احتساب است.

تبصره: کارگرانی که موفق به اخذ مدرک تحصیلی بالاتر شوند هنگام استخدام کارمندی سوابق خدمت مشابه یا مرتبط آن‌ها در شهرداری از لحاظ تعیین گروه بر اساس آخرین مدرک تحصیلی و با تأیید شورا قابل احتساب است.

ماده ۲۶: شهرداری می‌تواند به مستخدمان مشمول این آیین‌نامه که خدمت آن‌ها رضایت‌بخش باشد و مستخدمانی که خدمات برجسته انجام داده باشند به شرط دارا بودن شایستگی بر اساس ماده (۲۱) این آیین‌نامه، علاوه بر فوق‌العاده شغل گروه مربوط، افزایش فوق‌العاده شغل به میزان حداکثر بیست درصد عدد مبنای گروه مربوط را پردازد ولی به هر حال فوق‌العاده شغل یاد شده نباید از یکصد و پنجاه درصد (۱۵۰٪) حقوق مبنای مستخدم تجاوز نماید.

تبصره: میزان افزایش فوق‌العاده شغل موضوع این ماده و مصادیق خدمات برجسته به پیشنهاد شهردار و تأیید شورا تعیین می‌شود.

ماده ۲۷: کسانی که به خدمت ثابت شهرداری پذیرفته می‌شوند در اولین طبقه گروه مربوط قرار می‌گیرند و چنانچه دارای سابقه خدمت دولتی یا خدمت در شهرداری یا سازمان‌های وابسته باشند به ازای هر سال خدمت، از ضریب افزایش سنواتی به میزان سه درصد (۳٪) برخوردار می‌شوند و مدت خدمت وظیفه عمومی آن‌ها نیز جزء سابقه خدمتشان محسوب می‌شود.

ماده ۲۸: جدول و نحوه ارتقای گروه مستخدمان با در نظر گرفتن ارزش کار، میزان مسئولیت‌ها، اهمیت وظایف، سوابق تجربی، تحصیلات و ارزشیابی شاغلان تعیین می‌شود.

تبصره ۱: حقوق مستخدمانی که ارتقای گروه می‌یابند بر اساس عدد مبنای در گروه جدید به اضافه مجموع افزایش‌های سنواتی در گروه قبل تعیین می‌شود.

تبصره ۲: ارتقای گروه مستخدمانی که سقف رشته شغلی مورد تصدی آنها اجازه استفاده از گروه تعیین شده جهت مدرک تحصیلی آنها را نمی دهد منوط به انتصاب آنها به مشاغل دیگر است.

ماده ۲۹: شهرداری می تواند در صورت وجود شرایط زیر مستخدم را به گروه های بالاتر ارتقا دهد:

الف- در گروه جدید پست سازمانی بلا تصدی وجود داشته باشد یا بر اساس طرح طبقه بندی مشاغل به سبب احراز شرایط تحصیلی یا تجربی مقرر در طرح، در طبقه شغلی که در گروه بالاتر است قرار گیرد.

ب- مستخدم در خدمات گذشته خود ابراز لیاقت و کاردانی نموده باشد.

تبصره: حقوق و امتیازات مربوط به ایشارگران مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت در مورد مستخدمان ایشارگر شهرداری نیز اعمال می شود.

ماده ۳۰: شهرداری می تواند با تصویب شورا به مستخدمان خود یک الی دو گروه تشویقی موضوع مفاد تبصره (۴) ماده (۳) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن علاوه بر گروه استحقاقی آنها اعطا نماید.

ماده ۳۱: مستخدمانی که به لحاظ تغییر شغل در گروه پایین تر از گروه استحقاقی خود قرار می گیرند مابه التفاوت حقوق مبنای گروه قبلی با گروه جدید به اضافه مجموع افزایش های سنواتی قبلی را دریافت می نمایند و هرگونه افزایش های بعدی در حقوق مبنای این مستخدمان در گروه جدید و افزایش ناشی از ارتقای گروه بعدی تا استهلاك کامل از مابه التفاوت یاد شده کسر می شود.

ماده ۳۲: وزارت کشور موظف است بر اساس اهمیت وظایف، مسئولیت ها، شرایط احراز، مدرک تحصیلی، تجربه و سایر شرایط مؤثر، کلیه مشاغل شهرداری ها و سازمان های وابسته را طبقه بندی و ارزیابی نماید و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به یکی از گروه های جدول حقوق و ضوابط پرداخت فوق العاده شغل تخصیص دهد. هر نوع اصلاح در طرح طبقه بندی مشاغل بنا به پیشنهاد وزارت کشور و پس از موافقت سازمان یاد شده قابل اجرا است.

تبصره: تعیین حقوق فعلی مستخدمان شهرداری مشمول این آیین نامه بر اساس

آیین‌نامه‌ای که از طرف وزارت کشور تنظیم و به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌رسد به عمل می‌آید ولی در هیچ مورد با اجرای این تبصره از حقوق مستخدم در حین تطبیق، رقمی کسر نمی‌شود.

ماده ۳۳: مادام که طرح طبقه‌بندی مشاغل و ضوابط تغییر گروه و جدول فوق‌العاده شغل مستخدمان ثابت و رسمی شهرداری‌ها توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب مراجع مربوط نرسیده است، طرح طبقه‌بندی مشاغل و جدول فوق‌العاده شغل و تغییر گروه مستخدمان رسمی مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت و اصلاحات بعدی آن در مورد مستخدمان رسمی و ثابت شهرداری‌ها قابل اجرا است.

ماده ۳۴: انتصاب مستخدمان به پست‌های سازمانی که شرایط احراز آن را طبق شرح شغل مربوط ندارند ممنوع است.

تبصره ۱: چنانچه برای تصدی یکی از پست‌های سازمانی یا معاونت در شهرداری‌هایی که دارای یک معاون هستند مستخدم واجد شرایط در شهرداری‌ها نباشد، شهرداری می‌تواند از وجود مستخدمان واجد شرایط احراز طرح طبقه‌بندی مشاغل از سایر وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و سایر شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به عنوان مأمور استفاده نماید.

تبصره ۲: شهرداری می‌تواند با رعایت مقررات این آیین‌نامه در شهرداری‌هایی که دارای یک معاون است فردی را که دارای مدرک تحصیلی کارشناسی عمران و شهرسازی است از طریق امتحان یا مسابقه پس از طرح موضوع در شورا و طی مراحل گزینش در پست معاون شهردار به استخدام ثابت شهرداری درآورد.

تبصره ۳: در صورت استفاده شهرداری از مستخدمان وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و سایر شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به عنوان مأمور و انتصاب آن‌ها به یکی از پست‌های ثابت سازمانی (با تصویب شورا) بر اساس آیین‌نامه مأموریت مستخدمان مشمول قانون استخدام کشوری و اصلاحات بعدی آن و سایر مقررات مربوط عمل می‌شود.

تبصره ۴: در اجرای مفاد ماده (۷۹) قانون شهرداری ذی‌حساب دوم شهرداری یا

قائم‌مقام او از بین مستخدمان ثابت و رسمی واجد شرایط شهرداری انتخاب و بنا به پیشنهاد شهردار و تأیید شورا منصوب می‌شود.

ماده ۳۵: مستخدمان ثابت و رسمی شهرداری و سازمان‌های وابسته بر اساس پست مورد تصدی از فوق‌العاده شغل مربوط بر مبنای طرح طبقه‌بندی مشاغل و جدول فوق‌العاده شغل برخوردار می‌شوند.

تبصره ۱: فوق‌العاده شغل مستخدمانی که تصدی مشاغل مدیریت و سرپرستی موضوع تبصره (۱) ماده (۴) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت را بر عهده دارند علاوه بر فوق‌العاده شغل موضوع این ماده و اصلاحات بعدی آن بر اساس پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قابل‌افزایش است.

تبصره ۲: فوق‌العاده شغل مستخدمانی که تصدی مشاغل تحقیقی و تخصصی شهرداری‌ها موضوع تبصره (۲) ماده (۴) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت را بر عهده دارند علاوه بر فوق‌العاده شغل گروه مربوط و اصلاحات بعدی آن بر اساس پیشنهاد وزارت کشور و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور قابل‌افزایش است.

تبصره ۳: عناوین مشاغل مدیریت و سرپرستی با توجه به تشکیلات مصوب به پیشنهاد شهرداری مربوط توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور از طریق هم‌ترازی تعیین می‌شود.

تبصره ۴: شهرداری می‌تواند سالانه به کارکنانی که در افزایش درآمدهای کوششی و وصول آن‌ها مازاد بر بودجه مصوب سعی و تلاش نموده‌اند با تشخیص شهردار فوق‌العاده‌ای تحت عنوان حق وصول برای یک‌بار در سال به میزان یک درصد مازاد درآمد کوششی که وصول شده برای کارکنان ذی‌ربط پرداخت نماید مشروط براین که حداکثر از دو برابر حقوق و فوق‌العاده شغل ماهانه مستخدم در یک سال تجاوز ننماید.

ماده ۳۶: هرگونه مصوبه، دستورالعمل، بخشنامه، آیین‌نامه، مقررات و سایر تسهیلات که برای کارکنان مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت تصویب یا در نظر گرفته‌شده یا می‌شود در مورد کارکنان شهرداری‌های سراسر کشور و سازمان‌های وابسته که مشمول تبصره ماده (۱) این آیین‌نامه هستند با تأمین اعتبار لازم در بودجه شهرداری‌ها به اجرا درمی‌آید.

ماده ۳۷: شهرداری می‌تواند علاوه بر عیدی و پاداش سالانه در صورت وجود

اعتبار به هر یک از مستخدمان معادل یک ماه حقوق و فوق‌العاده شغل در پایان هر سال به عنوان حق تلاش به تناسب مدتی که مستخدم در آن سال تصدی پستی را بر عهده داشته است پرداخت نماید.

ماده ۳۸: جدول یا ضوابط پرداخت فوق‌العاده جذب و کارانه کارکنان شهرداری بر اساس مقررات و مصوبات مورد عمل مستخدمان رسمی مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن به علاوه بیست تعیین و برقرار می‌شود.

تبصره: فوق‌العاده جذب مدیران و سرپرستان و کارشناسان شهرداری بر مبنای ارقام فوق‌العاده‌های مستخدمان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت بر اساس هم‌ترازی که توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور انجام پذیرفته به مرحله اجرا درمی‌آید.

فصل چهارم - آموزش

ماده ۳۹: وزارت کشور مکلف است در اجرای ماده (۶۲) قانون شهرداری و به منظور بالا بردن سطح معلومات فنی و تخصصی کارکنان موردنیاز شهرداری‌ها زمینه‌های آموزش پیش از خدمت و ضمن خدمت داوطلبان استخدام و شاغلان را به طرق مقتضی و عنداللزوم با ایجاد مراکز آموزشی فراهم آورد.

تبصره ۱: مادام که وزارت کشور در اجرای این ماده زمینه آموزش مستخدمان شهرداری‌ها را به طرق مقتضی فراهم ننموده است استانداردها و شهرداری‌های سراسر کشور می‌توانند با هماهنگی وزارت کشور زمینه آموزش‌های لازم را در محل فراهم نمایند.

تبصره ۲: ضوابط اعطای امتیاز شرکت در دوره‌های آموزش اعم از کوتاه‌مدت و بلندمدت همانند ضوابط آموزشی کارکنان مشمول قانون استخدام کشوری تعیین می‌شود.

فصل پنجم - رفاه

ماده ۴۰: مستخدمان شهرداری سالی یک ماه به تناسب مدت خدمت حق استفاده از مرخصی با حقوق و فوق‌العاده‌های مربوط را دارند.

ماده ۴۱: مستخدمان شهرداری در صورت ابتلا به بیماری‌هایی که مانع از انجام خدمت باشند از مرخصی استعلاجی استفاده می‌نمایند.

تبصره: جز در مورد بیماری‌های صعب‌العلاج حداکثر استفاده از مرخصی استعلاجی چهار ماه در سال است.

ماده ۴۲: مستخدم می‌تواند با موافقت شهرداری از مرخصی بدون حقوق استفاده کند، محفوظ ماندن پست سازمانی مستخدم رسمی و ثابت در مدتی که از مرخصی بدون حقوق بیش از سه ماه در هر سال استفاده می‌نماید الزامی نیست؛ در صورتی که پس از پایان دوران مرخصی پست سازمانی مناسب برای ارجاع به مستخدم یاد شده موجود نباشد وی به حال آماده‌به‌خدمت درمی‌آید.

تبصره ۱: حداکثر مدتی که مستخدم شهرداری در طول خدمت خود می‌تواند از مرخصی بدون حقوق استفاده کند سه سال است ولی برای ادامه تحصیلات عالی تخصصی در رشته موردنیاز شهرداری این مرخصی با تصویب شورا حداکثر تا دو سال دیگر قابل تمدید است.

تبصره ۲: مستخدمانی که در حال مرخصی بدون حقوق هستند می‌توانند کماکان از مزایای بیمه عمر طبق ضوابط استفاده نمایند.

تبصره ۳: مدت مرخصی بدون حقوق جزء سابقه خدمت مستخدم محسوب نمی‌شود.

ماده ۴۳: استفاده از مرخصی‌های موضوع مواد (۲۷) و (۲۸) و (۲۹) و تبصره‌های مربوط بر اساس آیین‌نامه مورد عمل درباره مستخدمان رسمی مشمول قانون استخدام کشوری انجام می‌شود.

ماده ۴۴: شهرداری موظف است به طرق مقتضی در تأمین بهداشت و درمان مستخدمان خود و ایجاد تسهیلات رفاهی برای کارکنان و ایجاد محیط مناسب کار و کمک به امور تعاونی در زمینه‌های، مصرف، مسکن، قرض‌الحسنه و نظایر آن که بر اساس مقررات رفاهی سازمان‌های دولتی و وابسته به دولت نظیر قانون نحوه ایجاد تسهیلات رفاهی برای کارکنان دولت - مصوب ۱۳۶۷ - تهیه و به تصویب می‌رسد اقدام و مساعی لازم را به عمل آورد.

ماده ۴۵: چنانچه مستخدم فوت شود و مرخصی استحقاقی ذخیره شده داشته باشد حقوق و فوق العاده شغل و فوق العاده های مستمر او بابت مرخصی های ذخیره شده به وراثت قانونی وی پرداخت می شود.

فصل ششم - بازنشستگی

ماده ۴۶: مستخدمان ثابت شهرداری تهران از نظر بازنشستگی تابع صندوق بازنشستگی و وظیفه مستخدمان شهرداری موضوع ماده (۵۸) اصلاحی قانون شهرداری - مصوب ۱۳۴۵ هستند.

ماده ۴۷: مستخدمان ثابت و رسمی شهرداری ها - به جز شهرداری تهران - از نظر بازنشستگی تابع صندوق بازنشستگی و وظیفه مستخدمان شهرداری ها در سازمان بازنشستگی کشوری هستند و از نظر بازنشستگی و کسور پرداخت شده تابع مقررات بازنشستگی و وظیفه مشمولان قانون استخدام کشوری و اصلاحات بعدی آن هستند.

ماده ۴۸: شهرداری مکلف است از تاریخ تطبیق وضع مستخدمان خود با این آیین نامه همراه مطابق مقررات قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت کسورات قانونی بازنشستگی مستخدم را کسر نموده و پس از افزودن سهم شهرداری با توجه به قوانین یاد شده مجموع آن را به صندوق بازنشستگی و وظیفه مربوط پرداخت نماید.

تبصره ۱: وجوه حاصل اعم از سهم مستخدم و شهرداری به حساب مخصوص در یکی از بانک های دولتی که از طرف سازمان بازنشستگی معرفی می شود واریز می گردد.

تبصره ۲: کسور بازنشستگی مستخدمان آماده به خدمت بر مبنای تمام حقوق گروه و افزایش های سنواتی احتساب و از حقوق ماهانه آنان کسر می شود.

ماده ۴۹: شهرداری مکلف است اولین حقوق ماهانه کسانی که دوره آزمایشی را گذرانده و به استخدام قطعی شهرداری پذیرفته می شوند و هر نوع تفاوت یک ماهه حقوق حاصل از افزایش سنواتی و ارتقای گروه مستخدمان را به حساب صندوق بازنشستگی واریز نماید.

ماده ۵۰: مستخدمان شهرداری می توانند با داشتن شرایط زیر تقاضای بازنشستگی نمایند و شهرداری مخیر به قبول آن است.

الف- داشتن شصت (۶۰) سال سن.

ب- داشتن بیستوپنج (۲۵) سال سابقه خدمت و پنجاه (۵۰) سال سن.

تبصره ۱: هرگاه مستخدمان مشمول این آیین نامه قبل از رسیدن به سن بازنشستگی یا بعد از آن فوت شوند از تاریخ فوت، بازنشسته محسوب و تمامی حقوق بازنشستگی و اصلاحات بعدی آن به وراثت قانونی آن ها پرداخت می شود.

تبصره ۲: مستخدمان شهرداری در هر حال مشمول قانون نحوه تعدیل نیروی انسانی در دستگاه های دولتی مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن و قوانین مربوط به اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه هستند.

ماده ۵۱: شهرداری موظف است قبل از تاریخ بازنشستگی در صورت استحقاق مستخدم بنا به درخواست او حداکثر چهار ماه مرخصی با استفاده از حقوق و فوق العاده شغل و سایر مزایای مربوط به وی اعطا نماید و در هر حال تاریخ پایان این مرخصی باید طوری تعیین شود که سن مستخدم از شصتوپنج (۶۵) سال تمام تجاوز ننماید.

ماده ۵۲: حقوق بازنشستگی و وظیفه از کارافتادگی و وظیفه وراثت مستخدمان شهرداری عبارت است از معدل تمامی حقوق و مزایای دریافتی آن ها که ملاک کسور بازنشستگی است در دو سال آخر خدمت مشروط بر آنکه حقوق بازنشستگی آن ها از بالاترین حقوق بازنشستگی مقرر در قوانین و مقررات مربوط تجاوز ننماید.

ماده ۵۳: شهرداری می تواند مستخدمان رسمی و ثابت خود را که دارای سی سال سابقه خدمت با هر قدر سن باشند بازنشسته نماید.

ماده ۵۴: شهرداری مکلف است کلیه مستخدمانی که شصتوپنج سال تمام سن دارند را بازنشسته نماید.

ماده ۵۵: سوابق خدمت تمام وقت مستخدمان ثابت در شهرداری ها و سازمان های وابسته، وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکت های دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی و سمت شهردار در صورت انتقال کسور یا حق بیمه برابر مقررات قانونی یا تقبل پرداخت آن به صندوق بازنشستگی ذی ربط بر اساس مقررات مربوط از نظر افزایش سنواتی و بازنشستگی جزء سنوات خدمت آن ها محسوب می شود.

تبصره ۱: مأخذ پرداخت کسور برای سوابق خدمت در شهرداری ها و سازمان های وابسته که کسور یا حق بیمه آن منتقل یا پرداخت نشده است مطابق مقررات قانون

استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت تعیین و سهم شهرداری با توجه به ماده (۴۸) این آیین‌نامه پرداخت می‌شود.

تبصره ۲: مأخذ پرداخت کسور برای سوابق خدمت خارج از شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته که کسور یا حق بیمه آن انتقال نیافته است بر مبنای بیست‌ویک درصد (۲۱٪) اولین حقوق و فوق‌العاده شغل و سایر مزایای مشمول کسور بازنشستگی مستخدم ثابت در شهرداری و اصلاحات بعدی آن تعیین می‌شود که توسط مستخدم پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳: چنانچه مستخدمان سازمان‌های وابسته به شهرداری‌ها که به استناد اساسنامه آن سازمان مشمول این آیین‌نامه نیستند بر اساس مقررات مربوط به استخدام شهرداری‌ها درآیند سوابق خدمت تمام‌وقت آن‌ها مشمول این ماده است.

ماده ۵۶: کسور متعلق در اجرای تبصره‌های (۱) و (۲) و (۳) ماده (۵۵) این آیین‌نامه از طرف شهرداری به طور یکجا و از طرف مستخدم در یکصد و بیست قسط ماهانه به صندوق بازنشستگی پرداخت می‌شود مشروط بر اینکه در مورد مستخدمان شاغل مجموع پرداختی مستخدم بابت بدهی کسور بازنشستگی سنوات خدمت گذشته و کسور بازنشستگی جاری از یک‌چهارم مجموع حقوق و فوق‌العاده شغل و در مورد بازنشستگان و وظیفه‌بگیران از یک‌چهارم حقوق بازنشستگی یا وظیفه تجاوز نکند؛ در صورتی که از این مقدار تجاوز کند به همین میزان به تعداد اقساط ماهانه او اضافه می‌شود.

ماده ۵۷: سابقه خدمت مستخدمان مشمول ماده (۵۵) این آیین‌نامه از نظر بازنشستگی و وظیفه در صورتی جزء خدمت رسمی آن‌ها محسوب می‌شود که به موجب احکام صادرشده به صورت تمام‌وقت یا با دریافت حقوق از شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته یا یکی از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی بوده باشد.

تبصره: سوابق خدمت کسانی که در تاریخ تصویب این آیین‌نامه به عنوان کارمند ثابت با مقررات استخدامی تطبیق شده‌اند از لحاظ افزایش سنواتی و بازنشستگی قابل احتساب است مشروط بر اینکه سوابق یاد شده منطبق با لیست‌های حقوق و مدارکی که مبین انجام خدمت آن‌ها در مشاغل اداری شهرداری است به تأیید شورا رسیده باشد.

ماده ۵۸: مدت خدمت وظیفه مستخدمان ثابت جزء سابقه آنان محسوب می‌شود

مشروط بر اینکه مستخدم کسور بازنشستگی سهم خود را طبق تبصره های (۱) و (۲) و (۳) ماده (۵۵) حسب مورد و ماده (۵۶) این آیین نامه پرداخت نمایند که در این صورت شهرداری نیز موظف به پرداخت سهم خود حسب مورد در مدت مقرر است.

ماده ۵۹: مستخدمان رسمی مشمول ماده (۱۴۴) قانون استخدام کشوری در صورت تمایل می توانند به استناد تبصره (۳) ماده یاد شده مشمول این آیین نامه شوند و شهرداری موظف است درخواست آن ها را به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال نماید تا سازمان بازنشستگی کشوری نسبت به واریز کسور مربوط به صندوق بازنشستگی شهرداری اقدام نماید.

ماده ۶۰: در صورتی که مستخدمان شهرداری به علل غیر ناشی از کار، از کارافتاده شناخته شوند بر اساس مقررات قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و اصلاحات بعدی آن حقوق وظیفه از کارافتادگی دریافت می نمایند و در صورتی که سنوات پرداخت کسور بازنشستگی مستخدم از پانزده (۱۵) سال کمتر باشد پانزده سال تمام محسوب می شود.

ماده ۶۱: در صورتی که مستخدم ثابت در حین انجام وظیفه به علت حادثه ناشی از کار، از کارافتاده شود بدون رعایت سنوات پرداخت کسور بازنشستگی، تمام حقوق، فوق العاده شغل، تفاوت تطبیق و سایر مزایای مشمول کسورات بازنشستگی مستخدم در زمان از کارافتادگی در مورد او برقرار می شود مشروط بر آن که از حداکثر حقوق بازنشستگی مقرر در این آیین نامه تجاوز ننماید.

تبصره: هرگاه مستخدم موضوع این ماده به علت همان حادثه فوت شود حقوق وظیفه از کارافتادگی او به عنوان حقوق وظیفه به وراث قانونی وی پرداخت می شود.

تبصره ۲: اعاده به خدمت مستخدمان از کارافتاده در صورتی که بهبودی حاصل نمایند و توانایی اشتغال یافته باشند قبل از رسیدن به سن شصت سالگی بلامانع است و تشخیص آن بر عهده شورا است.

ماده ۶۲: در صورتی که مستخدم بازنشسته یا از کارافتاده، فوت شود حقوق وظیفه وراث قانونی او برقرار می شود.

ماده ۶۳: وراث قانونی در این آیین نامه عبارت اند از :

الف - زوجه دائمی.

تبصره: در صورتی که متوفی دارای چند زوجه باشد این سهم به تساوی بین آن -ها تقسیم می‌شود.

ب- زوج، در صورتی که علیل، از کارافتاده و تحت تکفل زوجه متوفی خود بوده باشد.

پ- فرزندان ذکور متوفی تا پایان بیست‌سالگی و در صورت ادامه تحصیل در یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزش عالی رسمی کشور تا پایان بیست‌وپنج‌سالگی.

ت- فرزندان اناث تا زمان اختیار شوهر.

ث- فرزندان علیل یا ناقص‌العضو مستخدم متوفی که از کارافتاده باشند مادام‌العمر.

ج- والدین مستخدم متوفی مشروط براین که تحت تکفل متوفی بوده و پدر حداقل شصت سال و مادر حداقل پنجاه‌وپنج سال داشته یا از کارافتاده باشند.

چ- نوادگانی که پدرشان فوت شده و در کفالت مستخدم متوفی بوده‌اند با دارا بودن شرایط بندهای (پ) و (ث) این ماده.

ح- دختران متوفی که مطلقه شده‌اند.

ماده ۶۴: مجموع حقوق وظیفه بازماندگان معادل تمام حقوق بازنشستگی یا حقوق وظیفه از کارافتادگی مستخدم متوفی است که به تساوی بین بازماندگان واجد شرایط تقسیم می‌شود؛ در صورت قطع سهم هر یک از بازماندگان سهم قطع شده به تساوی به سهم سایر بازماندگان افزوده خواهد شد، هرگاه بازمانده واجد شرایط مستخدم متوفی منحصر به فرد باشد کل حقوق وظیفه به وی پرداخت می‌شود.

ماده ۶۵: در صورتی که مستخدم قبل از برقراری حقوق بازنشستگی یا وظیفه از کارافتادگی موضوع ماده (۵۲) این آیین‌نامه فوت شود، حقوق وظیفه بازماندگان او بر مبنای تمام حقوق بازنشستگی استحقاقی مستخدم متوفی به ترتیب مقرر در ماده (۶۴) این آیین‌نامه برقرار می‌شود؛ در این مورد سنوات پرداخت کسور بازنشستگی مستخدم در صورتی که از پانزده سال کمتر باشد پانزده سال تمام منظور می‌شود.

ماده ۶۶: حقوق وظیفه وراث شهدا و سایر ایثارگران عبارت است از حقوق وظیفه مقرر در قوانین و مقررات مربوط با اصلاحات بعدی.

ماده ۶۷: هرگاه سنوات پرداخت کسور بازنشستگی مستخدم متوفی یا از کارافتاده کمتر از دو سال باشد متوسط حقوق مدتی که کسور بازنشستگی را پرداخت کرده است

ملاک محاسبه قرار می گیرد.

ماده ۶۸: از کارافتادگی در این آیین نامه عبارت است از عدم توانایی کامل و دائمی مستخدم به انجام کار.

ماده ۶۹: تشخیص از کارافتادگی و سبب آن و تشخیص این که فوت مستخدم به علت حادثه ناشی از کار یا در حین انجام وظیفه بوده است و نیز تشخیص موارد مندرج در مواد (۴۹) و (۵۰) حسب مورد بر عهده هیأت مدیره صندوق بازنشستگی شهرداری تهران یا سازمان بازنشستگی کشوری است؛ در صورت اختلاف نظر، در مورد شهرداری تهران نظر شورای تهران و در مورد سایر شهرداری ها نظر سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور لازم الاجرا است.

ماده ۷۰: در صورتی که مستخدم متوفی از بابت پرداخت کسور بازنشستگی سنوات خدمت احتساب شده قبلی یا خدمت وظیفه عمومی بدهکار باشد، شهرداری و بازماندگان او از پرداخت بقیه اقساط مربوط معاف هستند.

ماده ۷۱: در صورت دریافت هرگونه وجهی از وجوه عمومی کشور در قبال خدمت مستمر، اخذ حقوق وظیفه ممنوع است.

ماده ۷۲: دریافت بیش از یک حقوق بازنشستگی برای ایام واحد خدمت همچنین دریافت بیش از یک حقوق وظیفه یا یک حقوق وظیفه توأم با یک حقوق بازنشستگی از صندوق بازنشستگی کشوری و صندوق مؤسسات دولتی، شهرداری ها و سازمان های وابسته، انجمن های بهداری و سازمان هایی که جنبه محلی دارند و هزینه های آنها از درآمدهای خاص محلی تأمین می شود ممنوع است؛ مستخدمانی که مستحق دریافت بیش از یک حقوق وظیفه یا یک حقوق وظیفه و حقوق بازنشستگی باشند در استفاده از هر یک از آنها مخیر هستند.

تبصره: استفاده از حقوق وظیفه پدر و مادر توأمأ با رعایت مقررات مربوط مجاز است.

ماده ۷۳: شهرداری می تواند در صورت رضایت مستخدم اعم از ثابت یا رسمی تابع قانون استخدام کشوری درصدی از حقوق ماهانه او را به میزان مقرر در قانون تشکیل حساب پس انداز کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۶- و اصلاحات بعدی آن کسر و پس از افزودن معادل آن بابت سهم شهرداری مجموع آن را در حساب خاصی به نام سپرده

مستخدم شهرداری نزدیکی از بانک‌های کشور نگهداری نماید و پس از بازنشسته شدن، از کارافتادگی یا فوت، مجموع سپرده مستخدم و سهم شهرداری را به علاوه سود حاصل شده به طور یکجا به مستخدم یا وراث قانونی او بپردازد.

ماده ۷۴: هرگاه مستخدمی که طبق این آیین‌نامه از حقوق بازنشستگی استفاده می‌کند به موجب حکم دادگاه صالح اصالتاً یا تبعاً به محرومیت از حقوق اجتماعی محکوم شود تا زمانی که از حقوق اجتماعی محروم است شخصاً از دریافت حقوق بازنشستگی محروم خواهد بود ولی در صورتی که محکومیت مربوط به دوره خدمت وی باشد با عائله او مانند وراث قانونی بازنشستگان متوفی رفتار می‌شود و اگر جرم و محکومیت مربوط به دوره بازنشستگی باشد در مدت حیات مستخدم تمام حقوق بازنشستگی به عائله او به ترتیب مقرر در ماده (۶۴) این آیین‌نامه پرداخت می‌شود.

ماده ۷۵: هرگاه مستخدمی که طبق این آیین‌نامه مستحق دریافت حقوق بازنشستگی شناخته شده است به موجب حکم قطعی دادگاه صالح از حقوق اجتماعی و به تبع آن از دریافت حقوق بازنشستگی محروم شود و بعداً در اثر اعاده دادرسی از اتهام منتسبه برائت حاصل نماید مابه‌التفاوت حقوق بازنشستگی استحقاقی خود و وجوهی که طبق ماده (۷۴) این آیین‌نامه در مدت محرومیت دریافت شده است به او پرداخت می‌شود.

ماده ۷۶: هرگاه مستخدمی که طبق این آیین‌نامه از حقوق بازنشستگی یا وظیفه استفاده می‌کند در مدت یک سال حقوق بازنشستگی یا وظیفه خود را مطالبه نکند عائله او در صورتی که طبق شرایط ماده (۶۴) این آیین‌نامه مشمول دریافت حقوق وظیفه باشند حق دارند موقتاً حقوق وظیفه مقرر خود را تقاضا و دریافت کنند؛ اگر بعداً معلوم شود مستخدم یاد شده فوت شده، حقوق وظیفه موقت از تاریخ فوت به طور دائم برقرار می‌شود و در صورتی که معلوم شود در حال حیات است وضع حقوق او به حالت اول برمی‌گردد.

تبصره: منظور از عائله در این آیین‌نامه افرادی هستند که با رعایت شرایط مقرر در ماده (۶۳) این آیین‌نامه از حقوق وظیفه استفاده می‌نمایند.

ماده ۷۷: توقیف حقوق بازنشستگی یا وظیفه در قبال مطالبات دولت یا اشخاص حقیقی و حقوقی با حکم قطعی دادگاه صالح فقط تا میزان یک چهارم حقوق بازنشستگی

یا وظیفه جایز است.

ماده ۷۸: ترک تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران موجب قطع حقوق بازنشستگی و وظیفه خواهد شد.

ماده ۷۹: در صورتی که خدمت مستخدم در شهرداری قطع شود و مقررات محل خدمت جدید مستخدم به او اجازه دهد بنا به درخواست او، صندوق بازنشستگی مکلف است کسور بازنشستگی مربوط به او را اعم از سهم شهرداری و سهم مستخدم به صندوق مربوط به محل خدمت جدید انتقال دهد.

ماده ۸۰: هرگاه خدمت مستخدم در شهرداری قطعی و از شمول این مقررات خارج شود وجوهی که بابت کسور بازنشستگی پرداخت کرده است به او مسترد می‌شود.

ماده ۸۱: صندوق بازنشستگی موضوع ماده (۴۶) این آیین‌نامه - موظف است هر سه سال یک‌بار وضع مالی صندوق را از نظر تطبیق کسور بازنشستگی با توجه به تعهدات صندوق در مورد حقوق بازنشستگی و وظیفه بر اساس محاسبات فنی مورد بررسی دهد و نتیجه را به شهرداری تهران اعلام نماید تا در صورتی که صندوق با کمبود اعتبار مواجه باشد شهرداری نسبت به تأمین آن اقدام نماید.

ماده ۸۲: در صورتی که ضریب ریالی حقوق موضوع ماده (۲۲) این آیین‌نامه تغییر نماید به نسبت این تغییر حقوق مستخدمان بازنشسته و وظیفه‌بگیر همانند مستخدمان بازنشسته و وظیفه‌بگیر مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت افزایش می‌یابد.

فصل هفتم - سایر مقررات

ماده ۸۳: انواع مجازات و ترتیب رسیدگی به تخلفات و تقصیرات اداری مستخدمان شهرداری همان است که در مورد مستخدمان رسمی مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت اعمال می‌شود و در این مورد شهردار تهران دارای همان اختیاراتی است که در مقررات یاد شده به رئیس مؤسسه مستقل دولتی تفویض شده است و این اختیارات در سایر شهرداری‌ها با پیشنهاد شهرداری و تأیید شورا اعمال می‌شود.

تبصره ۱: رسیدگی به تخلفات کارگران شهرداری و سازمان‌های وابسته بر اساس

آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت کشور تهیه و پس از تأیید وزارت کار و امور اجتماعی اعمال خواهد شد.

تبصره ۲: حداکثر مدت ارائه اعتراضات در خصوص مسائل استخدامی موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه به دبیرخانه شورا یک ماه است و شورای یاد شده موظف است حداکثر طی مدت دو ماه نسبت به موضوع رسیدگی و پاسخ لازم را از طریق دبیرخانه شورا به ذی‌نفع ابلاغ نماید.

ماده ۸۴: مستخدمان شهرداری می‌توانند از خدمت شهرداری استعفا کنند مشروط بر این که تصمیم خود را دو ماه قبل از استعفا از طریق واحد متبوع به اطلاع شهرداری برساند؛ مادام که موافقت شهرداری با استعفای مستخدم به او ابلاغ نشده است او در قبال وظایفی که عهده‌دار است مسئول شناخته می‌شود.

تبصره ۱: وجوهی که مستخدم مستعفی بابت کسور بازنشستگی به صندوق بازنشستگی پرداخت کرده است به او مسترد می‌شود.

تبصره ۲: مستخدمی که به منظور شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی از سمت خود در شهرداری استعفا می‌دهد می‌تواند در صورت عدم انتخاب پس از اعلام رسمی نتایج انتخابات حداکثر طی مدت دو ماه به شهرداری یا سازمان وابسته ذی‌ربط مراجعه نماید و اشتغال مجدد او منعی ندارد؛ در صورتی که پست سازمانی برای ارجاع به افراد یادشده موجود نباشد به حال آماده‌به‌خدمت درمی‌آیند.

ماده ۸۵: در صورتی که مستخدم دو ماه بدون اطلاع و عذر موجه در محل خدمت خود حاضر نشود از تاریخ ترک خدمت به خدمت وی خاتمه داده می‌شود.

تبصره ۱: اگر مستخدم موضوع این ماده شرایط بازنشسته شدن را طبق مقررات مربوط دارا باشد بازنشسته خواهد شد.

تبصره ۲: هر مستخدم مشمول این ماده مدعی شود به عللی که خارج از حدود قدرت و اختیارات او بوده نتوانسته است در محل خدمت حاضر شود یا عدم حضورش را اطلاع دهد و ادعای او موردقبول شهرداری قرار نگیرد می‌تواند شکایت خود را به ضمیمه مدارک مورد استناد به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان مربوط تسلیم نماید؛ در صورتی که رأی صادرشده حاکی از موجه بودن عذر مشارالیه باشد به خدمت اعاده و مدت غیبت او موجه محسوب خواهد شد.

تبصره ۳: ایام غیبت غیرموجه مستخدم از لحاظ تجربه، ارتقای گروه، بازنشستگی و حقوق وظیفه قابل احتساب نیست.

ماده ۸۶: در صورتی که پست سازمانی مستخدم حذف شود و پست دیگری متناسب با شرایط او برای ارجاع به وی موجود نباشد مطابق قانون استخدام کشوری مستخدم آماده به خدمت می‌شود.

ماده ۸۷: حقوق دوران آمادگی به خدمت به ترتیب زیر تعیین می‌شود :

الف- از ماه اول تا آخر ماه ششم برابر آخرین حقوق.

ب- از ماه هفتم تا پایان دوازدهم نصف آخرین حقوق.

تبصره: دوران آمادگی به خدمت با پرداخت کسور بازنشستگی به مأخذ تمام حقوق جزء سابقه خدمت مستخدم محسوب می‌شود.

ماده ۸۸: در صورتی که در طول دوران آمادگی به خدمت پست مناسبی برای ارجاع به مستخدم موجود نباشد یا انتقال وی به سایر شهرداری‌ها میسر نشود با او مطابق ماده (۷۴) قانون استخدام کشوری و تبصره‌های اصلاحی آن رفتار می‌شود.

تبصره: شهرداری‌ها مکلف‌اند یک نسخه حکم آمادگی به خدمت مستخدمان ثابت و رسمی خود را به وزارت کشور ارسال نمایند. وزارت کشور نیز مکلف است هر شش ماه یک‌بار فهرستی از مستخدمان یادشده را به کلیه شهرداری‌ها و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال کند.

ماده ۸۹: شهرداری مکلف است مستخدمی را که طبق قانون معلق شده است در صورت براءت، از تاریخ قطعی شدن رأی دادگاه به خدمت ابقا و کلیه حقوق دوران تعلیق را به مأخذ آخرین حقوق زمان اشتغال به او بپردازند و در صورتی که پست سازمانی برای او خالی نباشد مستخدم آماده به خدمت محسوب می‌شود.

ماده ۹۰: مستخدمان ثابت شهرداری که برای نمایندگی مجلس یا احراز سمت شهردار انتخاب یا به مقامات موضوع ماده (۳) قانون استخدام کشوری منصوب می‌شوند تا پایان تصدی مقامات یادشده از شهرداری هیچ‌گونه حقوق یا مزایای دریافت نخواهد کرد ولی این مدت جزء سابقه خدمت آن‌ها محسوب می‌شود مشروط بر اینکه کسور بازنشستگی سهم خود را به مأخذ آخرین حقوق و مزایای دریافتی به صندوق بازنشستگی مربوط بپردازند.

تبصره: شهرداری مکلف است مستخدمان یادشده را پس از بازگشت به خدمت در پستی که واجد شرایط احراز آن باشند منصوب کند ولی در صورتی که پست سازمان بلا تصدی برای ارجاع موجود نباشد آماده به خدمت محسوب می‌شوند.

ماده ۹۱: مستخدمان موضوع مواد (۱۴۳) و (۱۴۴) قانون استخدام کشوری شاغل در شهرداری از لحاظ پرداخت حقوق و مزایا تابع مقررات این آیین‌نامه هستند.

ماده ۹۲: انتقال و مأموریت مستخدمان ثابت و رسمی شهرداری و سازمان‌های وابسته به سایر دستگاه‌ها و بالعکس با درخواست کتبی مستخدم و موافقت دستگاه‌های یادشده مجاز است.

تبصره ۱: کسور بازنشستگی یا حق بیمه سهم مستخدمان موضوع این ماده در مورد مستخدمان شهرداری تهران به صندوق بازنشستگی شهرداری تهران و در مورد کارکنان سایر شهرداری‌های کشور به صندوق بازنشستگی کشوری منتقل می‌شود و کلیه سوابق خدمت آن‌ها که بابت آن کسور بازنشستگی یا حق بیمه پرداخت شده است از هر لحاظ جزء خدمت این کارکنان محسوب و با آن دسته از کارکنان که بابت سنوات خدمت آن‌ها کسور بازنشستگی یا حق بیمه پرداخت نشده باشد و طبق مقررات پیش‌بینی شده در قانون استخدام کشوری قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مربوط رفتار می‌شود.

تبصره ۲: انتقال کارگران شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته به سایر شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته با توافق طرفین (مبدأ و مقصد) بلامانع است و حق سنوات این کارگران باید توسط شهرداری یا سازمان وابسته مبدأ به حساب شهرداری یا سازمان وابسته مقصد واریز شود که در این صورت سوابق خدمت قبلی کارگر در محل اشتغال جدید قابل احتساب است.

ماده ۹۳: انتقال و مأموریت مستخدمان شهرداری بر اساس مقررات و آیین‌نامه‌های مورد عمل مستخدمان رسمی مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت انجام می‌شود.

ماده ۹۴: مستخدم مکلف است در حدود قوانین و مقررات، احکام و دستورات رؤسای مافوق خود را در حدود وظایف و اختیارات خود اجرا نماید؛ اگر مستخدم دستور مقام بالاتر خود را برخلاف قوانین و مقررات تشخیص دهد مکلف است به صورت کتبی

مغایر دستور را به مافوق اطلاع دهد، در صورتی که بعد از این اطلاع مقام بالاتر به صورت کتبی بر اجرای دستور خود تأکید کرد مستخدم مکلف به اجرای دستور صادر شده خواهد بود.

ماده ۹۵: شهرداری نمی تواند مشمولان این آیین نامه را جز در موارد مصرح از پست سازمانی خود برکنار کند، مگر این که با تأیید شورا بلافاصله او را به پست سازمانی دیگر منصوب نماید.

ماده ۹۶: وزارت کشور مکلف است دستورالعمل های لازم برای اجرای این آیین نامه را که چگونگی تهیه و تصویب آن پیش بینی نشده است تنظیم نماید و پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به اجرا درآورد مادام که این آیین نامه ها و دستورالعمل ها تهیه نشده آیین نامه ها و دستورالعمل های فعلی مورد عمل شهرداری ها و سازمان های وابسته نافذ هستند.

ماده ۹۷: وزارت کشور مسئول نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه است.

ماده ۹۸: در مواردی که این آیین نامه مسکوت است بر اساس قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت عمل می شود.

ماده ۹۹: تصویب نامه شماره ۱۷۵۷۰/ت/۱۵۷ مورخ ۱۳۶۸/۳/۲ و سایر مقررات مغایر با این آیین نامه لغو می شوند.

آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران

مصوب ۱۳۸۱

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - وزارت کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۹ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۵/۱۱۸۹۱ مورخ ۱۳۸۰/۸/۱۳ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و به استناد تبصره (۳۸) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور تصویب نمود:

آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران، موضوع تصویب نامه شماره ۲۵۱/ت/۱۱۱ هـ مورخ ۱۳۷۰/۴/۱ و اصلاحات بعدی آن به شرح زیر اصلاح می شود:

۱- متن زیر جایگزین ماده (۱) و تبصره های آن می شود.

ماده ۱: حقوق مبنای شهرداران سراسر کشور به استثنای شهردار تهران، بر اساس قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - و اصلاحات بعدی آن و با توجه به درجه بندی شهرداری ها، برابر است با حاصل ضرب ضریب حقوق موضوع ماده (۱) قانون یادشده در عدد مبنای گروه مربوط به شرح جدول زیر:

۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	درجه بندی شهرداری ها
۱۶	۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۹	۸	۸	گروه جدول حقوق قانون نظام هماهنگ پرداخت
۱۳۷۰	۱۳۷۰	۱۳۰۰	۱۲۳۰	۱۱۶۰	۱۰۹۰	۱۰۲۰	۹۵۰	۸۸۰	۸۸۰	۸۱۰	۸۱۰	عدد مبنا

تبصره ۱: حقوق شهردار تهران بر اساس تصویب نامه شماره ۴۸۲۲/ت/۲۲۸۲۰ ه مورخ ۱۳۷۹/۲/۱۳ مطابق قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - و اصلاحات بعدی آن تعیین می شود.

تبصره ۲: تغییر در گروه مربوط به درجات شهرداری ها، موکول به پیشنهاد وزارت کشور، تأیید سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تصویب هیأت وزیران است.

تبصره ۳: تطبیق شهرداری های موجود با درجات دوازده گانه بر عهده وزارت کشور است تشخیص درجه شهرداری های جدیدالتأسیس و تغییر درجه بندی شهرداری ها

با تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب وزیر کشور انجام می‌گیرد.

تبصره ۴: شهرداران هنگام تطبیق وضع با این آیین‌نامه به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت شهردار یا مدیریت که بعد از تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۲ انجام شده باشد و در صورتی که مستخدم دولت بوده باشند به ازای هر سال سابقه خدمت دولتی از افزایش سنواتی معادل سه درصد (۳٪) حقوق مبنای گروه مربوط برخوردار می‌شوند و پس از آن ضریب افزایش سنواتی سالانه بر اساس ارزشیابی که توسط استاندار صورت می‌گیرد ۳، ۴ و ۵ درصد خواهد بود.

تبصره ۵: در اجرای ماده (۴) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و تبصره‌های آن مجموع فوق‌العاده شغل شهرداران با توجه به درجه شهرداری‌های مربوط به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- شهرداری‌های درجه یک و دو (۰/۰۱۴۵) حقوق مبنا.

ب- شهرداری‌های درجه سه و چهار (۰/۰۱۵۰) حقوق مبنا.

ج- شهرداری‌های درجه پنج و شش (۰/۰۱۵۵) حقوق مبنا.

د- شهرداری‌های درجه هفت و هشت (۰/۰۱۶۰) حقوق مبنا.

ه- شهرداری‌های درجه نه و ده (۰/۰۱۶۵) حقوق مبنا.

و- شهرداری‌های درجه یازده و دوازده (۰/۰۱۷۰) حقوق مبنا.

تبصره ۶: کمک هزینه‌های عائله‌مندی و اولاد به شهرداران بر اساس ماده (۹) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰ و اصلاحات بعدی آن پرداخت می‌شود.

۲- متن زیر جایگزین ماده (۲) می‌شود:

ماده ۲: در اجرای ماده (۶) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت فوق‌العاده

زیر به شهرداران قابل پرداخت است:

الف- برای جذب نیروهای کارآمد و متخصص جهت انتصاب به سمت شهردار، وزارت کشور می‌تواند حداکثر تا میزان مقرر در جدول ذیل بر اساس حقوق مبنا و فوق‌العاده شغل، فوق‌العاده جذب پرداخت نماید.

درجه‌بندی شهرداری‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
درصد فوق‌العاده جذب (حقوق مبنا و فوق‌العاده شغل)	٪۵۰	٪۵۵	٪۶۰	٪۶۵	٪۷۰	٪۷۵	٪۹۰	٪۱۱۰	٪۱۱۵	٪۱۳۰	٪۱۴۵	٪۱۷۰

ب- با توجه به حضور فعال و تلاش بی‌وقفه شهرداران در امور عمران و آبادانی شهرها، حداکثر تا صد در صد حقوق مبنا و فوق‌العاده شغل به عنوان فوق‌العاده تلاش شهرداران قابل پرداخت است.

ج- چنانچه عملیات عمرانی طی هر سال در دوره خدمت شهردار در این سمت، طبق برنامه‌های مصوب و در قالب بودجه مصوب انجام شده باشد، فوق‌العاده‌ای تحت عنوان فوق‌العاده عمران و در حدود اعتبارات بودجه مصوب و با رعایت ماده (۶۸) قانون شهرداری - مصوب - ۱۳۳۴ - به میزان زیر، پس از تصویب تفریغ بودجه شهرداری و انجام حسابرسی با تأیید وزارت کشور به شهردار قابل پرداخت است.

اعتبار هزینه شده جهت اجرای عملیات عمرانی در هر سال \times درصد فوق‌العاده عمران فوق‌العاده عمران

درصد فوق‌العاده عمران بر اساس درجه‌بندی شهرداری‌ها به شرح جدول زیر است :

درجه‌بندی شهرداری‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
درصد فوق - العاده عمران	۵	۴/۵	۴	۳/۵	۳	۲/۵	۲	۱/۵	۱	۰/۷۵	۰/۵	۰/۲۵
	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

در هر صورت فوق‌العاده عمران سالانه شهردار نباید از دو برابر مجموع حقوق مبنای سالانه او بیشتر باشد.

۳- متن زیر جایگزین ماده (۳) و تبصره‌های آن می‌شود :

ماده ۳: در صورتی که شهرداری فاقد محل مسکونی برای شهردار باشد تا میزان بیست درصد (۲۰٪) حقوق مبنا و فوق‌العاده شغل شهردار به عنوان حق مسکن به او قابل پرداخت است.

تبصره: در صورتی که شهرداری دارای محل مسکونی برای شهردار باشد به شرط استفاده از محل مسکونی همراه به میزان ده درصد (۱۰٪) حقوق مبنا و فوق‌العاده شغل او به عنوان حق استفاده از خانه‌سازمانی از حقوق وی کسر خواهد شد.

۴- در ماده (۵) عبارت "معادل پنج درصد (۵٪) حقوق مبنای" جایگزین عبارت "معادل (۳٪) حقوق" می‌شود.

۵- در ماده (۶) عبارت "بر اساس عدد مبنای حقوق موضوع... تعیین" به عبارت

"بر اساس حقوق مبنای موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه تعیین" اصلاح می‌شود.
۶- در ماده (۷) عبارت "معادل یک ماه حقوق موضوع ماده (۱)" به عبارت
"معادل یک ماه حقوق مبنای فوق‌العاده شغل و فوق‌العاده جذب" اصلاح می‌شود.
این تصویب‌نامه از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا است و تصویب‌نامه‌های شماره
۱۳۷۲/۴/۲۶ و شماره ۲۸۹۶/ت ۱۳۶۰۱ هـ - مورخ ۱۳۷۴/۳/۱۳ و
شماره ۷۷۰۸/ت ۱۹۱۰۳ هـ - مورخ ۱۳۷۸/۲/۲۲ و شماره ۶۸۳۷۰/ت ۱۹۱۰۳ هـ مورخ
۱۳۷۸/۱۲/۲۴ لغو می‌شود.

اصلاح آئین نامه حقوق و مزایای شهرداران (۸۳/۹/۱۱)

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۸۳/۹/۱۱ بنا به پیشنهاد شماره ۵۴۰۳،۱،۳،۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۵ وزارت کشور و به استناد تبصره (۳۸) قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور تصویب نمود:

آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران

موضوع تصویب نامه شماره ۲۵۱ت ۱۱۱هـ مورخ ۱۳۷۰/۴/۱ و اصلاحات بعدی آن

به شرح زیر اصلاح می شود:

۱- متن زیر به عنوان تبصره های (۷)، (۸) و (۹) به ماده (۱) اضافه می شوند:

تبصره ۷ - افرادی که از وزارتخانه ها، مؤسسات و سازمان های دولتی یا وابسته به دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی تابع قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰ - به صورت مأمور سمت شهردار را تصدی می کنند، در صورتی که مبلغ حقوق و فوق العاده شغل آن ها از مجموع حقوق و فوق العاده هایی که در دستگاه محل خدمت اولیه مستحق دریافت آن بوده اند کمتر شود، تفاوت این دو مبلغ را به عنوان تفاوت تطبیق حقوق دریافت خواهند کرد. هرگونه افزایش بعدی حقوق و فوق العاده های این مستخدمان تا استهلاك کامل از تفاوت تطبیق یادشده کسر خواهد شد.

تبصره ۸ - افرادی که با رعایت مقررات آیین نامه اجرایی شرایط احراز تصدی

سمت شهردار، موضوع تصویب نامه شماره ۳۹۹۵۶ت ۱۸۳۶۹هـ مورخ ۱۳۷۷،۶،۱۸ عهده دار تصدی سمت شهردار در شهرداری های درجه یک (۱) تا پنج (۵) می شوند و در شمول تبصره (۷) قرار ندارند، در صورتی که مدارک تحصیلی آن ها بالاتر از کارشناسی باشد گروه ورودی آن ها در جدول موضوع ماده (۱) این آیین نامه برای کارشناسی ارشد یک گروه و برای دکتری دو گروه علاوه بر گروه های مندرج در جدول یادشده تعیین می شود.

تبصره ۹ - هرگونه مصوبه، دستورالعمل، بخشنامه، آیین نامه و سایر تسهیلات که

برای کارکنان مشمول قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت (به استثنای موارد پیش بینی شده در این آیین نامه) تصویب یا در نظر گرفته شود از جمله پرداخت اضافه کار، با تأیید استاندار و با تأمین اعتبار در بودجه شهرداری، برای شهرداران قابل اجرا خواهد بود."

۲- در بند "ج" ماده (۲) عبارت "در هر صورت فوق العاده عمران سالانه شهردار نباید از دو برابر مجموع حقوق مبنای سالانه او بیشتر باشد"، به عبارت "در هر صورت فوق العاده عمران سالانه شهردار نباید از دو برابر مجموع حقوق مبنای فوق العاده شغل و افزایش سنواتی سالانه او بیشتر باشد" اصلاح می‌شود.

آیین‌نامه حقوق و مزایای شهرداران

مصوب ۱۳۷۴ هیئت وزیران

ماده ۱: حقوق شهرداران در سراسر کشور به استثنای شهردار تهران که حقوق و مزایای ماهیانه او بنا به پیشنهاد وزیر کشور و تأیید رئیس‌جمهور تعیین خواهد شد، بر مبنای درجه‌بندی شهرداری‌ها به شرح زیر محاسبه می‌گردد.

(ضریب ریالی × عدد مبنای حقوق = حقوق شهردار)

تبصره ۱: اعداد مبنای حقوق شهرداران بر اساس درجه‌بندی شهرداری‌ها به شرح زیر می‌باشد و تغییر آن‌ها موکول به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت‌وزیران می‌باشد.

درجه‌بندی شهرداری‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
عدد مبنای حقوق	۶۰۰	۶۷۵	۷۵۰	۸۲۵	۹۰۰	۹۷۵	۱۱۷۵	۱۳۰۰	۱۴۲۵	۱۵۵۰	۱۷۷۵	۲۰۰۰
عدد مبنای حقوق با افزایش ۴۰٪	۸۴۰	۹۴۵	۱۰۵۰	۱۱۵۵	۱۲۶۰	۱۳۶۵	۱۶۴۵	۱۸۲۰	۱۹۹۵	۲۱۷۰	۲۴۸۵	۲۸۰۰

تبصره ۲: ضریب ریالی موضوع این ماده معادل ضریب حقوقی مشمولین قانون

استخدام کشوری می‌باشد.

توضیح: از تاریخ ۷۴/۱/۱ ضریب ریالی از ۱۰۰ به ۱۲۰ افزایش یافت.

تبصره ۳: تشخیص درجه شهرداری‌های جدیدالتأسیس و تغییر درجه‌بندی

شهرداری‌ها با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور و تصویب وزیر کشور خواهد بود.

تبصره ۴ (اصلاحی): وزارت کشور می‌تواند به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت شهردار یا مدیریت که بعد از تاریخ ۱۳۵۷/۱۱/۲۲ انجام شده باشد، عدد مبنای حقوق شهردار را با توجه به درجه شهرداری محل خدمت تا مقادیر زیر افزایش دهد:

الف: به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت شهردار، معادل پنج درصد و برای کسر سال، متناسب با تعداد ماه‌های تصدی سمت شهردار.

ب: به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت مدیریت (معاون مدیرکل به بالا) در امور مرتبط با وظایف شهرداری، معادل پنج درصد.

پ: به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت مدیریت (معاون مدیرکل به بالا) در سایر امور، همچنین سمت مدیریت عامل سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته به شهرداری‌های شهرهای دارای بیش از یک میلیون نفر جمعیت که اساسنامه آن به تصویب وزارت کشور رسیده باشد، معادل چهار درصد.

ت: به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت مدیریت عامل سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته به شهرداری‌های شهرهای دارای کمتر از یک میلیون نفر جمعیت که اساسنامه آن به تصویب وزارت کشور رسیده باشد، معادل سه درصد.

تبصره ۵: برای جذب نیروهای کارآمد و متخصص جهت انتصاب به سمت شهردار، وزارت کشور می‌تواند در این موارد عدد مبنای حقوق شهردار را تا (۵۰٪) تحت عنوان فوق‌العاده جذب افزایش دهد.

تبصره ۶: تطبیق شهرداری‌های موجود با درجات ۱۲ گانه موضوع تبصره (۱) بر عهده وزارت کشور می‌باشد.

تبصره ۷ (الحاقی): افرادی که از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها یا ارگان‌های دولتی تابع قانون نظام هماهنگ پرداخت، به صورت مأمور، سمت شهردار را در شهرداری‌ها تصدی می‌کنند، می‌توانند مبنای حقوق خود را بر اساس آخرین حقوق تعیین شده در وزارتخانه، سازمان یا ارگان مربوط (بدون محاسبه فوق‌العاده شغل و سایر مزایا) انتخاب کنند در غیر این صورت مبنای حقوق آنان طبق مفاد این آیین‌نامه تعیین می‌شود.

تبصره ۸: به شهرداریانی که خارج از ساعات اداری، موضوع ماده ۸۶ آیین‌نامه استخدامی شهرداری‌های سراسر کشور، حضور فعال تری در امور شهر و شهرداری داشته باشند، به تشخیص وزارت کشور، ماهانه حداکثر تا میزان شصت درصد حقوق شهردار،

موضوع این ماده به عنوان فوق‌العاده جذب پرداخت می‌شود.

ماده ۲: چنانچه عملیات عمرانی طی هر سال در دوره خدمت شهردار در شهر، طبق برنامه‌های مصوب و در قالب موارد تأیید شده انجام شده باشد فوق‌العاده‌ای تحت عنوان فوق‌العاده عمران که به شرح زیر محاسبه می‌گردد، سالیانه و در حدود اعتبارات بودجه مصوب و مقررات موضوع ماده ۶۸ قانون شهرداری، حداکثر تا دو برابر حقوق موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه به هنگام تفریح بودجه شهرداری با تأیید وزارت کشور به شهردار قابل پرداخت می‌باشد.

(اعتبارات هزینه شده جهت اجرای عملیات عمرانی در هر سال \times درصد فوق‌العاده عمران = فوق‌العاده عمران).

تبصره: درصد فوق‌العاده عمران موضوع این ماده در مورد شهرداری‌های ۱۲ گانه

به شرح زیر می‌باشد.

درجه بندی شهرداری‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
درصد فوق -	۵	۴/۵	۴	۳/۵	۳	۲/۵	۲	۱/۵	۱	۰/۷۵	۰/۵	۰/۲۵
العاده عمران	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

ماده ۳: در صورتی که شهرداری فاقد محل مسکونی برای سکونت شهردار باشد تا میزان ۲۰٪ عدد مبنا حقوق موضوع تبصره ۱ ماده ۱ این آیین‌نامه با اعمال ضریب ریالی موضوع تبصره ۲ ماده ۱ به عنوان حق مسکن به شهردار قابل پرداخت است.

تبصره: در صورتی که شهرداری دارای محل مسکونی برای شهردار باشد به شرط استفاده شهردار از محل مسکونی همراه به میزان ۱۰٪ عدد مبنای حقوق موضوع تبصره ۱ ماده ۱ این آیین‌نامه با اعمال ضریب ریالی موضوع تبصره ۲ ماده ۱ به عنوان حق استفاده مسکن سازمانی از حقوق وی کسر خواهد شد.

ماده ۴: در صورتی که شهردار از مقررات بازنشستگی خاص استفاده نماید کسور مربوط به سهم او همراه از حقوق وی کسر و پس از افزودن سهم کارفرما (شهرداری)، مجموع آن به صندوق بازنشستگی مربوط واریز می‌گردد.

تبصره: هرگاه شهردار از صندوق خاصی تبعیت ننماید مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی شده و همراه حق بیمه مقرر از حقوق وی کسر و با افزودن سهم کارفرما

(شهرداری)، مجموع آن به صندوق تأمین اجتماعی پرداخت خواهد شد.

ماده ۵: شهرداری مکلف است همه ماهه معادل ۵٪ حقوق مبنا موضوع ماده ۱ این آیین نامه را از حقوق شهردار کسر و با افزودن معادل آن از بودجه شهرداری مجموع آن را در حساب سپرده خاصی به نام شهرداری نزد بانکی که شهرداری در آن دارای حساب است واریز نماید تا پس از پایان تصدی سمت شهردار در آن شهرداری، اصل و سود متعلقه به وی پرداخت گردد.

ماده ۶: فوق العاده‌های بدی آب‌وهوا و محرومیت از تسهیلات زندگی تا میزانی که برای مستخدمین ثابت شهرداری مقرر است بر اساس عدد مبنا حقوق موضوع تبصره ۱ ماده ۱ این آیین نامه با اعمال ضریب ریالی موضوع تبصره ۲ ماده ۱ تعیین و به شهردار قابل پرداخت می‌باشد.

تبصره: کمک هزینه عائله‌مندی و اولاد به شهرداران بر اساس ماده ۹ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت، مصوب ۱۳۷۰، پرداخت می‌شود.

ماده ۷: با پیشنهاد شورای شهر و تأیید وزارت کشور (سازمان شهرداری‌های کشور) به ازای هر سال خدمت شهردار معادل یک ماه حقوق موضوع ماده ۱ این آیین نامه به عنوان پاداش، از محل اعتبارات بودجه شهرداری، به شهردار قابل پرداخت است و اگر خدمت شهردار کمتر از یک سال باشد به تناسب مدت خدمت، پاداش دریافت خواهد نمود.

ماده ۸: هزینه سفر و فوق العاده روزانه شهرداران در مأموریت مطابق مستخدمین ثابت شهرداری پرداخت خواهد شد، حداکثر مدت مأموریت‌های داخل و خارج از کشور برای شهردار در طول یک سال تقویمی نباید از یک ماه تجاوز نماید.

ماده ۹: شهردار برای یک سال خدمت حق استفاده از یک ماه مرخصی با استفاده از حقوق و فوق العاده‌های مربوط را خواهد داشت.

تبصره ۱: تاریخ استفاده از مرخصی بنا به تقاضای شهردار توسط شورای اسلامی شهر تعیین خواهد شد ولی با تصمیم شورای مزبور ممکن است استفاده از مرخصی تا دو ماه به تعویق افتد. در صورتی که به دلیل تعویق تاریخ استفاده از مرخصی شهردار نتواند از مرخصی تقاضا شده استفاده نماید تمام مرخصی مزبور ذخیره خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه شهردار به اختیار از مرخصی استحقاقی خود استفاده ننماید در

هرسال فقط ۱۵ روز آن ذخیره خواهد شد و در صورتی که شهردار مایل به انتقال مرخصی ذخیره شده به مؤسسه متبوع خود نباشد، می تواند در پایان سمت شهرداری حقوق و فوق العاده های مربوط به ایام مرخصی ذخیره شده را از اعتبارات همان شهرداری دریافت نماید.

تبصره ۳: در صورتی که خدمت شهردار کمتر از یک سال باشد به تناسب مدت خدمت استحقاق دریافت مرخصی را خواهد داشت.

ماده ۱۰: شهردار به ازای هر یک سال خدمت، حق استفاده از یک ماه مرخصی استعلاجی با دریافت حقوق و فوق العاده مربوط را خواهد داشت. پرداخت حقوق فوق العاده مربوط به ایام مرخصی استعلاجی شهردار موکول به تأیید بیماری وی از طرف پزشک معتمد شهرداری و موافقت شورای شهر می باشد.

تبصره: هزینه معالجه شهردار که از طریق سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمی شود، در صورت وجود اعتبار به شرط اینکه از میزان یک ماه حقوق وی تجاوز ننماید، بر اساس گواهی پزشک معتمد شهرداری و با تصویب شورای شهر پرداخت می شود.

ماده ۱۱: پرداخت حقوق و مزایای شهردار بر اساس این آیین نامه در صورت وجود اعتبار در بودجه مصوب شهرداری موکول به صدور حکم از طرف وزارت کشور (سازمان شهرداری های کشور) می باشد و پرداخت هرگونه وجه دیگری به هر عنوان غیر از موارد ذکر شده در این آیین نامه به شهردار ممنوع است.

آئین نامه حقوق و مزایای شهرداران

مصوب ۱۳۷۰

ماده ۱: حقوق شهرداران در سراسر کشور به استثنای شهردار تهران که حقوق و مزایای ماهیانه او بنا به پیشنهاد وزیر کشور و تأیید رئیس جمهور تعیین خواهد شد. بر مبنای درجه بندی شهرداری ها به شرح زیر محاسبه می گردد.

(ضریب ریالی × عدد مبنای حقوق = حقوق شهردار)

تبصره ۱: اعداد مبنای حقوق شهرداران بر اساس درجه بندی شهرداری ها به شرح زیر می باشد و تغییر آن ها موکول به پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیأت وزیران می باشد.

درجه بندی شهرداری ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
عدد مبنای حقوق	۶۰۰	۶۷۵	۷۵۰	۸۲۵	۹۰۰	۱۳۶۵	۱۶۴۵	۱۸۲۰	۱۹۹۵	۲۱۷۰	۲۴۸۵	۲۸۰۰

تبصره ۲: ضریب ریالی موضوع این ماده معادل ضریب حقوقی مشمولین قانون استخدام کشوری می باشد.

تبصره ۳: تشخیص درجه شهرداری های جدیدالتأسیس و تغییر درجه بندی شهرداری ها با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور و تصویب وزیر کشور خواهد بود.

تبصره ۴: وزارت کشور می تواند به ازای هر سال سابقه خدمت در سمت شهردار که بعد از تاریخ (۱۳۵۷/۱۱/۲۲) انجام شده باشد، عدد مبنای حقوق شهردار را تا (۰/۵) افزایش دهد.

تبصره ۵: برای جذب نیروهای کارآمد و متخصص جهت انتصاب به سمت شهردار، وزارت کشور می تواند در این موارد عدد مبنای حقوق شهردار را تا (۰/۵۰) تحت عنوان فوق العاده جذب افزایش دهد.

تبصره ۶: تطبیق شهرداری های موجود با درجات ۱۲ گانه موضوع تبصره (۱) بر عهده وزارت کشور می باشد.

ماده ۲: چنانچه عملیات عمرانی طی هر سال در دوره خدمت شهردار در شهر، طبق برنامه‌های مصوب و در قالب موارد تأیید شده انجام شده باشد فوق‌العاده‌ای تحت عنوان فوق‌العاده عمران که به شرح زیر محاسبه می‌گردد، ماهانه و در حدود اعتبارات بودجه مصوب و مقررات موضوع ماده (۶۸) قانون شهرداری، حداکثر تا دو برابر حقوق موضوع ماده (۱) این آئین‌نامه به هنگام تفریغ بودجه شهرداری با تأیید وزارت کشور به شهردار قابل پرداخت می‌باشد.

(اعتبارات هزینه شده جهت اجرای عملیات عمرانی در هر سال «درصد فوق‌العاده عمران فوق‌العاده عمران»)

تبصره: درصد فوق‌العاده عمران موضوع این ماده در مورد شهرداری‌های ۱۲ گانه به شرح زیر می‌باشد.

درجه‌بندی شهرداری‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
درصد فوق -	۵	۴/۵	۴	۳/۵	۳	۲/۵	۲	۱/۵	۱	۰/۷۵	۰/۵	۰/۲۵
العاده عمران	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰

ماده ۳: در صورتی که شهرداری فاقد محل مسکونی برای سکونت شهردار باشد تا میزان (۲۰٪) عدد مبنای حقوق موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این آئین‌نامه با اعمال ضریب ریالی موضوع تبصره (۲) ماده (۱) به عنوان حق مسکن به شهردار قابل پرداخت است.

تبصره: در صورتی که شهرداری دارای محل مسکونی برای شهردار باشد به شرط استفاده شهردار از محل مسکونی همراه به میزان (۱۰٪) عدد مبنای حقوق موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این آئین‌نامه با اعمال ضریب ریالی موضوع تبصره (۲) ماده (۱) به عنوان حق استفاده مسکن سازمانی از حقوق وی کسر خواهد شد.

ماده ۴: در صورتی که شهردار از مقررات بازنشستگی خاصی استفاده نماید کسور مربوط به سهم او همراه از حقوق وی کسر و پس از افزودن سهم کارفرما (شهرداری)، مجموع آن به صندوق بازنشستگی مربوط واریز می‌گردد.

تبصره: هرگاه شهردار از صندوق خاصی تبعیت ننماید مشمول مقررات قانون تأمین اجتماعی شد و همراه حق بیمه مقرر از حقوق وی کسر و با افزودن سهم کارفرما (شهرداری)، مجموع آن به صندوق تأمین اجتماعی پرداخت خواهد شد.

ماده ۵: شهرداری مکلف است همه ماهه معادل (۰/۳٪) حقوق موضوع ماده یک این آئین نامه را از حقوق شهردار کسر و با افزودن معادل آن از بودجه شهرداری مجموع آن را در حساب سپرده خاصی به نام شهرداری نزد بانکی که شهرداری در آن دارای حساب است واریز نماید تا پس از پایان تصدی سمت شهردار در آن شهرداری، اصل و سود متعلقه به وی پرداخت گردد.

ماده ۶: فوق العاده های بدی آب و هوا و محرومیت از تسهیلات زندگی تا میزانی که برای مستخدمین ثابت شهرداری مقرر است بر اساس عدد مبنای حقوق موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این آئین نامه با اعمال ضریب ریالی موضوع تبصره (۲) ماده (۱) تعیین و به شهردار قابل پرداخت می باشد.

ماده ۷: با پیشنهاد شورای شهر و تأیید وزارت کشور (سازمان شهرداری های کشور) به ازای هر سال خدمت شهردار معادل یک ماه حقوق موضوع ماده (۱) این آئین نامه به عنوان پاداش، از محل اعتبارات بودجه شهرداری، به شهردار قابل پرداخت است و اگر خدمت شهردار کمتر از یک سال باشد به تناسب مدت خدمت، پاداش دریافت خواهد نمود.

ماده ۸: هزینه سفر و فوق العاده روزانه شهرداران در مأموریت مطابق مستخدمین ثابت شهرداری پرداخت خواهد شد. حداکثر مدت مأموریت های داخل و خارج از کشور برای شهردار در طول یک سال تقویمی نباید از یک ماه تجاوز نماید.

ماده ۹: شهردار برای یک سال خدمت حق استفاده از یک ماه مرخصی با استفاده از حقوق و فوق العاده های مربوط را خواهد داشت.

تبصره ۱: تاریخ استفاده از مرخصی بنا به تقاضای شهردار توسط شورای اسلامی شهر تعیین خواهد شد ولی با تصمیم شورای مزبور ممکن است استفاده از مرخصی تا دو ماه به تعویق افتد. در صورتی که به دلیل تعویق تاریخ استفاده از مرخصی شهردار نتواند از مرخصی تقاضا شده استفاده نماید تمام مرخصی مزبور ذخیره خواهد شد.

تبصره ۲: چنانچه شهردار به اختیار مرخصی استحقاقی خود استفاده ننماید در هر سال فقط (۱۵) روز آن ذخیره خواهد شد و در صورتی که شهردار مایل به انتقال مرخصی ذخیره شده به اداره متبوع خود نباشد می تواند در پایان سمت شهرداری حقوق و فوق العاده های مربوط به ایام مرخصی ذخیره شده را از اعتبارات همان شهرداری دریافت

نماید.

تبصره ۳: در صورتی که خدمت شهردار کمتر از یک سال باشد به تناسب مدت خدمت استحقاق دریافت مرخصی را خواهد داشت.

ماده ۱۰: شهردار به ازای هر یک سال خدمت، حق استفاده از یک ماه مرخصی استعلاجی با دریافت حقوق و فوق‌العاده مربوط را خواهد داشت. پرداخت حقوق و فوق‌العاده مربوط به ایام مرخصی استعلاجی شهردار موکول به تأیید بیماری وی از طرف پزشک معتمد شهرداری و موافقت شورای شهر می‌باشد.

تبصره: هزینه معالجه شهردار که از طریق سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمی‌شود، در صورت وجود اعتبار به شرط اینکه از میزان یک ماه حقوق وی تجاوز ننماید بر اساس گواهی پزشک معتمد شهرداری و با تصویب شورای شهر پرداخت می‌شود.

ماده ۱۱: پرداخت حقوق و مزایای شهردار بر اساس این آئین‌نامه در صورت وجود اعتبار در بودجه مصوب شهرداری موکول به صدور حکم از طرف وزارت کشور (سازمان شهرداری‌های کشور) می‌باشد و پرداخت هرگونه وجه دیگری به هر عنوان غیر از موارد ذکر شده در این آئین‌نامه به شهردار، ممنوع است.

ماده ۱۲: این تصویب‌نامه از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد و تصویب‌نامه‌های مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۱۸ و ۱۳۵۶/۶/۲۱ و ۱۳۵۷/۴/۱۹ و کلیه مقررات مغایر ملغی است.

آیین‌نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار

مصوب ۱۳۷۷ هیئت وزیران

ماده ۱: کسانی را می‌توان به سمت شهردار انتخاب نمود که دارای شرایط زیر باشند:

الف- تابعیت جمهوری اسلامی ایران
ب- حتی‌المقدور متأهل و دارای حداقل (۲۵) سال سن و (۵) سال سابقه اجرایی در موقع انتخاب شدن
پ- انجام خدمت وظیفه عمومی (دوره ضرورت) یا داشتن معافیت دائم در زمان صلح.

ت- اعتقاد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و قانون اسلامی.

ث- دارا بودن حسن شهرت.

ج- داشتن توانایی جسمی و روحی برای انجام کار.

چ- نداشتن محرومیت کیفری که مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.

ح- دارا بودن تحصیلات و تجربه به شرح زیر :

۱- حداقل تحصیلات کارشناسی (لیسانس) برای شهرداری‌های درجه (۱ تا ۶).

۲- حداقل تحصیلات کارشناسی (لیسانس) با گرایش‌های مشخص شده توسط

وزارت کشور برای شهرداری‌های درجه (۷ تا ۱۰).

۳- برای شهرداری‌های درجه (۱۱ و ۱۲) حداقل تحصیلات کارشناسی ارشد

(فوق لیسانس) با گرایش‌های مشخص شده توسط وزارت کشور.

تبصره ۱: کسانی که دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و پنج سال سابقه اجرایی - که حداقل (۲) سال آن را در سمت شهردار و یا مدیریت (سرپرستی و بالاتر) در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها خدمت کرده باشند - یا دارای (۴) سال تجربه در امور مربوط به شهرداری باشند نیز می‌توانند عهده‌دار تصدی شهرداری‌های از درجه (۱ تا ۶) شوند.

تبصره ۲: کسانی که دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و پنج سال سابقه اجرایی و حداقل چهار سال سابقه کار و تجربه در سمت شهردار در شهرداری درجه (۱ تا ۶) و یا معاون شهردار در شهرداری درجه (۷) به بالا یا مدیریت (مدیریت میانی به بالا) در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها باشند نیز می‌توانند تصدی شهرداری‌های درجه (۷) تا (۱۰) را عهده‌دار شوند.

تبصره ۳: کسانی که دارای تحصیلات کارشناسی (لیسانس) مندرج در ردیف (۲) بند «ح» ماده (۱) این آئین‌نامه با حداقل پنج سال پیشینه کار در سمت شهردار شهر درجه (۷ تا ۱۰) و بالاتر و یا معاون شهردار شهر درجه (۱۱ تا ۱۲) و یا مدیریت میانی به بالاتر و هم‌تراز آن‌ها در وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت و شهرداری‌ها باشند نیز می‌توانند برای احراز سمت شهردار در شهرداری‌های درجه (۱۱ و ۱۲) و تهران انتخاب شوند.

تبصره ۴: انتخاب مقامات موضوع تبصره (۲) ماده (۱) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت و هم‌ترازان آن‌ها و همچنین معاونان استانداران و مدیران کل ستادی حوزه عمرانی وزارت کشور با داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی با رشته‌های مندرج در ردیف (۲) بند «ح» ماده (۱) این آیین‌نامه و حداقل (۲) سال سابقه خدمت در سمت‌های مذکور به سمت شهردار بلامانع است.

تبصره ۵: در صورتی که اشخاص موضوع تبصره‌های بالا یکی از دوره‌های مکاتبه‌ای یا حضوری مدیریت میانی شهرداری، منطبق با دستورالعمل‌های وزارت کشور را با موفقیت گذرانده باشند، دوره مذکور معادل یک سال تجربه در امور شهرداری و چنانچه دوره عالی مدیریت شهرداری و مطابق با دستورالعمل‌های وزارت کشور را گذرانده باشند، دوره مذکور معادل ۱/۵ سال تجربه در امور شهرداری برای آنان محسوب خواهد شد.

تبصره ۶: منظور از درجه شهرداری در این آیین‌نامه درجه‌بندی شهرداری‌ها

موضوع تبصره (۱) ماده (۱) آیین نامه حقوق و مزایای شهرداران (موضوع تصویب نامه شماره ۲۵۱/ت/۱۱۱ هـ مورخ ۱۳۷۰/۴/۱) هیئت وزیران می باشد و در صورت اصلاح درجه شهرداری ها در آیین نامه اجرایی یاد شده مفاد این آیین نامه متناسب با آن اصلاح خواهد شد.

تبصره ۷: کلیه کسانی که در زمان تصویب این آیین نامه در سمت شهردار مشغول انجام وظیفه بوده و از نظر تحصیلات و سوابق تجربی واجد شرایط لازم برای تصدی سمت شهردار در شهر مربوط نمی باشند تا زمان تصدی در سمت مذکور در آن شهر از شرایط تحصیلات و سوابق مذکور در این آیین نامه معاف می باشند و انتخاب آنان برای تصدی سمت شهردار در شهرداری های با همان درجه بلامانع است.

تبصره ۸: تشخیص هم ترازای مدیریت و سرپرستی و نیز تجربه مدیریت در بخش خصوصی به عهده وزارت کشور است.

تبصره ۹: شهردار باید علاوه بر شرایط فوق به امور مالی و ذی حسابی با تشخیص وزارت کشور آشنا باشد و در غیر این صورت باید دوره توجیهی که توسط وزارت یاد شده تشکیل می شود شرکت نماید.

تبصره ۱۰: در موارد استثناء انتخاب شهردار از میان افراد دارای مدرک تحصیلی دیپلم با تأیید وزیر کشور بلامانع است.

ماده ۲: کسی که به سمت شهردار انتخاب می شود نباید صاحب مؤسساتی باشد که تمام یا بخشی از حوائج عمومی حوزه عمل شهرداری را تأمین می نماید و همچنین نباید در زمان تصدی این سمت، رئیس یا عضو هیأت مدیره یا مدیرعامل شرکت ها و مؤسسات مذکور باشد. شهردار حق ندارد در معاملات و قراردادهایی که یک طرف آن شهرداری یا یکی از مؤسسات تابعه و یا وابسته به آن است به طور مستقیم و یا غیرمستقیم ذینفع باشد.

تبصره: عضویت شهردار در هیئت مدیره و مجمع عمومی و یا شورای شرکت ها و سازمان ها و مؤسساتی که وابسته و یا تابع شهرداری ها و نیز مؤسساتی عمومی، اعم از دولتی و غیردولتی که شهرداری در آن ها صاحب سهم باشد و یا حضور شهردار در سمت های مذکور در اینگونه مؤسسات که بنا به تصویب شورای اسلامی شهر ضروری تشخیص داده شود از شمول مفاد این ماده مستثنا است.

ماده ۳: شهردار باید از تاریخ اشتغال به کار تا زمانی که در این سمت انجام وظیفه می‌نماید در داخل محدوده قانونی شهر ساکن باشد. شهرداری مکلف است برابر دستورالعمل وزارت کشور شرایط مناسب جهت تحقق مفاد این ماده را برای شهردار فراهم سازد.

***ماده ۴:** شورای اسلامی شهر به محض آن‌که فقدان یکی از شرایط مندرج در بندها و تبصره‌های ذیل ماده (۱) و مواد (۲) و (۳) این آیین‌نامه در شهردار منتخب خود مطلع شود، باید در اولین جلسه عادی یا فوق‌العاده که با حضور شهردار تشکیل می‌شود به موضوع رسیدگی و تشخیص خود اعم از صحت یا سقم مطلب به مرجع صدور حکم انتصاب اعلام نماید، مرجع صدور حکم انتصاب پس از بررسی موضوع، در صورت صحت فقدان هریک از شرایط، حکم انتصاب را ملغی می‌نماید.^۱

ماده ۵: در صورتی که شهردار از بین کارگزاران شهرداری‌ها و مؤسسات و سازمان‌های تابعه و وابسته آن‌ها و یا وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی تابع و وابسته به دولت انتخاب شود، پس از خاتمه دوره خدمت با رعایت مقررات استخدامی مربوط، به سازمان محل خدمت اولیه خود برگشت داده می‌شود و چنانچه از بین کارگزاران انتخاب نشده باشد، وزارت کشور و شهرداری‌ها در قبال او هیچ‌گونه تعهد استخدامی ندارند.

۱. رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به صراحت حکم مقرر در بند (د) تبصره ۴ ماده ۷۱ قانون تشکیلات و وظایف شوراهای کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ دوره خدمت شهردار در صورت فقدان هر یک از شرایط احراز سمت شهردار منحصرأ به تشخیص شورای شهر خاتمه می‌پذیرد. نظر به اینکه وظیفه قانونی وزیر کشور یا استاندار در صدور حکم انتصاب شهردار بر اساس پیشنهاد شورای شهر موضوع تبصره ۳ ماده فوق‌الاشعار ملازمه‌ای با احراز صحت یا سقم تشخیص شورای شهر در زمینه پایان دوره خدمت شهردار توسط وزیر کشور یا استاندار ندارد. عبارت «مرجع صدور حکم انتصاب پس از بررسی موضوع در صورت صحت فقدان هر یک از شرایط حکم انتصاب را ملغی می‌نماید» مغایر اختیار قانونی مطلق شورای شهر در تشخیص فقدان شرایط احراز سمت خاتمه دوره خدمت شهردار است. لذا به استناد قسمت دوم ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری عبارت مذکور از ماده ۴ آیین‌نامه اجرایی شرایط احراز تصدی سمت شهردار موضوع تصویب‌نامه شماره ۳۹۹۵۶/ت ۱۸۳۶۹- مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۸ هیأت وزیران حذف و ابطال می‌شود.

تبصره ۱: شهردار خاتمه خدمت یافته، می تواند ضمن داشتن شرایط استخدام موضوع ماده (۶) اصلاحی آیین نامه شهرداری تهران (موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۵۷۰/ت/۱۵۷ مورخ ۱۳۶۸/۳/۲) در صورت دارا بودن شرایط زیر، ظرف یک سال از تاریخ خاتمه خدمت و یا صدور حکم قطعی براءت درخواست استخدام به شهرداری تسلیم نماید که در این صورت از شروط امتحان و مسابقه موضوع ماده (۷) اصلاحی آیین نامه یاد شده معاف خواهد بود.

الف- فاقد هر گونه ارتباط و تعهد استخدامی با مؤسسات مذکور در ماده (۵) این آیین نامه باشد.

ب- خدمت وی به علت استعفا یا اتمام دوره قانونی خدمت (۴) سال خاتمه یافته باشد.

پ- حداقل دو سال متوالی یا چهار سال متناوب دارای سابقه خدمت مورد پذیرش وزارت کشور در سمت شهردار باشد.

ت- در صورت تعلیق از خدمت طبق مقررات قانونی دارای حکم قطعی براءت از مراجع صالح قضایی باشد.

وزارت کشور می تواند پس از تأمین اعتبار در اولین بودجه، اصلاح بودجه یا متمم بودجه، مطابق مدرک تحصیلی وی، تحت عناوین (کارشناس، کمک کارشناس و کاردان) با موافقت سازمان امور اداری و استخدامی کشور نسبت به ایجاد پست سازمانی مناسب برای وی در یکی از شهرداری های سراسر کشور اقدام نماید. پس از ترک پست مذکور توسط شاغل به هر عنوان، پست یاد شده حذف می شود.

تبصره ۲: اجرای مفاد تبصره یک در مورد شهرداریانی که مطابق مفاد ماده (۷۳) قانون موضوع این آیین نامه از کار برکنار شده اند، ظرف مهلت مذکور منوط به تصویب شورای اسلامی شهر است.

ماده ۶: نظارت بر حسن اجرای این آیین نامه بر عهده وزارت کشور است.

دستور العمل مورخ ۷۷/۱۲/۱۱ وزارت کشور در خصوص گرایش های رشته تحصیلی احراز سمت شهردار موضوع بندهای ۲ و ۳ قسمت «ح» ماده ۱ آیین نامه اجرایی شرایط احراز تصدی شهردار مصوب ۱۳۷۷ هیئت وزیران:

- رشته ریاضی فنی، شهرسازی: (فیزیک، ریاضی، کامپیوتر، برنامه ریزی شهری

- و منطقه‌ای، طراحی شهری).
- رشته مهندسی عمران: (عمران، سازه، نقشه‌برداری، برنامه‌ریزی حمل‌ونقل، محیط‌زیست، راه و ترابری، آب، معماری، اقتصاد و مهندسی کشاورزی).
 - رشته علوم انسانی: (مدیریت دولتی و بازرگانی، اقتصادی و دارایی، حسابداری، حقوق، علوم اجتماعی، علوم ارتباطات، جغرافیا، جامعه‌شناسی، علوم سیاسی).
 - رشته هنر: (کارشناسی مرمت و احیاء بنا و بافت‌های تاریخی).

لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای

اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت

مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱: هرگاه برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی وزارتخانه‌ها یا مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت، همچنین شهرداری‌ها و بانک‌ها و دانشگاه‌های دولتی و سازمان‌هایی که مشمول قانون نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر نام باشد و از این پس "دستگاه اجرائی" نامیده می‌شوند، به اراضی، ابنیه، مستحدثات، تأسیسات و سایر حقوق مربوط به اراضی مذکور متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی نیاز داشته باشند و اعتبار آن قبلاً وسیله "دستگاه اجرائی" یا از طرف سازمان برنامه‌بودجه تأمین شده باشد دستگاه اجرائی می‌تواند مورد نیاز را مستقیماً یا به وسیله هر سازمان خاصی که مقتضی بداند بر طبق مقررات مندرج در این قانون خریداری و تملک نماید.

ماده ۲: برنامه‌های مذکور در ماده ۱ شامل برنامه‌هایی است که اجرای آن برای امور عمومی و امنیتی "دستگاه اجرائی" لازم و ضروری باشد، ضرورت اجرای طرح باید به تأیید و تصویب بالاترین مقام اجرائی "دستگاه اجرائی" برسد.

تبصره ۱: دستگاه اجرائی موظف است برای اجرای طرح حتی‌المقدور از اراضی ملی شده یا دولتی استفاده نماید. عدم وجود این قبیل اراضی حسب مورد باید به تأیید وزارت کشاورزی و عمران روستایی یا سازمان عمران اراضی شهری در تهران و ادارات کل و شعب مربوط در استان‌ها رسیده باشد.

تبصره ۲: اداره ثبت اسناد و املاک محل مکلف است محل وقوع و وضع ثبتی ملک را با توجه به نقشه ارائه شده حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ استعلام پاسخ دهد.

ماده ۳: بهای عادلانه اراضی، ابنیه، مستحدثات، تأسیسات و سایر حقوق و خسارات وارده از طریق توافق بین "دستگاه اجرائی" و مالک یا مالکین و صاحبان حقوق تعیین می‌گردد.

تبصره ۱: در صورت توافق در مورد بهای عادلانه هرگاه مبلغ مورد معامله یا خسارت هر یک از مالکین بیش از یک میلیون ریال نباشد، "دستگاه اجرائی" می‌تواند رأساً نسبت به خرید ملک و پرداخت خسارت اقدام نماید و هرگاه مبلغ مورد معامله یا خسارت هر یک از مالکین بیش از یک میلیون ریال باشد بهای خرید ملک یا میزان خسارت و انجام معامله باید به تصویب هیئت مقرر در ماده ۷۱ قانون محاسبات عمومی و در مورد شهرداری‌ها به تصویب انجمن شهر برسد.

تبصره ۲: در صورت حصول توافق "دستگاه اجرائی" موظف است حداکثر ظرف سه ماه نسبت به خرید ملک و پرداخت حقوق یا خسارات اقدام و یا آنکه انصراف خود را از خرید و تملک کتباً به مالک یا مالکین اعلام نماید، به هر حال عدم اقدام به خرید یا اعلام انصراف در مدت مذکور به منزله انصراف است.

ماده ۴: هرگاه نسبت به تعیین بهای عادلانه اراضی و ابنیه و تأسیسات و حقوق و خسارات وارده بین "دستگاه اجرائی" و مالک توافق حاصل نشود، بهای عادلانه توسط هیئتی مرکب از سه نفر کارشناس رسمی دادگستری تعیین می‌گردد. کارشناسان یک نفر از طرف "دستگاه اجرائی" یک نفر از طرف مالک یا صاحب حق و نفر سوم به انتخاب طرفین و در صورت عدم توافق یا استنکاف به معرفی دادگاه صالحه محل وقوع ملک انتخاب می‌شوند، رأی اکثریت هیئت مزبور قطعی و لازم‌الاجرا است.

تبصره ۱: در صورتی که در محل کارشناس رسمی دادگستری وجود نداشته باشد طبق ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷ عمل می‌شود.

تبصره ۲: هرگاه مالک یا مالکین کارشناس خود را حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ اعلام "دستگاه اجرائی" که به یکی از صور ابلاغ کتبی، انتشار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار یا آگهی در محل به اطلاع عموم می‌رسد تعیین ننماید و یا به علت مجهول بودن مالک، عدم تکمیل تشریفات ثبتی، عدم صدور سند مالکیت، اختلاف در مالکیت، فوت مالک و موانعی از این قبیل، امکان انتخاب کارشناس میسر نباشد دادگاه صالحه محل وقوع ملک حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه "دستگاه اجرائی" به دادگاه نسبت به تعیین کارشناس اقدام می‌نماید.

ماده ۵: ملاک تعیین قیمت عبارت است از بهای عادلانه روز تقویم اراضی و ابنیه و تأسیسات و حقوق و خسارت مشابه واقع در حوزه عملیات طرح بدون در نظر گرفتن تأثیر

طرح در قیمت آن‌ها.

تبصره ۱: در مواردی که ملک محل سکونت یا ممر اعاشه مالک باشد علاوه بر بهای عاده صدی پانزده به قیمت ملک افزوده خواهد شد.

تشخیص اینکه مالک در محل ساکن است یا ملک ممر اعاشه وی می‌باشد با "دستگاه اجرائی" است و در صورت بروز اختلاف تشخیص نهائی با دادگاه صالحه محل وقوع ملک می‌باشد که به تقاضای هر یک از طرفین اظهار نظر خواهد کرد.

تبصره ۲: در صورتی که طبق نظر اداره کشاورزی و عمران روستایی محل، زارعین حقوقی در ملک مورد بحث داشته باشند حقوق زارعین ذینفع به تشخیص اداره مذکور از محل ارزش کل ملک به آنان پرداخت و بقیه در هنگام انجام معامله به مالک پرداخت خواهد شد.

چنانچه در ملک مورد معامله، ساختمان‌های روستایی فاقد سند مالکیت و نیز هرگونه اعیانی و یا حقوقی نظیر ریشه، بهای شخم، بذر، کود و سایر زحماتی که زارع برای آماده کردن زمین متحمل شده است وجود داشته باشد بهای اعیان و حقوق متعلق با آنان برابر قراردادهای موجود بین زارع و مالک و یا طبق مقررات یا عرف محل از طریق توافق یا از سوی کارشناسان تعیین و از محل ارزش کل ملک به ایشان و بقیه به مالک پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳: چنانچه ملک مورد معامله محل کسب و پیشه اشخاص باشد در صورتی به آن حق کسب و پیشه تعلق خواهد گرفت که حداقل یک سال قبل از اعلام تصمیم "دستگاه اجرائی" محل کسب و پیشه بوده باشد.

تبصره ۴: نسبت به املاک موقوفه‌ای که طبق تشخیص سازمان اوقاف تبدیل به احسن آن‌ها قانوناً مجاز است به طریق مذکور در این قانون اقدام و آن‌ها را که شرعاً مجاز نیست به طریق اجاره طویل‌المدت عمل خواهد شد در مورد املاک اخیر در صورت وجود اعیانی متعلق به اشخاص و یا حقوق مندرج در تبصره‌های ۲ و ۳ ماده ۵ این قانون حقوق فوق از سوی هیئت کارشناسی مندرج در این قانون تعیین و از محل اعتبار طرح پرداخت و مال الاجاره ملک موقوفه با در نظر گرفتن پرداخت مزبور از سوی هیئت کارشناسی تعیین خواهد شد.

تبصره ۵: در کلیه موارد مندرج در این قانون هیئت کارشناسی مکلف است بر

اساس مقررات و ضوابط مندرج در قانون کارشناسی مصوب سال ۱۳۱۷ و سایر مقررات مربوط حداکثر ظرف یک ماه نظرات خود را دقیقاً اعلام نماید. دستمزد کارشناسان طبق آئین نامه دستمزد کارشناسان رسمی و اصلاحات بعدی آن و در صورت اختلاف طبق نظر دادگاه محل مشخص و از محل اعتبار مربوط به طرح قابل پرداخت می‌باشد. نصف هزینه کارشناسی پرداخت شده که به عهده مالک می‌باشد در هنگام انجام معامله از ارزش ملک کسر می‌گردد.

ماده ۶: در مواردی که "دستگاه اجرائی" مقتضی بداند و در صورت رضایت مالک عوض اراضی تملیک شده از اراضی مشابه ملی یا دولتی متعلق به خود تأمین و با حفظ ضوابط مندرج در قوانین و مقررات مربوط، به مالکین واگذار می‌نماید. در این صورت نیز تعیین بهای عوض و معوض به عهده هیئت کارشناسی مندرج در این قانون می‌باشد.

ماده ۷: "دستگاه اجرائی" مجاز است به جای پرداخت حق کسب و پیشه در صورت رضایت صاحب حق تعهد نماید که پس از انجام طرح، محل کسبی در همان حدود به صاحب حق واگذار نماید.

ماده ۸: تصرف اراضی، ابنیه و تأسیسات و خلع ید مالک قبل از انجام معامله و پرداخت قیمت ملک یا حقوق مالک مجاز نمی‌باشد مگر آنکه در اثر موانعی از قبیل استنکاف مالک از انجام معامله، اختلافات مالکیت، مجهول بودن مالک، رهن یا بازداشت ملک، فوت مالک و غیره انجام معامله قطعی ممکن نگردد، در این صورت جلوگیری از وقفه یا تأخیر در اجرای طرح به شرح زیر اقدام می‌شود.

چنانچه مالک ظرف یک ماه از تاریخ اعلام "دستگاه اجرائی" به یکی از انحاء مقرر در تبصره ۲ ماده ۴ برای انجام معامله مراجعه نکند یا از انجام معامله به نحوی استنکاف نماید مراتب برای بار دوم اعلام و پس از انقضاء ۱۵ روز مهلت مجدد، ارزش تقویمی ملک که طبق نظر هیئت کارشناسی مندرج در ماده ۴ یا تبصره ۲ آن تعیین شده است به میزان و مساحت مورد تملک به صندوق ثبت محل تودیع و دادستان محل یا نماینده وی سند انتقال را امضاء و ظرف یک ماه به تخلیه و خلع ید اقدام خواهد نمود و بهای ملک یا حقوق یا خسارات به میزان مالکیتی که در مراجع ذی‌ربط احراز می‌گردد از سوی اداره ثبت به ذی حق پرداخت و اسناد قبلی مالک حسب مورد اصلاح یا ابطال و مازاد سپرده طبق مقررات مربوط به صندوق دولت مسترد می‌شود، اداره ثبت محل موظف است بر

اساس سند انتقال امضاء شده وسیله دادستان یا نماینده وی سند مالکیت جدیدی به میزان و مساحت اراضی، ابنیه و تأسیسات مورد تملک بنام "دستگاه اجرائی" صادر و تسلیم نماید.

ماده ۹: در صورتی که فوریت اجرای طرح با ذکر دلایل موجه به تشخیص وزیر دستگاه اجرائی ضرورت داشته باشد به نحوی که عدم تسریع در انجام طرح موجب ضرر و زیان جبران ناپذیری گردد، "دستگاه اجرائی" می تواند قبل از انجام معامله قطعی و با تنظیم صورت مجلس وضع موجود ملک با حضور مالک یا نماینده وی در غیاب او و نماینده دادستان و کارشناس رسمی نسبت به تصرف و اجرای طرح اقدام نمایند لکن "دستگاه اجرائی" مکلف است حداکثر تا سه ماه از تاریخ تصرف نسبت به پرداخت یا تودیع قیمت عادلانه طبق مقررات این قانون اقدام نماید.

تبصره: مالک یا صاحب حق می تواند در صورت عدم پرداخت بها در مدت مذکور با مراجعه به دادگاه صالحه درخواست توقیف عملیات اجرائی را تا زمان پرداخت بها بنماید و محاکم صالحه به موضوع خارج از نوبت رسیدگی و حکم لازم صادر می نمایند و در صورت پرداخت قیمت تعیین شده بلافاصله رفع توقیف عملیات اجرائی به عمل خواهد آمد.

ماده ۱۰: چنانچه قبل از تصویب این قانون، اراضی، ابنیه یا تأسیساتی بر اساس قوانین موضوعه قبلی به تصرف وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکت های دولتی و یا وابسته به دولت و همچنین شهرداری ها، بانک ها و دانشگاه های دولتی یا سازمان هایی که شمول قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام باشد درآمده و یا در محدوده مورد تصرف قرار گرفته باشد که بر اساس قوانین مذکور دولت مکلف به پرداخت بهای عادلانه و حقوق و خسارات متعلقه بوده ولی تعیین بهای آن و یا حقوق و خسارات متعلقه منجر به صدور نظر قطعی در مراجع ذیصلاح نشده باشد و یا به تصرف مجری طرح درنیامده باشد بها و حقوق و خسارات مربوط به شرح زیر پرداخت خواهد شد.

الف- ارزش کلیه اعیانی اعم از هرگونه ساختمان، تأسیسات، مستحقات و سایر حقوق متعلقه طبق مقررات این قانون تقویم و نقداً پرداخت می شود.

ب- بهای زمین های دایر در بخش خصوصی به قیمت روز تقویم و پرداخت خواهد شد و بابت زمین های موات، جنگل ها، مراتع و هر قسمتی که طبق قانون اساسی جزو

اموال عمومی درآمده وجه پرداخت نخواهد شد، زمین‌های دایر را به آن قسمت که اضافه بر حداکثر مجاز زمین‌های مذکور در قانون مصوب شورای انقلاب که توسط وزارت کشاورزی پیشنهاد شده هیچ‌گونه وجهی تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۱: ارزش تقویم شده زمین در صورت اختلاف نظر از طرف هیئت کارشناسان موضوع ماده ۴ این قانون با در نظر گرفتن میانگین ارزش کل مساحت هر ملک تعیین خواهد شد.

تبصره ۲: هرگونه انتقال قهری و یا ملکیت مشاع به منزله یک واحد مالکیت خواهد بود.

تبصره ۳: "دستگاه اجرائی" مکلف می‌باشند اعتبار موردنیاز جهت اجرای مفاد ماده ۱۰ این قانون را پیش‌بینی و پس از تأمین اعتبار لازم به ترتیب فراهم شدن مقدمات انجام معامله قطعی حداکثر ظرف ۵ سال بهای کلیه اراضی متصرفی را پرداخت و تملک نمایند. ادارات ثبت اسناد و املاک مکلف به صدور سند مالکیت می‌باشند.

تبصره ۴: طرح‌های موضوع این قانون از تاریخ شروع به اجرا از پرداخت هر نوع عوارض مستقیم به شهرداری‌ها مثل انواع عوارض متعلق به زمین و ساختمان و سایر اموال منقول و غیرمنقول و حق تشرف و حق مرغوبیت و مشابه آن معاف هستند.

ماده ۱۱: هرگاه برای اجرای طرح "دستگاه اجرائی" احتیاج به اراضی دایر یا بایر، ابنیه یا تأسیسات متعلق به سایر وزارتخانه‌ها یا مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت و همچنین شهرداری‌ها، بانک‌ها و دانشگاه‌های دولتی و سازمان‌هایی که شمول قانون نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر نام است داشته باشد واگذاری حق استفاده به موجب موافقت وزیر یا رئیس مؤسسه یا شرکت که ملک را در اختیار دارد ممکن خواهد بود. این واگذاری به صورت بلاعوض می‌باشد و در صورتی که مسئولین مربوط به توافق نرسند طبق نظر نخست‌وزیر عمل خواهد شد.

تبصره: در صورتی که اراضی و ابنیه و تأسیسات یا حقوق آن متعلق به شرکت یا سازمان یا مؤسسه دولتی یا وابسته به دولت بوده و واگذاری بلاعوض آن برابر اساسنامه شرکت مقدور نباشد، بهای آن بر اساس ارزش تعیین شده در ترازنامه شرکت قابل پرداخت است.

در این صورت ملک به صورت قطعی به "دستگاه اجرائی" منتقل خواهد شد.
ماده ۱۲: کلیه قوانین و مقرراتی که تا این تاریخ در مورد لایحه نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی و عمرانی و نظامی دولت تصویب شده و با این قانون مغایرت دارد از تاریخ این قانون ملغی الاثر می‌باشد.

قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های

دولتی و شهرداری‌ها

مصوب ۱۳۶۷/۸/۲۹

ماده واحده: کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها، نهادها، شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت و شهرداری‌ها و مؤسساتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام باشد، مکلف می‌باشند در طرح‌های عمومی یا عمرانی که ضرورت اجرا آن‌ها توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی با رعایت ضوابط مربوطه تصویب و اعلان شده باشد و در اراضی و املاک شرعی و قانونی اشخاص اعم از (حقیقی و حقوقی) قرار داشته و در داخل محدوده شهرها و شهرک‌ها و حریم استحفاظی آن‌ها باشد، پس از اعلام رسمی وجود طرح، حداکثر ظرف مدت هجده ماه نسبت به انجام معامله قطعی و انتقال اسناد رسمی و پرداخت بها یا عوض آن طبق قوانین مربوطه اقدام نمایند.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۸۰): در صورتی که اجرای طرح و تملک املاک واقع در آن به موجب برنامه زمان‌بندی مصوب به حداقل ۵ سال بعد موکول شده باشد، مالکین املاک واقع در طرح از کلیه حقوق مالکانه مانند احداث یا تجدید بنا یا افزایش بنا و تعمیر و فروش و اجاره و رهن و غیره برخوردارند و در صورتی که کمتر از ۵ سال باشد مالک هنگام اخذ پروانه تعهد می‌نماید هرگاه زمان اجرای طرح قبل از پنج سال شروع شود حق مطالبه هزینه احداث و تجدید بنا را ندارد.

تبصره ۲: شهرداری‌ها موظف‌اند هم‌زمان با صدور پروانه ساختمان مالکان مشمول قسمت اخیر تبصره ۱ مشخصات دقیق عرصه و اعیان و تأسیسات موجود را معین و در پرونده درج و ضبط نمایند تا ملاک ارزیابی به هنگام اجرای طرح قرار گیرد و در زمانی که به لحاظ تأمین اعتبار آمادگی اجرای طرح مزبور باشد، به هنگام اجرای طرح مصوب ملاک ارزیابی به هنگام اجرای طرح قرار گیرد و در زمانی که به لحاظ تأمین اعتبار آمادگی اجرای طرح مزبور باشد، هنگام اجرای طرح مصوب ملاک پرداخت خسارت قیمت

عرصه و اعیان ملک در زمان اجرای طرح خواهد بود.

تبصره ۳: مالکین املاک و اراضی واقع در طرح‌های آتی که قبل از تصویب طرح واجد شرایط جهت اخذ پروانه ساختمان بوده و قصد احداث یا تجدید یا افزایش بنا دارند، جهت اخذ زمین عوض در اولویت قرار خواهند گرفت و در بین اینگونه مالکین اشخاصی که ملک آن‌ها در مسیر احداث یا توسعه معابر و میادین قرار دارند، نسبت به سایرین حق تقدم دارند.

تبصره ۴: در مواردی که تهیة زمین عوض در داخل محدوده‌های مجاز برای قطعه‌بندی و تفکیک و ساختمان‌سازی میسر نباشد و احتیاج به توسعه محدوده مزبور طبق طرح‌های مصوب توسعه شهری مورد تأیید مراجع قانونی قرار بگیرد، مراجع مزبور می‌توانند در مقابل موافقت با تقاضای صاحبان اراضی برای استفاده از مزایای ورود به محدوده توسعه و عمران شهر، علاوه بر انجام تعهدات مربوط به عمران و آماده‌سازی زمین و واگذاری سطوح لازم برای تأسیسات و تجهیزات و خدمات عمومی، حداکثر تا ۲۰٪ از اراضی آن‌ها را برای تأمین عوض اراضی واقع در طرح‌های موضوع این قانون و همچنین اراضی عوض طرح‌های نوسازی و بهسازی شهری، به طور رایگان دریافت نمایند.

قانون فوق مشتمل بر ماده‌واحد و چهار تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه بیست و نهم آبان ماه یک هزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۷/۹/۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

توضیح: قانون اصلاح تبصره یک ماده‌قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها

ماده‌واحد: مهلت‌های ده‌ساله مذکور در تبصره ۱ ماده‌واحد قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها مصوب ۱۳۶۷ به پنج سال کاهش می‌یابد.

قانون نحوه تقویم ابنیه، املاک و اراضی

موردنیاز شهرداری‌ها

مصوب ۱۳۷۰/۸/۲۸

ماده واحد: در کلیه قوانین و مقرراتی که شهرداری‌ها مجاز به تملک ابنیه، املاک و اراضی قانونی مردم می‌باشند در صورت عدم توافق بین شهرداری و مالک، قیمت ابنیه، املاک و اراضی بایستی به قیمت روز تقویم و پرداخت شود.

تبصره ۱: قیمت روز توسط هیأت مرکب از سه نفر کارشناس رسمی دادگستری و مورد وثوق که یک نفر به انتخاب شهرداری و یک نفر به انتخاب مالک یا صاحب حق و نفر سوم به انتخاب طرفین می‌باشد تعیین خواهد شد، رأی اکثریت هیأت مزبور قطعی و لازم‌الاجرا است.

تبصره ۲: در صورت عدم توافق در انتخاب کارشناس سوم، دادگاه صالح محل وقوع ملک، اقدام به معرفی کارشناس خواهد نمود.

تبصره ۳: در صورتی که در محل، کارشناس رسمی دادگستری وجود نداشته باشد طبق ماده ۲۹ قانون کارشناسان رسمی مصوب ۱۳۱۷ عمل خواهد شد.

تبصره ۴: هرگاه مالک یا مالکین، کارشناس خود را حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ اعلام دستگاه که به یکی از صور ابلاغ کتبی، انتشار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار یا آگهی در محل به اطلاع عمومی می‌رسد، تعیین ننماید و در مواردی که به علت مجهول بودن مالک، عدم تکمیل تشریفات ثبتی، عدم صدور سند مالکیت، اختلاف در مالکیت، فوت مالک و موانعی از این قبیل، امکان انتخاب کارشناس میسر نباشد دادگاه صالحه محل وقوع ملک حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه (شهرداری‌ها) به دادگاه نسبت به تعیین کارشناس اقدام می‌نماید.

تبصره ۵: زمین‌های تملیکی قانون زمین شهری که موردنیاز شهرداری‌ها بوده و سهم هر مالک که دارای سند رسمی بوده و بیش از یک هزار مترمربع باشد نسبت به

مازاد یک هزار مترمربع از شمول این قانون مستثنا است.

تبصره ۶: جهت تأمین معوض ابنیه، املاک، اراضی شرعی و قانونی مردم که در اختیار شهرداری‌ها قرار می‌گیرد دولت موظف است ۱۰٪ از اراضی و واحدهای مسکونی قابل واگذاری را با قیمت تمام‌شده به شهرداری‌ها اختصاص دهد تا پس از توافق بین مالکین و شهرداری‌ها به عنوان معوض تحویل گردد.

تبصره ۷: از تاریخ تصویب و لازم‌الاجرا شدن این قانون ماده ۴ و آن قسمت از ماده ۵ «لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت» مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۱۷ شورای انقلاب اسلامی که مربوط به نحوه تعیین قیمت عادلانه الزامی می‌باشد در مورد شهرداری‌ها لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و هفت تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ بیست و هشتم آبان ماه یک هزار و سیصد و هفتاد مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۰/۹/۶ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون مالیات بر ارزش افزوده

قانون مالیات بر ارزش افزوده در جلسه مورخ هفدهم اردیبهشتماه یک هزار و سیصد و هشتادوهفت کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتادوپنج (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب گردید پس از موافقت و مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت پنج سال در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید :

* فصل اول - کلیات و تعاریف

ماده ۱: عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات آنها مشمول مقررات این قانون می باشد.

ماده ۲: منظور از مالیات در این قانون به استثناء موارد مندرج در فصول هشتم و نهم، مالیات بر ارزش افزوده می باشد.

ماده ۳: ارزش افزوده در این قانون، تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده در یک دوره معین می باشد.

ماده ۴: عرضه کالا در این قانون، انتقال کالا از طریق هر نوع معامله است.

تبصره: کالاهای موضوع این قانون که توسط مؤدی خریداری، تحصیل یا تولید می شود در صورتی که برای استفاده شغلی به عنوان دارایی در دفاتر ثبت گردد یا برای مصارف شخصی برداشته شود، عرضه کالا به خود محسوب و مشمول مالیات خواهد شد.

ماده ۵: ارائه خدمات در این قانون به استثناء موارد مندرج در فصل نهم، انجام خدمات برای غیر در قبال ما به ازا می باشد.

ماده ۶: واردات در این قانون، ورود کالا یا خدمت از خارج از کشور یا از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به قلمرو گمرکی کشور می باشد.

ماده ۷: صادرات در این قانون، صدور کالا یا خدمت به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی می باشد.

ماده ۸: اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمت و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند، به عنوان مؤدی شناخته شده و مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۹: معاوضه کالاها و خدمات در این قانون، عرضه کالا یا خدمت از طرف هر یک از متعاملین تلقی و به طور جداگانه مشمول مالیات می‌باشد.

ماده ۱۰: هر سال شمسی به چهار دوره مالیاتی سه ماهه، تقسیم می‌شود. در صورتی که شروع یا خاتمه فعالیت مؤدی در خلال یک دوره مالیاتی باشد، زمان فعالیت مؤدی طی دوره مربوط یک دوره مالیاتی تلقی می‌شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور مدت دوره مالیاتی را برای هر گروه از مؤدیان دو یا یک ماهه تعیین نماید.

ماده ۱۱: تاریخ تعلق مالیات به شرح زیر است :

الف- در مورد عرضه کالا :

۱- تاریخ صورتحساب، تاریخ تحویل کالا یا تاریخ تحقق معامله کالا، هر کدام که مقدم باشد، حسب مورد ؛

۲- در موارد مذکور در تبصره ماده (۴) این قانون، تاریخ ثبت دارایی در دفاتر یا تاریخ شروع استفاده، هر کدام که مقدم باشد یا تاریخ برداشت، حسب مورد ؛

۳- در مورد معاملات موضوع ماده (۹) این قانون، تاریخ معاوضه.

ب- در مورد ارائه خدمات :

۱- تاریخ صورتحساب یا تاریخ ارائه خدمت، هر کدام که مقدم باشد حسب مورد؛

۲- در مورد معاملات موضوع ماده (۹) این قانون، تاریخ معاوضه.

ج- در مورد صادرات و واردات :

در مورد صادرات، هنگام صدور (از حیث استرداد) و در مورد واردات تاریخ ترخیص

کالا از گمرک و در خصوص خدمت، تاریخ پرداخت ما به ازا.

تبصره: در صورت استفاده از ماشین‌های صندوق، تاریخ تعلق مالیات، تاریخ ثبت

معامله در ماشین می‌باشد.

* فصل دوم - معافیت‌ها

ماده ۱۲: عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر و همچنین واردات آنها حسب مورد از

پرداخت مالیات معاف می‌باشد :

- ۱- محصولات کشاورزی فرآوری نشده ؛
- ۲- دام و طیور زنده، آبزیان، زنبورعسل و نوغان؛
- ۳- انواع کود، سم، بذر و نهال ؛
- ۴- آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیرخشک مخصوص تغذیه کودکان؛
- ۵- کتاب، مطبوعات، دفاتر تحریر و انواع کاغذ چاپ، تحریر و مطبوعات ؛
- ۶- کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با تأیید هیأت وزیران و حوزه‌های علمیه با تأیید حوزه گیرنده هدایا ؛
- ۷- کالاهایی که همراه مسافر و برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات، وارد کشور می‌شود. مازاد بر آن طبق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود ؛
- ۸- اموال غیرمنقول ؛
- ۹- انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی، خدمات درمانی (انسانی، حیوانی و گیاهی) و خدمات توان‌بخشی و حمایتی ؛
- ۱۰- خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق، موضوع قانون مالیات‌های مستقیم ؛
- ۱۱- خدمات بانکی و اعتباری بانک‌ها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه مجاز و صندوق تعاون
- ۱۲- خدمات حمل‌ونقل عمومی و مسافری درون و برون‌شهری جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی؛
- ۱۳- فرش دستباف؛
- ۱۴- انواع خدمات پژوهشی و آموزشی که طبق آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری، امور اقتصادی و دارایی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛
- ۱۵- خوراک دام و طیور؛
- ۱۶- رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی ویژه فرودگاه‌ها بر اساس فهرستی

که به پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۷- اقلام با مصارف صرفاً دفاعی (نظامی و انتظامی) و امنیتی بر اساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. فهرست مذکور از اولین دوره مالیاتی پس از تصویب هیأت وزیران قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۳: صادرات کالا و خدمت به خارج از کشور از طریق مبادی خروجی رسمی، مشمول مالیات موضوع این قانون نمی‌باشد و مالیات‌های پرداخت شده بابت آن‌ها با ارائه برگه خروجی صادره توسط گمرک (در مورد کالا) و اسناد و مدارک مثبت، مسترد می‌گردد.

تبصره: مالیات‌های پرداختی بابت کالاهای همراه مسافران تبعه کشورهای خارجی که از تاریخ خرید آن‌ها تا تاریخ خروج از کشور بیش از دو ماه نگذشته باشد، از محل وصولی‌های جاری درآمد مربوط هنگام خروج از کشور در مقابل ارائه اسناد و مدارک مثبت مشمول استرداد خواهد بود.

ضوابط اجرائی این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

* فصل سوم - مأخذ، نرخ و نحوه محاسبه مالیات

ماده ۱۴: مأخذ محاسبه مالیات، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورت‌حساب خواهد بود. در مواردی که صورت‌حساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبت احراز شود که ارزش مندرج در آن‌ها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات بهای روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق مالیات می‌باشد.

تبصره: موارد زیر جزء مأخذ محاسبه مالیات نمی‌باشد:

الف - تخفیفات اعطائی

ب - مالیات موضوع این قانون که قبلاً توسط عرضه‌کننده کالا یا خدمت

پرداخت شده است

ج- سایر مالیات‌های غیرمستقیم و عوارضی که هنگام عرضه کالا یا خدمت به آن تعلق گرفته است.

ماده ۱۵: مأخذ محاسبه مالیات واردات کالا، عبارت است از ارزش گمرکی کالا (قیمت خرید، هزینه حمل و نقل و حق بیمه) به علاوه حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی) مندرج در اوراق گمرکی.

تبصره: مأخذ محاسبه مالیات واردات خدمات، عبارت است از معادل ارزش ریالی مربوط به ما به ازای واردات خدمت مزبور.

ماده ۱۶: نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک و نیم درصد (۱/۵٪) می‌باشد.

تبصره: نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای خاص به شرح زیر تعیین می‌گردد:

۱- انواع سیگار و محصولات دخانی، دوازده درصد (۱۲٪)؛

۲- انواع بنزین و سوخت هواپیما، بیست درصد (۲۰٪)؛

ماده ۱۷: مالیات‌هایی که مؤدیان در موقع خرید کالا یا خدمت برای فعالیت‌های اقتصادی خود به استناد صورتحساب‌های صادره موضوع این قانون پرداخت نموده‌اند، حسب مورد از مالیات‌های وصول شده توسط آن‌ها کسر و یا به آن‌ها مسترد می‌گردد. ماشین‌آلات و تجهیزات خطوط تولید نیز از جمله کالای مورد استفاده برای فعالیت‌های اقتصادی مؤدی محسوب می‌گردد.

تبصره ۱: در صورتی که مؤدیان مشمول حکم این ماده در هر دوره مالیاتی اضافه پرداختی داشته باشند، مالیات اضافه پرداخت شده به حساب مالیات دوره‌های بعد مؤدیان منظور خواهد شد و در صورت تقاضای مؤدیان، اضافه‌مالیات پرداخت شده از محل وصولی‌های جاری درآمد مربوط، مسترد خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که مؤدیان به عرضه کالا یا خدمت معاف از مالیات موضوع این قانون اشتغال داشته باشند و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشند، مالیات‌های پرداخت شده بابت خرید کالا یا خدمت تا این مرحله قابل استرداد نمی‌باشد.

تبصره ۳: در صورتی که مؤدیان به عرضه توأم کالاها یا خدمات مشمول مالیات و معاف از مالیات اشتغال داشته باشند، صرفاً مالیات‌های پرداخت شده مربوط به کالاها یا خدمات مشمول مالیات در حساب مالیاتی مؤدی منظور خواهد شد.

تبصره ۴: مالیات بر ارزش افزوده و عوارض پرداختی مؤدیان بابت کالاهای خاص

موضوع تبصره ماده (۱۶) و بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) این قانون، صرفاً در مراحل واردات، تولید و توزیع مجدد آن کالاها توسط واردکنندگان، تولیدکنندگان و توزیع کنندگان آن، قابل کسر از مالیات‌های وصول شده و یا قابل استرداد به آن‌ها خواهد بود.

تبصره ۵: آن قسمت از مالیات‌های ارزش افزوده پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل کسر از مالیات‌های وصول شده یا قابل استرداد نیست، جز هزینه‌های قابل قبول موضوع قانون مالیات‌های مستقیم محسوب می‌شود.

تبصره ۶: مبالغ اضافه دریافتی از مؤدیان بابت مالیات موضوع این قانون، در صورتی که ظرف سه ماه از تاریخ درخواست مؤدی مسترد نشود، مشمول خسارتی به میزان دو درصد (۲٪) در ماه نسبت به مبلغ مورد استرداد و مدت تأخیر خواهد بود.

تبصره ۷: مالیات‌هایی که در موقع خرید کالاها و خدمات توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها برای انجام وظایف و خدمات قانونی پرداخت می‌گردد، طبق مقررات این قانون، قابل تهاتر و یا استرداد خواهد بود.

* فصل چهارم - وظایف و تکالیف مؤدیان

ماده ۱۸: مؤدیان مکلف‌اند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌نماید نسبت به ارائه اطلاعات درخواستی سازمان مذکور و تکمیل فرم‌های مربوطه اقدام و ثبت‌نام نمایند.

ماده ۱۹: مؤدیان مکلف‌اند در قبال عرضه کالا یا خدمات موضوع این قانون، صورتحسابی با رعایت قانون نظام صنفی و حاوی مشخصات متعاملین و مورد معامله به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، صادر و مالیات متعلق را در ستون مخصوص درج و وصول نمایند. در مواردی که از ماشین‌های فروش استفاده می‌شود، نوار ماشین جایگزین صورتحساب خواهد شد.

تبصره: کالاهای مشمول مالیات که بدون رعایت مقررات و ضوابط این قانون عرضه گردد، علاوه بر جرائم متعلق و سایر مقررات مربوط موضوع این قانون، کالای قاچاق محسوب و مشمول قوانین و مقررات مربوط می‌شود.

ماده ۲۰: مؤدیان مکلف‌اند، مالیات موضوع این قانون را در تاریخ تعلق مالیات،

محاسبه و از طرف دیگر معامله وصول نمایند.

تبصره ۱: گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات موضوع این قانون را قبل از ترخیص از واردکنندگان کالا وصول و در پروانه‌های گمرکی و یا فرم‌های مربوط حسب مورد درج نماید و اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مقررات این قانون را حداکثر به صورت ماهانه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه نموده و امکان دسترسی هم‌زمان سازمان امور مالیاتی کشور به پایگاه‌های اطلاعاتی ذی‌ربط را فراهم آورد.

گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات وصولی هرماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور که به این منظور توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نماید.

تبصره ۲: واردکنندگان خدمات مکلف‌اند مالیات متعلق به خدمات خریداری‌شده از خارج از کشور را محاسبه و پرداخت نمایند.

ماده ۲۱: مؤدیان مالیاتی مکلف‌اند، اظهارنامه هر دوره مالیاتی را طبق نمونه و دستورالعملی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ انقضاء هر دوره، به ترتیب مقرر تسلیم و مالیات متعلق به دوره را پس از کسر مالیات‌هایی که طبق مقررات این قانون پرداخت کرده‌اند و قابل کسر می‌باشد، در مهلت مقرر مذکور به حسابی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نمایند.

تبصره ۱: چنانچه مدت فعالیت شغلی مؤدی کمتر از مدت یک دوره مالیاتی باشد، تکلیف مقرر در این ماده نسبت به مدت یادشده نیز جاری می‌باشد.

تبصره ۲: اشخاص حقیقی و حقوقی که بیش از یک محل شغل یا فعالیت دارند، تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات برای هر محل شغل یا فعالیت به طور جداگانه الزامی است.

تبصره ۳: در مورد کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی که نوع فعالیت آن‌ها ایجاد دفتر، فروشگاه یا شعبه در یک یا چند محل دیگر را اقتضاء نماید، تسلیم اظهارنامه واحد مطابق دستورالعملی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد.

تبصره ۴: مؤدیانی که محل ثابت برای شغل خود ندارند، محل سکونت آنان از لحاظ تسلیم اظهارنامه و سایر امور مالیاتی مناط اعتبار خواهد بود.

ماده ۲۲: مؤدیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر در این قانون و یا در صورت تخلف از مقررات این قانون، علاوه بر پرداخت مالیات متعلق و جریمه تأخیر، مشمول جریمه‌ای به شرح زیر خواهند بود :

۱- عدم ثبت نام مؤدیان در مهلت مقرر معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مالیات متعلق تا تاریخ ثبت نام یا شناسایی حسب مورد؛

۲- عدم صدور صورت حساب معادل یک برابر مالیات متعلق ؛

۳- عدم درج صحیح قیمت در صورت حساب معادل یک برابر مابه‌التفاوت مالیات متعلق ؛

۴- عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق؛

۵- عدم تسلیم اظهارنامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد حسب مورد، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق ؛

۶- عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق؛

ماده ۲۳: تأخیر در پرداخت مالیات‌های موضوع این قانون در مواعید مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات پرداخت نشده و مدت تأخیر خواهد بود.

* فصل پنجم - سازمان مالیات بر ارزش افزوده و وظایف و اختیارات آن

ماده ۲۴: سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، ساختار و تشکیلات مورد نیاز خود را از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی به رئیس جمهور پیشنهاد نماید. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در ایجاد تشکیلات استانی بدون رعایت سطح تقسیمات کشوری و متناسب با توان اقتصادی هر استان (منطقه) اقدام نماید. این تشکیلات پیشنهادی پس از تأیید رئیس جمهور قابل اجرا خواهد بود.

تبصره: به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود نیروی انسانی متخصص موردنیاز برای اجرای این قانون را در چهارچوب تشکیلات سازمانی مصوب از محل نیروهای موجود و کمبود آن را از طریق برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی، انتخاب و استخدام نماید. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند تا ده درصد (۱۰٪) از مجوز استخدام مذکور را، از بین دارندگان مدرک تحصیلی دانشگاهی، بدون انتشار آگهی و برگزاری آزمون به استخدام درآورد.

ماده ۲۵: شناسایی، نحوه رسیدگی و تشخیص، مطالبه و وصول مالیات‌ها به سازمان امور مالیاتی کشور محول می‌شود. عناوین شغلی، شرایط احراز مشاغل از نظر تحصیلات و تجربه، وظایف و نحوه انجام دادن تکالیف و تعیین اختیارات و برخورداری از صلاحیت‌های هر یک از کارکنان سازمان مزبور در کشور و همچنین ترتیبات اجرائی احکام مقرر در این قانون به استثناء موادی که برای آن دستورالعمل یا آئین‌نامه پیش‌بینی شده است، به موجب ترتیبات ماده (۲۱۹) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خواهد بود.

ماده ۲۶: در مواردی که مأموران ذی‌ربط سازمان امور مالیاتی کشور جهت رسیدگی به اظهارنامه یا بررسی میزان معاملات به مؤدیان مراجعه و دفاتر و اسناد مدارک آنان را درخواست نمایند، مؤدیان و خریداران مکلف به ارائه دفاتر و اسناد و مدارک درخواستی حسب مورد می‌باشند و در صورت عدم ارائه دفاتر و اسناد و مدارک موردنیاز، متخلف مشمول جریمه مقرر در ماده (۲۲) این قانون محسوب گردیده و مالیات متعلق به موجب دستورالعملی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، به صورت علی‌الرأس تشخیص داده و مطالبه و وصول خواهد شد.

ماده ۲۷: مؤدیان موضوع این قانون می‌توانند تنظیم گزارش‌های حسابرسی مالیات بر ارزش‌افزوده خود را به سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ارجاع نمایند. اشخاص مذکور در صورت قبول درخواست مؤدی، مکلف‌اند گزارش حسابرسی مالیات بر ارزش‌افزوده را با رعایت شرایط زیر و طبق نمونه و دستورالعملی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، تنظیم نموده و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط، در اختیار مؤدی قرار دهند.

الف- اظهارنظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی

مالیات بر ارزش افزوده طبق مفاد قوانین و مقررات و استانداردهای حسابداری ؛
 ب- تعیین مأخذ مشمول مالیات و مالیات متعلق هر دوره مالیاتی بر اساس مفاد
 این قانون و مقررات مربوط.

تبصره ۱: اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را که با رعایت شرایط
 اخیرالذکر این ماده تنظیم شود، بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات مربوط برگه
 مطالبه صادر می کند. قبول گزارش حسابرسی مالیاتی هر دوره مالیاتی موقوف به آن است
 که مؤدی گزارش مزبور را به همراه اظهارنامه مالیاتی دوره مزبور و یا حداکثر ظرف مدت
 یک ماه از تاریخ انقضاء مهلت تسلیم اظهارنامه، تسلیم اداره امور مالیاتی مربوط نموده
 باشد.

تبصره ۲: سازمان امور مالیاتی کشور می تواند حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده
 اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران یا حسابداران
 رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی واگذار نماید. در این صورت،
 پرداخت حق الزحمه، طبق مقررات مربوط به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می باشد.

ماده ۲۸: به منظور ارتقاء فرهنگ مالیاتی پرداخت کنندگان مالیات و ارائه خدمات
 مشاوره ای صحیح در امور مالیاتی به مؤدیان مالیاتی بر مبنای قوانین مالیاتی کشور و
 همچنین ارائه خدمات نمایندگی موردنیاز آنان برای مراجعه به ادارات و مراجع مالیاتی،
 نهادی به نام "جامعه مشاوران رسمی مالیاتی ایران" تأسیس می شود تا با پذیرش اعضای
 ذیصلاح در این باره فعالیت نماید.

کلیه مراجع ذی ربط دولتی مکلفاند پس از ارائه برگه نمایندگی معتبر از سوی
 مشاوران مالیاتی عضو جامعه، در حوزه وظایف قانونی خود و در حدود مقررات مالیاتی با
 آنان همکاری نمایند.

اساسنامه جامعه ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط سازمان امور
 مالیاتی کشور تهیه و با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران
 خواهد رسید.

ماده ۲۹: در مواردی که اوراق مطالبه مالیات یا برگه استرداد مالیات اضافه
 پرداخت به مؤدی ابلاغ می شود، در صورتی که مؤدی معترض باشد، می تواند ظرف بیست
 روز پس از ابلاغ اوراق یادشده اعتراض کتبی خود را به اداره امور مالیاتی مربوط برای رفع

اختلاف تسلیم نماید و در صورت رفع اختلافات با مسئولان ذی ربط، پرونده مختومه می‌گردد. چنانچه مؤدی در مهلت مذکور کتباً اعتراض ننماید، مبالغ مندرج در اوراق مطالبه مالیات و یا برگه استرداد مالیات اضافه پرداختی به استثناء مواردی که اوراق موضوع این ماده ابلاغ قانونی شده باشد، حسب مورد قطعی محسوب می‌گردد.

در صورتی که مؤدی ظرف مهلت مقرر در این ماده اعتراض خود را کتباً به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نماید، ولی رفع اختلاف نشده باشد و همچنین در مواردی که اوراق مذکور ابلاغ قانونی شده باشد، پرونده امر ظرف بیست روز از تاریخ دریافت اعتراض یا تاریخ انقضای مهلت اعتراض در موارد ابلاغ قانونی جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم احاله می‌شود.

ماده ۳۰: کلیه بانک‌ها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری، صندوق‌های قرض‌الحسنه و صندوق تعاون مکلفاند صرفاً اطلاعات و اسناد لازم مربوط به درآمد مؤدیان را که در امر تشخیص و وصول مالیات مورد استفاده می‌باشد، حسب درخواست رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور به سازمان مزبور اعلام نمایند. اشخاص مزبور در صورت عدم ارائه اطلاعات و اسناد مذکور مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

ماده ۳۱: شهرداری‌ها مکلفاند اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی خود مربوط به املاک، مشاغل و سایر موارد که در امر شناسایی یا تشخیص عملکرد مالی مؤدیان مورد نیاز سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد، را حسب درخواست رئیس کل سازمان مذکور در اختیار این سازمان قرار داده و امکان دسترسی هم‌زمان سازمان امور مالیاتی کشور به این اطلاعات را در پایگاه‌های اطلاعاتی ذی ربط فراهم آورند.

ماده ۳۲: رسیدگی به تخلفات مأموران مالیاتی، تابع احکام مربوط به قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خواهد بود. اجرای این ماده مانع از اعمال اختیارات رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ناشی از سایر قوانین نخواهد بود.

ماده ۳۳: احکام مربوط به فصول هشتم و نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم و مواد (۱۶۷)، (۱۹۱)، (۲۰۲) و (۲۳۰) تا (۲۳۳) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد مالیات‌های مستقیم و مالیات‌های این قانون جاری است. حکم ماده (۲۵۱) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد این قانون جاری نخواهد بود.

* فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۳۴: مؤدیان مشمول مالیات موضوع این قانون مکلفانند از دفاتر، صورتحساب‌ها و سایر فرم‌های مربوط، ماشین‌های صندوق و یا سایر وسایل و روش‌های نگهداری حساب که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، استفاده نمایند. مدارک مذکور باید به مدت ده سال بعد از سال مالی مربوط توسط مؤدیان نگهداری و در صورت مراجعه مأموران مالیاتی به آنان ارائه شود.

ماده ۳۵: سازمان امور مالیاتی کشور موظف است طرح لازم برای توسعه، تجهیز، آموزش و تربیت کارکنان مالیاتی، آموزش و ترویج فرهنگ مالیاتی از طریق رسانه‌ها و سازوکارهای مناسب در سطح کشور در طول یک دوره زمانی حداکثر پنج‌ساله را تهیه و تنظیم نماید. همچنین سازمان مذکور مجاز است، برای اجرای این قانون نسبت به تملک انواع دارایی‌های سرمایه‌ای (از جمله فضای اداری و تجهیزات موردنیاز) اقدام نماید. دولت مکلف است اعتبار و مجوزهای موردنیاز برای اجرای این ماده را در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید.

ماده ۳۶: بودجه سازمان امور مالیاتی کشور و واحدهای استانی ذی‌ربط هر سال به صورت متمرکز در ردیف جداگانه‌ای در قوانین بودجه منظور و به طور صد در صد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود و جهت انجام هزینه‌های جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ستاد سازمان و واحدهای استانی در اختیار سازمان مزبور قرار داده می‌شود.

ماده ۳۷: یک در هزار از وجوهی که بابت مالیات، عوارض و جرائم متعلق موضوع این قانون وصول می‌گردد، در حساب مخصوصی در خزانه به نام سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌گردد و معادل آن از محل اعتباری که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد، در اختیار سازمان مزبور قرار خواهد گرفت تا برای آموزش، تشویق و جایزه به مصرف کنندگان و مؤدیان هزینه نماید. وجوه پرداختی به استناد این بند از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنا است.

یک نفر از اعضاء کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر بر اقدامات سازمان امور مالیاتی کشور در این مورد تعیین می‌گردد.

وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است سالانه گزارشی از میزان و نحوه توزیع

وجوه موضوع این ماده بین مصرف‌کنندگان و مؤدیان را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل هفتم - عوارض کالاها و خدمات

ماده ۳۸: نرخ عوارض شهرداری‌ها و دهیارها در رابطه با کالا و خدمات مشمول این قانون، علاوه بر نرخ مالیات موضوع ماده (۱۶) این قانون، به شرح زیر تعیین می‌گردد :

الف- کلیه کالاها و خدمات مشمول نرخ ماده (۱۶) این قانون، یک و نیم درصد (۱/۵٪)؛

ب- انواع سیگار و محصولات دخانی، سه درصد (۰/۳٪)؛

ج- انواع بنزین و سوخت هواپیما، ده درصد (۰/۱۰٪)؛

د- نفت سفید و نفت گاز، ده درصد (۰/۱۰٪) و نفت کوره پنج درصد (۰/۵٪)؛

تبصره ۱: واحدهای تولیدی آلاینده محیط‌زیست که استانداردها و ضوابط حفاظت از محیط‌زیست را رعایت نمی‌نمایند، طبق تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط‌زیست (تا پانزدهم اسفندماه هر سال برای اجرا در سال بعد)، همچنین پالایشگاه‌های نفت و واحدهای پتروشیمی، علاوه بر مالیات و عوارض متعلق موضوع این قانون، مشمول پرداخت یک درصد (۰/۱٪) از قیمت فروش به عنوان عوارض آلاینده‌گی می‌باشند. حکم ماده (۱۷) این قانون و تبصره‌های آن به عوارض آلاینده‌گی موضوع این ماده قابل تسری نمی‌باشد.

واحدهایی که در طی سال نسبت به رفع آلاینده‌گی اقدام نمایند، با درخواست واحد مزبور و تأیید سازمان حفاظت محیط‌زیست از فهرست واحدهای آلاینده خارج می‌گردند. در این صورت، واحدهای یادشده از اول دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان مزبور به سازمان امور مالیاتی کشور، مشمول پرداخت عوارض آلاینده‌گی نخواهند شد.

* عوارض موضوع این تبصره در داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل

*مستند به ماده ۱۲۳ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی عوارض وصولی ارزش‌افزوده و عوارض آلودگی واحدهای تولیدی موضوع بند الف و تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده در هر شهرستان به نسبت جمعیت بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های همان شهرستان توزیع می‌گردد.

استقرار واحد تولیدی و در خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه موضوع تبصره (۲) ماده (۳۹) واریز می‌شود، تا بین دهیاری‌های همان شهرستان توزیع گردد.

تبصره ۲: در صورتی که واحدهای تولیدی به منظور ارتقاء مهارت و سلامت کارکنان خود مراکز آموزشی و ورزشی ایجاد کرده و یا در این خصوص هزینه نمایند، با اعلام وزارت کار و امور اجتماعی می‌توانند ده درصد (۱۰٪) عوارض موضوع بند (الف) این ماده را تا سقف هزینه صورت گرفته درخواست استرداد نمایند، در صورت تأیید هزینه‌های مزبور توسط سازمان امور مالیاتی کشور، وجوه مربوط قابل تهاتر یا استرداد حسب مقررات این قانون خواهد بود.

تبصره ۳: به منظور تأسیس و توسعه واحدهای آموزشی موردنیاز در مناطق کمتر توسعه‌یافته، معادل نیم درصد (۰/۵٪) از عوارض وصولی بند (الف) این ماده در حساب مخصوص در خزانه به نام وزارت آموزش و پرورش واریز می‌گردد و معادل آن از محل اعتباری که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد در اختیار وزارت یادشده قرار خواهد گرفت تا توسط وزارت مزبور در امر توسعه و احداث مراکز آموزشی موردنیاز در مناطق مزبور هزینه گردد. آئین‌نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، کشور و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۹: مؤدیان مکلفاند عوارض و جرائم متعلق موضوع ماده (۳۸) این قانون را به حساب‌های رابطی که بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور و توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نمایند.

* سازمان امور مالیاتی کشور موظف است عوارض وصولی هرماه را تا پانزدهم ماه بعد به ترتیب زیر به حساب شهرداری محل و یا تمرکز وجوه حسب مورد واریز نماید:

* (الف) عوارض وصولی بند (الف) ماده (۳۸) در مورد مؤدیان داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل و در مورد مؤدیان خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور به منظور توزیع بین دهیاری‌های همان شهرستان بر اساس شاخص جمعیت و میزان کمتر توسعه‌یافتگی؛

ب) عوارض وصولی بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور.

تبصره ۱: سه درصد (۰/۳٪) از وجوه واریزی که به حساب‌های موضوع این ماده واریز می‌گردد، در حساب مخصوصی نزد خزانه به نام سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌شود و معادل آن از محل اعتبار اختصاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد در اختیار سازمان مزبور که وظیفه شناسایی، رسیدگی، مطالبه و وصول این عوارض را عهده می‌باشد، قرار خواهد گرفت تا برای خرید تجهیزات، آموزش و تشویق کارکنان و حسابرسی هزینه نماید. وجوه پرداختی به استناد این بند به عنوان پاداش وصولی از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنا است.

تبصره ۲: حساب تمرکز وجوه قیدشده در این ماده توسط خزانه‌داری کل کشور به نام وزارت کشور افتتاح می‌شود. وجوه واریزی به حساب مزبور (به استثناء نحوه توزیع مذکور در قسمت‌های اخیر بند (الف) این ماده و تبصره (۱) ماده (۳۸) این قانون) به نسبت بیست درصد (۲۰٪) کلان‌شهرها (شهرهای بالای یک‌میلیون نفر جمعیت) بر اساس شاخص جمعیت، شصت درصد (۶۰٪) سایر شهرها بر اساس شاخص کمتر توسعه‌یافتگی و جمعیت و بیست درصد (۲۰٪) دهیاری‌ها بر اساس شاخص جمعیت تحت نظر کار گروهی متشکل از نمایندگان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت کشور و یک نفر ناظر به انتخاب کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مطابق آئین‌نامه اجرائی که به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور و شورای عالی استان‌ها به تصویب هیأت وزیران می‌رسد توزیع و توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها هزینه می‌شود. هرگونه برداشت از حساب تمرکز وجوه به جز پرداخت به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و وجوه موضوع ماده (۳۷)، تبصره - های (۲) و (۳) ماده (۳۸) این قانون و تبصره (۱) این ماده ممنوع می‌باشد. وزارت کشور موظف است، گزارش عملکرد وجوه دریافتی را هر سه ماه یک‌بار به شورای عالی استان‌ها و کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۴۰: احکام سایر فصول این قانون، به استثناء احکام فصل نهم در رابطه با عوارض موضوع این فصل نیز جاری است. لیکن احکام سایر فصول، مربوط به نرخ و ترتیبات واریز و توزیع عوارض که این فصل برای آن دارای حکم خاص است، جاری

نخواهد بود.

* فصل هشتم - حقوق ورودی

ماده ۴۱: حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالاها تعیین می‌شود. به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود حقوق ورودی اطلاق می‌گردد.

تبصره ۱: نرخ حقوقی ورودی علاوه بر رعایت سایر قوانین و مقررات باید به نحوی تعیین گردد که :

الف- در راستای حمایت مؤثر از اشتغال و کالای تولید یا ساخت داخل در برابر کالای وارداتی باشد؛

ب- دربرگیرنده نرخ ترجیحی و تبعیض‌آمیز بین واردکنندگان دولتی با بخش‌های خصوصی، تعاونی و غیردولتی نباشد؛

ج- نرخ حقوق ورودی قطعات، لوازم و موادی که برای مصرف در فرآوری یا ساخت یا مونتاژ یا بسته‌بندی اشیاء یا مواد یا دستگاه‌ها وارد می‌گردد از نرخ حقوق ورودی محصول فرآوری شده یا شیء یا ماده یا دستگاه آماده پائین تر باشد.

تبصره ۲: کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مربوط به معافیت‌های حقوق ورودی به استثناء معافیت‌های موضوع ماده (۶) و بندهای (۱)، (۲)، (۴) تا (۹) و (۱۲) تا (۱۹) ماده (۳۷) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۱۷ و ماده (۸) قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۴/۷/۸ و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد و اصلاحات آن و قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی مصوب ۱۳۸۴ و معافیت لایحه قانونی راجع به ماشین‌آلات تولیدی که توسط واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز وارد می‌شود از پرداخت حقوق ورودی مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۴ شورای انقلاب اسلامی ایران و معافیت گمرکی لوازم امداد و نجات اهدائی به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور و اقلام عمده صرفاً دفاعی کشور لغو می‌گردد. اقلام عمده دفاعی به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره ۳: معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی

آن‌ها وصول می‌شود از محل اعتباراتی که همه‌ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور منظور می‌شود در اختیار وزارت کشور قرار می‌گیرد تا بر اساس مقررات تبصره (۲) ماده (۳۹) این قانون به شهرداری‌ها و دهیاری‌های سراسر کشور به عنوان کمک پرداخت و به هزینه قطعی منظور شود.

* فصل نهم - سایر مالیات‌ها و عوارض خاص

ماده ۴۲: مالیات نقل و انتقال انواع خودرو به استثناء ماشین‌های راه‌سازی، کارگاهی، معدنی، کشاورزی، شناورها، موتورسیکلت و سه‌چرخه موتوری اعم از تولید داخل یا وارداتی، حسب مورد معادل یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آن‌ها تعیین می‌شود. مبنای محاسبه این مالیات، به ازای سپری شدن هر سال از سال مدل خودرو و حداکثر تا شش سال به میزان سالانه ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا شصت درصد (۶۰٪) تقلیل می‌یابد.

تبصره ۱: دفاتر اسناد رسمی مکلفاند قبل از تنظیم هر نوع سند بیع قطعی، صلح، هبه و وکالت برای فروش انواع خودرو مشمول مالیات، رسید و یا گواهی پرداخت عوارض تا پایان سال قبل از تنظیم سند، موضوع بند (ب) ماده (۴۳) این قانون و همچنین رسید پرداخت مالیات نقل و انتقال، موضوع این ماده را طبق جداول تنظیمی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، از معامل یا موکل اخذ و در اسناد تنظیمی موارد زیر را درج نمایند:

- الف - شماره فیش بانکی، تاریخ پرداخت، مبلغ و نام بانک دریافت‌کننده مالیات؛
- ب - شماره فیش بانکی، تاریخ پرداخت مبلغ و نام بانک دریافت‌کننده عوارض یا شماره و تاریخ گواهی پرداخت عوارض؛
- ج - مشخصات خودرو شامل نوع، سیستم، تیپ، شماره شاسی، شماره موتور و مدل؛

د - نام متعاملین، کد پستی و شماره ملی و یا شماره اقتصادی متعاملین؛
 دفاتر اسناد رسمی همچنین مکلفاند که فهرست کامل نقل و انتقالات انجام‌شده در هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد طبق فرم یا روشی که توسط سازمان امور مالیاتی

کشور پیش‌بینی خواهد شد به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط ارسال نمایند.

تبصره ۲: دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند در تنظیم و وکالت‌نامه‌های کلی در مورد انتقال اموال، فروش خودرو را تصریح نمایند.

تبصره ۳: دفاتر اسناد رسمی در صورت تخلف از مقررات تبصره‌های (۱) و (۲) این ماده مشمول جریمه به شرح زیر خواهند بود :

الف- در صورتی که مالیات و عوارض متعلق پرداخت نگردیده و یا کمتر از میزان مقرر پرداخت شده باشد، علاوه بر پرداخت وجه معادل مالیات و عوارض و یا مابه‌التفاوت موارد مذکور، مشمول جریمه‌ای به میزان دو درصد (۰/۲) در ماه، نسبت به مالیات و عوارض پرداخت‌نشده و مدت تأخیر می‌باشد. جریمه مذکور غیرقابل بخشودگی است.

ب- تخلف از درج هر یک از مشخصات و موارد مذکور در بندهای (الف)، (ب)، (ج) و (د) تبصره (۱)، در سند تنظیمی و ارسال فهرست طبق فرم یا روش موضوع تبصره (۱) در موعد مقرر قانونی، تخلف انتظامی محسوب می‌شود و مطابق قوانین و مقررات ذی‌ربط با آنان عمل خواهد گردید.

تبصره ۴: فسخ و اقاله اسناد خودرو تا شش ماه بعد از معامله مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد بود. در صورتی که پس از پرداخت مالیات نقل و انتقال، معامله انجام نشود مالیات وصول شده با گواهی دفتر اسناد رسمی مربوط طبق ضوابطی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، قابل استرداد به معامل یا موکل خواهد بود.

تبصره ۵: اولین انتقال خودرو از کارخانجات سازنده و یا مونتاژ کننده داخلی و یا واردکنندگان (نمایندگی‌های رسمی شرکت‌های خارجی) به خریداران و همچنین هرگونه انتقال به صورت صلح و هبه به نفع دولت، نهادهای عمومی غیردولتی، دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال موضوع این ماده نخواهد بود.

تبصره ۶: قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروهای وارداتی که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (ب) و (ج) ماده (۴۳) و مالیات نقل و انتقال قرار می‌گیرند، همه‌ساله بر اساس آخرین مدل توسط سازمان امور مالیاتی کشور تا پانزدهم دی‌ماه هر سال برای اجرا در سال بعد اعلام خواهد شد. مأخذ مذکور در مورد خودروهای وارداتی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا می‌باشد. این مهلت

زمانی برای انواع جدید خودروهایی که بعد از تاریخ مزبور تولید آن‌ها شروع یا به کشور وارد می‌شود لازم الرعایه نمی‌باشد همچنین قیمت فروش یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی خودروهایی که تولید آن‌ها متوقف می‌شود توسط سازمان یادشده و متناسب با آخرین مدل ساخته‌شده تعیین می‌گردد.

تبصره ۷: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ادارات راهنمایی و رانندگی) مکلف است هنگام نقل و انتقال خودروهای دولتی به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی، نسخه پرداخت شده قبض مالیات نقل و انتقال مربوط را اخذ و سپس نسبت به ثبت انتقال در سوابق اقدام نماید.

ماده ۴۳: مالیات و عوارض خدمات خاص به شرح زیر تعیین می‌گردد:

الف- حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی (به استثناء ریلی)، دریایی و هوایی پنج درصد (۰/۵٪) بهاء بلیط (به عنوان عوارض).
ب- عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخلی یا وارداتی حسب مورد معادل یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آن‌ها.

تبصره: عوارض موضوع بند (ب) این ماده در مورد خودروهای با عمر بیش از ده سال (به استثناء خودروهای گازسوز) به ازای سپری شدن هر سال (تا مدت ده سال) به میزان سالانه ده درصد (۰/۱۰٪) و حداکثر تا صد در صد (۱۰۰٪) عوارض موضوع بند مزبور این ماده افزایش می‌یابد.

ج- شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل و یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری حسب مورد سه درصد (۰/۳٪) قیمت فروش کارخانه و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آن‌ها (دو درصد (۰/۲٪) مالیات و یک درصد (۰/۱٪) عوارض).

حکم ماده (۱۷) این قانون و تبصره‌های آن به مالیات و عوارض این ماده قابل تسری نمی‌باشد.

ماده ۴۴: به پیشنهاد کار گروهی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)، وزیر بازرگانی، وزیر ذی ربط و معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و تصویب هیأت وزیران، وجوهی بابت صدور، تمدید و یا اصلاح انواع کارت‌ها و مجوزهای

مربوط به فعالیت موضوع مواد (۲۴)، (۲۶) و (۴۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ماده (۸۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ از متقاضیان دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز می‌گردد.

ماده ۴۵: به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰/۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰/۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبالغ هر سه سال یکبار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره: دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت، خدمه وسایل نقلیه عمومی زمینی و دریایی و خطوط پروازی، دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج از کشور (دارندگان اجازه خروج دانشجویی) بیمارانی که با مجوز شورای پزشکی جهت درمان به خارج از کشور اعزام می‌گردند، دارندگان پروانه گذر مرزی و جانبازان انقلاب اسلامی که برای معالجه به کشورهای دیگر اعزام می‌شوند، همچنین ایرانیان مقیم خارج از کشور دارای کارنامه شغلی از وزارت کار و امور اجتماعی، در خصوص پرداخت وجوه موضوع این ماده، مستثنا می‌باشند.

ماده ۴۶:

الف- مالیات‌های موضوع مواد (۴۲) و (۴۳) و وجوه موضوع ماده (۴۵) این قانون به حساب یا حساب‌های درآمد عمومی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز می‌گردد.

ب- وصول عوارض موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۳) این قانون به شهرداری محل محول می‌شود و عوارض مزبور نیز به حساب شهرداری محل فعالیت واریز می‌گردد.
ج- عوارض موضوع بند (ج) ماده (۴۳) به حساب تمرکز وجوه، موضوع تبصره (۲) ماده (۳۹) واریز می‌شود تا حسب ترتیبات تبصره مزبور توزیع و هزینه گردد.

د- مالیات و وجوه دریافتی موضوع مواد (۴۲)، (۴۳) و (۴۵) این قانون که توسط سازمان امور مالیاتی کشور وصول می‌گردد مشمول احکام فصل نهم باب چهارم قانون

مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات بعدی آن است.
 ه - اختلاف و استنکاف از پرداخت وجوه دریافتی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۳) این قانون که توسط شهرداری‌ها وصول می‌گردد، مشمول احکام ماده (۷۷) قانون اداره شهرداری‌ها خواهد بود.

و - پرداخت مالیات و عوارض موضوع ماده (۴۳) این قانون پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه‌ای معادل دو درصد (۲٪) به ازای هرماه نسبت به مدت تأخیر خواهد بود.

ماده ۴۷:

الف - اشخاصی که مبادرت به حمل‌ونقل برون‌شهری مسافر در داخل کشور با وسایل نقلیه زمینی، دریایی و هوایی می‌نمایند، مکلف‌اند پنج درصد (۵٪) بهاء بلیط موضوع بند (الف) ماده (۴۳) این قانون را با درج در بلیط و یا قرارداد حسب مورد، به عنوان عوارض از مسافران اخذ و عوارض مذکور مربوط به هرماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداری محل فروش بلیط واریز نمایند.

ب - مالکان خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی مکلف‌اند عوارض سالیانه خودروهای متعلق به خود، موضوع بند (ب) ماده (۴۳) این قانون را به نرخ یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی (وارداتی) بر اساس قیمت‌های مندرج در جداولی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، محاسبه و به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

ج - تولیدکنندگان انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین تولید داخل (به استثناء خودروهای سواری که به عنوان خودروهای عمومی شماره‌گذاری می‌شود) مکلف‌اند مالیات و عوارض موضوع بند (ج) ماده (۴۳) این قانون را در تاریخ فروش با درج در اسناد فروش از خریداران اخذ و مالیات و عوارض مذکور را حسب مقررات موضوع ماده (۲۱) به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز نمایند.

تبصره ۱: واردکنندگان یا مالکان خودروهای سواری و وانت دو کابین وارداتی (به استثناء خودروهای سواری که عنوان خودرو عمومی شماره‌گذاری می‌شوند) حسب مورد مکلف‌اند قبل از شماره‌گذاری با مراجعه به ادارات امور مالیاتی شهر محل شماره‌گذاری

نسبت به پرداخت مالیات و عوارض موضوع این ماده اقدام نمایند.

تبصره ۲: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (معاونت راهنمایی و رانندگی) مکلف است قبل از شماره‌گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین وارداتی به استثناء خودروهای سواری و عمومی درون‌شهری یا برون‌شهری، گواهی پرداخت مالیات و عوارض را از واردکنندگان یا مالکان حسب مورد اخذ و ضمیمه اسناد مربوط نموده و از شماره‌گذاری خودروهای مزبور که مالیات و عوارض آن پرداخت نشده است، خودداری نماید. گواهی مزبور توسط اداره امور مالیاتی پس از وصول وجوه متعلق صادر خواهد شد.

ماده ۴۸: به منظور تأمین هزینه اجرای برنامه‌های نگهداری، بهسازی و امنیت پرواز و توسعه زیربنای در فرودگاه‌ها و نیز استفاده از تجهیزات و سیستم‌های جدید فرودگاهی و هوانوردی و امنیتی، به شرکت فرودگاه‌های کشور اجازه داده می‌شود با تصویب شورای عالی هواپیمایی کشوری دو درصد (۲٪) قیمت فروش بلیط مسافران پروازهای داخلی را دریافت کند.

ماده ۴۹: آئین‌نامه اجرائی احکام مقرر در این فصل حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل دهم - تکلیف سایر قوانین مرتبط و تاریخ اجرا

ماده ۵۰: برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آن‌ها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکت‌ها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز، توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱: شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید، که تکلیف آن‌ها در این قانون مشخص نشده باشد، موظفانند موارد را حداکثر تا پانزدهم بهمن‌ماه هر سال برای اجرا در سال بعد، تصویب و اعلام عمومی نمایند.

تبصره ۲: عبارت "پنج‌در هزار" مندرج در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری

مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت "یک درصد (۱٪)" اصلاح می‌شود.

تبصره ۳: قوانین و مقررات مربوط به اعطاء تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ملغی می‌گردد.

تبصره ۴: وزارت کشور موظف است بر حسن اجرای این ماده در سراسر کشور نظارت نماید.

ماده ۵۱: از اول ماه پس از تاریخ تصویب این قانون، مالیات موضوع بند (ه) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن، حذف و عوارض موضوع این بند قانون مذکور به یک و نیم درصد (۱/۵٪) اصلاح می‌گردد.

حکم تبصره (۱) ماده (۳۹) این قانون در مورد عوارض موضوع بند (ه) ماده (۳) قانون صدرالاشاره نیز جاری خواهد بود.

ماده ۵۲: از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن و سایر قوانین و مقررات خاص و عام مغایر مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض بر واردات و تولید کالاها و ارائه خدمات لغو گردیده و برقراری و دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض دیگر از تولیدکنندگان کالاها و ارائه‌دهندگان خدمات ممنوع می‌باشد. حکم این ماده شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است، نیز می‌باشد.

موارد زیر از شمول حکم این قانون مستثنا می‌باشد:

۱- قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی

ایران؛

۲- قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن؛

۳- قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۷۲/۶/۷؛

۴- قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب
۱۳۸۴/۹/۵؛

۵- قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۲؛

۶- عوارض آژادراه‌ها، عوارض موضوع ماده (۱۲) قانون حمل‌ونقل و عبور کالاهای
خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۶؛

۷- قانون نحوه تأمین هزینه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و اتاق تعاون مصوب
۱۳۷۲/۸/۱۱ و اصلاحات بعدی آن؛

۸- مواد (۶۳) و (۸۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب
۱۳۷۳/۱۲/۲۸؛

تبصره: هزینه، کارمزد و سایر وجوهی که از درخواست‌کننده در ازای ارائه
مستقیم خدمات خاص و یا فروش کالا که طبق قوانین و مقررات مربوطه دریافت می‌شود
و همچنین خسارات و جرائمی که به موجب قوانین و یا اختیارات قانونی لغو نشده
دریافت می‌گردد، از شمول این ماده مستثنا می‌باشد.

مصادیق خدمات خاص، نحوه قیمت‌گذاری و میزان بهای تعیین‌شده برای خدمات
موضوع این تبصره به پیشنهاد دستگاه اجرائی مربوط و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌-
گردد.

ماده ۵۳: تاریخ اجرای این قانون در رابطه با مواد (۱۸)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۳۱)،
(۳۵)، (۳۶)، (۴۲) و (۴۸) از تاریخ تصویب و در مورد ماده (۵۱) از اول ماه پس از تصویب
این قانون خواهد بود و سایر مواد آن از اول مهرماه سال ۱۳۸۷ است. سازمان امور مالیاتی
کشور موظف است ظرف مهلت‌های مقرر در مواد مربوطه پس از تصویب قانون،
آئین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها و ضوابط اجرائی مربوط را تهیه و به تصویب مراجع ذی‌ربط
برساند.

قانون فوق مشتمل بر پنجاه‌وسه ماده و چهل‌وهفت تبصره در جلسه ۱۳۸۷/۲/۱۷
کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی
جمهوری اسلامی ایران تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به
مدت پنج سال در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی

کشور و انتخاب شهرداران

مصوب ۷۵/۳/۱ همراه با اصلاحات

فصل اول - تشکیلات

*** ماده ۱:** برای پیشبرد سریع برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از طریق همکاری مردم با توجه به مقتضیات محلی، اداره امور هر روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان با نظارت شورایی به نام شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان یا استان صورت می‌گیرد و به منظور جلوگیری از تبعیض و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استان‌ها و نظارت بر اجرای هماهنگ آن، شورای عالی استان‌ها مرکب از نمایندگان شوراهای استان تشکیل می‌شود.^۱

ماده ۱ مکرر: در کلیه موارد و تبصره‌ها و بندهای قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۷۵/۳/۱ کلمه «شهرک» و موضوعات مربوط به آن حذف می‌گردد.^۲

ماده ۲: مقصود از شورا در این قانون و سایر قوانین معتبر در خصوص شوراهای اسلامی کشوری شوراهای روستا، بخش، شهر، شهرستان، استان و عالی استان‌ها می‌باشد (اصلاحی ۱۳۸۲/۵/۵)

*** ماده ۳:** دوره فعالیت شوراهای روستا و شهر از تاریخ تشکیل چهار سال می‌باشد که از نهم اردیبهشت‌ماه، سالروز فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر تشکیل شوراها شروع و در هشتم اردیبهشت‌ماه چهار سال بعد خاتمه می‌یابد.

تبصره: انتخابات شوراهای روستا و شهر باید به صورتی برگزار شود که حداقل

۱. اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۵/۵ و ۸۶/۸/۲۷

۲. اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۶

پانزده روز قبل از نهم اردیبهشت ماه اعضای شوراهای مشخص شده باشند.

ماده ۴: تعداد اعضای شورای اسلامی روستاهای تا ۱۵۰۰ نفر جمعیت سه نفر و

روستاهای بیش از ۱۵۰۰ نفر جمعیت و بخش پنج نفر خواهد بود.

ماده ۵: در هر بخش شورای بخش که اعضای آن ۵ نفر می باشد با اکثریت نسبی

از بین نمایندگان منتخب شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش تشکیل می شود و

در صورتی که عضو معرفی شده از شورای روستا به عضویت اصلی و علی البدل شورای

بخش انتخاب شود از عضویت شورای روستا خارج نخواهد شد.

تبصره (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷): از یک روستا بیش از یک نفر نباید در شورای

بخش حضور داشته باشد و در صورتی که تعداد روستاهای بخش کمتر از پنج روستا باشد

اعضای شورای بخش از میان مجموع اعضای شوراهای روستاها انتخاب خواهند شد و در

نهایت حداقل باید از هر روستا یک نفر انتخاب گردد.

ماده ۶: با توجه به قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ حذف شده است.

ماده ۷: تعداد اعضای اصلی و علی البدل شورای شهر به شرح زیر می باشد

(اصلاحی ۹۵/۲/۲۰)

الف- شهرهای تا پنجاه هزار (۵۰۰۰۰) نفر جمعیت پنج نفر عضو اصلی و سه نفر

عضو علی البدل

ب- شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰۰۰۰ نفر تا ۲۰۰۰۰۰ نفر جمعیت، هفت نفر

عضو اصلی و پنج نفر عضو علی البدل.

ج- شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰۰۰۰۰ نفر تا ۵۰۰۰۰۰ نفر جمعیت، نه نفر

عضو اصلی و شش نفر عضو علی البدل

د- شهرهای با جمعیت بیش از ۵۰۰۰۰۰ نفر تا ۱۰۰۰۰۰۰ نفر جمعیت، یازده نفر

عضو اصلی و هفت نفر عضو علی البدل

ه- شهرهای با جمعیت بیش از ۱۰۰۰۰۰۰ نفر تا ۲۰۰۰۰۰۰ نفر جمعیت،

سیزده نفر عضو اصلی و هشت نفر عضو علی البدل

و- شهرهای با جمعیت بیش از ۲۰۰۰۰۰۰ نفر، پانزده نفر عضو اصلی و ده نفر

عضو علی البدل

ز- شهر تهران، بیست و یک نفر عضو اصلی و یازده نفر عضو علی البدل

تبصره: ملاک تشخیص جمعیت هر شهر، آخرین سرشماری عمومی نفوس و مسکن با اعلام رسمی مرکز آمار ایران است.

ماده ۸: در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضاء شورای روستا، بخش و شهر، عضو علی‌البدل به ترتیب آراء جایگزین می‌شود.

تبصره (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷): هرگاه عضوی به هر دلیلی تا دو ماه در جلسه شورا شرکت ننماید، تا تعیین تکلیف نهایی که نباید بیش از شش ماه به طول بیانجامد از عضو علی‌البدل به عنوان جانشین در جلسات دعوت به عمل می‌آید.

ماده ۹ (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷): در صورت تبدیل روستا به شهر، شورای شهر همان شورای روستا خواهد بود. چنانچه دو یا چند روستا به شهر تبدیل شود، شورای شهر از میان اعضای شوراهای آن روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

تبصره (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷): چنانچه دو یا چند روستا ادغام و به یک روستا تبدیل شوند، شورای روستای جدید از میان اعضاء شوراهای روستاها به ترتیب آراء در انتخابات و به نسبت جمعیت روستاها تشکیل می‌شود.

ماده ۱۰: نمایندگان مجلس شورای اسلامی استانداران، فرمانداران، شهرداران، بخشداران، دهیاران، مدیران کل و رؤسای ادارات می‌توانند در جلسات شورای اسلامی حوزه مسئولیت خود بدون حق رأی شرکت کنند.

تبصره: شوراها در صورت ضرورت و بنا به دعوت دهیار، بخشدار و فرماندار ذی‌ربط موظف به تشکیل جلسه فوق‌العاده می‌باشند این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد.

***ماده ۱۰ مکرر:** شورای شهرستان از نمایندگان شورای شهرها و بخش‌های واقع در محدوده آن شهرستان که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز در مرحله دوم با رأی اکثریت نسبی هر یک از شوراهای مزبور انتخاب و معرفی شده‌اند تشکیل می‌گردد.^۱

***تبصره ۱:** در شورای شهرستان، از شورای هر بخش یک نفر و از شورای هر یک

از شهرهای تا پانصد هزار نفر جمعیت یک نفر و بیش از پانصد هزار نفر جمعیت دو نفر و شهر تهران سه نفر عضویت خواهند داشت.

*** تبصره ۲:** تعداد اعضای شورای شهرستان حداقل پنج نفر می‌باشد، چنانچه تعداد شهرها و بخش‌های یک شهرستان کمتر از پنج باشد، کسری تعداد اعضای شورای شهرستان تا پنج نفر به نسبت جمعیت هر بخش یا شهر، از شورای بخش یا شهر مربوط تأمین می‌شود. در هر صورت هر بخش یا شهر نباید بیش از دو نفر نماینده در شورای شهرستان داشته باشد.

تبصره ۳: شهرستان‌هایی که فقط یک بخش و یک شهر داشته باشند از محدودیت داشتن دو نفر نماینده در شورا، مستثنی می‌باشند.

*** ماده ۱۱:** شورای استان از نمایندگان منتخب شوراهای شهرستان تابعه که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی از بین اعضای شورای شهرستان انتخاب و معرفی شده‌اند تشکیل می‌شود.

*** تبصره ۱:** تعداد اعضای شورای استان حداقل پنج نفر است. چنانچه یک استان کمتر از پنج شهرستان داشته باشد کسری تعداد اعضای شورای استان تا پنج نفر به نسبت جمعیت از شوراهای شهرستان‌های ذی‌ربط تأمین می‌شود. در هر صورت هر شهرستان نباید بیش از دو نماینده در شورای استان داشته باشد و در صورتی که استان فقط یک شهرستان داشته باشد، اعضای شورای استان همان اعضای شورای شهرستان خواهند بود.

*** ماده ۱۲:** شورای روستا، بخش، شهر، شهرستان و استان در واحدهایی از تقسیمات کشوری تشکیل می‌شود که طبق قوانین و مقررات مربوط به نام ده (روستا)، بخش، شهر، شهرستان و استان شناخته شده باشد.^۱

تبصره ۲: در محدوده شهری تهران، ری و تجریش فقط یک شورای اسلامی شهر تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳: در صورت دعوت شورای بخش و شهر از بخشدار، شورای شهر مرکز

۱. اصلاحی مصوب ۱۳۸۲/۶

شهرستان یا شورای شهرستان از بخشدار یا فرماندار، شورای استان از استاندار، یا سایر مسئولین اجرائی سطوح فوق‌الذکر، مقامات مذکور در جلسات شورا شرکت خواهند نمود این دعوت باید کتبی و با تعیین وقت و ذکر دستور جلسه باشد.

*** ماده ۱۴:** شورای عالی استان‌ها، از نمایندگان منتخب شوراهای استان‌ها که در مرحله اول با رأی اکثریت مطلق و در صورت عدم احراز، در مرحله دوم با اکثریت نسبی انتخاب و معرفی می‌شوند، تشکیل می‌گردد.

*** تبصره ۱:** از استان‌های تا دو میلیون نفر جمعیت، دو نماینده و از استان‌های دارای بیش از دو میلیون نفر جمعیت، سه نماینده و از استان تهران چهار نماینده در شورای عالی استان‌ها عضویت دارند.

**** تبصره ۲:** شورای عالی استان‌ها با درخواست وزیر کشور موظف به تشکیل جلسه فوق‌العاده می‌باشد.

**** تبصره ۳:** وزیران، رؤسای مؤسسات و سازمان‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با درخواست شورای عالی استان‌ها که باید به صورت کتبی و با تعیین وقت قبلی و ذکر دستور جلسه باشد، در جلسات آن شرکت می‌نمایند.

*** ماده ۱۴ مکرر:** عضویت در کلیه شوراهای موضوع این قانون افتخاری است و شغل محسوب نمی‌شود (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶)

**** تبصره ۱:** هر فرد می‌تواند فقط عضو شورای یک روستا یا یک شهر باشد.

تبصره ۲: پذیرش استعفای هر یک از اعضای شورا منوط به تصویب شورا است.

**** تبصره ۳:** نامزد شدن اعضای شوراهای اسلامی روستا و شهر در انتخابات مجلس شورای اسلامی منوط به پذیرش استعفای آن‌ها از سوی شورا قبل از پایان مهلت مقرر قانونی می‌باشد.

ماده ۱۵: جلسات شوراها علنی و با حضور دوسوم اعضای اصلی رسمیت می‌یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر است و تشکیل جلسات غیرعلنی منوط به تصویب دوسوم اعضای حاضر در جلسه می‌باشد.

**** ماده ۱۵ مکرر (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷):** اولین جلسه شوراهای روستا به دعوت بخشدار و شورای شهر به دعوت فرماندار در تاریخ مقرر در ماده (۳) قانون تشکیل می‌شود. همچنین شوراهای فرادست به ترتیب، شورای بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به تشکیل سه چهارم شوراهای روستاهای تابع بخش به دعوت بخشدار، شورای شهرستان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهر و بخش در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار، شورای استان به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای شهرستان‌های واقع در محدوده آن استان به دعوت استاندار و شورای عالی استان‌ها به فاصله یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای استان‌ها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود.

**** ماده ۱۶:** اولین جلسه شوراهای موضوع این قانون وفق ماده (۱۵) مکرر به دعوت مسئولین واحدهای تقسیمات کشوری مربوط و با هیأت رئیسه سنی تشکیل می‌شود تا هیأت رئیسه شورا شامل یک رئیس و یک نایب‌رئیس و حداقل یک منشی برای مدت یک سال انتخاب شوند.

**** ماده ۱۶ مکرر:** در صورت استعفا، فوت یا سلب عضویت هر یک از اعضای شوراهای بخش شهرستان، استان و عالی استان‌ها، عضو جدید حداکثر ظرف مدت یک ماه باید جایگزین شود (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۸۶)

فصل دوم - انتخابات

الف - کیفیت انتخابات

*** ماده ۱۷:** انتخابات اعضای شورای روستا و شهر به صورت مستقیم، عمومی، با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا خواهد بود.

تبصره: در صورتی که آرای دو یا چند نفر از داوطلبان مساوی باشد اولویت با ایتارگران می‌باشد و در صورت نبودن افراد مذکور اولویت با فرد یا افرادی است که دارای مدرک تحصیلی بالاتر هستند و در صورت یکسان بودن مدرک تحصیلی ملاک انتخاب

قرعه است.

*** ماده ۱۷ مکرر:** وزارت کشور می‌تواند با هماهنگی هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات، قرائت و شمارش آراء را در تمام یا تعدادی از حوزه‌های انتخابیه با استفاده از رایانه انجام دهد.

ماده ۱۸: در هر نوبت انتخابات هر شخص واجد شرایط حق دارد فقط یک‌بار در یک شعبه اخذ رأی با ارائه شناسنامه رأی دهد.

**** تبصره:** در انتخابات میان‌دوره‌ای، در هر حوزه کسانی حق رأی دارند که در انتخابات قبلی آن دوره در همان حوزه رأی داده باشند یا در انتخابات شرکت نکرده باشند یا در هیچ حوزه‌ای رأی نداده باشند.

ماده ۱۹: در موارد زیر برگ‌های رأی باطل می‌شود ولی جزء آرای مأخوذه محسوب می‌گردد و مراتب در صورت جلسه قید و برگ‌های رأی مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد :

الف - آراء ناخوانا باشد.

ب - آرائی که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.

ج - آرائی که دارای نام رأی‌دهنده یا امضاء یا اثر انگشت وی باشد.

د - آرائی که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای تأیید شده باشد.

ه - آرائی که سفید به صندوق ریخته شده باشد.

تبصره: چنانچه برگ رأی مشتمل بر اسامی خوانا و ناخوانا باشد فقط اسامی ناخوانا باطل خواهد بود.

ماده ۲۰: در موارد زیر برگ‌های رأی باطل می‌شود و جزء آرای مأخوذه محسوب نمی‌گردد و مراتب در صورت جلسه قید و برگ‌های رأی مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد.

**** الف -** کل آرای صندوقی که فاقد لاک و مهر یا پلمپ انتخاباتی باشد.

ب - کل آرای مندرج در صورت جلسه‌ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگ‌های تعرفه باشد.

- ج- آرائی که زائد بر تعداد تعرفه باشد.
- د- آرائی که فاقد مهر انتخاباتی باشد.
- ه- آرائی که روی ورقه‌ای غیر از برگ رأی انتخاباتی نوشته شده باشد.
- و- آرای کسانی که به سن قانونی رأی دادن نرسیده باشند.
- ز- آرائی که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی اخذ شده باشد.
- ح- آرائی که با شناسنامه غیر یا جعلی اخذ شده باشد.
- ط- آرائی که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند اخذ شده باشد.
- ی- آرائی که از طریق تهدید به دست آمده باشد.
- ک- آرائی که با تقلب و تزویر «در تعرفه‌ها، آراء، صورت جلسه‌ها و شمارش» به دست آمده باشد.

- تبصره ۱:** آرای زائد مذکور در بند ج به قید قرعه از کل برگ‌های رأی کسر می‌شود.
- تبصره ۲:** چنانچه احراز شود که رأی دهنده بیش از یک برگ رأی به صندوق ریخته باشد، همه اوراق وی باطل است و جزو آرای مأخوذه محسوب نخواهد شد.
- ماده ۲۱:** در صورتی که در برگ رأی علاوه بر اسامی نامزدهای تأیید شده اسامی دیگر نوشته شده باشد، برگ رأی باطل نیست و فقط اسامی اضافه خوانده نمی‌شود.
- ماده ۲۲:** در صورتی که اسامی نوشته شده در برگ رأی بیش از تعداد لازم باشد، اسامی اضافه از آخر خوانده نمی‌شود.
- ماده ۲۳:** در صورتی که در برگ رأی نام یک داوطلب چند بار نوشته شده باشد فقط یک رأی برای او محسوب می‌شود.
- ماده ۲۴:** در حوزه‌های انتخابیه‌ای که تا ده نفر نامزد انتخاباتی داشته باشد نامزدها می‌توانند به تنهایی یا اشتراک برای هر یک از شعبه‌های ثبت نام و اخذ رأی و در حوزه‌های انتخابیه‌ای که بیش از ده نفر نامزد داشته باشد برای هر پنج شعبه ثبت نام و اخذ رأی یک نفر نماینده جهت حضور در محل شعب اخذ رأی به هیأت اجرائی معرفی نمایند. در تهران و سایر کلان‌شهرها نمایندگان ناظر از طرف نامزدهای انتخابات شورای اسلامی شهر با توافق هیئت اجرایی تعیین می‌گردد.

تبصره: چنانچه نمایندگان کاندیداها تخلفی در شعب اخذ رأی مشاهده نمایند بدون دخالت مراتب را به هیأت اجرائی و نظارت کتباً اعلام خواهند نمود.

ب- شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان

ماده ۲۵: انتخاب‌کنندگان باید دارای شرایط زیر باشند

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران

*۲- حداقل سن ۱۸ سال تمام در روز اخذ رأی

۳- سکونت حداقل یک سال در محل اخذ رأی به استثنای شهرهای بالای یکصد

هزار نفر جمعیت

تبصره: کسانی که محل کار آنان خارج از محدوده حوزه انتخابیه باشد ولی افراد

تحت تکفل آنان مانند همسر و فرزندان حداقل یک سال قبل از انتخابات در حوزه انتخابیه سکونت داشته باشند می‌توانند در همان حوزه رأی دهند.

****ماده ۲۶:** انتخاب‌شوندگان هنگام ثبت‌نام باید دارای شرایط زیر باشند

الف- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران

ب- حداقل سن ۲۵ سال تمام

ج- ابراز وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

د- اعتقاد و التزام عملی به اسلام و ولایت مطلقه فقیه

ه- دارا بودن سواد خواندن و نوشتن برای شورای روستاهای تا دوپست خانوار و

داشتن مدرک دیپلم برای شورای روستاهای بالای دوپست خانوار، داشتن حداقل مدرک

فوق دیپلم یا معادل آن برای شورای شهرهای تا بیست هزار نفر جمعیت، داشتن حداقل

مدرک لیسانس یا معادل آن برای شورای شهرهای بالای بیست هزار نفر جمعیت.

تبصره ۱: کسانی که در دوره‌های قبل عضو شورا بوده‌اند به شرطی که در همان

محل کاندیدای عضویت در شورا باشند، از شرط مدرک معافاند.

تبصره ۲: هیئت‌های اجرایی و نظارت در صورت ضرورت، تأییدیه مدارک تحصیلی

ثبت‌نام‌کنندگان را اخذ می‌نمایند.

و- دارا بودن کارت پایان خدمت نظام وظیفه یا کارت معافیت دائم از خدمت برای مردان.

تبصره ۱: اقلیت‌های دینی شناخته شده در قانون اساسی به جای اسلام باید به اصول دین خود اعتقاد و التزام عملی داشته باشند.

تبصره ۲: اعضای شوراهای باید در محدوده حوزه انتخابیه خود سکونت اختیار نمایند. تغییر محل سکونت هر یک از اعضای شورا از محدوده حوزه انتخابیه به خارج از آن موجب سلب عضویت خواهد شد.

تبصره ۳*: ارائه گواهی عدم سوء پیشینه که از تاریخ صدور آن بیش از سه ماه نگذشته باشد در هنگام ثبت نام الزامی است.

ماده ۲۷: اعضای هیئت‌های اجرایی و نظارت انتخابات شوراهای از داوطلب شدن در حوزه‌های انتخابیه تحت مسئولیت خود محروم‌اند.

****ماده ۲۸:** اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن برای شوراهای اسلامی به ترتیب زیر محروم‌اند:

۱- رئیس جمهور و مشاورین و معاونین وی، نمایندگان خبرگان رهبری، وزراء، معاونین و مشاورین آنان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شورای نگهبان، رئیس قوه قضائیه و معاونین و مشاورین وی، رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور و معاونین و مشاورین آنان، رئیس دیوان عدالت اداری، رئیس دیوان محاسبات کشور و معاونین وی، دادستان دیوان محاسبات، رئیس سازمان بازرسی کل کشور و معاونین وی، شاغلین نیروهای مسلح، روسای سازمان‌ها و ادارات عقیدتی سیاسی نیروهای مسلح، رئیس سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران و معاونین وی دبیر هیأت دولت، رؤسای دفاتر سران سه قوه، رؤسا و سرپرستان سازمان‌های دولتی، رؤسای دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی، رؤسای کل و مدیران عامل بانک‌ها، رئیس جمعیت هلال احمر و معاونین وی، رئیس بنیاد مستضعفان و جانبازان، سرپرست بنیاد شهید، سرپرست بنیاد مسکن، سرپرست کمیته امداد امام، رؤسای سازمان‌ها،

* - الحاقی ۱۳۹۲

** اصلاحی ۱۳۸۶

مدیران عامل شرکت‌های دولتی (مانند مخابرات، دخانیات و...)، سرپرست نهضت سوادآموزی، رئیس سازمان نظام پزشکی ایران، مدیران کل تشکیلات ستادی وزارت خانه‌ها و سازمان‌ها و ادارات دولتی و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستانی که حوزه مسئولیت آنان به کل کشور تسری دارد، از عضویت در شوراهای اسلامی سراسر کشور محروم‌اند مگر آنکه قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا نموده و به‌هیچ‌وجه در آن پست شاغل نباشد.

۲- استانداران و معاونین و مشاورین آنان، فرمانداران و معاونین آنان، شهرداران و معاونین آنان، بخشداران، مدیران کل ادارات استانداری، مدیران کل، سرپرستان ادارات کل، معاونین ادارات کل، دادستان‌ها، دادیارها، بازپرس‌ها، قضات، رؤسای دانشگاه‌ها، رؤسای بانک‌ها، رؤسا، سرپرستان و معاونین سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و نهادها و مؤسسات دولتی و یا وابسته به دولت که از بودجه عمومی به هر مقدار استفاده می‌نمایند و سایر رؤسا، مدیران و سرپرستان استان، شهرستان و بخش به ترتیب از عضویت در شوراهای اسلامی واقع در محدوده استان، شهرستان و بخش محروم‌اند مگر آنکه قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا نموده و به‌هیچ‌وجه در آن پست شاغل نباشند.

۳** - شهرداران، مدیران مناطق شهرداری و مؤسسات و شرکت‌های وابسته و دهیاران از عضویت در شورای اسلامی شهر و روستای محل خدمت محروم‌اند مگر آن‌که قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا نموده و به‌هیچ‌وجه در آن پست شاغل نباشند.

۴- اعضاء شوراهای اسلامی موضوع این قانون در طول مدت عضویت نمی‌توانند در سمت‌های مذکور در این ماده مشغول به کار شوند.

ماده ۲۹: اشخاص زیر از داوطلب شدن برای عضویت در شوراها محروم‌اند.

الف- کسانی که در جهت تحکیم مبانی رژیم سابق نقش مؤثر و فعال داشته‌اند به تشخیص مراجع ذیصلاح.

ب- کسانی که به جرم غصب اموال عمومی محکوم شده‌اند.

ج- وابستگان تشکیلاتی به احزاب، سازمان‌ها و گروهک‌هایی که غیرقانونی بودن

آن‌ها از طرف مراجع صالحه اعلام شده باشد.

د- کسانی که به جرم اقدام بر ضد جمهوری اسلامی ایران محکوم شده‌اند.

ه- محکومین به ارتداد به حکم محاکم صالح قضایی

و- محکومین به حدود شرعی

ز- محکومین به خیانت و کلاهبرداری و غصب اموال دیگران به حکم محاکم صالح

قضایی.

ح- مشهوران به فساد و متجاهران به فسق

ط- قاچاقچیان مواد مخدر و معتادان به این مواد

ی- محجوران و کسانی که به حکم دادگاه مشمول اصل (۴۹) قانون اساسی

باشند.

ک- وابستگان به رژیم گذشته از قبیل (اعضای انجمن‌های ده، شهر، شهرستان و استان و خانه‌های انصاف، رؤسای کانون حزب رستاخیز و حزب ایران نوین و نمایندگان مجلس‌های سنا و شورای ملی سابق، کدخدایان و خوانین وابسته به رژیم گذشته)

**** ماده ۳۰:** هیچ‌یک از داوطلبان عضویت در شوراهای نمی‌توانند هم‌زمان در بیش از یک حوزه انتخابیه به عنوان داوطلب عضویت در شورا ثبت‌نام نمایند. در غیر این صورت اسم آنان از فهرست داوطلبان حذف و از آن تاریخ تا پایان همان دوره از داوطلب شدن در انتخابات شوراهای محروم می‌گردند.

ماده ۳۱: با توجه به قانون اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و...

مصوب ۸۹/۵/۳۱ حذف شده.

ج- هیأت اجرایی و وظایف آن‌ها

**** ماده ۳۲:** به منظور برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر، هیأت اجرایی

شهرستان به ریاست فرماندار و عضویت رئیس اداره ثبت‌احوال، رئیس آموزش و پرورش و هشت نفر از معتمدان در محدوده شهرستان تشکیل می‌شود.

**** تبصره ۱:** برای تعیین هشت نفر معتمدان هیأت اجرایی، فرماندار سی نفر از

معتمدان اقلشار مختلف مردم از کلیه شهرهای محدوده شهرستان را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

***تبصره ۲:** اعضاء هیأت اجرائی شهرستان و معتمدان دعوت شده از سوی فرماندار نباید داوطلب عضویت در شورای شهر باشند.

تبصره ۳: در صورت تشکیل هیئت اجرایی برای برگزاری همزمان انتخابات شورای اسلامی و ریاست جمهوری، اجرای حکم انتخاب یک نفر از اعضای شورا به عنوان یکی از معتمدین موضوع تبصره ۱ ماده ۳۸ قانون انتخابات ریاست جمهوری منتفی است.

***ماده ۳۳:** برای برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی روستا، هیأت اجرائی بخش به ریاست بخشدار و عضویت نمایندگان دستگاه‌های مذکور در ماده (۳۲) و مسئول جهاد کشاورزی بخش یا معاون وی و هفت نفر از معتمدان محدوده بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱: برای تعیین هفت نفر از معتمدان هیأت اجرایی بخشدار سی نفر از معتمدان اقشار مختلف مردم از روستاهای محدوده بخش را انتخاب و پس از تأیید هیأت نظارت از آنان دعوت به عمل می‌آورد.

***تبصره ۲:** اعضاء هیأت اجرایی بخش و معتمدان دعوت شده از سوی بخشدار نباید داوطلب عضویت در شورای روستا باشند.

***ماده ۳۴:** معتمدان منتخب موضوع مواد (۳۲) و (۳۳) به دعوت فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) ظرف دو روز پس از انتخاب تشکیل جلسه داده، پس از حضور دوسوم مدعوین (حداقل بیست نفر) از بین خود به ترتیب هشت و هفت نفر را به عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر را به عنوان معتمدان علی‌البدل هیأت اجرائی شهرستان و بخش با رأی مخفی و اکثریت نسبی آراء انتخاب می‌نمایند.

***ماده ۳۵:** فرماندار و بخشدار (یا نماینده وی) مکلف است به ترتیب هشت و هفت نفر از معتمدان اصلی را برای شرکت در جلسات هیأت اجرائی انتخابات دعوت نماید.

ماده ۳۶: جلسات هیأت اجرایی با حضور دوسوم اعضا رسمیت یافته و در صورت استعفا یا غیبت غیرموجه هر یک از معتمدین هیأت اجرایی در سه جلسه که به منزله استعفا تلقی می‌گردد، فرماندار یا بخشدار (یا نماینده وی) از اعضای علی‌البدل به ترتیب آراء به جای آنان دعوت خواهد نمود.

تبصره ۱: غیرموجه بودن غیبت با تصویب دوسوم اعضای هیأت اجرایی خواهد بود.
تبصره ۲: تصمیمات هیأت اجرایی با اکثریت آرای اعضای حاضر معتبر خواهد بود.
***تبصره ۳:** در صورتی که با دعوت از اعضای اصلی و علی‌البدل اکثریت حاصل نگردد، اعضای اداری هیأت اجرایی بقیه معتمدان (تا سی نفر) را دعوت نموده تا کسری اعضا را از میان خود انتخاب نمایند.

ماده ۳۷: عضویت هر فرد در بیش از یک هیأت اجرایی به طور هم‌زمان ممنوع است.

ماده ۳۸: اعضای اداری هیأت اجرایی تا زمانی که از سمت اداری خود مستعفی یا برکنار نشده‌اند شخصاً مکلف به شرکت در جلسات هیأت اجرایی می‌باشند و غیبت غیرموجه آنان در جلسات هیأت اجرایی تمبر از وظایف قانونی محسوب می‌گردد و فرماندار یا بخشدار (یا نماینده وی) موظف است بلافاصله پس از غیبت اعضای اداری هیأت اجرایی مراتب را با ذکر علت غیبت به مقام مافوق وی اعلام دارد.

***تبصره:** در صورتی که فرماندار و بخشدار بدون عذر موجه در جلسات شرکت نمایند بقیه اعضای هیأت اجرایی موظفانند موضوع را صورت جلسه کرده و مراتب را به مقام مافوق گزارش نمایند (اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶)

ماده ۳۹: هیئت‌های اجرایی در اسرع وقت تشکیل جلسه داده و پس از تعیین محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی. تعداد و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را صورت جلسه نموده و یک هفته قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات و اوقات اخذ رأی و شرایط انتخاب‌کنندگان و مقررات جزائی و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در حوزه انتخابیه می‌نمایند.

ماده ۴۰: هیئت‌های اجرایی برای هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی ۵ نفر از معتمدین محل را که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند انتخاب و جهت صدور حکم به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابیه معرفی می‌نمایند.

تبصره ۱: در صورتی که در محل استقرار شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی به تعداد کافی معتمد باسواد نباشد هیأت اجرایی می‌تواند افرادی را از خارج (حتی‌الامکان از محدوده

همان بخش) برای آن شعبه انتخاب و به حکم فرماندار یا بخشدار اعزام نماید.

تبصره ۲: اعضای شعب ثبت نام و اخذ رأی از بین خود یک رئیس و یک نایب رئیس و سه نفر منشی انتخاب می نمایند.

ماده ۴۱: مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوق های رأی می باشند نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۴۲: هیأت اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی مسئول صحت برگزاری انتخابات حوزه انتخابیه خود می باشند.

ماده ۴۳: هیئت های اجرایی می توانند برای بعضی از مناطق که لازم باشد شعب سیار ثبت نام و اخذ رأی با ذکر مسیر حرکت و محل توقف تعیین نمایند.

ماده ۴۴: هیئت های اجرایی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از اخذ رأی محل ثبت نام و اخذ رأی آماده باشد.

ماده ۴۵: فرماندار و بخشدار هر حوزه انتخابیه مکلف است پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر شروع انتخابات و همزمان با تشکیل هیأت اجرایی تاریخ مراجعه داوطلبان عضویت در شوراهای اسلامی را ضمن انتشار آگهی به اطلاع کلیه اهالی حوزه انتخابیه برساند.

تبصره ۱: مهلت مراجعه داوطلبان به فرمانداری یا بخشداری جهت اعلام داوطلبی هفت روز از تاریخ مقرر در آگهی ثبت نام می باشد.

تبصره ۲: شرایط انتخاب شوندهگان و تاریخ شروع و خاتمه قبول برگ اعلام داوطلبی از طرف فرماندار، بخشدار در آگهی اعلام داوطلبی قید خواهد شد.

ماده ۴۶: هیأت اجرائی موظف است به منظور احراز شرایط مذکور در مواد ۲۶ و ۲۹ درباره هر یک از داوطلبان عضویت در شورای اسلامی شهر حسب مورد از مراجع ذی ربط از قبیل اداره اطلاعات، نیروی انتظامی، دادگستری، ثبت احوال استعلام نماید.

تبصره ۱: چنانچه داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا مضمون به داشتن یکی از موارد مذکور در ماده ۲۹ باشند. هیأت اجرایی مربوط موظف است حسب مورد از مراجع ذی ربط در ماده فوق استعلام نماید.

تبصره ۲: مراجع مذکور در ماده فوق موظف هستند ظرف مدت ده روز از تاریخ

وصول استعلام، نسبت به موارد استعلام کتباً پاسخ دهند.

ماده ۴۷: هیئت‌های اجرایی پس از دریافت نتیجه رسیدگی به سوابق داوطلبان

موظفانند ظرف مدت هفت روز به صلاحیت داوطلبان رسیدگی و نتیجه را اعلام نمایند.

**** ماده ۴۸:** نظر هیئت‌های اجرایی بخش شهرستان مبنی بر تأیید صلاحیت

داوطلبان با تأیید هیئت‌های نظارت شهرستان و بخش معتبر است و چنانچه ظرف هفت

روز از تاریخ دریافت نتیجه رسیدگی صلاحیت داوطلبان، هیأت نظارت مربوط درباره

داوطلب یا داوطلبان نظر خود را اعلام نکند، نظر هیأت اجرایی ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۴۹: بررسی سوابق داوطلبان باید محرمانه انجام گیرد به طوری که موجب

هتک حیثیت و آبروی افراد نشود و بررسی‌ها از محدوده موارد مذکور در مواد ۲۶، ۲۷،

۲۸، ۲۹، ۳۰ این قانون خارج نگردد و افشای هرگونه اطلاعات دریافت شده توسط اعضای

هیئت‌های اجرایی و یا هر شخص دیگر ممنوع است.

ماده ۵۰: هیئت‌های اجرایی مکلف‌اند در انجام وظایف خود بی‌طرفی کامل را

رعایت نمایند و در صورت تخلف، فرماندار یا بخشدار موظف است با رأی اکثریت اعضای

هیأت اجرایی نسبت به تعویض هر یک از معتمدین هیأت اجرایی و در مواردی که انحلال

هیأت اجرایی ضروری باشد با تأیید استاندار و هیأت نظارت استان اقدام نماید. تشکیل

مجدد هیأت اجرایی با رعایت مقررات مندرج در این قانون انجام می‌گیرد و تصمیمات

متخذة هیأت اجرایی منحل‌ه عنداللزوم وسیله هیأت اجرایی جدید قبل از انقضای مهلت

قانونی رسیدگی به صلاحیت داوطلبان قابل تجدیدنظر خواهد بود.

تبصره ۱: داوطلبان شرکت در انتخابات شوراهای اسلامی روستا و شهر که

صلاحیت آنان در هیأت اجرایی رد شده است می‌توانند ظرف مدت ۴ روز از تاریخ اعلام

اسامی نامزدهای انتخاباتی شکایت خود را به ترتیب داوطلبان شورای اسلامی روستا به

هیأت نظارت شهرستان و داوطلبان شورای اسلامی شهر به هیأت نظارت استان تسلیم

نمایند.

تبصره ۲: شاکیان می‌توانند شکایت خود را ظرف مهلت مقرر به هیأت اجرایی

مربوط نیز تسلیم نمایند. هیأت اجرایی موظف است بلافاصله شکایات دریافتی را به هیأت

نظارت ذی‌ربط ارسال نماید.

تبصره ۳: هیأت نظارت موظف است ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ دریافت شکایت به آن‌ها رسیدگی و نتیجه را به هیأت اجرایی مربوط اعلام نماید. نظر هیأت نظارت در این خصوص قطعی و لازم‌الاجرا است.

****تبصره ۴:** فرماندار یا بخشدار به عنوان رئیس هیأت اجرائی موظف است پس از وصول نظریه هیأت نظارت، اسامی آن تعداد از داوطلبانی را نیز که صلاحیت آنان مورد تأیید هیأت نظارت قرار گرفته است از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی برساند.

ماده ۵۱: فرماندار یا بخشدار یا نمایندگان آنان مکلفاند فهرست اسامی نامزدهای تأییدشده انتخابات را ظرف ۳ روز از طریق انتشار آگهی به اطلاع اهالی حوزه انتخابیه برسانند.

ماده ۵۲: هیئت‌های اجرایی موظفاند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات شکایت واصله را بپذیرند و از تاریخ دریافت شکایت ظرف مدت پنج روز در جلسه مشترک هیأت اجرایی و هیأت نظارت به آن‌ها رسیدگی و اخذ تصمیم نمایند.

د- هیئت‌های نظارت و وظایف آن‌ها

ماده ۵۳: کیفیت نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی کشور طبق مواد ۷۳ و ۷۴ قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور مصوب ۱۳۶۵/۴/۲۹ خواهد بود.

ماده ۵۴: اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات شوراهای اسلامی روستا و بخش به عهده بخشدار و در انتخابات شوراهای اسلامی شهر به عهده فرماندار خواهد بود.

ماده ۵۵: تأیید صحت انتخابات شوراهای روستا و بخش با هیأت نظارت بخش و اعلام آن توسط بخشدار انجام می‌گیرد در این خصوص چنانچه کسی شکایت داشته باشد ظرف مدت دو روز به هیأت نظارت شهرستان ارسال و هیأت مذکور در ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۶: تأیید صحت انتخابات شوراهای شهر با هیأت نظارت شهرستان است و اعلام آن توسط فرماندار انجام می‌گیرد در این خصوص چنانچه کسی شکایت داشته باشد ظرف مدت دو روز به هیأت نظارت استان ارسال و هیأت مذکور ظرف مدت ۱۵ روز نظر نهایی خود را اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۷: توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی در روستاها به پیشنهاد هیأت نظارت شهرستان و تأیید هیأت نظارت استان خواهد بود.

* **ماده ۵۸:** در انتخابات شوراهای اسلامی شهر توقف یا ابطال انتخابات یک یا چند شعبه اخذ رأی که در سرنوشت انتخابات مؤثر باشد به پیشنهاد هیأت نظارت استان و تأیید هیأت مرکزی نظارت خواهد بود.

تبصره: ابطال آراء باید مستند به قانون و همراه با اسناد و مدارک معتبر باشد. در غیر این صورت ابطال آراء جرم تلقی شده و مرتکب یا مرتکبین و نیز کسانی که گزارش یا شهادت کذب داده باشند طبق قانون مجازات می‌شوند.

ماده ۵۹: این ماده به موجب قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به عنوان ماده ۶۳ مکرر به بعد از ماده ۶۳ منتقل شد.

ماده ۶۰: جلسات هیأت مرکزی نظارت و هیأت نظارت شهرستانها با حضور ۴ نفر از اعضا و جلسات هیئت‌های نظارت استان و بخش با حضور کلیه اعضا تشکیل و مصوبات آنان با رأی اکثریت اعضا معتبر خواهد بود.

تبصره ۱: در صورت تساوی آراء در تصمیم‌گیری‌ها، تصمیمی را که رئیس جلسه با آن موافقت دارد معتبر است.

تبصره ۲: اعضای هیأت نظارت بخش و شهرستان و استان و ناظرین در شعب ثبت‌نام و اخذ رأی باید در انجام وظایف خود بی‌طرفی کامل را رعایت نمایند. در صورت تخلف فرد متخلف توسط هیأت نظارت مافوق برکنار می‌شود و چنانچه اکثر اعضای هیأت نظارت بی‌طرفی کامل را رعایت نکنند هیأت متخلف توسط هیأت مرکزی نظارت منحل خواهد شد.

ماده ۶۱: هیأت مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی به طریق زیر نظارت

خود را اعمال می‌نماید :

- الف- گزارش‌های وزارت کشور و بازرسی‌های آن
 ب- اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی به شکایات مربوط به هیئت‌های اجرایی و مباشرین وزارت کشور
 ج- رسیدگی نهایی شکایات و پرونده‌ها و مدارک انتخابات
 د- تعیین ناظر در تمام هیئت‌های مربوط به انتخابات
 تبصره: هیئت‌های نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی می‌توانند از کارمندان دولت در جهت نظارت بر انتخابات کمک بگیرند.

ماده ۶۲: هیئت‌های اجرایی موظفاند هیئت‌های نظارت مربوط را در جریان کلیه مراحل و امور انتخابات قرار دهند.

ماده ۶۳: در تمام مدتی که انتخابات برگزار می‌شود هیأت مرکزی نظارت در سراسر کشور و هیأت نظارت استان و شهرستان و هیئت‌های بخش در حوزه‌های انتخابیه خود بر کیفیت انتخابات نظارت کامل خواهند داشت و در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی مشاهده کنند آن را به بخشداران و فرمانداران اعلام و آنان موظفاند بنا به نظر هیئت‌های مذکور طبق قانون انتخابات در رفع نواقص اقدام کنند و هیئت‌های نظارت استان‌ها مکلفاند مسائل مورد اختلاف را در همان استان حل نمایند و در صورتی که رؤسای هیئت‌های اجرایی نظرات آنان را لحاظ نمایند مراتب را جهت رسیدگی نهایی به هیأت مرکزی نظارت گزارش خواهند کرد.

ماده ۶۳ مکرر: اقدامات هیأت نظارت شهرستان و هیأت نظارت استان جز در مورد تأیید صلاحیت کاندیداها و تأیید صحت انتخابات نافعی اختیارات هیأت مرکزی نظارت نبوده و تصمیم هیأت مرکزی نظارت قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۶۴: وزارت کشور موظف است حداقل یک ماه قبل از صدور دستور شروع انتخابات در هر یک از حوزه‌های انتخابیه مراتب را به اطلاع و تأیید هیأت مرکزی نظارت برساند.

ماده ۶۵: هیئت‌های اجرایی موظفاند یک نسخه از صورت جلسه اقدامات خود را

به ناظرین تسلیم نمایند. در هر مورد که وجود امضای هیئت‌های اجرایی در قانون انتخابات پیش‌بینی شده است امضای ناظرین نیز لازم است.

ماده ۶۶: وزارت کشور به منظور حسن انجام انتخابات می‌تواند مأمورینی جهت بازرسی و کنترل جریان انتخابات به طور ثابت یا سیار به حوزه‌های انتخابیه اعزام نماید.

هـ تخلفات

ماده ۶۷: ارتکاب هرگونه تقلب و تزویر در انتخابات و اعمال خلاف این قانون و آئین‌نامه اجرائی آن از قبیل امور ذیل جرم محسوب می‌شود.

الف- خریدوفروش رأی

ب- تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورت‌جلسات

ج- تهدید یا تطمیع در امر انتخابات

د- رأی دادن با شناسنامه جعلی

هـ- رأی دادن با شناسنامه دیگری

و- رأی دادن بیش از یک‌بار

ز- اخلال در امر انتخابات

ح- کم یا زیاد کردن آرا و یا تعرفه‌ها

ط- تقلب در رأی‌گیری یا شمارش آرا

ی- رأی گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد

ک- توصیه به نوشتن اسم نامزد معین در ورقه از طرف اعضای شعبه اخذ رأی یا هر فرد دیگری در محل صندوق رأی

ل- تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از

قبیل تعرفه و برگ رأی، صورت‌جلسات تلکس‌ها، تلفن‌گرام‌ها و تلگراف‌ها

م- باز کردن و یا شکستن قفل محل نگهداری و لاک و مهر یا پلمپ صندوق‌های

رأی بدون مجوز قانونی

ن- جابجایی، دخل و تصرف و یا معدوم نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی

س- دخالت در امر انتخابات با سند مجعول

ع- ایجاد رعب و وحشت برای رأی‌دهندگان یا اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی با

سلاح یا بدون سلاح در امر انتخابات

ف- دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول یا به هر نحو غیرقانونی

ص- ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب ثبت نام اخذ رأی

ق- عدم رعایت بی طرفی و جانبداری از نامزد انتخاباتی توسط مجریان انتخابات و

اعضای هیئت های نظارت استان، شهرستان و بخش و ناظران شعب ثبت نام و اخذ رأی

تبصره: چنانچه وقوع جرائم مندرج در ماده فوق موجب گردد تا جریان انتخابات

در یک یا چند شعب ثبت نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه

انتخابات مؤثر باشد مراتب جهت اخذ تصمیم به هیأت نظارت استان اعلام می گردد.

ماده ۶۷ مکرر^۱ (ماده ۸۶ که مطابق قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به اینجا

منتقل شده است): کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به

دولت و نهادهای انقلابی و شهرداری ها و سازمان های وابسته به شهرداری موظفاند حسب

درخواست هیئت های نظارت بر انتخابات شوراها، وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و

بخشداران؛ کارکنان و سایر امکانات پشتیبانی و مالی خود را تا تأیید نهایی انتخابات

توسط هیئت های مرکزی نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا در اختیار

آنان قرار دهند. بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزو مأموریت نامبردگان

محسوب می شود.

ماده ۶۷ مکرر^۲ (ماده ۸۷ که مطابق قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به اینجا

منتقل شده است): هزینه برگزاری انتخابات شوراها از شمول قانون محاسبات عمومی

مستثنا است.

ماده ۶۷ مکرر^۳ (ماده ۸۸ که مطابق قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به اینجا

منتقل شده است): سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه های

آموزشی انتخاباتی را که وزارت کشور و شوراهای نظارت انتخابات ضروری تشخیص می -

دهد، همچنین کلیه اعلامیه ها و اطلاعیه های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا

محلی استانی صداوسیما جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

تبصره: کلیه وزارتخانه ها و سازمان ها و نهادهای و مؤسسات دولتی موظفاند به

منظور توجیه و آگاه‌سازی مردم از چگونگی انتخابات شوراهای، با وزارت کشور همکاری نمایند.

ماده ۶۷ مکرر ۴ (ماده ۸۹) که مطابق قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به اینجا منتقل شده است): رسیدگی به تخلفات مأمورین نظامی و انتظامی از مفاد این قانون حسب مورد بر عهده هیئت‌های رسیدگی به تخلفات مأمورین مزبور مندرج در قوانین مربوط خواهد بود.

ماده ۶۷ مکرر ۵ (ماده ۹۰) که مطابق قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به اینجا منتقل شده است): نحوه فعالیت‌های تبلیغاتی انتخابات، مدت زمان تبلیغات، محدودیت‌ها و ممنوعیت‌ها و سایر شرایط و مقررات مربوط را آئین‌نامه اجرایی این قانون تعیین خواهد نمود.

فصل سوم - وظایف و اختیارات شوراهای

ماده ۶۸: وظایف و اختیارات شورای اسلامی روستا عبارت است از :

الف- نظارت و پیگیری بر حسن اجرای مصوبات شورای اسلامی روستا
*ب- ارائه پیشنهاد جهت رفع کمبودها، نارسایی‌ها و نیازها به مقامات ذی‌ربط، مقامات مذکور موظف به بررسی پیشنهادها و ارائه پاسخ، حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر مراتب برای پیگیری قانونی به اطلاع مقامات مافوق می‌رسد(اصلاحی ۱۳۸۲/۷/۶)

*ج- تشکیل گردهمایی عمومی جهت ارائه گزارش کار و دریافت پیشنهادها و پاسخ به سؤالات و جلب مشارکت و خودیاری مردم برای پیشبرد امور روستا حداقل دو بار در سال و با پانزده روز اعلام قبلی.

د- تبیین و توجیه سیاست‌های دولت و تشویق و ترغیب روستائیان جهت اجرای سیاست‌های مذکور

هـ نظارت و پیگیری اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی اختصاص یافته به روستا و - همکاری با مسئولان ذی‌ربط برای احداث، اداره، نگهداری و بهره‌برداری از

تأسیسات عمومی، اقتصادی، اجتماعی و رفاهی موردنیاز روستا در حدود امکانات
 ز- کمک‌رسانی و امداد در مواقع بحرانی و اضطراری مانند جنگ و وقوع حوادث
 غیرمترقبه و نیز کمک به مستمندان و خانواده‌های بی‌سرپرست با استفاده از
 خودیاری‌های محلی

ح- تلاش برای رفع اختلافات افراد و محلات و حکمیت میان آن‌ها

ط- پیگیری شکایات اهالی روستا از ادارات حوزه مربوط از طریق مقامات مسئول
 **ی- همکاری با نیروی انتظامی جهت برقراری امنیت و نظم عمومی حسب

درخواست بخشدار

ک- ایجاد زمینه مناسب و جلب مشارکت عمومی در جهت اجرای فعالیت‌های
 تولیدی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی.

ل- فراهم نمودن زمینه مشارکت و جلب همکاری مردم در جهت ایجاد و توسعه
 نهادهای مدنی، کتابخانه و مراکز فرهنگی، بهبود و ارتقای فرهنگی اقشار مختلف به ویژه
 جوانان و بانوان و برنامه‌ریزی در انجام خدمت اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی،
 فرهنگی، آموزشی، سوادآموزی و تهیه جغرافیای تاریخی و شناسنامه روستا و دانش بومی
 و سایر امور با هماهنگی مراجع ذی‌ربط

م- انتخاب فردی ذیصلاح به سمت دهیار برای مدت چهار سال بر اساس آئین‌نامه
 مربوط و معرفی به بخشدار جهت صدور حکم

تبصره: عزل دهیار با رأی اکثریت اعضاء شوراهای اسلامی روستا بر اساس

آئین‌نامه مربوط انجام می‌شود و به بخشدار جهت صدور حکم عزل اعلام می‌گردد.

ن- ایجاد زمینه مناسب برای توسعه اشتغال و جلب مشارکت‌های عمومی در

جهت گسترش فعالیت‌های تولیدی

س- مشارکت در تهیه طرح‌های هادی روستا و بهسازی بافت‌های فرسوده و

ضوابط و مقررات ساخت‌وساز

ع- نظارت بر حسن اجرای مقررات مربوط به حفاظت و بهسازی محیط‌زیست

روستا و بهره‌برداری از منابع طبیعی و جلوگیری از فرسایش خاک و حفظ عمران، مزارع،

باغ‌ها، مراتع، جنگل‌ها، محدوده‌های زیست‌محیطی، احیاء و لایروبی قنوات و نهرهای متروکه و ارائه طرح و پیشنهاد در این زمینه به شورای بخش

*ف- بررسی برنامه‌های پیشنهادی ارگان‌های اجرائی در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی از نظر تطبیق با ضرورت‌های موجود در حوزه انتخابیه شورا و ارائه گزارش نارسایی‌ها به شورای مافوق و مراجع اجرایی ذی‌ربط

*ص- نظارت بر حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارایی -

های روستا (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶)

***ماده ۶۸ مکرر:** هر تیره از عشایر کوچ رو کشور با حداقل بیست خانوار در حکم روستا (ده) بوده و شورای عشایری با وظایف و اختیارات شورای روستا در آن تیره تشکیل می‌گردد. شورای عشایری مذکور در زمان تشکیل شورای بخش محل استقرار خود همانند شورای روستا مشارکت خواهد داشت همکاری در امور مربوط به دام، مرتع و کوچ جزو وظایف شورای عشایری خواهد بود.

***ماده ۶۹:** دهیار به مدت چهار سال انتخاب و وظایف زیر را به عهده دارد :

۱- اجرای مصوبات شورای روستا

۲- همکاری با نیروی انتظامی در خصوص اعلام وقوع جرائم، اجرای مقررات

خدمت وظیفه عمومی، حفظ نظم عمومی و سعی در حل اختلافات محلی

۳- اعلان فرامین و قوانین و مقررات عمومی

۴- همکاری در حفظ و نگهداری تأسیسات عمومی و عمرانی و اموال و دارائی‌های

روستا

۵- همکاری با سازمان‌ها و نهادهای دولتی و ایجاد تسهیلات لازم در جهت ایفای

وظایف آنان

۶- مراقبت در اجرای مقررات بهداشتی و حفظ نظافت و ایجاد زمینه مناسب برای

تأمین بهداشت محیط

۷- همکاری با سازمان‌های ثبت‌احوال و اسناد در جهت ثبت وقایع چهارگانه

سجلی و اسناد و املاک

۸- همکاری با مسئولین ذی‌ربط در جهت حفظ، نگهداری و بهره‌برداری منابع طبیعی و میراث فرهنگی واقع در روستا

۹- اجرای طرح‌های عمرانی و خدماتی در محدوده روستا در صورت آمادگی با تأیید کمیته برنامه‌ریزی شهرستان

۱۰- تشکیل پرونده برای ایجاد بناها، تأسیسات و تفکیک اراضی در محدوده قانونی روستا و ارجاع به بخشداری جهت صدور مجوز

تبصره: درآمد حاصل از وصول عوارض مربوط به اجرای این بند در امور عمومی روستا و زیر نظر شورای روستا هزینه می‌شود.

***۱۱ (الحاقی ۸۶/۸/۲۷)- تشکیل پرونده و صدور پروانه ساختمان برای ایجاد بناها و تأسیسات واقع در محدوده قانونی روستا پس از هماهنگی با بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و اخذ نظرات فنی نهاد مذکور در چهارچوب ضوابط و مقررات طرح‌های هادی مصوب روستا

*** ماده ۷۰:** وظایف و اختیارات شورای اسلامی بخش عبارت است از :

۱- ارائه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی به مسئولین اجرایی منطقه جهت رفع کمبودهای اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی و سایر امور رفاهی بخش.

تبصره: مقامات اجرائی ذی‌ربط موظف به بررسی طرح‌ها و پیشنهادهای مذکور و ارائه پاسخ حداکثر ظرف مدت دو ماه به شورا هستند. در صورت عدم ارائه پاسخ در موعد مقرر مراتب جهت انجام اقدامات قانونی به اطلاع مقامات مافوق خواهد رسید.

۲- به موجب قانون اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ حذف شد.

۳- ایجاد هماهنگی لازم بین شوراهای روستاهای واقع در محدوده بخش.

۴- نظارت بر شوراهای روستاها به منظور رعایت وظایف قانونی

۵- حل و فصل مشکلات و اختلافات میان دو یا چند روستا یا شوراهای روستایی واقع در محدوده بخش در مواردی که قابل پیگیری قضائی نیست.

۶- رسیدگی به امور عمرانی بخش که خارج از حیطه اختیارات و وظائف شورای روستا است.

۷- ایفای وظایف شورای روستا در مزارع مستقل، مکان‌ها و آبادی‌ها و روستاهایی که به هر دلیل فاقد شورای روستا می‌باشند.

۸- تشویق مردم به همکاری و سرمایه‌گذاری در امور و برنامه‌های عمرانی، کشاورزی، حمل‌ونقل، بهداشت، صنایع روستایی و دستی، امور فرهنگی و مذهبی بخش
۹- بررسی و تأیید طرح‌های هادی روستاهای واقع در محدوده بخش و ارسال به مراجع ذی‌ربط جهت تصویب نهایی

۱۰- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای اسلامی بخش

۱۱- نظارت پیگیری اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی بخش

ماده ۷۱: وظایف شورای اسلامی شهر به شرح زیر است

۱- انتخاب شهردار برای مدت چهار سال.

تبصره ۱: شورای اسلامی شهر موظف است بلافاصله پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام نماید.

***تبصره ۲:** شهردار نمی‌تواند هم‌زمان عضو هیچ‌یک از شوراهای اسلامی شهر و روستای کشور باشد.

***تبصره ۳:** نصب شهرداران در شهرها با جمعیت بیشتر از دویست هزار نفر و مراکز استان بنا به پیشنهاد شورای شهر و حکم وزیر کشور و در سایر شهرها به پیشنهاد شورای شهر و حکم استاندار صورت می‌گیرد.

«شورای شهر بر اساس ضوابط و شرایط احراز صلاحیت شهرداران مندرج در آئین‌نامه مصوب این قانون شهردار موردنظر خود را انتخاب می‌کند. وزیر کشور و استانداران موظف‌اند حکم شهردار معرفی‌شده را ظرف مدت ده روز صادر نمایند در صورتی که وزیر کشور یا استاندار، شهردار معرفی‌شده را واجد شرایط تعیین‌شده نداند، مراتب را با ذکر دلیل و مستندات به شورای شهر منعکس می‌نماید در صورت اصرار

شورای شهر به نظر قبلی خود و عدم صدور حکم شهردار، موضوع توسط شورای شهر به هیأت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع خواهد شد هیأت مذکور ظرف پانزده روز مکلف به تصمیم‌گیری بوده و تصمیم آن هیأت برای طرفین (وزارت کشور و شورای اسلامی شهر) لازم‌الاجرا می‌باشد چنانچه در مدت مقرر هیأت حل اختلاف نظر خود را اعلام ننماید نظر شورای شهر متبع خواهد بود و شهردار می‌تواند اختیارات قانونی خود را اعمال و اجرا نماید».

تبصره ۴: دوره خدمت شهردار در موارد زیر خاتمه می‌پذیرد

الف- استعفای کتبی با تصویب شورا

ب- برکناری توسط شورای شهر با رعایت مقررات قانونی

ج- تعلیق طبق مقررات قانونی

د- فقدان هر یک از شرایط احراز سمت شهردار به تشخیص شورای شهر

۲- بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، بهداشتی، اقتصادی و رفاهی حوزه انتخابیه و تهیه طرح‌ها و پیشنهادهای اصلاحی و راه حل‌های کاربردی در این زمینه‌ها جهت برنامه‌ریزی و ارائه آن به مقامات مسئول ذی‌ربط

۳- نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورا و طرح‌های مصوب در امور شهرداری و سایر سازمان‌های خدماتی در صورتی که این نظارت مخل جریان عادی این امور نگردد.

۴- همکاری با مسئولین اجرایی و نهادها و سازمان‌های مملکتی در زمینه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، آموزشی، اقتصادی و عمرانی بنا به درخواست آنان

۵- برنامه‌ریزی در خصوص مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت دستگاه‌های ذی‌ربط

۶- تشویق و ترغیب مردم در خصوص گسترش مراکز گردشگری و تفریحی، ورزشی و فرهنگی با هماهنگی دستگاه‌های ذی‌ربط

۷- اقدام در خصوص تشکیل انجمن‌ها و نهادهای اجتماعی، امدادی، ارشادی و تأسیس تعاونی‌های تولیدی و توزیع و مصرف و نیز انجام آمارگیری، تحقیقات محلی و توزیع ارزاق عمومی با توافق دستگاه‌های ذی‌ربط

۸- نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و دارائی‌های نقدی جنسی و اموال منقول

و غیرمنقول شهرداری و همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آن‌ها به گونه‌ای که محل جریان عادی امور شهرداری نباشد.

۹- تصویب آئین‌نامه‌های پیشنهادی شهرداری پس از رسیدگی به آن‌ها با رعایت دستورالعمل‌های وزارت کشور

۱۰- تأیید صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری که هر شش ماه یکبار توسط شهرداری تهیه می‌شود و انتشار آن برای اطلاع عموم و ارسال نسخه‌ای از آن به وزارت کشور

۱۱- همکاری با شهرداری جهت تصویب طرح حدود شهر با رعایت طرح‌های هادی و جامع شهرسازی پس از تهیه آن توسط شهرداری با تأیید وزارت کشور و وزارت مسکن و شهرسازی

۱۲- تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه و تفریغ بودجه سالانه شهرداری و مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با رعایت آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها و همچنین تصویب بودجه شورای شهر

تبصره: کلیه درآمدهای شهرداری به حساب‌هایی که با تأیید شورای شهر در بانک‌ها افتتاح می‌شود واریز و طبق قوانین مربوط هزینه خواهد شد.

۱۳- تصویب وام‌های پیشنهادی شهرداری پس از بررسی دقیق نسبت به مبلغ، مدت و میزان کارمزد.

۱۴- تصویب معاملات و نظارت بر آن‌ها اعم از خرید، فروش، مقاطعه، اجاره و استیجاره که به نام شهر و شهرداری صورت می‌پذیرد با در نظر گرفتن صرفه و صلاح با رعایت مقررات آئین‌نامه مالی و معاملات شهرداری

تبصره: به منظور تسریع در پیشرفت امور شهرداری، شورا می‌تواند اختیار تصویب و انجام معاملات را تا میزان معینی با رعایت آئین‌نامه معاملات شهرداری به شهردار واگذار نماید.

۱۵- تصویب اساسنامه مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری با تأیید و موافقت وزارت کشور

تبصره (الحاقی): وزارت کشور مکلف است حداکثر ظرف دو ماه پس از دریافت مفاد اساسنامه مؤسسات و شرکت‌های وابسته به شهرداری نظر نهایی خود را اعلام کند.

در صورت عدم اعلام نظر ظرف مهلت مذکور، اساسنامه مصوب شورای شهر لازم الاجراست.

۱۶- تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن با در نظر گرفتن سیاست عمومی دولت که از سوی وزارت کشور اعلام می‌شود.

۱۷- نظارت بر حسن جریان دعاوی مربوط به شهرداری

۱۸- نظارت بر امور بهداشت حوزه شهر

۱۹- نظارت بر امور تماشاخانه‌ها، سینماها و دیگر اماکن عمومی که توسط بخش خصوصی، تعاونی و یا دولتی اداره می‌شود با وضع و تدوین مقررات خاص برای حسن ترتیب، نظافت و بهداشت این قبیل مؤسسات بر طبق پیشنهاد شهرداری و اتخاذ و تدابیر احتیاطی جهت جلوگیری از خطر آتش‌سوزی و مانند آن

۲۰- تصویب مقررات لازم جهت اراضی غیر محصور شهری از نظر بهداشت و آسایش عمومی و عمران و زیبایی شهر.

۲۱- نظارت بر ایجاد گورستان، غسلخانه و تهیه وسایل حمل اموات مطابق با اصول بهداشت و توسعه شهر.

۲۲- وضع مقررات و نظارت بر حفر مجاری و مسیرهای تأسیسات شهری

۲۳- نظارت بر اجرای طرح‌های مربوط به ایجاد و توسعه معابر، خیابان‌ها، میداين و فضاهای سبز و تأسیسات عمومی شهر بر طبق مقررات موضوعه

۲۴** - تصویب نامگذاری معابر، میداين، خیابان‌ها، کوچه و کوی در حوزه شهری و همچنین تغییر نام آن‌ها با رعایت مقررات مربوط

۲۵- تصویب مقررات لازم به پیشنهاد شهرداری جهت نوشتن هر نوع مطلب و یا الصاق هر نوع نوشته و آگهی و تابلو بر روی دیوارهای شهر با رعایت مقررات موضوعه و انتشار آن برای اطلاع عموم

**۲۶- تصویب نرخ خدمات ارائه شده توسط شهرداری و سازمان‌های وابسته به آن با رعایت آیین‌نامه مالی و معاملات شهرداری‌ها با رعایت مقررات مربوط

**۲۷- تصویب نرخ کرایه وسایط نقلیه درون شهری

۲۸- وضع مقررات مربوط به ایجاد و اداره میدان‌های عمومی توسط شهرداری برای خریدوفروش مایحتاج عمومی با رعایت مقررات موضوعه

***۲۹- وضع مقررات لازم در مورد تشریک‌مساعی شهرداری با ادارات و بنگاه‌های ذی‌ربط برای دایر کردن نمایشگاه‌های کشاورزی، هنری، بازرگانی و غیره با رعایت مقررات مربوط

تبصره ۱: در کلیه قوانین و مقرراتی که انجمن شهر عهده‌دار وظایفی بوده است شورای اسلامی شهر با رعایت مقررات این قانون بعد از یک سال از تاریخ تصویب جانشین انجمن شهر خواهد بود.

تبصره ۲: وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی وابسته به دولت و سازمان‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است موظف‌اند در طول مدت یک سال مذکور در تبصره فوق با بررسی قوانین و مقررات مربوط به خود هرکجا نامی از انجمن شهر سابق آمده و وظایفی را به آن محول نموده است جهت اصلاح این‌گونه موارد لایحه اصلاحی به مجلس شورای اسلامی ارائه نمایند.

***۳۰- نظارت بر حسن اداره امور مالی شهرداری و کلیه سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های وابسته و تابعه شهرداری و حفظ سرمایه، دارائی‌ها، اموال عمومی و اختصاصی شهرداری، همچنین نظارت بر حساب درآمد و هزینه آن‌ها با انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به شهردار و پیگیری‌های لازم بر اساس مقررات قانونی

تبصره ۱: کلیه پرداخت‌های شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت و با رعایت مقررات مالی و معاملاتی شهرداری به عمل می‌آید که این اسناد باید به امضای شهردار و ذی‌حساب یا قائم‌مقام آنان که مورد تأیید شورای شهر باشند برسد.

*****تبصره ۲:** شورای شهر موظف است یک نسخه از نتیجه گزارش حسابرس رسمی را جهت بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

۳۱- شورا موظف است در پایان هر سال مالی صورت بودجه و هزینه خود را جهت اطلاع عموم منتشر نماید و نسخه‌ای از آن را جهت بررسی به شورای شهرستان و استان ارسال کند.

۳۲- واحدهای شهرستانی کلیه سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و مؤسسات عمومی غیردولتی که در زمینه ارائه خدمات شهری وظایفی را به عهده‌دارند موظف‌اند برنامه سالانه خود در خصوص خدمات شهری را که در چارچوب اعتبارات و بودجه سالانه خود تنظیم شده به شورا ارائه نمایند.

۳۳- همکاری با شورای تأمین شهرستان در حدود قوانین و مقررات

۳۴- بررسی و تأیید طرح‌های هادی و جامع شهرسازی و تفصیلی و حریم و محدوده قانونی شهرها پس از ارائه آن توسط شهرداری و ارسال به مراجع ذی‌ربط قانونی جهت تصویب نهائی (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶)

ماده ۷۲: شرایط احراز تصدی سمت شهردار طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت کشور به تصویب هیأت دولت خواهد رسید

ماده ۷۳: چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورای شهر به عملکرد شهردار یا عملیات شهرداری اعتراض یا ایرادی داشته باشند ابتدا توسط رئیس شورا موارد را به صورت روشن به شهردار تذکر خواهند داد در صورت عدم رعایت مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح می‌شود که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به شهردار اطلاع خواهد داد و حداکثر ظرف ده روز پس از ابلاغ، شهردار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق‌العاده شورا و پاسخ به سؤال می‌باشد.

چنانچه شهردار از حضور استنکاف ورزیده یا پاسخ وی قانع‌کننده تشخیص داده نشود طی جلسه دیگری موضوع مجدداً به صورت استیضاح که حداقل به امضای یک‌سوم اعضای شورا رسیده باشد ارائه می‌شود فاصله بین ابلاغ تا تشکیل جلسه که از طرف رئیس شورا تعیین خواهد شد حداکثر ده روز خواهد بود. شورا پس طرح سؤال یا سؤالات و جواب شهردار رأی موافق یا مخالف خواهد داد. در صورتی که شورا با اکثریت دوسوم کل اعضاء رأی مخالف دهد شهردار از کار برکنار و فرد جدیدی از سوی شورا انتخاب خواهد شد.

تبصره: در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد و برکناری شهردار و یا خاتمه خدمت شهردار تا انتخاب فرد جدید که نباید بیش از سه ماه به طول انجامد یکی از کارکنان شهرداری با انتخاب شورای شهر عهده‌دار و مسئول اداره امور شهرداری خواهد بود.

ماده ۷۴: با توجه به قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ اصلاح و به عنوان ماده ۸۲ مکرر ۳ به فصل چهارم منتقل گردید.

ماده ۷۵: این ماده با توجه به قانون اصلاحی ۸۶/۶/۲۷ به عنوان بند ۹ به ماده ۷۸ مکرر ۲ منتقل گردید.

ماده ۷۶: شورای شهر و شهرداری و شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته موظفانند به نحو مقتضی و در صورت امکان با راه‌اندازی پایگاه رایانه‌ای، زمینه اطلاع عموم و مردم را به طور مستمر از مصوبات، تصمیمات، عملکرد، بودجه، هزینه و درآمد خود فراهم نمایند.

ماده ۷۷: شورای اسلامی شهر می‌تواند نسبت به وضع عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های خدماتی و عمرانی موردنیاز شهر طبق آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران اقدام نماید.

تبصره: عوارض یک ماه پس از ارسال هر مصوبه به وزارت کشور قابل وصول است. وزیر کشور می‌تواند در هر مقطعی که وصول هر نوع عوارض را منطبق بر آیین‌نامه مصوب نداند نسبت به اصلاح یا لغو آن اقدام نماید.

ماده ۷۸: وظایف و اختیارات شورای شهرستان عبارت است از:

- ۱- ارائه پیشنهادهای لازم در زمینه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و عمرانی شهرستان به دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط و کمیته برنامه‌ریزی شهرستان و شورای استان.
- ۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای شهرستان
- ۳- تصویب اصلاح، متمم و تفریح بودجه دبیرخانه شورای شهرستان و شوراهای شهر در شهرستان به استثنای شورای شهر مرکز استان
- ۴- هماهنگی و رسیدگی به مسائل و حل‌وفصل مشکلات فی‌مابین شوراهای شهر و بخش، در مواردی که قابل‌پیگیری قضائی نیست

۵- نظارت بر عملکرد و فعالیت‌های شورای بخش و شهر

ماده ۷۸ مکرر ۱: وظایف و اختیارات شورای استان عبارت است از:

- ۱- بررسی مسائل و مشکلات استان و ارائه پیشنهادهای لازم به منظور رفع تبعیض و توزیع عادلانه امکانات و منابع و جلب همکاری در تهیه برنامه‌های عمرانی و رفاهی استان به شورای عالی استان‌ها

تبصره: با توجه به قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ حذف گردید.

۲- نظارت بر حسن اجرای تصمیمات شورای عالی استان‌ها در محدوده استان
 ۳- ایجاد ارتباط و هماهنگی لازم میان شوراهای شهرستان در محدوده استان
 جهت حسن انجام وظایف و حل و فصل اختلافات شوراهای سطح استان، در مواردی که
 قابل پیگیری قضائی نیست.

۴- همکاری با شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان در نظارت بر حسن اجرای
 طرح‌های عمرانی استانی و ملی در محدوده استان و ارائه گزارش و پیشنهاد در جهت
 بهبود امور به رئیس شورای برنامه‌ریزی و شورای عالی استان‌ها و دستگاه‌های ذی‌ربط
 ۵- تصویب اصلاح، متمم و تفریح بودجه دبیرخانه شورای استان

۶- نظارت بر عملکرد شوراهای شهرستان‌ها در محدوده استان و نظارت بر حسن
 اجرای مصوبات شورای استان

****۷-** عضویت رئیس شورای استان در جلسات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان
 بدون حق رأی

****۸-** نظارت بر حساب درآمد و هزینه‌های مشترک شهرداری‌های استان با
 انتخاب حسابرس رسمی و اعلام موارد نقض و تخلف به مرجع ذی‌ربط و انجام پیگیری-
 های لازم بر اساس مقررات قانونی، یک نسخه از حسابرسی مذکور جهت هرگونه اقدام
 قانونی به وزارت کشور ارسال می‌گردد.

****۹-** نظارت بر حساب درآمد و هزینه سازمان همیاری شهرداری‌ها با انتخاب
 حسابرس رسمی که هزینه آن توسط سازمان همیاری شهرداری‌ها تأمین می‌شود.

تبصره: شورای استان موظف است یک نسخه از گزارش حسابرس رسمی را جهت
 بررسی و هرگونه اقدام قانونی به وزارت کشور ارسال نماید.

***ماده ۷۸ مکرر ۲:** وظایف و اختیارات شورای عالی استان‌ها عبارت است از :

۱- بررسی پیشنهادهای واصله از طرف شوراهای استان‌ها و تعیین اولویت هر یک
 و ارجاع به مقامات اجرائی ذی‌ربط
 ۲- اعلام نارسائی‌ها و اشکالات نهادها و سازمان‌های اجرایی در حدود اختیارات و
 وظایف شوراها به مسئولین مربوط و پیگیری آن‌ها

۳- بررسی پیشنهادهای و ارائه آنها در قالب طرح به مجلس شورای اسلامی یا

دولت

۴- تصویب اصلاح، متمم و تفریح بودجه دبیرخانه شورای عالی استانها

۵- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است یک نسخه از پیش‌نویس لوایح برنامه‌های توسعه و بودجه عمومی کشور و استانها را پس از تهیه در اختیار شورای عالی استانها قرار دهد. شورای عالی استانها پیشنهادهای اصلاحی خود را در مورد برنامه بودجه مذکور به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام خواهد کرد.

۶- تهیه آیین‌نامه نحوه هزینه بودجه شوراهای و ابلاغ آن پس از تصویب هیأت

وزیران به شوراهای

۷- برنامه‌ریزی به منظور آموزش و آشنایی اعضای شوراهای با وظایف خویش از

طریق برگزاری دوره‌های کوتاه‌مدت کاربردی در قالب امکانات موجود کشور با همکاری وزارت کشور و سایر وزارتخانه‌ها و سازمانهای اجرایی ذی‌ربط

۸- جلسات عادی شورای عالی استانها هر دو ماه یکبار و حداکثر به مدت سه

روز تشکیل می‌گردد. در موارد ضروری شورا می‌تواند جلسات فوق‌العاده تشکیل دهد.

**۹- آیین‌نامه سازمانی، تشکیلاتی و تعداد و نحوه تشکیل جلسات شوراهای و

امورمانی دبیرخانه کلیه شوراهای و تعداد کارکنان آنها و هزینه‌های مربوط و هرگونه پرداختی به اعضای شوراهای توسط شورای عالی استانها تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. به‌کارگیری کارکنان و هرگونه پرداختی خارج از این آیین‌نامه ممنوع می‌باشد.

**۱۰- شورای عالی استانها موظف است ضمن مشخص نمودن آن دسته از امور

شهری که توسط وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی انجام می‌شود و انجام آن در حد توانایی شهرداریها می‌باشد طرح لازم جهت واگذاری آن امور به شهرداریها را تهیه و به دولت یا مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

مواد ۷۸ مکرر ۳، ۴، ۵ و ۶ با توجه به قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به ترتیب به بند

۱۰ ماده ۷۸ مکرر ۲ و مواد ۹۳، ۹۴ و ۹۵ منتقل گردید.

فصل چهارم - ترتیب رسیدگی به تخلفات

****ماده ۷۹:** به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر انحراف شوراها از وظایف

قانونی، هیئت‌هایی به نام هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات به ترتیب زیر تشکیل می‌شود.

۱- هیأت مرکزی حل اختلاف و رسیدگی به شکایات با عضویت یکی از معاونین رئیس‌جمهور به انتخاب و معرفی رئیس‌جمهور، معاون ذی‌ربط وزارت کشور، رئیس یا یکی از معاونین دیوان عدالت اداری به انتخاب رئیس این دیوان، یکی از معاونین دادستان کل کشور به انتخاب دادستان کل کشور، دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به پیشنهاد کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و تصویب مجلس شورای اسلامی سه نفر از اعضای شورای عالی استان‌ها به انتخاب آن شورا جهت رسیدگی به شکایات از شورای استان و شورای عالی استان‌ها و شورای شهر تهران تشکیل می‌شود هیأت در اولین جلسه یک رئیس و یک نایب‌رئیس از بین خود انتخاب خواهد نمود.

۲- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات استان به عضویت و ریاست استاندار و عضویت رئیس کل دادگستری استان، یک نفر از اعضای شورای استان به انتخاب آن شورا و دو نفر از نمایندگان استان مربوطه در مجلس شورای اسلامی جهت رسیدگی به شکایات از شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود.

۳- هیأت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات شهرستان به عضویت و ریاست فرماندار و عضویت رئیس دادگستری شهرستان و دو نفر از اعضای شورای شهرستان به انتخاب آن شورا و یک نفر از اعضای شورای استان به انتخاب هیأت حل اختلاف استان جهت رسیدگی به شکایات شورای روستا و بخش تشکیل می‌شود.

تبصره ۱: دبیرخانه هیأت حل اختلاف مرکزی، استان و شهرستان به ترتیب در وزارت کشور، استانداری و فرمانداری مستقر می‌شود. معاون ذی‌ربط وزارت کشور دبیر هیأت مرکزی خواهد بود.

****تبصره ۲:** وزارت کشور بر اساس مسئولیت نظارتی و اجرائی قانون شوراها می‌تواند موارد تخلف از قانون را به هیأت حل اختلاف ارجاع نماید.

* ماده ۸۰: مصوبات کلیه شوراهای موضوع این قانون در صورتی که پس از دو هفته از تاریخ ابلاغ مورد اعتراض «هیئت تطبیق مصوبات شوراهای اسلامی کشور با قوانین» - که در این قانون به اختصار «هیئت تطبیق مصوبات» نامیده می‌شود - قرار نگیرد لازم‌الاجرا است و در صورتی که هیئت مذکور آن را مغایر با قوانین و مقررات کشور و یا خارج از حدود وظایف و اختیارات شوراهای تشخیص دهد می‌تواند با ذکر مورد و به طور مستدل حداکثر ظرف مدت دو هفته از تاریخ ابلاغ مصوبه، اعتراض خود را به اطلاع شورا رسانده و درخواست تجدیدنظر کند. شورا موظف است ظرف مدت ده روز از تاریخ وصول اعتراض، تشکیل جلسه داده و به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید. در صورتی که شورا در بررسی مجدد از مصوبه مورد اختلاف عدول ننماید، موضوع برای تصمیم‌گیری نهایی به هیئت حل اختلاف ذی‌ربط ارجاع می‌شود. هیأت مزبور مکلف است ظرف مدت بیست روز به موضوع رسیدگی و اعلام نظر نماید.

* تبصره ۱: اعتراض در مورد مصوبات شوراهای اسلامی روستا و بخش توسط بخشدار یا شورای اسلامی شهرستان، در مورد مصوبات شوراهای اسلامی شهر و شهرستان توسط فرماندار یا شورای اسلامی استان، در مورد مصوبات شورای اسلامی استان توسط استاندار، مسئولین دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط یا شورای عالی استان‌ها و در مورد مصوبات شورای عالی استان‌ها توسط وزیر کشور یا عالی‌ترین مقامات دستگاه‌های ذی‌ربط صورت می‌گیرد. شوراهای موضوع این تبصره مکلف‌اند یک نسخه از مصوبات خود را ظرف مدت یک هفته برای شورای واجد صلاحیت اعتراض به مصوبات آن‌ها و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط که مصوبه مربوط به آن‌ها است، ارسال کنند. رسیدگی به اعتراض موضوع این قانون مانع از رسیدگی به شکایات سایر اشخاص در محاکم صلاحیتدار نخواهد بود.*

تبصره ۲ (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷): قطعی شدن مصوبات شورا، مانع از طرح رسیدگی آن دسته از مصوبات مغایر قانون در هیأت مرکزی حل اختلاف توسط اشخاص نمی‌باشد.

* -اصلاحی ۹۵/۲/۲۰

* -اصلاحی ۱۳۹۲

* الحاقی ۹۵/۲/۲۰

تبصره ۳ (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷): کلیه شوراهای موظف‌اند هرگونه تصمیمی را که مربوط به دستگاه‌های اجرائی مختلف اتخاذ کرده‌اند، بلافاصله به دستگاه مربوطه ابلاغ نمایند.

***تبصره ۴-** هیئت تطبیق مصوبات شهرستان با عضویت و ریاست فرماندار یا نماینده وی و عضویت یک قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای اسلامی استان به انتخاب این شورا جهت تطبیق مصوبات شورای شهر و شورای شهرستان تشکیل می‌شود و هیئت تطبیق مصوبات بخش و روستا به عضویت و ریاست بخشدار و عضویت یک قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای اسلامی شهرستان به انتخاب این شورا تشکیل می‌شود. محل تشکیل هیئت‌های تطبیق مصوبات در فرمانداری‌ها و بخشداریه‌ها است.

***تبصره ۵-** هیئت تطبیق مصوبات تهران، ری، شمیرانات و پردیس به عضویت و ریاست فرماندار تهران و عضویت فرمانداران ری و شمیرانات و پردیس، یک قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه و یکی از اعضای شورای اسلامی استان به انتخاب این شورا تشکیل می‌شود.

***تبصره ۶-** اعتراض به مصوبات شوراهای اسلامی کشور مطابق این ماده و تبصره‌های آن، مانع از اعتراض اشخاص نزد مراجع صالح قضائی نیست و نافی صلاحیت فقهای شورای نگهبان در نظارت شرعی بر مصوبات شوراهای مذکور نمی‌باشد.

ماده ۸۱: هرگاه شورا اقداماتی برخلاف وظایف مقرر یا مخالف مصالح عمومی کشور و یا حیث و میل و تصرف غیرمجاز در اموالی که وصول و نگهداری آن‌ها به نحوی به عهده دارد انجام دهد به پیشنهاد کتبی فرماندار موضوع جهت انحلال شورا به هیأت حل اختلاف استان ارجاع می‌گردد و هیأت مذکور به شکایات و گزارش‌ها رسیدگی و در صورت احراز انحراف هر یک از شوراهای روستاها، آن را منحل می‌نماید و در مورد سایر شوراهای در صورت انحراف از وظایف قانونی بنا به پیشنهاد هیأت استان و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی منحل می‌گردند.

تبصره: هر یک از شوراهای منحل شده در صورت اعتراض به انحلال می‌توانند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ به دادگاه صالح شکایت نمایند و دادگاه مکلف است خارج از نوبت به موضوع رسیدگی و رأی قطعی صادر نماید.

ماده ۸۲ (اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷): چنانچه هر یک از اعضاء شوراهای موضوع این قانون شرایط عضویت را از دست داده و یا در انجام وظایف قانونی خود مرتکب قصور یا تقصیر شود یا اقدامی که موجب توقف یا اخلال در انجام وظایف شوراهای گردد یا عملی خلاف شؤون اعضاء شورا انجام دهد به موارد زیر محکوم می‌گردد:

- ۱- اخطار کتبی با درج در پرونده شورایی بدون اعلان عمومی
- ۲- اخطار کتبی با درج پرونده شورایی و اعلان عمومی
- ۳- کسر از مبالغ دریافتی بابت عضویت در شورا (حقوق، حق‌الجلسه و عناوین مشابه) حداکثر تا یک‌سوم از یک ماه تا یک سال
- ۴- محرومیت از عضویت در هیأت رئیسه و نمایندگی در شوراهای فرادست و عناوین مشابه حداقل به مدت یک سال
- ۵- سلب عضویت موقت از یک ماه تا یک سال
- ۶- سلب عضویت برای باقیمانده دوره شورا
- ۷- ممنوعیت ثبت‌نام در انتخابات شوراهای برای مدت حداقل یک دوره

تبصره ۱: هیئت‌های حل اختلاف پس از رسیدگی به اتهام یا اتهامات منتسب به عضو شورا در صورت احراز تخلف یا تخلفات، در مورد هر پرونده صرفاً یکی از مجازات این قانون را اعمال خواهند نمود و تنها بند (۸) قابل جمع با بندهای (۴) تا (۶) این ماده می‌باشد

تبصره ۲- چنانچه عضوی به یکی از مجازات بندهای (۴) تا (۸) این ماده محکوم شود می‌تواند ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ رأی به هیأت حل اختلاف مرکزی شکایت نماید هیأت مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی خواهد کرد.

تبصره ۳- فرد یا افرادی که سلب عضویت می‌گردند، می‌توانند به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند دادگاه مذکور خارج از نوبت به موضوع رسیدگی می‌کند و رأی آن قطعی و لازم‌الاجرا خواهد بود.

تبصره ۴- در صورتی که هیئت حل اختلاف مرکزی حکم به سلب عضویت عضو شورای اسلامی شهر و یا روستا دهد، فرمانداری مکلف به معرفی عضو علی‌البدل است در

صورتی که مرجع رسیدگی کننده موضوع تبصره ۳ این ماده حکم به ابطال رأی مرجع پایین تر دهد، عضو علی‌البدل از شورای اسلامی خارج می‌شود و عضو قبلی مجدداً فعالیت خود را در شورای اسلامی از سر می‌گیرد.

۸- سلب عضویت دائم از عضویت در شورا و ممنوعیت ثبت نام در انتخابات شوراها.

ماده ۸۲ مکرراً (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هیئت‌های حل اختلاف ضمن

رسیدگی به شکایات از اعضا شوراها در مورد اتهامات موضوع ماده (۸۲) به ترتیب زیر اقدام می‌نمایند:

۱- در مورد اعضاء شوراها روستا و بخش به پیشنهاد شورای شهرستان و یا فرماندار و در مورد شورای شهر و شهرستان به پیشنهاد شورای استان و یا استاندار و تصویب هیأت حل اختلاف استان

۲- در مورد اعضاء شورای استان به پیشنهاد شورای عالی استان‌ها و استاندار و در مورد شورای عالی استان‌ها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی

۳- در مورد شورای عالی استان‌ها به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت حل اختلاف مرکزی

تبصره - سلب عضویت اعضاء شورای مافوق موجب سلب عضویت از شورای مادون نمی‌گردد مگر به تشخیص هیأت حل اختلاف ذی‌ربط.

ماده ۸۲ مکرراً ۲- غیبت غیرموجه اعضا شورا در طول یک سال با تشخیص و

تصویب شورا به شرح زیر منجر به سلب عضویت می‌شود.

۱- شورای روستا و شهر : دوازده جلسه غیر متوالی و یا شش جلسه متوالی

۲- شورای بخش : هشت جلسه غیر متوالی و یا چهار جلسه متوالی

۳- شورای شهرستان : شش جلسه غیر متوالی و یا سه جلسه متوالی

۴- شورای استان : چهار جلسه غیر متوالی و یا دو جلسه متوالی

۵- شورای عالی استان‌ها : سه جلسه غیر متوالی و یا دو جلسه متوالی

ماده ۸۲ مکرراً ۳ (ماده ۷۴ قانون سابق با اصلاحات آن است که مطابق

قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ به اینجا منتقل شده است) - شوراهای موضوع این قانون

یا هر یک از اعضا آن‌ها حق ندارند در نصب و عزل کارکنان دهیاری‌ها، شهرداری‌ها و یا شرکت‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها دخالت نمایند یا به آن‌ها دستور دهند و واگذاری مسئولیت اجرایی، عضویت هیأت مدیره و مدیریت عامل به اعضای شوراهای مذکور در دهیاری‌ها، شهرداری‌ها، شرکت‌ها و سازمان‌های تابعه ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱ (الحاقی ۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - اعضای شوراهای مذکور و بستگان درجه یک آن‌ها به هیچ وجه حق انجام معامله با دهیاری، شهرداری، سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته به آن را نخواهند داشت و انعقاد هر نوع قرارداد با آن‌ها ممنوع می‌باشد در غیر این صورت ضمن لغو قرارداد و سلب عضویت دائم از شورا، پرونده به مراجع ذیصلاح ارسال می‌گردد.

تبصره ۲ (الحاقی ۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - هرگونه استفاده شخصی از اموال، دارایی‌ها و امکانات شوراها، دهیاری، شهرداری، مؤسسات و شرکت‌های وابسته توسط اعضای شوراهای ممنوع می‌باشد در صورت ارتکاب نسبت به بررسی آن در هیئت حل اختلاف استان اقدام خواهد شد.

ماده ۸۲ مکرر ۴ (الحاقی ۸۲/۷/۶ و اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دبیرخانه شوراهای طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ و آیین‌نامه اجرایی آن صورت می‌گیرد.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - هیأت بدوی و تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان شوراهای در مرکز هر استان تشکیل و اعضا آن با حکم رئیس شورای استان منصوب می‌شوند رسیدگی به تخلفات کارکنان شورای عالی استان‌ها در هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری شورای استان تهران صورت می‌گیرد.

تبصره ۲ - (الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - رسیدگی به تخلفات اداری شهرداران، طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ در هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان وزارت کشور انجام می‌شود.

فصل پنجم - سایر مقررات

ماده ۸۳* - در صورتی که هریک از شوراهای به علت فوت، استعفا یا سلب عضویت

اعضای اصلی و علی‌البدل، فاقد حدنصاب لازم برای تشکیل جلسه گردد و همچنین در حوزه‌هایی که انتخابات بر اساس مواد (۵۷)، (۵۸) و (۸۴) این قانون باطل یا متوقف و یا طبق ماده ۸۱ این قانون شورای آن منحل گردد و نیز در حوزه‌هایی که تعداد داوطلبان آن‌ها در مهلت ثبت نام یا تا قبل از روز اخذ رأی، مساوی یا کمتر از تعداد اعضاء اصلی باشد و انتخابات آن‌ها به این دلیل یا هر دلیل دیگر برگزار نشده باشد و یا به هر دلیل فاقد شورا باشد، وزارت کشور موظف است انتخابات میان‌دوره‌ای شورای اسلامی آن‌ها را هم‌زمان با اولین انتخابات سراسری سایر انتخابات، مشروط به آنکه حداقل یک سال به پایان دوره شورا باقی مانده باشد، برگزار نماید.

تبصره - در برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای نیاز به تشکیل هیئت‌های اجرایی بخش و شهرستان نیست و همان هیئت‌هایی که بر اساس قوانین انتخابات سراسری تشکیل شده است وظایف و اختیارات هیئت‌های مذکور را بر عهده خواهند داشت.

ماده ۸۴- در حوزه‌های انتخابیه‌ای که به علت بروز حوادث غیرمترقبه و مسائل سیاسی و امنیتی برگزاری انتخابات امکان‌پذیر نباشد انتخابات آن حوزه‌ها تا رفع موانع متوقف می‌شود تشخیص این موانع با وزیر کشور می‌باشد.

ماده ۸۵ (الحاقی) ۱۳۸۲/۷/۶ و ۱۳۸۶/۸/۲۷- هرگاه انتخابات هر یک از شوراهای روستا و شهر بنا به دلایل ذکرشده متوقف و یا پس از تشکیل طبق مقررات قانونی منحل شود تا برگزاری انتخابات مجدد و تشکیل شورای جدید استاندار جانشین آن شورا خواهد بود.

تبصره ۱- جانشین شورای شهر تهران وزیر کشور خواهد بود

تبصره ۲- جانشین شورای روستا، شورای بخش می‌باشد

ماده ۸۶- مطابق قانون اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده ۶۷ مکرر ۱ منتقل شد.

ماده ۸۷- مطابق قانون اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده ۶۷ مکرر ۲ منتقل شد.

ماده ۸۸- مطابق قانون اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده ۶۷ مکرر ۳ منتقل شد.

ماده ۸۹- مطابق قانون اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده ۶۷ مکرر ۴ منتقل شد.

ماده ۹۰- مطابق قانون اصلاحی ۱۳۸۶/۸/۲۷ به ماده ۶۷ مکرر ۵ منتقل شد.

ماده ۹۱- حداکثر ظرف یک سال پس از تصویب این قانون، کلیه شوراهای در

سراسر کشور باید تشکیل شده باشد

ماده ۹۲ (الحاقی ۱۳۸۶/۸/۲۷) - سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران می‌تواند با همکاری وزارت کشور و شورای عالی استان‌ها در راستای ارتقاء سطح فرهنگ شوراهای و مشارکت، برنامه‌های مختلف فرهنگی و آموزشی را تهیه و پخش نماید.

ماده ۹۳ (به موجب قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ ماده ۷۸ مکرر ۴ به اینجا منتقل شده است) - کلیه شوراهای موضوع این قانون مکلفاند حداکثر ظرف مدت ده روز مصوبات خود را به نمایندگان حوزه انتخابیه و شورای مافوق، مسؤولین اجرائی ذی‌ربط و عالی‌ترین مقام اجرائی مربوط و در مورد شورای عالی استان‌ها به مجلس شورای اسلامی و وزارت کشور ارسال نمایند.

ماده ۹۴ (به موجب قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ ماده ۷۸ مکرر ۵ به اینجا منتقل شده است) - استانداران، فرمانداران و بخشداران موظفاند در کلیه شوراهای کمیته‌های تخصصی مرتبط با وظایف شوراهای (به‌جز کمیته برنامه‌ریزی شهرستان) که در سطح منطقه تشکیل می‌دهند از نماینده شوراهای بخش، شهر، شهرستان و استان به عنوان عضو ناظر جهت شرکت در جلسات دعوت به عمل آورند.

ماده ۹۵ (به موجب قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷ و الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶ ماده ۷۸ مکرر ۶ به اینجا منتقل شده است) - استانداران، فرمانداران، بخشداران و سایر مقامات کشوری که از طرف دولت تعیین می‌شوند در حدود اختیارات شوراهای ملزم به رعایت تصمیمات آنها هستند موارد تخلف به مقامات مافوق اعلام و در مراجع ذیصلاح رسیدگی می‌شود.

ماده ۹۶ (مطابق قانون اصلاحی ۸۶/۸/۲۷، ماده ۹۲ قانون سابق به اینجا منتقل شده است) - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد.

ماده ۹۷ - (ماده ۹۴ سابق) - وزارت کشور مسئول اجرای این قانون است و موظف است ظرف دو ماه آئین‌نامه‌های اجرایی موردنیاز را تهیه و هیأت وزیران موظف است ظرف مدت سه ماه پس از تصویب این قانون خارج از نوبت آئین‌نامه‌های مذکور را تصویب نماید.

ماده ۹۸ (ماده ۹۵ الحاقی ۱۳۸۲/۷/۶) - هرگونه اصلاح در آئین‌نامه اجرائی قانون شوراهای اسلامی کشور توسط وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران

خواهد رسید.

قانون استفساریه ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵

موضوع استفسار:

ماده واحد - منظور مقنن از عبارت انتخاب شهردار برای مدت چهار سال در بند (۱) ماده (۷۱) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با توجه به حکم تبصره (۱) آن که می‌گوید شوراهای اسلامی شهر موظف‌اند بلافاصله پس از رسمیت یافتن نسبت به انتخاب شهردار واجد شرایط اقدام نمایند، این است که حداکثر مدت دوره تصدی شهردار چهار سال است و شوراهای دوره بعد پس از رسمیت یافتن یا قبل از پایان یافتن مدت چهارساله باید نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند، یا باید تأمل نمایند تا مدت چهارساله شهردار قبلی پایان پذیرد؟

نظر مجلس:

منظور مقنن از تبصره (۱) بند (۱) ماده (۷۱) قانون مذکور این است که شوراهای اسلامی کشور در هر دوره باید پس از رسمیت یافتن اعم از اینکه دوره چهارساله شهردار قبلی پایان یافته باشد یا خیر نسبت به انتخاب شهردار اقدام نمایند. قانون فوق مشتمل بر ماده واحد در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ ششم خردادماه یک هزار و سیصد و هشتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۲/۳/۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

آئین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و

امور مالی شوراهای اسلامی شهرها

مصوب ۱۳۷۸ هیئت‌وزیران و اصلاحات بعدی

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۱/۱۱ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد ماده (۹۴) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی شهرها را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین‌نامه برای رعایت اختصار به جای (قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱) عبارت (قانون شوراهای اسلامی کشور) و به جای عبارت (شوراهای اسلامی شهر) لفظ (شورا) به کار برده می‌شود.

ماده ۲- اولین جلسه هر دوره شورا، ظرف یک هفته بعد از قطعی شدن انتخابات به دعوت فرماندار و یا سرپرست فرمانداری و با حضور دعوت‌کننده یا نماینده وی، تحت ریاست مسن‌ترین عضو و به منشی‌گری دو نفر از جوان‌ترین اعضاء تشکیل و برای رسمیت، کلیه اعضاء به شرح زیر سوگند یاد می‌کنند و آن را امضاء می‌نمایند:

(من در برابر کلام اله مجید، به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می‌نمایم که در حفظ امانت و انجام هر چه بهتر وظایفم و خدمت به مردم کوشا باشم و قانون اساسی و سایر قوانین و مقررات کشور را در چارچوب وظایف و اختیارات خود مراعات نمایم و در همه زمینه‌ها عدالت و انصاف را در نظر داشته و مادام که در شورای اسلامی شهر عضویت دارم در رعایت صرفه و صلاح و پیشرفت امور شهر و شهرداری اهتمام نمایم.)

تبصره ۱- پیروان اقلیت‌های دینی رسمی، این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

تبصره ۲- هرگاه فرد جدیدی به عضویت شورا وارد شود، موظف است در ابتدای اولین جلسه حضور در شورا به ترتیب مذکور در متن ماده، سوگند یاد نماید.

ماده ۳- در اولین جلسه شورا، پس از انجام مراسم تحلیف، اعضای حاضر اقدام به برگزاری انتخابات داخلی نموده و از بین خود و با رأی مخفی یک رئیس، یک نایب رئیس و حداقل یک منشی و یک خزانه دار «برای مدت دو سال»^۱ انتخاب و مراتب را صورت جلسه می نمایند. انتخاب اعضاء هیأت رئیسه در صورت استعفای هر یک از آنان از سمت خود و یا هر یک از اعضاء هیأت رئیسه از شورا، حداکثر ظرف یک هفته بعد از قبول استعفا توسط شورا و یا خروج عضو و برای همان منصب برگزار می شود.

تبصره - شورا موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضو از شورا مراتب را به فرمانداری ذی ربط به طور کتبی گزارش دهد تا فرماندار از عضو علی البدل شورا با احتساب رأی وی دعوت به شرکت در جلسات و صدور کارت شناسایی بنماید.

ماده ۴- اعضاء شورا حق تفویض اختیارات خود را به غیر اعم از عضو یا غیر عضو شورا ندارند.

ماده ۵- اعضای شورا بر اساس مسئولیت خود متعهد و ملزم به حفظ حیثیات و شئون شورا و رعایت نظم و اجرای مفاد این آیین نامه و آیین نامه داخلی می باشند.

ماده ۶- رئیس شورا وظایفی به عهده دارد که اهم آن به شرح زیر است:

۱- مسئولیت امور اداری و مالی شورا

۲- تعیین دستور جلسه، زمان و نوع جلسه (عادی یا فوق العاده) شورا

۳- دعوت از مقامات موضوع ماده (۱۱) قانون شوراهای اسلامی کشور و سایر اشخاصی که شورا ضرورت حضور آن ها در جلسات شورا یا کمیسیون های شورا را تشخیص دهد

۴- دعوت از اعضاء و تقسیم کار بین اعضاء و کمیسیون های شورا

۵- پیگیری مصوبات شورا

۶- معرفی نماینده یا نمایندگان شورا که از بین اعضاء شورا انتخاب می شوند، به مسئولین اجرایی، نهادها و سازمان های مملکتی در زمینه های مختلف اجتماعی، فرهنگی،

۱. با توجه به اصلاح ماده ۱۶ قانون مربوط مدت دو سال به یک سال تقلیل یافته است

آموزشی، اقتصادی، عمرانی جهت فراهم آوردن زمینه‌های همکاری در صورت درخواست آنان.

۷- معرفی افراد مورد تأیید شورا برای انجام اقدامات موردنیاز و نظارت بر حسن اجرای بندهای (۳) و (۸) ماده (۷۱) قانون شوراهای اسلامی کشور
۸- احکام مسئول و اعضاء دبیرخانه شورا، که از کارکنان شهرداری خواهند بود، توسط رئیس شورا، صادر می‌شود.

تبصره: سازمان اداری دبیرخانه شورا به تناسب سازمان شهرداری که در تنظیم آن قبلاً موافقت سازمان امور اداری و استخدامی کشور جلب شده، از طرف شهردار با اطلاع شورای شهر تهیه و جهت تصویب به وزارت کشور پیشنهاد می‌شود تا پس از تصویب به موقع اجرا درآید. کارکنان دبیرخانه شورا تابع آیین‌نامه استخدامی شهرداری‌ها خواهند بود.

۹- رئیس شورا سخنگوی شورا است، مگر آنکه شورا عضو دیگری را تعیین کند، و مواضع و اطلاعات رسمی شورا توسط او اعلام می‌شود.

۱۰- اجرای مفاد ماده (۳۳) آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها شامل ایجاد تعهد، تشخیص، تسجیل و صدور حواله در حدود اعتبارات مصوب شورا در صلاحیت رئیس شورا یا اعضای است که از طرف وی کتباً و به طور منجز اختیارات لازم به آن‌ها تفویض می‌شود.

۱۱- تأیید بودجه شورا که توسط خزانه‌دار شورا تنظیم می‌شود و طرح جامع آن در شورا برای تصویب

تبصره - نیازهای مالی و تدارکاتی شورا بر اساس بودجه مصوب شورا از طریق درآمدهای بودجه شهرداری تأمین خواهد شد.

۱۲- ابلاغ کتبی موارد اعتراض و ایراد اعضاء که به صورت روشن به رئیس شورا تقدیم شده است به عنوان تذکر به شهردار و دریافت پاسخ کتبی یا شفاهی شهردار در خصوص تذکر ابلاغی و طرح آن در جلسه شورا

۱۳- کلیه مکاتبات رسمی شورا با امضای رئیس شورا است.

تبصره - نایب‌رئیس شورا در غیاب رئیس شورا وظایف او را انجام می‌دهد و در مقابل شورا مسئول است.

ماده ۷- وظایف منشی یا منشیان شورا :

۱- تهیه و تنظیم دستور جلسات بر اساس پیشنهادهای واصله و پیشنهاد آن به ریاست شورا برای تعیین وقت و دستور جلسات

تبصره - روز و ساعت تشکیل جلسات با دستور کار شورا باید «حداقل (۲۴) ساعت قبل»^۱ به اعضاء ابلاغ شود.

۲- تنظیم متن مذاکرات جلسات شورا و ثبت آن در دفتر مخصوص جلسات و حفظ و نگهداری آن‌ها در محل شورا

۳- تهیه متن نامه‌های شورا، ثبت و شماره‌گذاری آن‌ها، تهیه آمار و اطلاعات، تهیه گزارش از عملکرد شورا برای ارائه به رئیس شورا، تهیه رونوشت مصوبات در اجرای ماده (۷۸) قانون شوراهای اسلامی کشور جهت اطلاع به فرماندار و شهردار و سازمان‌های ذی‌ربط با امضای رئیس شورا.

۴- انتشار صورت تأییدشده جامع درآمد و هزینه شش‌ماهه شهرداری و ارسال نسخه‌هایی از آن به وزارت کشور

۵- انتشار مقررات مصوب شورا که برابر قانون باید به اطلاع عموم مردم برسد.

ماده ۸- وظایف خزانه‌دار شورا:

۱- انجام امور مالی و مسئولیت حسابداری شورا

۲- همکاری با رئیس شورا در تنظیم بودجه و اصلاح یا متمم آن

۳- تنظیم صورت‌مجلس تحویل و تحول اموال و دارایی‌هایی که از طریق شهرداری در اختیار شورا قرار می‌گیرد و امضای آن به اتفاق رئیس شورا

۴- تنظیم صورت‌های مالی شورا

۵- بررسی صورت حساب ماهانه درآمد و هزینه تسلیمی شهرداری موضوع ماده (۷۹) قانون شهرداری و ارائه آن همراه با نظریه به جلسات شورا حداکثر ظرف یک هفته پس از دریافت صورت حساب

ماده ۹- جلسات شورا بعد از اولین جلسه و به صورت عادی هرماه دو بار در محل

۱. با توجه به ماده ۱۸ آئین‌نامه داخلی شوراهای اسلامی شهر مصوب ۱۳۸۴ هیأت وزیران دستور کار باید یک هفته قبل از تشکیل جلسه به اعضاء ابلاغ شود.

شورا تشکیل می‌شود.

تبصره - شورا در صورت درخواست کتبی فرماندار و یا بخشدار ذی‌ربط مشتمل بر زمان، دستور و ضرورت تشکیل جلسه، موظف به تشکیل جلسه فوق‌العاده است همچنین شورا می‌تواند به درخواست کتبی شهردار و یا تشخیص خود به صورت فوق‌العاده تشکیل جلسه دهد.

ماده ۱۰- شورا باید بلافاصله پس از رسمیت یافتن اقدام به انتخاب شهردار با رعایت مقررات قانونی در خصوص دوره خدمت شهردار و آیین‌نامه احراز تصدی شهردار بنماید و شهردار منتخب را در شهرهای مرکز استان و شهرهای بالای دویست هزار نفر جمعیت به وزارت کشور و سایر شهرها به استانداری برای صدور حکم پیشنهاد کند

ماده ۱۱- جلسات عادی و فوق‌العاده شورا با حضور حداقل دوسوم اعضای اصلی و به تعداد ذیل:

الف- در شوراهای (۵) نفره با حضور (۴) نفر.

ب- در شوراهای (۷) نفره با حضور (۵) نفر.

ج- در شوراهای (۹) نفره با حضور (۶) نفر.

د- در شوراهای (۱۱) نفره با حضور (۸) نفر.

ه- در شوراهای شهر تهران با حضور (۱۰) نفر.

رسمیت می‌یابد و تصمیمات با اکثریت مطلق آرای حاضرین معتبر است.

۱- جلسات شورا علنی و حضور مستمع با نظر رئیس شورا مجاز خواهد بود ولی به تقاضای کتبی شهردار و نیز فرماندار و یا بخشدار ذی‌ربط و موافقت اکثریت مطلق اعضای حاضر می‌تواند جلسه غیرعلنی تشکیل شود.

۲- اعضای شورا باید در تصمیم‌های خود قوانین و مقررات مربوط را مورد توجه

قرار دهند

۳- اعضای شورا موظف‌اند قبل از اخذ تصمیم نهایی پیرامون موضوع یا موضوعاتی که در دستور کار جلسه قرار گرفته است، بحث و بررسی به عمل آورند. به همین منظور به ازای هر نفر موافق، یک نفر مخالف نیز حق صحبت به میزان برابر و به مدتی که رئیس شورا تعیین می‌نماید خواهد داشت. در مواقع استیضاح، شهردار حق دارد به اندازه مجموع زمان صحبت موافقین و مخالفین از خود دفاع نماید.

۴- رأی در جلسات شورا علنی است و با بلند کردن دست و یا ورقه اخذ می‌شود ولی به تقاضای اکثریت مطلق اعضای حاضر در جلسه ممکن است رأی با ورقه به صورت مخفی گرفته شود مگر در امور مالی، لیکن در انتخابات حتماً باید رأی مخفی گرفته شود.

۵- شورا برای جلسات عادی و فوق‌العاده و نیز کمیسیون‌های شورا برای جلسات خود باید دفتر ثبت صورت جلسات داشته و صورت جلسات به امضای اعضا اعم از مخالف یا موافق برسد دفاتر مذکور توسط منشی تهیه و قبل از ثبت اولین صورت جلسه، صفحه اول آن با ذکر شماره صفحات به امضای رئیس شورا و حسب مورد، اعضای شورا و یا کمیسیون‌های مربوط برسد. صورت جلسات شورا باید به گونه‌ای تنظیم شود که در آن تاریخ و دستور کار هر جلسه و اسامی اعضای حاضر و غایب و آرای مثبت و منفی اعضا مربوط به هر یک از موضوعات به همراه خلاصه مفیدی از بحث و گفتگوی حاضرین و تصمیم یا تصمیمات متخذه و مصوب آمده باشد.

۶- جلسات شورا و کمیسیون‌های آن در محل مخصوصی که توسط شهرداری در اختیار شورا قرار می‌گیرد تشکیل خواهد شد. جلسات شورا در غیر محل و موعد مقرر رسمیت نداشته و تصمیماتش معتبر نخواهد بود.

ماده ۱۲- مصوبات شورا پس از (ده روز از تاریخ ابلاغ)^۱ قابل اجرا است مگر آنکه ظرف مدت مزبور مسئولان اجرایی ذی‌ربط به مصوبه اعتراض نمایند که در این صورت طبق ماده (۸۰) قانون شوراهای اسلامی کشور عمل خواهد شد.

تبصره ۱- مصوبه شورا تا تعیین تکلیف قطعی توسط هیأت مرکزی حل اختلاف متوقف خواهد ماند

تبصره ۲- چنانچه هیأت حل اختلاف استان «ظرف ۱۵ روز»^۲ اعلام نظر ننماید مصوبه شورا لازم‌الاجراست.

تبصره ۳- چنانچه نظر هیأت حل اختلاف استان در جهت لغو مصوبه شورا باشد، آن را به هیأت مرکزی حل اختلاف پیشنهاد می‌کند و هیأت مرکزی نیز موظف است حداکثر ظرف (۲۰) روز نظر قطعی و نهایی خود را اعلام نماید.

۱. با توجه به اصلاح ماده ۸۰ قانون شوراها ده روز به دو هفته افزایش یافته است

۲. با توجه به اصلاح ماده ۸۰ قانون شوراها ۱۵ روز به ۲۰ روز افزایش یافته است

چنانچه هیأت مرکزی ظرف این مدت نظر خود را اعلام ننماید، مصوبه شورا لازم‌الاجراست.

ماده ۱۳- شورا می‌تواند در ارتباط با وظایف خود اطلاعات موردنیاز را از دستگاه‌ها، ادارات و سازمان‌های دولتی درخواست نماید و آنان همکاری لازم را به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۴- شورا می‌تواند حسب نیاز با تشکیل کمیسیون‌هایی با شرکت اعضای خود موافقت کرده و تعداد آن‌ها را افزایش یا کاهش دهد.

۱- عده اعضای هر کمیسیون از سه تا پنج نفر بوده و هر یک از اعضای شورا موظف است حداقل عضو یک کمیسیون باشد، اعضای کمیسیون به پیشنهاد رئیس شورا توسط شورا برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند.

۲- جلسات کمیسیون با حضور حداقل دوسوم اعضاء رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رأی اکثریت مطلق اعضای حاضر اتخاذ می‌شود.

۳- هر یک از کمیسیون‌ها در اولین جلسه از بین خود یک رئیس، یک نایب‌رئیس و یک نفر منشی انتخاب خواهد کرد. منشی کمیسیون مخبر کمیسیون نیز خواهد بود.

۴- رئیس شورا پیشنهادهای رسیده را با توجه به موضوع آن با تعیین مهلت برای اعلام نظر به کمیسیون مربوط ارسال می‌دارد و مقرر می‌کند که هم‌زمان نسخه‌ای از پیشنهادهای مذکور در اختیار سایر اعضای شورا نیز قرار گیرد تا هر کس نظری دارد به کمیسیون مربوط ارائه نماید.

۵- هر یک از کمیسیون‌ها مکلفاند نسبت به موضوعات احاله شده از طرف شورا ظرف مهلت تعیین شده از طرف رئیس شورا و در صورت عدم تعیین مدت از طرف رئیس شورا حداکثر ظرف یک ماه اعلام نظر نمایند. در صورتی که کمیسیون برای بررسی موضوعی نیازمند مهلت بیشتری باشد با درخواست از رئیس شورا اقدام خواهد کرد. کمیسیون‌ها می‌توانند برای بررسی مطالب محوله از نظرات کارشناسان و مشاورانی که دعوت می‌نمایند بهره‌مند شده و عندالاقضاء حق‌الزحمه مناسبی نیز با تصویب شورا به آنان پرداخت کنند.

۶- پیشنهادات واصله به کمیسیون در صورتی که مرتبط با شهرداری باشد با حضور شهردار و یا نماینده وی که بدون حق رأی و برای ادای توضیحات در جلسات

شرکت می‌کند، رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۵- نحوه انجام معاملات و مقررات مالی شورا طبق آیین نامه مالی شهرداری هاست و به جای شهردار رئیس شورا و به جای رئیس حسابداری، خزانه دار شورا اقدام خواهند کرد.

تبصره - در شهر تهران شورا از مقررات آیین نامه معاملات شهرداری تهران استفاده خواهد کرد.

ماده ۱۶- کلیه پرداخت‌های شورا در حدود بودجه مصوب شورا با اسناد مثبت و با رعایت مقررات آیین نامه مالی شهرداری‌ها به عمل خواهد آمد. این اسناد باید به امضای رئیس شورا و خزانه دار یا قائم مقام آنان که مورد تأیید شورا باشد برسد.

تبصره - کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های شورا منحصر از طریق حساب بانکی که به نام شورا افتتاح می‌شود صورت خواهد پذیرفت

ماده ۱۷- آن دسته از کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی که به عضویت شورا درآمده و به وجود تمام وقت یا پاره وقت آنان نیاز باشد، می‌توانند به عنوان مأمور به خدمت در شوراها انجام وظیفه نمایند. مدت عضویت جزو سنوات خدمتی آنان محسوب می‌شود و حقوق و مزایای آنان برابر آخرین حکم استخدامی (یا برابر آنچه شورا در بودجه مصوب خود مقرر می‌نماید) از بودجه شورا پرداخت می‌شود.

دستگاه‌های اجرایی موظفاند حسب درخواست استاندار ذی ربط نسبت به صدور مأموریت تمام وقت یا پاره وقت اعضای شورا اقدام نمایند. دستورالعمل نحوه صدور مأموریت پاره وقت اعضای شوراها توسط دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۸- شورا می‌باید صورت جامع درآمد و هزینه مصوب خود را هر شش ماه یک بار به ضمیمه صورت جامع درآمد و هزینه شهرداری برای اطلاع عموم اهالی به طریق ممکن انتشار دهد

ماده ۱۹- شورا موظف است همزمان با بررسی بودجه شهرداری با توجه به برنامه‌های چهارساله خود، بودجه سال آینده شورا را با عنایت به اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه شهرداری برای شورا تنظیم و تصویب نماید و نسخه‌ای از بودجه تصویبی شهرداری و شورا را جهت اطلاع به فرماندار و بخشدار حوزه انتخابیه خود و نیز وزارت

کشور ارسال نماید.

ماده ۲۰- کلیه اموال شورا اعم از منقول و غیرمنقول که در اختیار شورا قرار می‌گیرد متعلق به شهرداری مربوط است و باید طی صورت‌مجلسی توسط ذی‌حسابان شهرداری تحویل رئیس و خزانه‌دار شورا گردد.

ماده ۲۱- رئیس و خزانه‌دار شورا موظفاندر پایان دوره فعالیت خود و یا شورا، مشخصات کاملی از کلیه اموال دارایی‌هایی که در اختیار شورا قرار گرفته تنظیم و طی صورت‌مجلسی به ذی‌حسابان شهرداری تحویل و نسخه‌هایی از آن را برای وزارت کشور و فرمانداری ارسال نمایند.

ماده ۲۲- هرگونه بهره‌برداری شخصی توسط عضو یا اعضای شورا از اموال متعلق به شورا یا اموال عمومی ممنوع بوده و با فرد یا افراد خاطی مطابق مقررات قانونی برخورد خواهد شد.

ماده ۲۳- تعطیلی شوراهای شهر در هر سال ۳۰ روز است که زمان آن با تشخیص شورا تعیین می‌شود. در صورت ضرورت رئیس شورا می‌تواند با تقاضای دوسوم اعضاء یا تقاضای فرماندار یا بخشدار ذی‌ربط یا شهردار در اوقات تعطیلی با ذکر دلیل شورا را به طور فوق‌العاده دعوت به تشکیل جلسه نماید.

ماده ۲۴- به هیچ‌عضوی از اعضای شورا در سال بیش از یک ماه مرخصی متوالی یا متناوب داده نخواهد شد.

ماده ۲۵- شرکت اعضا به عنوان نماینده رسمی شورا در دعوت‌های رسمی به صورت فردی یا دسته‌جمعی باید با موافقت و تصویب شورا باشد.

ماده ۲۶- عضوی که شش (۶) جلسه متوالی و یا دوازده (۱۲) جلسه غیر متوالی از اوقات رسمی شورا و کمیسیون را بدون عذر موجه (به تشخیص شورا) در یک سال غیبت نماید موضوع برای سلب عضویت وی به هیأت حل اختلاف موضوع ماده (۸۲) قانون شوراهای اسلامی کشور ارجاع خواهد شد.

تبصره - در صورتی که شورا به علت فوق و استعفا و یا سلب عضویت (اخراج) بیش از یک‌سوم مجموع اعضای اصلی و علی‌البدل فاقد نصاب لازم برای تشکیل جلسه شود، بر اساس مفاد ماده (۳۱) قانون شوراهای اسلامی کشور عمل خواهد شد.

ماده ۲۷- به منظور اجرای هماهنگ قانون شوراهای اسلامی کشور در کلیه

شهرها، وزارت کشور مسئول آموزش‌های لازم اعضای شوراها و نیز مجریان قانون مذکور بوده و نیز موظف است آیین‌نامه‌های اجرایی موردنیاز را تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران برای اجرا ابلاغ نماید.

آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و

امور مالی شوراهای اسلامی روستا و نحوه انتخاب دهیار

مصوب ۱۳۷۸ و اصلاحات بعدی سال ۱۳۸۰

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۱/۱۱ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد ماده (۹۴) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵ آیین‌نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی روستاها و نحوه انتخاب دهیار را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین‌نامه جهت رعایت اختصار به جای (قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱) عبارت (قانون شوراهای اسلامی کشور) و به جای عبارت (شوراهای اسلامی روستا) و (حوزه انتخابیه شورای اسلامی روستا) به ترتیب از کلمه‌های (شورا) و (روستا) استفاده می‌شود.

ماده ۲- اعضای شورا موظفانند، حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از قطعی شدن انتخابات در روزی که بخشداری به طور کتبی اعلام می‌نماید، اولین جلسه خود را در حضور بخشدار یا نماینده وی (عدم حضور بخشدار یا نماینده وی مانع از تشکیل جلسه نخواهد بود) به ریاست مسن‌ترین عضو حاضر تشکیل دهند و به شرح زیر سوگند یاد می‌کنند و آن را امضاء نمایند:

(من در برابر کلام ... مجید، به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم و با تکیه بر شرف انسانی خویش تعهد می‌نمایم که در حفظ امانت و انجام هر چه بهتر وظایفم و خدمت به مردم کوشا باشم و قانون اساسی و سایر قوانین و مقررات کشور را در چارچوب وظایف و اختیارات خود مراعات نمایم و در همه زمینه‌ها عدالت و انصاف را در نظر داشته، و مادام که در شورای اسلامی روستا عضویت دارم در رعایت صرفه و صلاح و پیشرفت امور روستا اهتمام نمایم.)

تبصره ۱- پیروان اقلیت‌های دینی رسمی، به جای کلام ... مجید به کتاب مقدس

خود سوگند یاد می‌کنند.

تبصره ۲- هرگاه فرد جدیدی به عضویت اصلی شورا داخل شود، موظف است در ابتدای اولین جلسه حضور در شورا به ترتیب مذکور سوگند یاد نماید.

ماده ۳- سمت اعضاء در شوراهای با ۵ عضو عبارت از رئیس، نائب رئیس و حداقل یک منشی و در شوراهای دارای سه عضو رئیس، نایب رئیس و منشی می‌باشد، که برای مدت دو سال از سوی اعضاء شورا انتخاب می‌شوند.

ماده ۴- در اولین جلسه شورا، پس از انجام مراسم تحلیف، اعضاء حاضر باید اقدام به برگزاری انتخابات داخلی نموده از بین خود هیأت رئیسه شورای مذکور در ماده (۳) این آیین نامه را (برای مدت دو سال)^۱ انتخاب نمایند.

ماده ۵- در صورتی که هر یک از اعضاء بنا به دلایلی از عضویت شورا خارج شود، شورا موظف است در اولین جلسه پس از قطعیت یافتن و خروج آن عضو، مراتب را کتباً به بخشداری محل گزارش دهد تا بخشداری از اعضاء علی‌البدل شورا با احتساب آرای آنان دعوت به شرکت در جلسات و طی مراحل موردنیاز مانند صدور کارت شناسایی و اطلاع از سمت عضو جدید در شورا بنماید.

تبصره - در صورتی که عضو خارج شده از شورا رئیس یا نایب رئیس یا منشی باشد، شورا باید در جلسه‌ای رئیس یا نایب رئیس یا منشی را حسب مورد برای مدت باقی مانده هیأت رئیسه انتخاب نماید.

ماده ۶- فرد یا افرادی که از عضویت شورا خارج می‌شوند موظف‌اند حداکثر ظرف مدت دو روز پس از قطعیت خروج، کارت عضویت خود را تحویل بخشداری ذی‌ربط نمایند و رسید دریافت دارند.

ماده ۷- مهر شورا، حداکثر ظرف مدت یک هفته، از شروع به کار رسمی شورا توسط بخشدار، تحویل رئیس شورا می‌گردد.

ماده ۸- اعضاء شورا، حق تفویض اختیارات خود را به سایرین اعم از عضو و غیر عضو ندارند.

ماده ۹- شورای روستاهای واقع در حریم شهرها، موظف به رعایت مقررات مربوط

۱. با توجه به اصلاحیه ماده ۱۶ قانون شوراهای مدت دو سال به یک سال تقلیل یافته است.

به حریم شهرها می‌باشند.

ماده ۱۰- رئیس شورا مانند سایر اعضاء دارای یک حق رأی می‌باشند و وظایف او عبارت است از تنظیم و پیشنهاد بودجه شورا، تعیین زمان و اداره جلسات عادی، فوق‌العاده شورا و در صورت لزوم، دعوت از اعضاء جهت شرکت در جلسات، تقسیم‌کار بین اعضاء برای پیگیری مصوبات، دفاع از حقوق و منافع شورا در مقابل غیر و اقامه دعوی، درخواست گزارش کار از اعضاء، امضاء و مهر کردن کلیه اسناد و مکاتبات شورا، ایجاد هماهنگی و ارتباط با شورای اسلامی بخش، دهرداری و سایر دستگاه‌های اجرایی، پیگیری امور مربوط به دهیاری و درخواست گزارش کتبی عملکرد ماهانه از دهیار.

تبصره - در صورت عدم حضور رئیس شورا، مسئولیت اداره جلسات شورا و سایر وظایف به عهده نایب‌رئیس آن می‌باشد.

ماده ۱۱- وظایف منشی یا منشیان شورا عبارت از تهیه و تدوین صورت‌جلسات، تهیه متن نامه‌ها، ثبت و شماره‌گذاری آن‌ها، تهیه گزارش از عملکرد شورا، حفظ و نگهداری دفاتر و صورت‌جلسات در محل شورا، انجام امور خزانه‌داری شورا از قبیل مسئولیت حسابداری، همکاری با رئیس شورا در تنظیم بودجه و پیشنهادی اصلاح یا متمم آن، تنظیم صورت‌های مالی شورا، ثبت و ضبط صورت کلیه اموال و دارایی‌های شورا و حسابرسی اولیه از فعالیت‌های مالی شورا و دهیار از قبیل درآمدها، هزینه‌ها و موجودی در پایان هر سال مالی طبق فرم‌های دریافتی می‌باشد.

تبصره - در صورت غیبت منشی یا منشیان شورا، وظایف آنان از سوی نایب‌رئیس شورا انجام می‌شود.

ماده ۱۲- جلسات شورا با حداقل ۲ نفر در شوراهای دارای ۳ عضو و ۴ نفر در شوراهای دارای ۵ عضو، تشکیل می‌شود و جلسات آن با رأی اکثریت مطلق حاضرین معتبر می‌باشد.

تبصره - حداقل آرای لازم برای تصویب تصمیمات در جلساتی که با (۵) یا (۴) نفر تشکیل می‌شود ۳ رأی و در جلساتی که با ۳ یا ۲ نفر تشکیل می‌یابد ۲ رأی می‌باشد.

ماده ۱۳- محل دهیاری و محل تشکیل جلسات شورا، همچنین مکان نگهداری دفاتر، اسناد و مدارک شورا باید در مکان مشخص و مناسب بوده و با هماهنگی شورای بخش تعیین شود.

ماده ۱۴- جلسات شورا به طور مستمر ماهی دو بار تشکیل می‌شود و در صورت نیاز، جلسات فوق‌العاده و اضطراری شورا با پیشنهاد دهمدار، دهیار، رئیس شورا یا سه نفر از اعضاء در شوراهای دارای پنج عضو، و دو نفر از اعضا در شوراهای دارای سه عضو، تشکیل می‌شود.

ماده ۱۵- شورا با تأیید شورای بخش می‌تواند فعالیت‌های سالانه همچنین برنامه‌های آینده شورا را که جنبه عمومی دارد، پس از تصویب در جلسات شورا با وسایل ممکن به اطلاع اهالی روستا برساند.

ماده ۱۶- هرگاه شورا نظرخواهی از اهالی حوزه انتخابیه خود در زمینه موضوع یا موضوعاتی را ضروری تشخیص دهد با اطلاع بخشدار ذی‌ربط می‌تواند اقدام به تشکیل جلسه عمومی از اهالی نماید.

ماده ۱۷- موضوع یا موضوعاتی مختلف قابل طرح در شورا با تشخیص رئیس، درخواست هر یک از اعضاء یا تقاضای کتبی شورای اسلامی بخش، بخشدار یا دهیار ذی‌ربط در دستور کار شورا قرار می‌گیرد.

ماده ۱۸- صورت جلسات شورا باید به گونه‌ای تنظیم شود که در آن، تاریخ و دستور کار هر جلسه، اسامی اعضای حاضر و غایب، تعداد آرای مثبت و منفی اعضا به هر یک از موضوعات مورد بحث، اسامی مدعوین و حاضرین به همراه رئوس مطالب مطروح در جلسه و تمامی مصوبات آمده باشد.

تبصره ۱: کلیه اعضای حاضر باید ذیل صورت جلسات شورا را امضاء یا مهر نمایند.

تبصره ۲: مدعوین و حاضرین، در صورت تشخیص شورا می‌توانند ذیل صورت جلسات را امضاء، انگشت یا مهر نمایند.

ماده ۱۹: شورا موظف است در پایان هر جلسه نسخه‌ای از کلیه مصوبات خود در آن جلسه و در صورت نیاز به پیوست سوابق و مطالب مفید دیگر راه جهت اطلاع بخشدار و شورای اسلامی بخش ذی‌ربط ارسال دارد، همچنین نسخه‌ای از مصوباتی را که مربوط به دستگاه‌های دیگر است به آن دستگاه ارسال دارد.

ماده ۲۰: شورا موظف است در پایان نیمه دوم فروردین هر سال گزارش کار سالیانه خود را طبق فرم‌های دریافتی در سه نسخه تنظیم و نسخه اصل را جهت اطلاع شورای اسلامی بخش، نسخه دوم را به منظور اطلاع بخشدار محل ارسال کند و نسخه

سوم را به عنوان سابقه در بایگانی شورا ثبت و نگهداری نماید.

ماده ۲۱: تمامی مکاتبات شورا باید طبق فرم‌های ارسالی از وزارت کشور دارای تاریخ، شماره ثبت در دفتر شورا، نام کامل گیرنده و موضوع نامه باشد و حداقل در چهار نسخه تنظیم شود و نسخه اول برای اداره یا سازمان موردنظر و نسخه دوم برای بخش‌داری و نسخه سوم برای شورای بخش ارسال و نسخه چهارم به عنوان سابقه در بایگانی شورا نگهداری شود.

ماده ۲۲: تمامی مکاتبات شورا باید ممهور به مهر شورا و امضای رئیس و در صورت غیبت او نایبرئیس شورا باشد.

ماده ۲۳: شورا باید دارای دفاتر مجزایی جهت ثبت صورت‌جلسات و حضور و غیاب اعضاء در جلسات و نامه‌های دریافتی و ارسالی طبق دستورالعمل‌های مربوطه باشد.

ماده ۲۴: مصوبات شورا به استثنای عوارض موضوع ماده (۷۷) قانون از تاریخ ابلاغ به مراجع ذی‌ربط لازم‌الاجراست.

ماده ۲۵: در صورت نیاز به حضور دهیار در جلسات، شورا می‌تواند طی دعوت‌نامه کتبی و با تعیین زمان و دستور کار جلسه از او جهت شرکت، دعوت به عمل آورده و دهیار موظف به شرکت در جلسه مزبور می‌باشند.

ماده ۲۶: در صورت خودداری دهیار از شرکت در جلسه، شورا می‌تواند به دهیار تذکر کتبی و در صورت تکرار مجدد توبیخ و یا بر طبق ضوابط و مقررات مربوطه وی را عزل نماید.

ماده ۲۷: در صورت درخواست کتبی دهیار، بخشدار و فرماندار ذی‌ربط برای تشکیل جلسه، مشتمل بر زمان، دستور کار و ضرورت تشکیل جلسه، شورا موظف به برگزاری جلسه فوق‌العاده می‌باشد.

ماده ۲۸: شورا در صورت نیاز و با مسئولیت خود می‌تواند به منظور مشورت در زمینه موضوع یا موضوعاتی که در دستور کار خود قرار داده است از نماینده دستگاه‌های دولتی ذی‌ربط در روستا و یا شخص و یا اشخاص غیر عضو دعوت به همکاری نماید.

ماده ۲۹: شورا می‌تواند در ارتباط با وظایف خود، اطلاعات موردنیاز را از دستگاه‌ها، ادارات و سازمان‌های دولتی درخواست نماید و آن ادارات و سازمان‌ها موظف به همکاری می‌باشند.

ماده ۳۰: شورا موظف است یک ماه قبل از انقضای مدت قانونی خود، صورتی از کلیه فعالیت‌ها، طرح‌ها و برنامه‌هایی که در طول دوره فعالیت قانونی به اجرا گذارده است و یا در دست اجرا دارد در سه نسخه تهیه و نسخه اول و دوم را برای شورای اسلامی بخش و بخشداری ذی‌ربط ارسال و نسخه آخر را جهت ثبت در سوابق شورا نگهداری نماید.

ماده ۳۱: هرگاه عضوی بیش از ۶ جلسه متوالی و یا دوازده جلسه غیرمتوالی در طول یک سال، بدون داشتن عذر موجه (به تشخیص شورا) در جلسات شورا شرکت نکند مستعفی شناخته می‌شود.

ماده ۳۲: در صورت درخواست بخشداری ذی‌ربط مبنی بر معرفی عضو و منتخب شورا برای تکمیل اعضای شورای اسلامی بخش، شورا موظف است فردی را از بین اعضای خود انتخاب و در موعد مقرر به بخشداری معرفی نماید.

ماده ۳۳: هرگاه شورا در اثر فوت، استعفا و یا سلب عضویت اعضای اصلی و علی‌البدل، حدنصاب لازم، مندرج در ماده (۱۲) این آیین‌نامه را برای تشکیل جلسات از دست دهد، طبق ماده (۳۱) قانون شوراهای اسلامی کشور عمل می‌شود.

ماده ۳۴: شورا موظف به همکاری با شورای اسلامی بخش جهت گردآوری اطلاعات صحیح به منظور عوارض متناسب با تولیدات و درآمدهای اهالی روستا بر طبق آیین‌نامه مصوب هیأت وزیران برای بخشی از بودجه‌های خدماتی و عمرانی حوزه روستاهای بخش می‌باشد.

ماده ۳۵: شورا موظف است بر حسن اجرای عوارض وضع شده از سوی شورای اسلامی بخش و واریز آن به حساب‌های مربوطه نظارت کامل داشته باشد.

ماده ۳۶: تمامی درآمدها اعم از کمک‌های بلاعوض مردم، عوارض دریافتی از اهالی، کمک‌های دولت برای اجرای برنامه‌های عمرانی و سایر ردیف‌های دریافتی باید بر طبق برنامه‌هایی که قبلاً به صورت بودجه سالانه و در قالب طرح‌های عمرانی و یا مصارف جاری به تصویب شورا و تأیید شورای اسلامی بخش رسیده است و با رعایت قوانین و مقررات مربوطه به مصرف عمران و آبادانی روستا برسد.

تبصره ۱: در صورت نیاز به اجرای برنامه جدید در طی ایام سال و پس از تصویب بودجه سالانه شورا می‌تواند به صورت الحاق به بودجه سالانه، آن برنامه را تنظیم و پس از

تأیید شورای بخش اجرا نماید.

تبصره ۲: در مواردی که طرح‌های مشترک به وسیله چند روستا به مورد اجرا گذارده می‌شود، انجام آن علاوه بر تصویب شورا، باید با هماهنگی شورای اسلامی بخش باشد.

ماده ۳۷: شورا و دهیار موظفاند به منظور حفظ و نگهداری کلیه وجوه دریافتی و درآمدهایی که در طول هر دوره فعالیت قانونی تحصیل می‌نماید حسابی را در نزد یکی از شعب بانک‌های کشور به نام شورا افتتاح نماید و تمامی وجوه نقد را به محض وصول به آن حساب واریز کنند.

ماده ۳۸: هرگونه برداشت از حساب موجودی و اعتبارات شورا، باید در قالب بودجه سالانه و طرح‌ها و مخارجی که از قبل به تصویب شورا رسیده است و با امضای رئیس و امضای منشی و مهر شورا باشد.

ماده ۳۹: شورا باید در پایان هر سال مالی، ترازنامه مالی خود و دهیاری را طبق فرم‌های ارسالی از وزارت کشور جهت اطلاع عموم اهالی به طریق ممکن انتشار دهد.

ماده ۴۰: شورا موظف است در پایان هر سال شمسی و با توجه به برنامه‌های چهارساله دوره خود و برآورد عواید و درآمدهای سال آتی، بودجه جاری و عمرانی شورا برای سال آینده را در سه نسخه تنظیم نماید و در اولین روز اسفند همان سال، نسخه اصل را برای بخشدار مربوطه و نسخه دوم را به شورای اسلامی بخش ارسال و نسخه سوم را به عنوان سابقه در دفاتر شورا بایگانی نماید.

تبصره: شورای اسلامی بخش و بخشدار مربوطه می‌توانند نظرات اصلاحی و تکمیلی خود را حداکثر تا دو هفته قبل از پایان سال به شورا اعلام نمایند، تا در صورت تجدیدنظر، آن را در شورا مطرح و پس از تصویب به صورت متمم بودجه به مراجع مذکور ارسال دارند.

ماده ۴۱: تمامی اموال شورا و دهیار اعم از منقول و غیرمنقول به ترتیب، تحویل اعضای شورا و دهیار می‌باشد و اعضای شورا و دهیار در مقابل حفظ و نگهداری آن مسئول می‌باشند.

ماده ۴۲: خرید و فروش اموال منقول یا غیرمنقول و اجاره مکان‌های لازم برای شورا و دهیاری یا کرایه دادن اماکن متعلق به دهیاری، با تصویب دوسوم کل اعضا و طی

ضوابط قانونی قابل اجرا می‌باشد، و خرید یا فروش اموال غیرمنقول شورا و دهیاری علاوه بر تصویب دوسوم اعضا و طی مراحل فوق باید با توافق شورای اسلامی بخش صورت گیرد.

تبصره: عواید حاصل از فروش و اجاره دارایی‌های دهیاری باید به محض دریافت به حساب بانکی دهیاری واریز شود.

ماده ۴۳: آن دسته از کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی که به عضویت شورا درآمده و به خدمت تمام‌وقت یا پاره‌وقت آنان نیاز باشد، می‌توانند به عنوان مأمور به خدمت در شوراها انجام وظیفه نمایند. مدت عضویت جزو سنوات خدمتی آنان محسوب می‌شود و حقوق و مزایای آنان برابر آخرین حکم استخدامی (یا برابر آنچه شورا در بودجه مصوب خود مقرر می‌نماید) از بودجه شورا پرداخت می‌شود.

دستگاه‌های اجرایی موظفانند حسب درخواست استاندار ذی‌ربط نسبت به صدور حکم مأموریت تمام‌وقت یا پاره‌وقت اعضای شورا اقدام نمایند دستورالعمل نحوه صدور حکم مأموریت پاره‌وقت اعضای شوراها توسط دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴۴: دهیار موظف است در پایان فعالیت قانونی خود، صورت کاملی از کلیه اموال و دارایی‌های شورا و دهیاری را تنظیم و در اولین روز شروع به کار رسمی دهیار جدید، آن را به وی، طبق صورت جلسه جدید تحویل نماید و نسخه‌هایی از آن را به شورای اسلامی روستا، بخش و بخشداری ذی‌ربط ارسال نماید.

ماده ۴۵: فعالیت دهیار در سمت دهیاری تمام‌وقت می‌باشد و حقوق ماهیانه وی از محل بودجه ماده (۳۶) این آیین نامه با تصویب شورا تأمین می‌شود.

تبصره: در حوزه انتخابیه کمتر از ۱۵۰۰ نفر جمعیت، فعالیت دهیار نیمه‌وقت می‌باشد و در صورت نیاز به کار تمام‌وقت، با توافق شورای بخش و ارائه راه‌های تأمین حقوق وی امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۴۶: چنانچه شورا به وجود فردی شاغل در دستگاه‌های دولتی و یا وابسته به دولت برای تصدی سمت دهیار نیاز داشته باشد، می‌تواند به عنوان مأمور به خدمت از طریق بخشداری از سازمان متبوع درخواست نماید.

ماده ۴۷: شورا موظف است ظرف مدت (۱۵) روز پس از آغاز دوره فعالیت قانونی

با توجه به مفاد ماده (۴۹) این آیین‌نامه فردی را به عنوان دهیار انتخاب و به منظور صدور حکم و کارت دهیاری به بخشداری محل معرفی نماید.

ماده ۴۸: شورا حق نظارت بر حسن اداره دهیاری، اجرای مصوبات شورا و حفظ و نگهداری سرمایه‌ها و دارایی‌های نقدی، جنسی منقول و غیرمنقول که در اختیار دهیار می‌باشد همچنین درآمد و هزینه آن را دارد.

ماده ۴۹: شرایط احراز سمت دهیار:

الف: تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران

ب: اعتقاد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و قانون اساسی

ج: داشتن حداقل ۲۵ سال و حداکثر ۶۵ سال سن و حتی‌المقدور تأهل

د: سکونت در زمان تصدی سمت دهیار در روستا

ه: برخوردار از توانایی جسمی و روحی برای انجام کار

و: دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم

تبصره: در صورت عدم وجود فرد با تحصیلات مناسب، شورا می‌تواند با توافق شورای بخش نسبت به تعیین فردی با تحصیلات کمتر برای تصدی سمت دهیار اقدام نماید.

ز: داشتن حسن شهرت و عدم اعتیاد به مواد مخدر

ح: نداشتن سابقه محکومیت کیفری که موجب محرومیت از تمامی یا بعضی

حقوق اجتماعی باشد

ط: داشتن کارت پایان خدمت وظیفه عمومی و یا معافیت دائم از خدمت

ی: عدم اشتغال به کار دولتی در زمان تصدی سمت دهیاری

ک: اشتغال تمام‌وقت در سمت دهیاری

ل: دهیار نمی‌تواند هم‌زمان عضو شورای روستا باشد

تبصره: در حوزه‌های انتخابیه کمتر از ۱۵۰۰ نفر جمعیت که دهیار به طور نیمه‌وقت فعالیت می‌نماید رعایت بند (ی) و (ک) الزامی نمی‌باشد.

ماده ۵۰: مدت خدمت دهیار از زمان صدور حکم شروع به کار رسمی، چهار سال

می‌باشد و انتخاب مجدد وی بلامانع است.

تبصره: دهیار موظف است حداکثر یک هفته پس از پایان خدمت از سمت

دهیاری، کارت و حکم خود را تسلیم شورا نماید.

ماده ۵۱: دهیار موظف است در بدو خدمت و پس از آن در مواقعی که از قبل توسط بخشدار اعلام می‌گردد، بر اساس برنامه‌های پیش‌بینی شده از سوی وزارت کشور، آموزش‌های موردنیاز را طی نماید.

ماده ۵۲: خدمت دهیار در موارد زیر به پایان می‌رسد.

- ۱- فوت و جنون
- ۲- از دست دادن هر یک از شرایط احراز سمت دهیار به تشخیص شورای روستا
- ۳- قبول استعفا از سمت دهیاری توسط شورا
- ۴- عزل دهیار با رأی اکثریت اعضای شورا (با رعایت مقررات مربوطه)
- ۵- عدم حضور در محل خدمت بیشتر از ۱۵ روز بدون کسب مجوز از شورا و یا نداشتن عذر موجه، به تشخیص شورا
- ۶- صدور حکم محکومیت از طرف مراجع صالح قضایی مبنی بر انفصال از خدمت

ماده ۵۳: چنانچه یک یا چند نفر از اعضای شورا نسبت به عملکرد دهیار یا عملیات دهیاری اعتراض و یا ایرادی داشته باشند، ابتدا توسط رئیس شورا، موارد را به صورت واضح به دهیار تذکر کتبی خواهند داد، در صورت عدم رعایت مفاد مورد تذکر، موضوع به صورت سؤال مطرح خواهد شد که در این صورت رئیس شورا سؤال را کتباً به دهیار ابلاغ خواهد کرد و حداکثر ظرف مدت ده روز پس از ابلاغ، دهیار موظف به حضور در جلسه عادی یا فوق‌العاده شورا و پاسخ به سؤال می‌باشد چنانچه دهیار از حضور استنکاف ورزیده و یا پاسخ قانع‌کننده تشخیص داده نشود، طی جلسه دیگری موضوع موردبررسی قرار می‌گیرد و شورا می‌تواند با رأی اکثریت مطلق اعضاء دهیار را برکنار کند و فرد جدیدی را انتخاب نماید.

ماده ۵۴: دهیار موظف است گزارش‌های مورد درخواست شورا را تهیه و در موعد مقرر برای آن ارسال نماید و در صورت تقاضای شورا مبنی بر حضور دهیار و پاسخگویی به سؤالات در رأس موعد و محل مقرر اقدام نماید.

ماده ۵۵: دهیار موظف است گزارش ماهانه فعالیت‌های دهیاری را برای شورا و

رونوشت آن را برای بخشداری به طور مکتوب ارسال نماید.

ماده ۵۶: دهیار باید تابلویی از ساعات حضور و کار خود در محل دهیاری را برای اطلاع اهالی در مکانی مناسب نصب نماید.

ماده ۵۷: به منظور اجرای مطلوب و هماهنگ قانون شوراهای اسلامی کشور در روستاها، وزارت کشور مسئول آموزش های لازم را به اعضاء شوراهای و نیز مجریان این قانون می باشد و نیز موظف است آیین نامه های اجرایی مورد نیاز را تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران برای اجرا ابلاغ نماید.

آیین‌نامه نحوه پرداخت حق جلسه و مزایا به اعضای

شوراهای اسلامی

مصوب ۱۳۸۴ هیأت وزیران

- ماده ۱:** در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
- الف: قانون: قانون اصلاح قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران و اصلاحات بعدی آن.
- ب: شورا: شوراهای اسلامی موضوع قانون
- ماده ۲:** پرداخت هرگونه وجه تحت عنوان حق حضور در جلسه به کارکنان دولت یا کارکنان مؤسسات عمومی که با رعایت مقررات مربوط به شورا مأمور می‌شوند ممنوع است. این قبیل افراد در صورت انجام کار بعد از ساعات اداری، صرفاً مشمول دریافت اضافه‌کار با رعایت قوانین و مقررات مربوط خواهند بود.
- ماده ۳:** شورای عالی استان‌ها موظف است ظرف شش ماه آیین‌نامه نحوه استفاده از خدمات تمام‌وقت یا پاره‌وقت آن دسته از اعضای شورا را که جزء کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی نیستند، تهیه و جهت تصویب به هیئت‌وزیران ارائه نماید و تا زمان تصویب آیین‌نامه یادشده مطابق دستورالعمل ابلاغی وزارت کشور اقدام خواهد شد.
- ماده ۴:** به آن دسته از اعضای شورا که فقط در جلسات رسمی شورا، کمیسیون‌ها یا سایر جلسات فرعی شرکت می‌نمایند صرفاً حق حضور در جلسه پرداخت خواهد شد.
- ماده ۵:** پرداخت حق حضور در جلسات رسمی شورا با تأیید رئیس شورا و حق حضور در جلسات کمیسیون‌ها و جلسات فرعی بنا به پیشنهاد رئیس کمیسیون و تأیید رئیس شورا مجاز است.

ماده ۶: پرداخت حق جلسه به اعضای شورا بر اساس جدول زیر انجام می‌شود.

ردیف	عنوان (شورا)	حداکثر ساعات جلسه (هرماه)	حق جلسه (هر ساعت: ریال)
۱	شورای روستا (عشایر)	۲۰	۳۵,۰۰۰
۲	شورای بخش	۱۲	۴۹,۰۰۰
۳	شورای شهر (غیر کلان شهرها)	۵۰	۱/۶۰ حقوق و مزایای شهردار همان شهر بدون احتساب حق عمران
۴	شورای شهر (کلان شهر) بالای یک میلیون نفر	۶۰	۱/۶۰ حقوق و مزایای شهردار همان شهر بدون احتساب حق عمران
	شورای شهر (کلان شهر) بالای پنج میلیون نفر	۷۰	
۵	شورای شهرستان	۱۵	۴۹,۰۰۰
۶	شورای استان	۲۰	۶۳,۰۰۰
۷	شورای عالی استان‌ها	۴۰	۸۴,۰۰۰

تبصره ۱ - تعدیل ارقام مندرج در جدول این ماده به استثنای ردیف‌های ۳ و ۴ مطابق افزایش ضریب حقوق کارکنان مشمول قانون نظام هماهنگ کارکنان دولت خواهد بود.

تبصره ۲ - پرداخت حق جلسه با توجه به میزان حضور، بیشتر از سقف تعیین شده در جدول این ماده ممنوع است.

ماده ۷: پرداخت حق مأموریت به اعضای شورا به موجب آئین‌نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد شورای عالی استان‌ها به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۸: شوراهای می‌توانند معادل ارقام مذکور در ردیف‌های (۱)، (۳) و (۴) جدول موضوع ماده (۶) به هر یک از اعضای شوراهای اسلامی شهر و روستا به صورت سالیانه یک‌بار و در سقف یک ماه پاداش پرداخت نماید. پرداخت هرگونه وجه دیگری به‌جز آنچه در قوانین و مقررات پیش‌بینی شده ممنوع است.*

ماده ۹: پرداخت مبالغ موضوع این آئین‌نامه موکول به پیش‌بینی اعتبار لازم و تصویب در بودجه سالانه شورا می‌باشد.

ماده ۱۰: این تصویب‌نامه جایگزین تصویب‌نامه شماره ۶۷۸۴۲/ت/۳۰۸۷۷/مورخ ۱۳۸۳/۱۱/۲۰ می‌شود.

*: الحاقی: ۱۳۹۴/۸/۱۷

آیین نامه داخلی شورای اسلامی استان

مصوب ۱۳۸۴/۱/۲۴ هیأت وزیران

ماده ۱: جلسات شورای اسلامی استان که در این آیین نامه شورا نامیده می شود، در محل شورا واقع در مرکز استان تشکیل می گردد و محل دیگری برای تشکیل جلسات رسمیت ندارد.

تبصره: تا زمان اختصاص بودجه کافی و تهیه محل مستقل، استانداری موظف است محل مناسب و امکانات لازم را جهت تشکیل جلسات شورا و استقرار دبیرخانه در اختیار شورا قرار دهد.

ماده ۲: نخستین جلسه هر دوره شورا حداکثر پانزده روز پس از تشکیل دوسوم شوراها و شهرستان های حوزه استان به دعوت استاندار تشکیل می شود و با حضور حداقل دوسوم اعضا رسمیت می یابد و فعالیت آن تا پایان مدت چهارساله فعالیت شورای شهر و روستا ادامه می یابد.

ماده ۳: در نخستین جلسه شورا مسن ترین فرد از اعضای حاضر به عنوان رئیس سنی و جوان ترین فرد از اعضای حاضر به سمت منشی معین می شوند و در جایگاه هیئت رئیسه قرار می گیرند.

ماده ۴: وظایف هیئت رئیسه سنی، اداره اولین جلسه اعم از انجام مراسم تحلیف و اجرای انتخابات هیئت رئیسه دائم است.

تبصره: مراسم تحلیف بر اساس دستورالعمل مصوب شورای عالی استان ها انجام خواهد شد.

ماده ۵: مصوبات شورا که جنبه عمومی دارد و نیز عملکرد سالانه پس از تصویب، باید به نحو مقتضی به اطلاع ساکنان استان برسد.

ماده ۶: عضویت در شورا قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. هیچ یک از اعضا حق تفویض اختیارات خود را به غیر، اعم از عضو یا غیر عضو ندارد.

ماده ۷: مدت عضویت فرد در شورا تا پایان مدت عضویت چهارساله او در شورای شهر و روستای مربوط است.

*** ماده ۸:** اعضای شورای استان در نخستین جلسه خود هیئت رئیسه شامل رئیس، نایب رئیس و حداقل یک منشی و همچنین یک نفر را به عنوان سخنگو از بین اعضای شورا برای مدت دو سال و نمایندگان شورا در شورای عالی استان‌ها را برای دوره چهارساله انتخاب می‌نمایند.

ماده ۹: در غیاب رئیس شورا، نایب رئیس وظایف و اختیارات او را بر عهده خواهد داشت و در مقابل شورا مسئول است.

تبصره: رئیس شورا می‌تواند حتی هنگام حضور خود، اداره جلسه رسمی را بر عهده نایب رئیس بگذارد.

*** ماده ۱۰:** چنانچه هر یک از اعضای هیئت رئیسه فوت نماید، سلب عضویت یا از سمت خود برکنار شود یا استعفا دهد، بلافاصله در اولین جلسه، عضو جدید هیئت رئیسه برای همان سمت و مدت باقی‌مانده از دو سال انتخاب می‌شود.

ماده ۱۱: در صورتی که هر یک از اعضای هیئت رئیسه یا سخنگوی شورا از سمت خود استعفا دهد، متن استعفانامه در جلسه شورا قرائت می‌شود و در صورت لزوم پس از توضیحات فرد مستعفی و مذاکرات اعضا، چنانچه استعفا پس گرفته نشود، عضو جدید انتخاب می‌گردد.

ماده ۱۲: وظایف و اختیارات رئیس شورا به شرح زیر است:

- ۱- مسؤولیت امور اداری و مالی شورا.
- ۲- اداره جلسات شورا و برقراری نظم در جلسات
- ۳- دعوت از استاندار، فرمانداران، رؤسای ادارات کل و سازمان‌ها، نهادها و تشکل‌ها اعم از دولتی و غیردولتی و سایر اشخاص که حضور آن‌ها در جلسات شورا یا کمیسیون‌های آن ضروری باشد.

۴- دعوت از اعضا و تقسیم‌کار بین اعضا و کمیسیون‌ها در شورا

۵- ابلاغ و نظارت بر پیگیری مصوبات شورا

- ۶- معرفی نماینده یا نمایندگان شورا که از بین اعضای شورا انتخاب می‌شوند به مسئولان اجرایی نهادها و سازمان‌های مملکتی
- ۷- امضای احکام مسئول دبیرخانه و سایر کارکنان شورا بر اساس تشکیلات تفصیلی شورا
- ۸- امضای کلیه مکاتبات رسمی شورا
- ۹- ارسال یک نسخه از مصوبات شورا ظرف ده روز پس از تصویب به شورای عالی استان‌ها، استاندار و سایر مسئولان اجرایی ذی‌ربط
- ۱۰- ابلاغ کتبی موارد اعتراض و ایراد اعضا که به صورت روشن به رئیس شورا تقدیم شده است به مقامات ذی‌ربط
- ۱۱- شرکت در جلسات رسمی دستگاه‌های کشور اعم از دولتی و غیردولتی
- ۱۲- امضای احکام رؤسای کمیسیون‌ها
- ۱۳- اعلام روز و ساعت تشکیل جلسه بعد، قبل از ختم هر جلسه
- ماده ۱۳:** وظایف هیئت‌رئیس شورا و نحوه اداره جلسه به موجب دستورالعملی تعیین می‌شود که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد.
- ماده ۱۴:** به منظور بررسی، اصلاح و تکمیل پیشنهادات، طرح‌ها و نیز تهیه طرح‌های لازم و انجام وظایف قانونی شورا، کمیسیون‌ها و کارگروه‌های تخصصی تشکیل می‌گردد، ترکیب، تعداد و وظایف این کمیسیون‌ها و نحوه اداره آن‌ها به موجب دستورالعملی تعیین می‌شود که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد.
- ماده ۱۵:** غیبت از جلسات رسمی شورا با اطلاع رئیس شورا و در کمیسیون‌ها با اطلاع رئیس کمیسیون مربوط امکان‌پذیر است.
- ماده ۱۶:** تشخیص موجه بودن غیبت و تأخیر و تعجیل در جلسات رسمی شورا بر عهده شورا و در جلسات کمیسیون‌ها با تصویب کمیسیون می‌باشد و در هر صورت اعلان رسمی غیبت و تأخیر با رئیس شورا یا کمیسیون خواهد بود.
- تبصره:** رسیدگی به موجه یا غیرموجه بودن تأخیرها در پایان همان جلسه و غیبت در اولین جلسه بعدی به عمل می‌آید و عضو غایب می‌تواند در این فاصله دلایل خود را مبنی بر موجه بودن غیبت به هیئت‌رئیس ارائه دهد.
- ماده ۱۷:** هر عضو شورای استان می‌تواند از مقام خود استعفا دهد پذیرش استعفا

با تصویب اکثریت مطلق آرای حاضران در جلسه شورا می‌باشد.

ماده ۱۸: عضو متقاضی استعفا باید تقاضای خود را به رئیس شورا با ذکر دلایل تقدیم نماید و رئیس شورا آن را در نخستین جلسه علنی بعدی شورا در دستور کار قرار دهد و در این فاصله عضو متقاضی می‌تواند در صورت تمایل اعلام انصراف نماید.

ماده ۱۹: برای بررسی تقاضای استعفا باید ابتدا تقاضا قرائت شود، سپس عضو متقاضی یا عضو دیگری به تعیین او حداکثر نیم ساعت دلایل استعفا را مطرح نماید، مخالف یا مخالفان نیز به همان مدت می‌توانند صحبت کنند و پس از آن رأی‌گیری به عمل می‌آید.

ماده ۲۰: هرگاه تقاضای استعفای اعضا به نحوی باشد که مانع از تشکیل جلسه رسمی گردد، قابل طرح نیست.

ماده ۲۱: رئیس شورا موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضو از شورای استان به دلایلی نظیر استعفا، فوت، جنون و سلب عضویت، مراتب را برای تعیین جانشین او به استانداری و شورای شهرستان مربوط به طور کتبی اعلام نماید.

ماده ۲۲: در مواردی که بر اساس قوانین و مقررات نماینده یا نمایندگانی از شورا به عنوان عضو سایر مجامع و شوراهای انتخاب می‌شوند، نماینده یا نمایندگان یادشده با تصویب شورا انتخاب و توسط رئیس شورا معرفی می‌شوند.

ماده ۲۳: جلسات عادی شورا حداقل هر (۴۵) روز یکبار تشکیل خواهد شد. شورا می‌تواند جلسات فوق‌العاده نیز تشکیل دهد.

تبصره: جلسات فوق‌العاده شورا بنا به ضرورت و به درخواست استاندار یا حداقل یک سوم اعضا یا هیئت‌رئیس و با اعلام قبلی و دعوت رئیس تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۴: حضور مستمعان در جلسات علنی شورا با اجازه رئیس آزاد است.

تبصره: مستمعان در جلسات باید نظم جلسات را رعایت کنند و در صورت تخلف به دستور رئیس از سالن اخراج خواهند شد.

ماده ۲۵: دستور جلسات شورا باید به ترتیب وصول پیشنهادات و با توجه به اولویت‌ها تنظیم شود و حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه در اختیار اعضا قرار گیرد.

تبصره: در صورت تعدد تقاضاها در یک زمان، تشخیص اولویت با رئیس شورا

خواهد بود.

ماده ۲۶: در هر جلسه حداکثر سه نفر از اعضا که حداقل (۴۸) ساعت قبل از شروع جلسه تقاضای نطق قبل از دستور نموده‌اند طبق فهرست تنظیمی حداکثر به مدت ده دقیقه برای هر نفر در حدود شرح وظایف شورا نطق قبل از دستور خواهند داشت.

تبصره ۱: در هر صورت تعدد متقاضیان با توجه به اولویت ثبت نام، ناطقان قبل از دستور تعیین می‌گردند.

تبصره ۲: هر عضوی که حق نطق قبل از دستور را بیابد، می‌تواند تمام یا قسمتی از وقت خود را به عضو دیگری واگذار کند.

ماده ۲۷: رئیس شورا می‌تواند قبل از دستور جلسه به مدت حداکثر ده دقیقه در مورد مسائل مرتبط با وظایف شورا مطالبی را که آگاهی اعضا از آن ضروری باشد، به اطلاع آن‌ها برسد.

ماده ۲۸: اعضای شورا نسبت به موضوعاتی که طبق دستور در شورا مطرح می‌شود، می‌توانند قبل از جلسه به عنوان موافق یا مخالف ثبت نام نمایند. در صورتی که موافق یا مخالف ثبت نام نکرده باشد، اعضا در جلسه شورا می‌توانند نوبت بگیرند و به ترتیب تقدیم ثبت نام یا گرفتن نوبت نطق نمایند. اگر هیچ موافقی وجود نداشته باشد، یک مخالف صحبت می‌کند و اگر مخالفی وجود نداشت، تنها یک موافق می‌تواند صحبت کند.

تبصره: در صورت صحبت خارج از موضوع، رئیس جلسه به ناطق تذکر خواهد داد و در صورت دو نوبت تذکر در نوبت سوم، ناطق از ادامه نطق منع خواهد شد.

ماده ۲۹: در مورد تقاضای کفایت مذاکرات یا افزایش مدت شور یا مسکوت ماندن یک پیشنهاد، یک مخالف و یک موافق هر کدام تا پنج دقیقه صحبت نموده و سپس رأی‌گیری به عمل می‌آید و تصمیم اتخاذ شده بلافاصله توسط رئیس جلسه به اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۳۰: اخطار راجع به منافی بودن طرح‌ها و پیشنهادها با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مقررات جاری یا آیین‌نامه داخلی شورا بر اظهارات دیگر مقدم است.

ماده ۳۱: در صورت توهین به اشخاص حقیقی یا حقوقی، درهمان جلسه یا در جلسه بعد، با تشخیص هیئت‌رئیس به آن‌ها تا پانزده دقیقه اجازه نطق در دفاع از خود

داده خواهد شد.

ماده ۳۲: دستگاه‌های اجرایی در زمان بررسی طرح‌ها و پیشنهادات برای دفاع، حق حضور در جلسه شورا را بدون حق رأی خواهند داشت.

ماده ۳۳: با پیشنهاد حداقل سه نفر از اعضا و تصویب اکثریت مطلق اعضای شورا، می‌توان پیشنهادات را به مدت حداکثر سه ماه مسکوت گذاشت.

تبصره: تقاضای مسکوت ماندن فقط برای یک‌مرتبه و در یک موضوع قابل طرح می‌باشد.

ماده ۳۴: رئیس شورا موظف است پس از دریافت مصوبات شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان ضمن ارجاع به کمیسیون‌های مربوط، نسخه‌ای از آن را در اختیار هر یک از اعضا قرار دهد تا پیشنهادات خود را ارائه نمایند.

ماده ۳۵: هرگاه هر یک از شوراهای شهرستان یا یک یا چند نفر از اعضای شورا به عملکرد دستگاه‌های اجرایی استان یا عملیات آنان اعتراض داشته باشند، موارد را با ذکر دلایل و به طور روشن و مکتوب به شورا اعلام می‌نمایند. پس از بررسی کمیسیون ذی‌ربط و اعلام نظر، موضوع در جلسه شورا مطرح و در صورت تصویب، موارد از طریق رئیس شورا به مسئولان مربوط ابلاغ می‌شود.

تبصره: مسئولان مربوط حق حضور در جلسه شورا و دفاع از خود را دارند و شورا موظف است برای جلسه رسیدگی از آنان دعوت نماید.

ماده ۳۶: نحوه اداره جلسات، رأی‌گیری و بررسی پیشنهادات بر اساس دستورالعملی است که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد.

ماده ۳۷: در صورت بروز اختلاف بین شوراهای شهرستان در محدوده استان، موضوع با درخواست هر یک از شوراهای یا نمایندگان شوراهای یادشده در شورا، از فرماندار حوزه مربوط دعوت و موضوع حل‌وفصل خواهد شد و در صورتی که نیاز به حضور استاندار باشد ایشان نیز در صورت دعوت رسمی، موظف به شرکت در شورا خواهد بود.

تبصره: ارائه گزارش کمیسیون مربوط برای رسیدگی به موضوع در جلسه شورا الزامی است.

آیین نامه داخلی شورای اسلامی شهرستان

مصوب ۱۳۸۴/۱/۲۴ هیأت وزیران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۹۰۹/ش/۴/الف مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۳ شورای عالی استان‌ها و به استناد ماده (۷۵) اصلاحی قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران: مصوب ۱۳۸۲: آیین نامه داخلی شورای اسلامی شهرستان را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱: جلسات شورای اسلامی شهرستان که در این آیین نامه شورا نامیده می شود، در محل شورا واقع در مرکز شهرستان تشکیل می شود و محل دیگری برای تشکیل جلسات رسمیت ندارد.

تبصره: در صورت بروز حوادث غیرمترقبه که امکان برگزاری جلسه در مرکز شهرستان وجود ندارد، جلسات شورا با نظر هیئت رئیسه برای مدتی محدود تا رفع موانع در یکی از شهرهای هم جوار یا مرکز استان تشکیل می گردد.

ماده ۲: نخستین جلسه شورا پانزده روز پس از تشکیل دوسوم شوراهای اسلامی شهرها و بخش های واقع در محدوده آن شهرستان به دعوت فرماندار تشکیل می شود و با حضور حداقل دوسوم مجموع اعضا رسمیت می یابد و فعالیت آن تا پایان دوره فعالیت چهارساله شورای اسلامی شهر و روستا ادامه دارد.

ماده ۳: در اولین جلسه شورا مسن ترین فرد از اعضای حاضر به عنوان رئیس سنی و جوان ترین اعضای حاضر به سمت منشی تعیین می شوند و در جایگاه هیئت رئیسه قرار می گیرند.

ماده ۴: وظایف هیئت رئیسه سنی، اداره اولین جلسه اعم از انجام مراسم تحلیف و اجرای انتخابات هیئت رئیسه دائم شورا است.

ماده ۵: مصوبات شورا که عمومی بودن آن به تصویب شورا رسیده باشد، باید به نحو مقتضی به اطلاع عموم برسد.

تبصره: شورا موظف است هر سال بودجه پیشنهادی خود را طبق مقررات مصوب شورای عالی استان در مهلت قانونی تهیه و تصویب و برای انجام مراحل قانونی به شورای اسلامی استان ارسال نماید.

***ماده ۶:** هیئت رئیسه شورا عبارتند از یک رئیس، یک نایب رئیس و حداقل یک

منشی که به همراه سخنگوی شورا در اولین جلسه با اکثریت مطلق حاضران (برای مدت دو سال)^۱ انتخاب می‌شوند.

ماده ۷: در غیاب رئیس شورا نایب‌رئیس وظایف و اختیارات او را بر عهده خواهد داشت و در مقابل شورا مسئول است.

ماده ۸: چنانچه هر یک از اعضای هیئت‌رئیس از سمت خود استعفا دهد یا فوت یا سلب عضویت شود، بلافاصله در اولین جلسه شورا که حداکثر یک ماه بعد تشکیل می‌شود عضو جدید برای همان سمت و برای مدت باقی‌مانده از دو سال انتخاب خواهد شد.

تبصره: در صورتی که هر یک از اعضای هیئت‌رئیس یا سخنگوی شورا استعفا دهد موضوع استعفا در جلسه بعدی شورا طرح و در مورد آن تصمیم‌گیری خواهد شد در این فاصله عضو متقاضی استعفا می‌تواند انصراف خود را اعلام نماید.

ماده ۹: وظایف و اختیارات رئیس شورا به شرح زیر است:

- ۱- مسؤولیت امور اداری و مالی شورا
- ۲- اداره جلسات شورا و برقراری نظم در جلسات
- ۳- دعوت از فرماندار، رؤسای دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌های دولتی و نهادها و تشکل‌ها اعم از دولتی و غیردولتی و سایر اشخاص که حضور آن‌ها در جلسات شورا یا کمیسیون‌های شورا ضروری باشد.

۴- دعوت از اعضا و تقسیم‌کار بین اعضا و کمیسیون‌های شورا

۵- ابلاغ و نظارت بر پیگیری مصوبات شورا

۶- معرفی نماینده یا نمایندگان شورا که از بین اعضا انتخاب می‌شوند به مسئولان

اجرایی نهادها و سازمان‌ها

۷- امضای احکام مسئولان و اعضای دبیرخانه شورا و کارکنان بر اساس تشکیلات

تفصیلی شورا

۸- ارسال یک نسخه از مصوبات شورا به شورای اسلامی استان، نمایندگان حوزه

انتخابیه، فرماندار و مسئولان اجرایی ذی‌ربط ظرف ده روز پس از تصویب

۹- امضای کلیه مکاتبات رسمی شورا

۱. با توجه به اصلاحیه ۱۳۸۶ قانون شوراهای هیأت رئیسه برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند

۱۰- اعلام روز و ساعت تشکیل جلسه بعد، قبل از ختم هر جلسه
 ۱۱- ابلاغ کتبی موارد اعتراض و ایراد اعضا که به صورت روشن به رئیس شورا
 تقدیم شده است به مقامات ذی ربط
 ۱۲- شرکت در جلسات رسمی دستگاه‌های کشور اعم از دولتی و غیردولتی در
 صورت دعوت رسمی

۱۳- امضای احکام روسای کمیسیون‌ها

ماده ۱۰: وظایف هیئت‌رئیس و سخنگوی شورا به موجب دستورالعملی تعیین می‌شود که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد
ماده ۱۱: به منظور بررسی، اصلاح و تکمیل پیشنهادات و نیز تهیه طرح‌های لازم و انجام وظایف قانونی شورا، کمیسیون‌ها و کارگروه‌های تخصصی تشکیل می‌گردند. تعداد، ترکیب، چگونگی اداره و وظایف این کمیسیون‌ها به پیشنهاد هیئت‌رئیس به تصویب شورا می‌رسد.

ماده ۱۲: غیبت از جلسات شورا با اطلاع رئیس شورا و در کمیسیون‌ها با اطلاع رئیس کمیسیون امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت و تأخیر و تعجیل در جلسات رسمی شورا بر عهده اعضای حاضر و در جلسات کمیسیون‌ها با تصویب کمیسیون می‌باشد و در هر صورت اعلام رسمی با رئیس شورا و کمیسیون خواهد بود.

تبصره ۲: رسیدگی به موجه یا غیرموجه بودن تأخیرها در پایان همان جلسه و غیبت اولین جلسه بعدی به عمل می‌آید و عضو غایب می‌تواند در این فاصله دلایل خود را مبنی بر موجه بودن غیبت به هیئت‌رئیس ارائه دهد.

ماده ۱۳: هر عضو شورا می‌تواند از مقام خود استعفا دهد پذیرش استعفا با تصویب اکثریت مطلق آرای حاضران در جلسه امکان‌پذیر است.

ماده ۱۴: عضو متقاضی استعفا باید تقاضای خود را با ذکر دلایل به رئیس شورا تقدیم نماید و رئیس شورا آن را در نخستین جلسه علنی بعدی شورا در دستور کار قرار دهد و در این فاصله عضو متقاضی می‌تواند اعلام انصراف نماید.

ماده ۱۵: برای بررسی تقاضای استعفا ابتدا تقاضا قرائت می‌شود، سپس شخص متقاضی یا عضو دیگری به تعیین او حداکثر نیم ساعت دلایل استعفا را مطرح می‌نماید و

مخالف یا مخالفان نیز به همان مدت می‌توانند صحبت کنند و پس از آن رأی‌گیری می‌شود.
ماده ۱۶: هرگاه تقاضای استعفا تعداد از اعضا به نحوی باشد که مانع از رسمیت جلسه گردد قابل طرح در شورا نیست.

ماده ۱۷: رئیس شورا موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضوی از شورا به دلایلی نظیر استعفا، فوت، جنون و سلب عضویت، مراتب را برای تعیین جانشین وی به فرمانداری و شورای اسلامی شهر یا بخش مربوط به طور کتبی اعلام نماید.

ماده ۱۸: در مواردی که بر اساس قوانین و مقررات نماینده یا نمایندگانی از شورا به عنوان عضو سایر مجامع و شوراهای انتخاب می‌شوند، نماینده یا نمایندگان یادشده با تصویب شورا انتخاب و توسط رئیس شورا معرفی می‌شوند.

تبصره: نمایندگان منتخب موظفاند گزارش کار خود را در اولین جلسه به آگاهی اعضا برسانند و به صورت کتبی نیز به رئیس شورا ارائه نمایند.

ماده ۱۹: جلسات عادی شورا حداقل هرماه یکبار تشکیل خواهد شد جلسات فوق‌العاده شورا بنا به ضرورت و به درخواست فرماندار یا حداقل یک‌سوم اعضا یا هیئت‌رئیس و با اعلام قبلی و دعوت رئیس تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۰: حضور مستمعان در جلسات علنی شورا با اجازه رئیس شورا آزاد است.
تبصره: مستمعان در جلسات باید نظم جلسات را رعایت کنند و در صورت تخلف به دستور رئیس از سالن اخراج خواهند شد.

ماده ۲۱: دستور جلسات رسمی شورا باید به ترتیب وصول پیشنهادات، با توجه به اولویت‌ها از طرف هیئت‌رئیس تهیه شود و حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه در اختیار اعضا قرار گیرد.

تبصره ۱: در صورت تعدد تقاضاها در یک‌زمان تشخیص اولویت با رئیس شورا خواهد بود.

تبصره ۲: طرح‌ها و لوایح فوریت دار طبق مقررات مصوب شورای عالی استان‌ها در دستور جلسه قرار می‌گیرد.

تبصره ۳: با تصویب اکثریت مطلق اعضای حاضر می‌توان موضوع دستور جلسه را برای مدت معینی به تعویق انداخت.

ماده ۲۲: در هر جلسه حداکثر سه نفر از اعضا که حداکثر (۴۸) ساعت قبل از شروع جلسه تقاضای نطق قبل از دستور نموده‌اند طبق فهرست تنظیمی حداکثر به مدت ده دقیقه برای هر نفر در حدود وظایف شورا می‌توانند نطق قبل از دستور نمایند.

تبصره ۱: در صورت تعدد متقاضیان با توجه به اولویت ثبت‌نام ناطقان قبل از دستور تعیین می‌شوند.

تبصره ۲: هر عضوی که حق نطق قبل از دستور را بیابد، می‌تواند تمام یا قسمتی از وقت خود را به عضو دیگری واگذار کند.

ماده ۲۳: رئیس شورا می‌تواند قبل از ورود در دستور جلسه به مدت حداکثر ده دقیقه در مورد مسائل مهم روز شورا مطالبی را که آگاهی اعضای شورا از آن ضروری باشد، به اطلاع اعضا برساند.

ماده ۲۴: اعضای شورا نسبت به موضوعاتی که طبق دستور در شورا مطرح می‌شود می‌توانند قبل از جلسه به عنوان موافق یا مخالف ثبت‌نام نمایند. در صورتی که موافق یا مخالف ثبت‌نام نکرده باشد، اعضا در جلسه می‌توانند نوبت بگیرند و به ترتیب تقدم ثبت‌نام یا گرفتن نوبت نطق خواهند کرد. اگر هیچ موافقی وجود نداشته باشد، یک مخالف صحبت می‌کند و اگر مخالفی وجود نداشت، تنها یک موافق می‌تواند صحبت کند.

تبصره: در صورت صحبت خارج از موضوع، رئیس جلسه به آن‌ها تذکر خواهد داد و در صورت دو نوبت تذکر در نوبت سوم ناطق از ادامه نطق منع خواهد شد.

ماده ۲۵: در مورد تقاضای کفایت مذاکرات یا افزایش مدت شور یا مسکوت ماندن یک پیشنهاد، یک مخالف و یک موافق هرکدام تا پنج دقیقه صحبت می‌نمایند و سپس رأی‌گیری می‌شود و تصمیم اتخاذشده بلافاصله توسط رئیس جلسه اجرا می‌شود.

ماده ۲۶: اخطار راجع به منافی بودن طرح‌ها و پیشنهادهای و لوایح با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مقررات جاری یا آیین‌نامه داخلی شورا بر اظهارات دیگر مقدم است.

ماده ۲۷: در صورت توهین به اشخاص حقیقی یا حقوقی، در همان جلسه یا در جلسه بعد، با تشخیص هیئت‌رئیس به آن‌ها تا پانزده دقیقه اجازه نطق در دفاع از خود داده خواهد شد.

- ماده ۲۸:** پیشنهادات ذیل قابل طرح در شورا می‌باشد:
- پیشنهادات شوراهای اسلامی شهرها و بخش‌های محدوده شهرستان
- پیشنهادات دستگاه‌های اجرایی شهرستان
- طرح‌های اعضا با امضای حداقل دو نفر از اعضای شورا
- تبصره ۱:** کلیه پیشنهادات و طرح‌ها باید دارای موضوع و عنوان با تشخیص و دلایل لزوم تهیه باشد.
- تبصره ۲:** در خصوص پیشنهادات دستگاه‌های اجرایی کمیسیون‌ها می‌توانند از مسئولان و مدیران دستگاه‌های مربوط جهت اداری توضیحات دعوت نمایند و آنان مکلف به حضور می‌باشند.
- ماده ۲۹:** دستگاه‌های اجرایی در زمان بررسی طرح‌ها و پیشنهادات با معرفی یک نماینده حق حضور در جلسه شورا را بدون حق رأی خواهند داشت.
- ماده ۳۰:** شورا موظف است همه‌ساله در مهلت قانونی طرح‌های عمرانی پیشنهادی هر محل را با در نظر گرفتن اولویت‌ها بررسی و در صورت تصویب جهت منظور نمودن در بودجه عمرانی شهرستان به فرماندار و شورای اسلامی استان اعلام نماید.
- ماده ۳۱:** هرگاه یک یا چند نفر از اعضای شورا یا هر یک از شوراهای اسلامی بخش‌ها و شهرهای محدوده شهرستان به عملکرد دستگاه‌های اجرایی یا عملیات آنان اعتراض داشته باشند، موارد را با ذکر دلایل و به طور روشن و مکتوب به شورا اعلام می‌نمایند. پس از بررسی در کمیسیون مربوط و اعلام نظر، موضوع در جلسه شورا مطرح و پس از تصویب، موارد از طریق رئیس شورا به مسئولان مربوط ابلاغ می‌گردد.
- ماده ۳۲:** در صورت بروز اختلاف یا مشکلات بین شوراهای اسلامی شهرها یا بخش‌های محدوده شهرستان، موضوع با درخواست هر یک از شوراهای مربوط یا نمایندگان آنها یا فرماندار یا بخشدار در شورا مطرح و بررسی و اقدام به حل و فصل اختلافات با حضور رؤسای شوراهای مربوط و در صورت لزوم فرماندار یا بخشدار می‌گردد.
- تبصره:** مسئولان مربوط حق حضور در جلسه شورا و دفاع از خود را دارند و شورا موظف است برای جلسه رسیدگی آنان دعوت نماید.

آیین نامه داخلی شورای اسلامی شهر

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۹۱۰/ش/۴/الف مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۳ شورای عالی استان‌ها و به استناد ماده (۷۵) اصلاحی قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران: مصوب ۱۳۸۲: آیین نامه داخلی شورای اسلامی شهر را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱: اولین جلسه هر شورای اسلامی شهر، که در این آیین نامه شورا نامیده می‌شود، بعد از قطعی شدن نتایج انتخابات، در تاریخ نهم اردیبهشت ماه به دعوت فرماندار یا سرپرست فرمانداری و با حضور دعوت کننده یا نماینده وی تشکیل و با حضور دوسوم اعضا رسمیت می‌یابد.

ماده ۲: در اولین جلسه شورا مسن ترین فرد از اعضای حاضر به عنوان رئیس سنی و دو نفر از جوان ترین اعضای حاضر به سمت منشی تعیین می‌شوند و در جایگاه هیئت رئیسه قرار می‌گیرند.

ماده ۳: وظایف هیئت رئیسه سنی اداره اولین جلسه اعم از انجام مراسم تحلیف و اجرای انتخابات هیئت رئیسه دائم شورا می‌باشد.

تبصره: مراسم تحلیف بر اساس دستورالعملی که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد انجام می‌شود.

***ماده ۴:** اعضای شورا در اولین جلسه خود از بین اعضای شورا، هیئت رئیسه شورا شامل رئیس، نائب رئیس و حداقل یک منشی و همچنین یک نفر را به عنوان سخنگو برای مدت دو سال و نماینده یا نمایندگان شورا در شورای اسلامی شهرستان را تا پایان همان دوره انتخاب می‌نمایند.

تبصره: رئیس شورا موظف است در صورت قطعیت یافتن خروج عضوی از شورا، مراتب را به فرمانداری ذی ربط به طور کتبی گزارش دهد تا فرماندار از عضو علی‌البدل شورا با احتساب رأی وی برای شرکت در جلسات دعوت نماید.

ماده ۵: عضویت در شورا قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست. هیچ یک از اعضای شورا حق تفویض اختیارات خود را به غیر اعم از عضو یا غیر عضو

* با توجه به اصلاحیه ۱۳۸۶ قانون شوراها هیأت رئیسه برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند.

ندارد.

ماده ۶: وظایف رئیس شورا به شرح زیر است:

- ۱- مسؤولیت امور اداری و مالی شورا
 - ۲- اداره جلسات شورا و برقراری نظم در جلسات
 - ۳- دعوت از اشخاصی که حضور آن‌ها در جلسات شورا ضرورت داشته باشد.
 - ۴- دعوت از اعضا و تقسیم کار بین اعضا و کمیسیون‌های شورا
 - ۵- ابلاغ و نظارت بر پیگیری مصوبات شورا
 - ۶- معرفی نماینده یا نمایندگان شورا که از بین اعضای شورا انتخاب می‌شوند به مسئولان اجرایی، نهادها و سازمان‌های دولتی در صورت درخواست آن‌ها
 - ۷- امضای احکام مسئول و اعضای دبیرخانه و سایر کارکنان شورا بر اساس تشکیلات تفصیلی شورا
 - ۸- ارسال نسخه‌ای از بودجه مصوب و هزینه شورا در پایان هر سال مالی به شوراهای اسلامی شهرستان و استان مربوط و نیز انتشار آن جهت اطلاع عموم
 - ۹- ابلاغ کتبی موارد اعتراض و ایراد اعضا که به صورت روشن به رئیس شورا تقدیم شده است به عنوان تذکر به شهردار و دریافت پاسخ کتبی یا شفاهی شهردار در خصوص تذکر ابلاغی آن در جلسه شورا
 - ۱۰- امضای کلیه مکاتبات رسمی شورا
 - ۱۱- اعلام روز و ساعت تشکیل جلسه بعد، قبل از ختم هر جلسه
- ماده ۷:** نایب رئیس شورا در غیاب رئیس شورا وظایف او را انجام می‌دهد و در مقابل شورا مسئول است.
- ماده ۸:** وظایف هیئت رئیسه و سخنگو به موجب دستورالعملی تعیین می‌شود که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد.
- ماده ۹:** به منظور بررسی، اصلاح و تکمیل پیشنهادات و نیز تهیه طرح‌های لازم و انجام وظایف قانونی که شورا بر عهده دارد، کمیسیون‌ها و کارگروه‌های تخصصی تشکیل می‌شود
- تبصره:** ترکیب، چگونگی اداره و وظایف این کمیسیون‌ها به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد.

ماده ۱۰: پیشنهادات واصله شده به کمیسیون در صورتی که مرتبط با شهرداری باشد با حضور شهردار یا نماینده وی که بدون حق رأی و برای ادای توضیحات در جلسات شرکت می‌کند، رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۱: هر عضو شورا می‌تواند از مقام خود استعفا دهد. پذیرش استعفا با تصویب اکثریت مطلق آرای حاضران در جلسه امکان‌پذیر است.

ماده ۱۲: عضو متقاضی استعفا باید تقاضای خود را با ذکر دلایل به رئیس تقدیم نماید و رئیس آن را در نخستین جلسه علنی بعدی شورا در دستور کار قرار دهد و در این فاصله عضو متقاضی می‌تواند در صورت تمایل اعلام انصراف نماید.

ماده ۱۳: برای بررسی تقاضای استعفا ابتدا تقاضا قرائت می‌شود، سپس شخص متقاضی یا عضو دیگری به تعیین او حداکثر نیم ساعت دلایل استعفا را بیان می‌نماید و مخالف یا مخالفان نیز به همان مدت می‌توانند صحبت کنند و پس از آن رأی‌گیری می‌شود.

ماده ۱۴: هرگاه تقاضای استعفای تعدادی از اعضا به نحوی باشد که مانع از رسمیت جلسه گردد، قابل طرح در شورا نیست

ماده ۱۵: رئیس شورا موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضوی از شورا به دلایلی نظیر استعفا، فوت، جنون و سلب عضویت، مراتب را برای تعیین جانشین او به فرمانداری مربوط به طور کتبی اعلام نماید.

ماده ۱۶: غیبت از جلسات شورا با اطلاع رئیس شورا و از جلسات کمیسیون‌ها با اطلاع رئیس کمیسیون مربوط امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت و تأخیر و تعجیل در جلسات شورا بر عهده شورا و در جلسات کمیسیون‌ها با تصویب کمیسیون می‌باشد و در هر صورت اعلان رسمی غیبت و تأخیر با رئیس شورا خواهد بود.

تبصره ۲: رسیدگی به موجه و غیرموجه بودن تأخیر در پایان همان جلسه و غیبت در اولین جلسه بعدی به عمل می‌آید و عضو غایب می‌تواند در این فاصله دلایل خود را مبنی بر موجه بودن غیبت به رئیس شورا ارائه دهد.

ماده ۱۷: در مواردی که بر اساس قوانین و مقررات نماینده یا نمایندگانی از شورا به عنوان عضو سایر مجامع و شوراهای انتخاب می‌شوند، نماینده یا نمایندگان یادشده با

تصویب شورا انتخاب و توسط رئیس شورا معرفی می‌شوند.

تبصره: نمایندگان منتخب موظفانند گزارش کار خود را در اولین جلسه به استحضار اعضا برسانند و به صورت کتبی نیز به رئیس شورا ارائه نمایند

ماده ۱۸: دستور جلسات رسمی شورا باید به ترتیب وصول پیشنهادات و با توجه به اولویت‌ها از طرف هیئت‌رئیس تهیه شود و حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه در اختیار اعضا قرار گیرد

تبصره ۱: در صورت تعدد تقاضاها در یک‌زمان تشخیص اولویت با هیئت‌رئیس خواهد بود

تبصره ۲: با تصویب اکثریت مطلق اعضای حاضر می‌توان موضوع دستور جلسه را برای مدت معینی به تعویق انداخت یا مسکوت گذاشت

ماده ۱۹: در هر جلسه حداکثر سه نفر از اعضا که تا (۴۸) ساعت قبل از شروع جلسه رسمی تقاضای نطق قبل از دستور نموده‌اند در حدود وظایف شورا طبق فهرست تنظیمی حداکثر به مدت ده دقیقه برای هر نفر نطق قبل از دستور خواهند داشت.

تبصره ۱: در صورت تعدد متقاضیان با توجه به اولویت ثبت‌نام، ناطقان قبل از دستور تعیین می‌گردند

تبصره ۲: هر عضوی که حق نطق قبل از دستور را بیابد، می‌تواند تمام یا قسمتی از وقت خود را به عضو دیگری واگذار کند

ماده ۲۰: رئیس شورا می‌تواند قبل از ورود در دستور جلسه به مدت حداکثر ده دقیقه در مورد مسائل مهم روز شوراها مطالبی را که آگاهی اعضا از آن ضروری باشد، به اطلاع آن‌ها برساند

ماده ۲۱: اعضای شورا نسبت به موضوعاتی که طبق دستور در شورا مطرح می‌شود، می‌توانند قبل از جلسه به عنوان موافق یا مخالف ثبت‌نام نمایند در صورتی که موافق یا مخالف ثبت‌نام نکرده باشد، اعضا در جلسه شورا می‌توانند نوبت بگیرند و به ترتیب تقدم ثبت‌نام یا گرفتن نوبت نطق خواهند کرد اگر هیچ موافقی وجود نداشته باشد، یک مخالف صحبت می‌کند و اگر مخالفی وجود نداشت، تنها یک موافق می‌تواند صحبت کند.

تبصره: در صورت صحبت خارج از موضوع رئیس جلسه به آن‌ها تذکر خواهد داد و در صورت دو نوبت تذکر در نوبت سوم ناطق از ادامه نطق منع خواهد شد.

ماده ۲۲: تقاضای کفایت مذاکرات یا افزایش مدت شور یا مسکوت ماندن یک پیشنهاد، به پیشنهاد رئیس شورا یا حداقل سه نفر از اعضا قابل رسیدگی است. یک مخالف و یک موافق هر کدام تا پنج دقیقه صحبت می‌نمایند و سپس رأی‌گیری می‌شود و تصمیم اتخاذشده بلافاصله توسط رئیس جلسه اجرا می‌شود.

ماده ۲۳: اخطار راجع به منافی بودن طرح‌ها و پیشنهادها با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مقررات جاری و یا آیین‌نامه داخلی شورا بر اظهارات دیگر مقدم است

ماده ۲۴: در صورت توهین به اشخاص حقیقی یا حقوقی، در همان جلسه یا در جلسه بعدی، با تشخیص هیئت‌رئیس به آن‌ها تا پانزده دقیقه اجازه نطق در دفاع از خود داده خواهد شد.

ماده ۲۵: نحوه اداره جلسات، رأی‌گیری و بررسی پیشنهادها واصل شده بر اساس دستورالعملی است که به تصویب شورای عالی استان‌ها می‌رسد.

آیین نامه داخلی شورای عالی استان‌ها

مصوب ۱۳۸۴/۱/۲۴

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۱/۲۴ بنا به پیشنهاد شماره ۹۰۷/ش/۴/الف مورخ ۱۳۸۳/۳/۱۳ شورای عالی استان‌ها و به استناد ماده (۷۵) اصلاحی قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران: مصوب ۱۳۸۲: آیین نامه داخلی شورای عالی استان‌ها را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱: جلسات شورای عالی استان‌ها که در این آیین نامه شورای عالی نامیده می‌شود، در تهران تشکیل می‌گردد و محل دیگری برای تشکیل جلسات رسمیت ندارد. تبصره: در صورت بروز حوادث غیرمترقبه یا عواملی که مانع تشکیل شورای عالی در تهران باشد، جلسات تا رفع مانع در محل دیگری که به تأیید هیئت رئیسه می‌رسد، تشکیل می‌شود.

ماده ۲: اولین جلسه هر دوره شورای عالی حداکثر یک ماه پس از تشکیل دوسوم شوراهای اسلامی استان‌ها به دعوت وزیر کشور تشکیل می‌شود و با حضور دوسوم اعضا رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رأی موافق اکثریت مطلق حاضران معتبر است.

ماده ۳: در اولین جلسه شورای عالی مسن ترین فرد از اعضای حاضر به عنوان رئیس سنی و دو نفر از جوان ترین اعضای حاضر به سمت منشی تعیین می‌شوند و در جایگاه هیئت رئیسه قرار می‌گیرند.

ماده ۴: وظایف هیئت رئیسه سنی، اداره اولین جلسه اعم از انجام مراسم تحلیف و اجرای انتخابات هیأت رئیسه دائم می‌باشد.

تبصره: مراسم تحلیف بر اساس دستورالعملی که به تصویب شورای عالی می‌رسد، انجام خواهد شد.

ماده ۵: مدت عضویت در شورای عالی تا پایان مدت عضویت چهارساله فرد در شورای شهر و روستای مربوط است.

ماده ۶: عضویت در شورای عالی قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست هیچ یک از اعضا حق تفویض اختیارات خود را به غیر، اعم از عضو یا غیر عضو ندارد.

*** ماده ۷:** اعضای شورای عالی در اولین جلسه خود هیئت‌رئیس شامل رئیس، یک نایب‌رئیس و حداقل یک منشی و همچنین یک نفر را به عنوان سخنگو از بین اعضا برای مدت دو سال انتخاب می‌نمایند.

ماده ۸: در غیاب رئیس شورای عالی نایب‌رئیس وظایف و اختیارات او را بر عهده خواهد داشت و در مقابل شورای عالی مسئول است

تبصره: رئیس شورای عالی می‌تواند اداره جلسات رسمی را حتی هنگام حضور خود بر عهده نایب‌رئیس قرار دهد

ماده ۹: چنانچه هر یک از اعضای هیئت‌رئیس فوت نماید یا برکنار یا سلب عضویت شود یا از سمت خود استعفا دهد، بلافاصله در اولین جلسه، عضو جدید هیئت‌رئیس برای همان سمت و برای مدت باقیمانده از دو سال انتخاب می‌شود.

ماده ۱۰: در صورتی که هر یک از اعضای هیئت‌رئیس یا سخنگوی شورای عالی استعفا دهد، متن استعفانامه در جلسه شورای عالی قرائت می‌شود و در صورت لزوم پس از توضیحات فرد مستعفی و مذاکرات اعضا، چنانچه استعفا پس گرفته نشود، عضو جدید هیئت‌رئیس انتخاب می‌گردد.

ماده ۱۱: وظایف رئیس شورای عالی به شرح زیر است:

- ۱- مسؤولیت امور اداری و مالی شورای عالی
 - ۲- اداره جلسات شورای عالی و برقراری نظم در جلسات
 - ۳- دعوت از وزیران، رؤسای مؤسسات و سازمان‌های دولتی و سایر اشخاصی که حضور آن‌ها در جلسه ضرورت داشته باشد
 - ۴- دعوت از اعضا و تقسیم‌کار بین اعضا و کمیسیون‌های شورای عالی
 - ۵- ابلاغ و نظارت بر پی‌گیری مصوبات شورای عالی
 - ۶- معرفی نماینده یا نمایندگان شورای عالی که از بین اعضا انتخاب می‌شوند به مسئولان اجرایی نهادهای و سازمان‌های کشور
 - ۷- امضای احکام مسئول و اعضای دبیرخانه و سایر کارکنان بر اساس تشکیلات
- تفصیلی شورای عالی

۸- امضای کلیه مکاتبات رسمی شورای عالی

۹- امضای احکام رؤسای کمیسیون‌ها

۱۰- ارائه گزارش کامل از تصمیمات و اقدامات هیئت‌رئیس در خصوص مسائل مربوط به شورای عالی

۱۱- ارسال یک نسخه از مصوبات شورای عالی به وزارت کشور، نهادها و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، مجلس شورای اسلامی و شوراهای استان

۱۲- شرکت در نهادهای قانونی که رئیس شورای عالی عضو آن‌هاست یا در جلسات رسمی دستگاه‌ها و سازمان‌های دولتی که دعوت می‌گردد

۱۳- ارسال یک نسخه از مصوبات شورای عالی که جنبه عمومی دارد به روزنامه رسمی برای چاپ

۱۴- اعلام روز و ساعت تشکیل جلسه بعد، قبل از ختم هر جلسه

ماده ۱۲: وظایف هیئت‌رئیس و سخنگوی شورای عالی به موجب دستورالعملی

تعیین می‌شود که به پیشنهاد هیئت‌رئیس به تصویب شورای عالی می‌رسد

ماده ۱۳: به منظور بررسی و اصلاح و تکمیل پیشنهادات، طرح‌ها و نیز تهیه طرح‌های لازم و انجام وظایف قانونی که شورای عالی بر عهده دارد، کمیسیون‌ها و کارگروه‌های تخصصی تشکیل می‌شود ترکیب، تعداد، نحوه اداره و وظایف این کمیسیون‌ها به پیشنهاد هیئت‌رئیس به تصویب شورای عالی می‌رسد

ماده ۱۴: غیبت از جلسات شورای عالی با اطلاع رئیس شورای عالی و در کمیسیون‌ها با اطلاع رئیس کمیسیون امکان‌پذیر است.

تبصره ۱: تشخیص موجه بودن غیبت و تأخیر و تعجیل در جلسات رسمی شورا با شورای عالی و در جلسات کمیسیون‌ها با تصویب کمیسیون می‌باشد و در هر صورت اعلام رسمی با رئیس شورای عالی خواهد بود

تبصره ۲: رسیدگی به موجه و غیرموجه بودن تأخیر در پایان همان جلسه و غیبت در اولین جلسه بعدی به عمل می‌آید و عضو غایب می‌تواند در این فاصله دلایل خود را مبنی بر موجه بودن غیبت به رئیس شورای عالی ارائه دهد

ماده ۱۵: هر شورای عالی می‌تواند از مقام خود استعفا دهد. پذیرش استعفا با تصویب اکثریت مطلق حاضران در جلسه امکان‌پذیر است

ماده ۱۶: عضو متقاضی استعفا باید تقاضای خود را با ذکر دلایل تقدیم رئیس شورای عالی نماید و رئیس شورای عالی آن را در نخستین جلسه بعدی در دستور کار قرار دهد و در این فاصله عضو متقاضی استعفا، می تواند اعلام انصراف نماید

ماده ۱۷: برای بررسی تقاضای استعفا ابتدا تقاضا قرائت شود، سپس شخص متقاضی یا عضو دیگری به تعیین او حداکثر نیم ساعت دلایل استعفا را مطرح می نماید و مخالف یا مخالفان نیز به همان مدت می توانند صحبت کنند و پس از آن رأی گیری می - شود.

ماده ۱۸: هرگاه تقاضای استعفای تعدادی از اعضا به نحوی باشد که مانع از رسمیت جلسه گردد، قابل طرح در شورا نیست.

ماده ۱۹: رئیس شورای عالی موظف است بلافاصله پس از قطعیت یافتن خروج عضوی از شورای عالی به دلایلی نظیر استعفا، فوت و سلب عضویت، مراتب را برای تعیین جانشین وی به وزارت کشور و شورای استان مربوط به طور کتبی گزارش نماید.

ماده ۲۰: در مواردی که بر اساس قوانین و مقررات نماینده یا نمایندگانی از شورای عالی به عنوان عضو سایر مجامع و شوراهای انتخاب می شوند، نماینده یا نمایندگان یادشده با تصویب شورای عالی انتخاب و توسط رئیس شورا معرفی می شوند.

تبصره: نمایندگان منتخب موظفاند گزارش کار خود را در اولین جلسه به استحضار اعضا رسانده و به صورت کتبی نیز به رئیس شورای عالی ارائه نمایند.

ماده ۲۱: جلسات عادی شورای عالی هر دو ماه یکبار و حداکثر به مدت سه روز تشکیل می گردد و با حضور حداقل دوسوم اعضا رسمیت می یابد.

تبصره ۱: هریک از اعضا که همزمان برای جلسات شورای عالی و سایر شوراهای دعوت شده است موظف به شرکت در جلسه شورای عالی می باشد

تبصره ۲: جلسات فوق العاده شورای عالی بنا به ضرورت و به درخواست وزیر کشور یا حداقل یک سوم اعضا یا هیأت رئیسه و با اعلام قبلی و دعوت رئیس تشکیل خواهد شد

ماده ۲۲: مستمعان در جلسات باید نظم را رعایت کنند و در صورت تخلف به دستور رئیس از سالن اخراج خواهند شد.

ماده ۲۳: دستور جلسات شورای عالی باید به ترتیب وصول پیشنهادات و با توجه

به اولویت‌ها از طرف هیئت‌رئیس تهیه و تنظیم شود و حداقل یک هفته قبل از تشکیل جلسه در اختیار اعضا قرار گیرد.

تبصره ۱: در صورت تعدد تقاضاها در یک‌زمان تشخیص اولویت با هیئت‌رئیس خواهد بود

تبصره ۲: با تصویب اکثریت مطلق اعضای حاضر می‌توان موضوع دستور جلسه را برای مدت معینی به تعویق انداخت.

ماده ۲۴: در هر جلسه علنی شورای عالی، رئیس می‌تواند قبل از ورود به دستور جلسه در مسائل روز شوراها، مطالبی را که آگاهی اعضا از آن ضروری است حداکثر به مدت بیست دقیقه بیان کند.

ماده ۲۵: در هر جلسه حداکثر سه نفر از اعضا که تا (۴۸) ساعت قبل از شروع جلسه رسمی تقاضای نطق قبل از دستور در حدود وظایف شورای عالی نموده‌اند طبق فهرست تنظیمی توسط منشیان حداکثر به مدت ده دقیقه برای هر نفر نطق قبل از دستور خواهند داشت.

تبصره ۱: در صورت تعدد متقاضیان با توجه به اولویت ثبت‌نام، ناطقان قبل از دستور تعیین می‌گردند.

تبصره ۲: هر عضوی که حق نطق قبل از دستور را بیابد، می‌تواند تمام یا قسمتی از وقت خود را به عضو دیگری واگذار کند.

ماده ۲۶: اعضای شورا نسبت به موضوعاتی که طبق دستور مطرح می‌شود، می‌توانند قبل از جلسه به عنوان موافق یا مخالف ثبت‌نام نمایند. در صورتی که موافق یا مخالف ثبت‌نام نکرده باشد، اعضا در جلسه شورا می‌توانند نوبت بگیرند و به ترتیب تقدم ثبت‌نام یا گرفتن نوبت نطق نمایند. اگر هیچ موافقی وجود نداشته باشد، مخالفان می‌توانند به نوبت صحبت کنند و اگر مخالفی وجود نداشت، تنها یک موافق می‌تواند صحبت کند.

تبصره ۱: در صورت صحبت خارج از موضوع رئیس جلسه به آن‌ها تذکر خواهد داد و در صورت دو نوبت تذکر در نوبت سوم ناطق از ادامه نطق منع خواهد شد.

تبصره ۲: مدت شور در مورد لوایح پیشنهادی برنامه‌بودجه کشور ده ساعت و برای هر ناطق بیست دقیقه می‌باشد.

ماده ۲۷: اخطار راجع به مغایرت طرح‌ها و پیشنهادهای با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران یا مقررات جاری و یا آیین‌نامه داخلی شورای عالی بر اظهارات دیگر مقدم است و نیز پیشنهاد کفایت مذاکرات یا افزایش مدت شور یا مسکوت ماندن یک پیشنهاد با پیشنهاد رئیس یا حداقل سه نفر از اعضای قابل‌رسیدگی می‌باشد و پس از نطق یک نفر مخالف و یک نفر موافق رأی‌گیری می‌شود و تصمیم اتخاذشده بلافاصله توسط رئیس جلسه اجرا می‌شود.

ماده ۲۸: در صورت توهین به مقامات اجرایی یا حاضران، در همان جلسه یا در جلسه بعدی با تشخیص هیئت‌رئیس به آن‌ها تا پانزده دقیقه اجازه نطق در دفاع از خود داده خواهد شد.

ماده ۲۹: مذاکرات کامل هر جلسه علنی و مصوبات ثبت و ضبط می‌شود و انتشار آن در مطبوعات و رسانه‌های گروهی جهت اطلاع عموم بلامانع است.

ماده ۳۰: دستورالعمل نحوه اداره جلسات، رأی‌گیری، بررسی برنامه‌بودجه کشور و استان‌ها و سایر پیشنهادات و پیشنهاد هیئت‌رئیس به تصویب شورای عالی می‌رسد

ماده ۳۱: در هنگام بحث و مذاکره درباره لوایح دستگاه‌های اجرایی و طرح‌های مرتبط با آن‌ها و طرح‌های استانی، هرگاه لازم بداند می‌تواند به نمایندگان شوراهای استان اجازه صحبت بدهد.

ماده ۳۲: شورای عالی می‌تواند نماینده یا نمایندگانی را جهت دفاع از طرح‌های قانونی خود که با اختیار حاصل از اصل یک‌صد و دوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به طور مستقیم به مجلس شورای اسلامی یا هیئت‌وزیران پیشنهاد می‌نماید، انتخاب و معرفی کند و در این صورت رعایت ترتیبات زیر لازم است:

۱- طرح‌های مصوب شورای عالی برای ارائه به مجلس شورای اسلامی باید دارای عنوان، مقدمه توجیهی و مواد متناسب باشد.

۲- طرح‌های فوق باید قبل از طرح در جلسه شورای عالی علاوه بر کمیسیون مربوط در کمیسیون مرتبط با امور حقوقی نیز بررسی و گزارش آن ظرف مهلت مقرر به کمیسیون اصلی ارائه و در گزارش نهایی ضمن گزارش کمیسیون اصلی برای طرح و بررسی در شورای عالی تقدیم گردد.

۳- چنانچه طرح‌های فوق مربوط به هر یک از وزارتخانه‌ها یا دستگاه‌های اجرایی

باشد یک نسخه از آن برای وزیر یا عالی‌ترین مقام مسئول ارسال و از آن‌ها برای اعلام نظر یا شرکت در جلسه کمیسیون مربوط دعوت می‌شود.

۴- نماینده یا نمایندگان برای دفاع از طرح‌های مصوب انتخاب و به مجلس شورای اسلامی یا هیئت‌وزیران معرفی می‌شوند.

۵- شورای عالی با دعوت از رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا نماینده او و مسئولان مربوط، پیش‌نویس لوایح برنامه‌بودجه را بررسی و پیشنهادات اصلاحی مبنی بر تغییر طرح یا جابجایی بودجه عمرانی و رفاهی استان‌ها را پس از تصویب به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اعلام می‌نماید.

ماده ۳۳: برای نظارت بر اجرای هماهنگ برنامه‌بودجه عمرانی و رفاهی استان‌ها با استناد اصل یک‌صد و یکم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، پس از وصول گزارشات ماهانه و سالانه و چگونگی پیشرفت کارهای عمرانی از دستگاه‌های اجرایی مربوط، رئیس، گزارشات را به کمیسیون ذی‌ربط ارجاع می‌دهد رئیس موظف است ضمن ارسال نسخه‌ای از گزارش کمیسیون ذی‌ربط به مسئولان مربوط، به منظور توضیح، حضور و دفاع، موضوع را در دستور جلسه شورای عالی قرار دهد و طبق تصمیم شورای عالی، موضوع را به مسئولان مربوط و عالی‌ترین مقام دستگاه اجرایی ذی‌ربط اعلام و در صورت لزوم پی‌گیری قانونی به عمل آورد.

تبصره: چنانچه هر یک از شوراهای استان یا حداقل سه نفر از اعضای شورای عالی به نحوه اجرای برنامه‌بودجه عمرانی و رفاهی استان‌ها اعتراض داشته باشند، موضوع توسط رئیس به کمیسیون ذی‌ربط جهت بررسی و ارائه گزارش ارجاع می‌شود.

ماده ۳۴: مسئولان سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی کشور در جلسات شورای عالی، اعم از جلسات رسمی شورای عالی، کمیسیون‌ها و کارگروه‌هایی که دعوت می‌شوند، حضور می‌یابند و در صورت عدم امکان حضور در جلسات کمیسیون‌ها و کارگروه‌ها نمایندگان آن‌ها شرکت می‌کنند.

ماده ۳۵: شورای هر استان موظف است یک نسخه از مصوبات خود را ظرف ده روز به شورای عالی تقدیم و شورای عالی موضوع را بررسی و در صورت لزوم در مهلت مقرر اعتراض خود را اعلام نماید

ماده ۳۶: پیشنهاد سلب عضویت اعضای شوراهای استان‌ها در موارد مندرج در

- قوانین، از سوی شورای عالی به هیئت حل اختلاف مرکزی به ترتیب زیر به عمل می‌آید:
- ۱- تقاضای سلب عضویت از سوی هر یک از شوراهای استان یا هر یک از اعضای شورای عالی قابل طرح و بررسی می‌باشد.
 - ۲- تقاضای فوق توسط رئیس برای بررسی و اعلام نظر به کمیسیون ذی‌ربط ارجاع می‌گردد و ضمناً به عضو متقاضی نیز ابلاغ می‌گردد تا دفاعیات خود را به آن کمیسیون ارائه دهد.
 - ۳- پس از ارائه گزارش کمیسیون ذی‌ربط، موضوع در جلسه شورای عالی مطرح و در صورت تصویب، سلب عضویت فرد مورد نظر به هیئت حل اختلاف مرکزی پیشنهاد می‌گردد.
 - ۴- عضو مورد نظر که تقاضای سلب عضویت وی شده است، حق حضور در جلسه رسیدگی و دفاع از خود را خواهد داشت و در صورت عدم امکان حضور می‌تواند عضو دیگری از اعضای شوراها را به نمایندگی از طرف خود معرفی نماید.

آئین نامه نحوه هزینه بودجه شوراهای اسلامی کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۲/۲۹ بنا به پیشنهاد شورای عالی استان‌ها و به استناد بند(۶) ماده (۷۸) مکرر(۲) الحاقی قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵ - مصوب ۱۳۳۸۲ - آئین نامه نحوه هزینه بودجه شوراهای اسلامی کشور را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱: در این آئین نامه اصلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - شورا: شوراهای اسلامی روستا (عشایر)، بخش، شهر، شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها.

ب - بودجه: پیش‌بینی و برآورد هزینه‌ها، خدمات، برنامه‌ها و عملیات معینی که برای یک سال مالی شورا با رعایت قوانین و مقررات مربوط به تأیید شورای مربوط می‌رسد.
پ - اعتبار: مبلغی که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف شورا در بودجه پیش‌بینی می‌شود.

ت - پیش پرداخت: مبلغی که پیش از انجام کار و تعهد بر اساس قرارداد منعقد شده با اخذ تضمین معتبر و تأیید شورا از محل اعتبارات مصوب شورا پرداخت می‌شود و میزان آن در هیچ صورت بیش از بیست و پنج درصد مبلغ کل نخواهد بود.

ماده ۲: سال مالی شورا یک سال شمسی است که از اول فروردین ماه هر سال شروع و به پایان اسفندماه همان سال ختم می‌شود و برای سال اول استثنائاً از تاریخ تشکیل و شروع فعالیت تا پایان اسفندماه همان سال خواهد بود.

ماده ۳: مسئولیت تنظیم بودجه شورا و نظارت بر حسن اجرای آن و تنظیم متمم و تفریغ بودجه بر عهده رئیس شورای مربوط است.

ماده ۴: رئیس شورا تا آخر خردادماه سال بعد، تفریغ بودجه و صورت‌های مالی شورا و دبیرخانه را به هیئت‌رئیس شورا ارائه می‌نماید. شورا موظف است تا پانزدهم تیرماه نسبت به صورت‌های مالی شورا و دبیرخانه اعلام نظر و تصمیم مقتضی را اتخاذ نماید.

ماده ۵: رئیس شورا می‌تواند با تصویب شورا اعتبارات مصوب در بودجه را برای هر یک از موارد هزینه و یا فعالیت‌های داخل در یک وظیفه تا ده درصد کاهش یا افزایش دهد به

نحوی که از اعتبار کلی بودجه مصوب برای آن وظیفه تجاوز ننماید.

ماده ۶: مراحل پرداخت هزینه‌های شورا به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱- تشخیص

۲- تأمین اعتبار

۳- تعهد

۴- تسجیل

۵- حواله

تبصره - اختیار و مسئولیت تشخیص، تعهد، تسجیل و حواله به عهده رئیس شورا یا یکی از اعضای شورا به انتخاب شورا و مسئولیت تأمین اعتبار و تطبیق پرداخت با مقررات به عهده مسئول امور مالی شورای مربوط می‌باشد.

ماده ۷: حساب‌های بانکی شورا در یکی از بانک‌های مجاز کشور افتتاح می‌شود. افتتاح حساب بانکی به نام شورا با پیشنهاد رئیس شورا و تصویب شورا امکان‌پذیر است.

ماده ۸: پرداخت‌های شورا با اسناد مثبته انجام می‌گیرد. در مورد هزینه‌هایی که تنظیم اسناد مثبته آن قبل از پرداخت میسر نباشد ممکن است به طور علی‌الحساب پرداخت و اسناد هزینه آن در اسرع وقت تکمیل و به حساب قطعی منظور گردد. نوع و میزان هزینه‌هایی که به صورت علی‌الحساب قابل پرداخت است و طرز استفاده از تنخواه‌گردان پرداخت به موجب دستورالعملی است که به تصویب وزیر کشور می‌رسد.

ماده ۹: حسابرسی و ممیزی از حساب‌های هزینه‌ای شورا با انتخاب حسابرس رسمی عضو جامعه حسابداران رسمی منتخب شورا انجام خواهد شد.

تبصره ۱- حسابرس مکلف است یک نسخه از گزارش حسابرسی را به شورای مافوق و یک نسخه دیگر را به وزارت کشور (واحد‌های تابع استانی و شهرستانی حسب مورد) ارسال نماید.

تبصره ۲- در مواردی که گزارش حسابرسی متضمن سوءاستفاده و حیفاومیل اموال شورای مربوط باشد شورای مافوق و وزارت کشور مکلفاند مراتب را با مدارک و مستندات به مراجع قانونی اعلام نمایند.

ماده ۱۰: انجام معاملات، مشمول بخش امور معاملات قانون آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها - مصوب ۱۳۴۶- و اصلاحات بعدی آن خواهد بود.

آئین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی،

شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها

مصوب ۱۳۸۱ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۴/۳۰ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱۸۰۶۸/۱/۴۴ مورخ ۱۳۸۰/۱۲/۱۳ وزارت کشور و به استناد ماده ۷۲ قانون اصلاح قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری و انتخابات شوراهای مزبور: مصوب ۱۳۶۵: آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها را به شرح زیر تصویب نمود:

(آیین‌نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی

استان‌ها)

ماده ۱: شوراهای اسلامی بخش‌ها و شهرهای واقع در محدوده هر شهرستان پس از دعوت فرماندار تشکیل جلسه داده و یک نفر را از میان اعضای خود با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا برای عضویت در شورای اسلامی شهرستان انتخاب و با تنظیم صورت‌جلسه حداکثر ظرف ۱۰ روز به فرماندار معرفی می‌نمایند.

تبصره ۱: تعداد اعضای شورای اسلامی شهرستان حداقل پنج نفر می‌باشد و در صورتی که شهرستان کمتر از پنج بخش و شهر داشته باشد بقیه اعضا از بین دیگر نمایندگان شورای شهرها و بخش‌های به تناسب جمعیت انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲: فرماندار موظف است پس از وصول معرفی‌نامه کلیه نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی بخش‌ها و شهرها حداکثر ظرف یک هفته برای تشکیل اولین جلسه شورای اسلامی شهرستان از نمایندگان معرفی شده دعوت به عمل آورد. اعضای شورای اسلامی شهرستان در اولین جلسه خود که با حضور حداقل دوسوم ایشان و فرماندار شهرستان تشکیل می‌شود از بین خود یک نفر رئیس، یک نفر نایب‌رئیس و حداقل یک منشی با اکثریت نسبی و رأی مخفی انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۳: فرمانداران موظفاند بلافاصله پس از تشکیل شورای اسلامی شهرستان اسامی اعضای آن را از طریق رسانه‌های گروهی برای آگاهی عموم منتشر نمایند.

ماده ۲: شورای اسلامی شهر شهرستان در اولین جلسه خود علاوه بر تعیین اعضای هیأت رئیسه، یک نفر را از بین خود و با رأی مخفی و اکثریت نسبی به عنوان نماینده برای عضویت در شورای اسلامی استان انتخاب و حداکثر ظرف ۱۰ روز کتباً به استاندار معرفی می‌نماید.

تبصره ۱: حداقل تعداد اعضای شورای اسلامی استان پنج نفر می‌باشد در استان‌هایی که به دلیل کمی تعداد شهرستان‌های تابع حدنصاب مقرر حاصل نگردد بقیه اعضای شورای اسلامی استان از بین دیگر نمایندگان شوراهای اسلامی شهرستان‌ها به تناسب جمعیت انتخاب خواهند شد.

تبصره ۲: استاندار موظف است پس از وصول معرفی‌نامه کلیه نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی شهرستان‌های تابع استان حداکثر ظرف یک هفته برای تشکیل اولین جلسه شورای اسلامی استان از نمایندگان معرفی شده دعوت به عمل آورد اعضای شورای اسلامی استان در اولین جلسه خود که با حضور حداقل $\frac{2}{3}$ ایشان و استاندار تشکیل می‌شود از بین خود یک نفر رئیس، یک نفر نایب‌رئیس و دو نفر منشی با اکثریت نسبی با رأی مخفی انتخاب می‌نمایند.

تبصره ۳: برای اعضای شورای اسلامی استان با معرفی استاندار، کارت عضویت به امضای وزیر کشور و مهر وزارت کشور صادر خواهد شد و استانداران موظفاند بلافاصله پس از تشکیل شورای اسلامی استان اسامی اعضای آن را از طریق رسانه‌های گروهی برای آگاهی عموم منتشر نمایند.

ماده ۳: شورای اسلامی هر استان در اولین جلسه علاوه بر تعیین اعضای هیأت رئیسه موضوع تبصره (۲) ماده (۲) یک نفر را از بین خود با رأی مخفی و اکثریت نسبی به عنوان نماینده برای عضویت در شورای عالی اسلامی استان‌ها انتخاب و برای اعلام به وزیر کشور حداکثر ظرف ۱۰ روز به استاندار معرفی نماید.

تبصره ۱: شورای عالی اسلامی استان‌ها از نمایندگان منتخب شوراهای اسلامی استان تشکیل می‌گردد و شورای اسلامی هر استان یک نفر نماینده در آن خواهد داشت.

تبصره ۲: اولین جلسه شورای عالی اسلامی استان‌ها حداکثر ظرف یک هفته پس از پایان انتخابات شورای اسلامی استان‌ها به دعوت وزیر کشور و با حضور ۲/۳ نمایندگان تشکیل و یک نفر رئیس، دو نفر نایب‌رئیس، دو منشی و یک خزانه‌دار با رأی مخفی و اکثریت نسبی انتخاب می‌شوند.

ماده ۴: نمایندگان شورای اسلامی مذکور در این آیین‌نامه که به عضویت شوراهای فرادست درمی‌آیند از عضویت شوراهای پایین‌تر خارج نمی‌گردد.

ماده ۵: در صورت خروج هر یک از اعضای شورای اسلامی شهرستان، استان و شورای عالی اسلامی استان‌ها به دلایل نظیر استعفا، فوت و سلب عضویت، شورای اسلامی مربوط موظف است مراتب را برای انتخاب جانشین وی حسب مورد به وزیر کشور، استاندار و فرماندار اعلام نماید.

تبصره ۱: وزیر کشور، استاندار و فرماندار موظفانند ظرف یک هفته مراتب را به شورای اسلامی ذی‌ربط اعلام نمایند و آن شورا موظف است حداکثر ظرف دو هفته فرد جانشین را انتخاب و معرفی نماید.

تبصره ۲: خروج عضو شورای روستا، بخش و شهر به هر دلیل از شورا باعث خروج وی از شورای شهرستان، استان و عالی استان‌ها نیز خواهد شد.

ماده ۶: جلسات شورای اسلامی شهرستان همراه حداقل یک‌بار و جلسات شورای اسلامی استان هر ۴۵ روز حداقل یک‌بار و جلسات شورای عالی استان‌ها هر دو ماه حداقل یک‌بار تشکیل می‌شود.

ماده ۷: شوراهای شهرستان، استان و عالی استان‌ها موظفانند یک نسخه از مصوبات خود را به ترتیب به فرمانداری، استانداری، وزارت کشور و نیز حسب مورد به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ارسال نمایند.

ماده ۸: مسئولین شهرستان و استان موظفانند بر حسب موضوع و بنا به دعوت شورای شهرستان و استان در جلسه شورای ذی‌ربط شرکت کنند.

ماده ۹: شوراهای برنامه‌ریز و توسعه استان‌ها موظفانند یک نسخه از مصوبات خود را به شورای شهرستان و استان و شورای عالی استان‌ها ارسال کنند.

ماده ۱۰: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است یک نسخه از برنامه‌بودجه عمرانی پیشنهادی کشور و استان‌ها را پس از تهیه حداکثر ظرف یک ماه

جهت اعلام نظر در اختیار شورای عالی استان‌ها بگذارد.

ماده ۱۱: دبیرخانه شوراهای شهرستان، استان و عالی استان‌ها به ترتیب در مرکز شهرستان، مرکز استان و کشور به طور مستقل تشکیل می‌شود.

ماده ۱۲: تعداد کارکنان موردنیاز دبیرخانه شوراهای شهرستان، استان و عالی استان‌ها و میزان حقوق و مزایا و محل تأمین اعتبار آن‌ها حداکثر ظرف دو ماه پس از آغاز به کار توسط شورای عالی استان‌ها تصویب و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۳: اعتراض به مصوبات شورای شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها فقط توسط فرماندار و استاندار و وزیر کشور انجام خواهد گرفت.

تبصره ۱: دستگاه‌های اجرایی موظف‌اند اعتراض به مصوبات شورای شهرستان، استان و شورای عالی استان‌ها را از طریق فرماندار، استاندار و وزیر کشور اعلام نمایند.

تبصره ۲: رسیدگی به اعتراض پیرامون مصوبات شورای شهرستان و استان بر عهده هیأت حل اختلاف استان و رسیدگی به اعتراض پیرامون مصوبات شورای عالی استان‌ها بر عهده هیأت حل اختلاف مرکزی است.

ماده ۱۴: استعفا یا سلب عضویت اعضای شوراهای ماقبل باعث خروج از عضویت شوراهای مابعد نیز خواهد شد و چنانچه فردی از شورای مابعد استعفا داده یا سلب عضویت شود تشخیص عضویت یا سلب عضویت او از شوراهای ماقبل بر عهده هیأت حل اختلاف مرکزی خواهد بود.

**دستورالعمل نحوه مأموریت تمام وقت و پاره وقت آن دسته از
کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی که به عضویت
شوراهای اسلامی شهر، شهرک، بخش و روستا در آمده است
مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۵ سازمان امور اداری استخدامی**

۱- آن دسته از کارکنان دولت یا مؤسسات عمومی غیردولتی که به عضویت شوراهای اسلامی انتخاب می شوند و به وجود تمام وقت آنان نیاز می باشد می توانند به عنوان مأمور به خدمت در شورا انجام وظیفه نمایند.

تبصره- مأموریت کارکنان این بند حسب مورد از طرف شورا به استاندار ارائه خواهد گردید تا نسبت به درخواست مأموریت وی از دستگاه محل خدمت مستخدم اقدام گردد.

۲- دستگاه های اجرایی موظفانند پس از وصول تقاضای مأموریت تمام وقت یا پاره وقت کارمند از ناحیه استاندار نسبت به صدور حکم مأموریت اقدام نمایند.

۳- مدت مأموریت تمام وقت این قبیل کارکنان جزء سوابق خدمت مربوط آنان تلقی و حقوق مزایای آنان برابر آخرین حکم استخدامی یا برابر آنچه شورا در بودجه مصوب خویش مقرر می دارد، از محل اعتبارات شورا پرداخت خواهد گردید.

تبصره- ساعت موظف کارکنان موضوع این بند در شورا به میزان ساعت کار هفتگی کارمندان و کارگران موضوع لایحه قانونی یکسان شدن ساعت کار کارمندان و کارگران در سراسر کشور مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۳ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

۴- مأموریت پاره وقت، حداقل یک روز و حداکثر دو روز در هفته و مأموریت نیمه وقت سه روز در هفته می باشد و حقوق و مزایای این قبیل کارکنان برابر آخرین حکم استخدامی پرداخت خواهد گردید.

تبصره ۱- شورا موظف است گواهی انجام کار اعضا مأمور به خدمت را به صورت

ماهانه به دستگاه مطبوع مستخدم ارسال نماید.

تبصره ۲- چنانچه به خدمات عضو بیش از سه روز در هفته نیاز باشد شورا باید درخواست مأمور به خدمت شدن تمام وقت وی را بنماید.

۵- شورا می تواند در مواقع ضروری و در صورت نیاز به خدمات عضو به غیر از موارد فوق الذکر از دستگاه اجرایی مطبوع وی درخواست مأموریت اداری عضو را که حداکثر از شانزده ساعت در ماه تجاوز نخواهد نمود بنماید. دستگاه های اجرایی موظفانند همکاری لازم را در این موارد معمول نمایند.

آیین نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر بخش و شهرک موضوع قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۸/۷/۷ بنا به پیشنهاد وزارت کشور و به استناد ماده (۹۴) و (۷۷) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران: مصوب ۱۳۷۵ و همچنین برای تعیین سیاست‌های عمومی دولت موضوع ماده (۷۱) قانون یادشده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱: شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک می‌توانند برای تأمین بخشی از هزینه‌های شهر، بخش و یا شهرک مربوط اعم از هزینه‌های خدماتی، اداری و عمرانی با رعایت ضوابط، ترتیبات و سیاست‌های موضوع این آیین‌نامه، عوارض وضع نمایند.

ماده ۲: وضع عوارض توسط شوراهای اسلامی شهر، شهرک و بخش در حدود درآمدها، عرضه کالاها و خدمات و سایر موضوع‌هایی است که مربوط به شهر، شهرک یا بخش ذی‌ربط باشد.

***تبصره:** وضع عوارض جدید بر تولیداتی که بر عرضه در سایر نقاط یا برای صادرات اختصاص می‌یابد و همچنین وضع عوارض بر درآمدهای ناشی از معادن، منابع و طرح‌های ملی بر عهده سایر مراجع که در قوانین و مقررات مربوط تعیین شده یا می‌شوند، خواهد بود.

ماده ۳: عوارض موضوع این آیین‌نامه از اماکن، واحدهای صنعتی، تولیدی، خدماتی، صنعتی و هرگونه منبع درآمدی دیگری قابل وصول است که محل استقرار آن در مورد شهرها،

محدوده قانونی شهر، موضوع تبصره (۱) ماده (۴) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲ و در مورد بخش و روستا محدوده موضوع مواد (۱۳۶) قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری - مصوب ۱۳۶۲ که به تصویب هیأت وزیران رسیده یا برسد و در مورد شهرک‌ها محدوده‌ای که به تصویب کمیسیون موضوع ماده (۱۳) آیین‌نامه مربوط به استفاده از اراضی و احداث بنا و تأسیسات در خارج از محدوده قانونی و حریم شهرها: مصوب ۱۳۵۵ رسیده است باشد.

تبصره ۱: در صورتی که محدوده شهر و روستا تعیین نشده باشد در مورد شهرها محدوده‌ای که در طرح جامع موضوع بند (۳) ماده (۲) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران - مصوب ۱۳۵۱ و در مورد روستاها محدوده‌ای که در طرح هادی موضوع ماده (۷) اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: مصوب ۱۳۶۶ تعیین شده است ملاک خواهد بود.

تبصره ۲: مراجع تصمیم‌گیر در مورد شهر، مجاز نمی‌باشند محدوده‌هایی را که توسط سایر مراجع قانونی برای ایجاد شهرک یا مراکز جمعیتی دیگر خارج از شهرها تعیین شده یا می‌شوند بدون جلب نظر مراجع قانونی یادشده به حدود شهر ملحق نمایند.

ماده ۴: وصول عوارضی که طبق این آیین‌نامه توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و یا شهرک وضع می‌شود در مورد عوارض شهر بر عهده شهرداری، در مورد روستا بر عهده دهیار و دهیاری و در مورد شهرک‌ها بر عهده مسئولان اجرایی شهرک مربوط خواهد بود که مطابق مقررات مربوط و ضمانت‌های اجرایی آن اقدام می‌نماید مرجع وصول مکلف به دادن رسید رسمی به مؤدی است.

ماده ۵: نحوه وصول عوارضی که به موجب این آیین‌نامه توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و یا شهرک وضع می‌شوند توسط همان شورا تعیین می‌گردد.

تبصره: وزارت کشور به استناد ماده (۹۴) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران - مصوب ۱۳۷۵ و به منظور تأمین هماهنگی در شیوه محاسبه عوارض در شوراهای بخش و شهرک و همچنین ایجاد یکنواختی در نظام عوارض در سراسر کشور، آیین‌نامه‌های لازم را تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید. در خصوص شوراهای اسلامی شهر دستورالعمل موضوع ماده (۳۰) آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها مراعات می‌گردد.

ماده ۶: عوارضی که به موجب این آیین نامه توسط شوراهای اسلامی شهر، بخش و یا شهرک وضع می شوند حسب مورد برای تأمین هزینه های همان شهر، روستا و یا شهرک در قالب بودجه مصوب شهرداری و شوراهای شهر، شهرک و بخش مربوط مصرف خواهد شد.

ماده ۷: شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک می توانند برای تأمین تمام یا بخشی از هزینه های طرح های خاص خدماتی یا عمرانی، عوارض خاصی برای مدت و مورد معین وضع نمایند عوارضی که از این طریق وصول می گردد صرفاً در همان مدت و مورد تعیین شده در مصوبه وضع عوارض قابل مصرف می باشد.

ماده ۸: * مرجع رسیدگی به شکایات در مورد میزان، نحوه و محاسبه و وصول و سایر موضوع های مربوط به عوارضی که توسط شوراها با رعایت این آیین نامه وضع می شوند و یا عوارض محلی که قبلاً توسط مراجع ذی صلاح وضع شده و موضوع تبصره ماده (۲) این آیین نامه نمی باشند در مورد عوارض شهر به ترتیبی است که در ماده (۷۷) قانون شهرداری ها مقرر شده است و در خصوص عوارض موضوع این آیین نامه که توسط شورای اسلامی بخش و شهرک وضع شده است به عهده هیئتی مرکب از وزارت کشور، وزیر دادگستری و شوراهای اسلامی بخش و شهرک می باشد.

تبصره: در مورد عوارض شهر، مرجع رسیدگی به اعتراض از تصمیمات کمیسیون موضوع ماده (۷۷) قانون شهرداری ها و دیوان عدالت اداری و در مورد نظر هیأت مذکور در قسمت اخیر ماده (۸) معترض می تواند به مرجع قانونی ذی ربط مراجعه نماید.

ماده ۹: شوراها می توانند در هنگام وضع عوارض جدید یا در زمان مقتضی نسبت به موارد معافیت، کاهش، تخفیف و لغو عوارضی که تصویب نموده اند با توجه به سیاست های مقرر در این آیین نامه اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۰: * لغو، کاهش، افزایش، اعطای تخفیف و یا معافیت از عوارض که قبل از تشکیل شوراهای اسلامی شهر، شهرک و بخش موضوع قانون مصوب ۱۳۷۵، توسط سایر مراجع ذی صلاح وضع شده و موضوع تبصره ماده (۲) این آیین نامه نمی باشند به عهده

* به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری صفحه بعد از این آیین نامه مراجعه شود.

* به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری صفحه بعد از این آیین نامه مراجعه شود.

شوراهای اسلامی شهر، بخش و شهرک ذی‌ربط می‌باشد.

ماده ۱۱: عوارضی که تاکنون توسط مراجع ذی‌صلاح وضع شده و دارای شرایط مذکور در تبصره ماده (۲) آیین‌نامه است به شرح مندرج در فهرست پیوست این آیین‌نامه کماکان توسط مراجعی که در مصوبات مربوط به وضع عوارض و اصلاحات آن تعیین شده است وصول می‌شود و به ترتیب مقرر در همان مصوبات به مصرف خواهند رسید. صادرات غیرنفتی در سال ۱۳۷۸ مطابق تبصره (۵) قانون بودجه سال ۱۳۷۸ از پرداخت هرگونه عوارض از جمله عوارض شهرداری به استناد هر قانونی که وضع شده باشد، معاف است.

***تبصره:** وزارت کشور مکلف است کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان برنامه‌بودجه، وزارت بازرگانی، وزارت صنایع، نماینده دستگاه ذی‌ربط و نماینده رئیس‌جمهور به منظور بررسی عوارض موضوع تبصره ماده (۲) این آیین‌نامه و ارائه راهکارهای لازم در خصوص مرجع وضع، کاهش، افزایش و اعطای تخفیف و معافیت از این عوارض، نحوه و چگونگی وصول و مصرف آن، سهم دستگاه وصول‌کننده، مرجع حل اختلاف بین مؤدی و دستگاه وصول‌کننده و سایر موارد مربوط تشکیل دهد. کمیته مذکور کلیه جوانب موضوع را ظرف سه ماه بررسی و نتیجه را از طریق وزارت کشور به هیأت وزیران منعکس خواهد نمود. همچنین این کمیته وظیفه دارد عوارضی را که قبلاً توسط مراجع ذی‌ربط وضع شده است و واجد اوصاف مذکور در تبصره ماده (۲) این آیین‌نامه می‌باشد با آیین‌نامه و سیاست‌های عمومی دولت انطباق دهد و نتیجه را برای تصمیم‌گیری به مراجع مسئول ارائه نماید.

***ماده ۱۲:** شوراهای اسلامی مکلفانند نسخه‌ای از مصوبات مربوط به عوارض را ظرف یک هفته از تاریخ تصویب به همراه مستندات و گزارش توجیهی آن جهت ارسال به وزارت کشور به استناداری محل ارسال نمایند. استانداری‌ها مکلفانند حداکثر ظرف دو هفته پس از وصول چنین فهرستی از عوارض محلی وضع شده و قابل وصول در محدوده شهر، بخش و یا شهرک مربوط (موضوع ماده (۳) و تبصره (۱) همان ماده از این آیین‌نامه) به وزارت کشور ارسال نمایند. چنانچه مصوبات مزبور در مدت یک ماه از تاریخ

* به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری صفحه بعد از این آیین‌نامه مراجعه شود.

وصول به وزارت کشور مورد ایراد یا لغو توسط وزیر کشور واقع نشد شوراهای مکلفانند مصوبه را از طریق درج در روزنامه‌ها و جراید محلی یا روزنامه‌های کثیرالانتشار یا اعلامیه و یا هر طریق دیگری که جنبه اعلان عمومی دارد به آگاهی عموم برسانند. عوارض مربوط از تاریخ اعلان قابل وصول است.

تبصره: مصوبات مربوط به عوارض توسط شورای اسلامی شهر تهران مستقیماً به وزارت کشور ارسال می‌شود.

*** ماده ۱۳:** اجرای مصوبات ناظر به وضع عوارض جدید یا افزایش عوارض قبلی در مورد وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی در صورتی که قبل از تنظیم نهایی لایحه بودجه و قبل از پایان همان سال تصویب شده باشد مصوبه از ابتدای دومین سال مالی بعد از تصویب عوارض قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۴: شوراهای موظف‌اند به هنگام تصمیم‌گیری راجع به عوارض علاوه بر توجه به سیاست‌های کلی که در برنامه‌های پنج‌ساله و قوانین بودجه سالیانه اعلام می‌شود سیاست‌های عمومی دولت را به شرح ذیل مراعات نمایند.

الف: نیل به سمت خودکفایی شهرداری، دهیاری و شهرک مربوط از طریق وضع و وصول عوارض متناسب با هزینه‌های مورد نیاز.

ب: رعایت تناسب میزان عوارض با ارائه خدمات عمومی و عمرانی به اقشار و بخش‌های مختلف اعم از دولتی و غیردولتی

پ: تناسب وضع عوارضی که به صورت غیرمستقیم وصول می‌شوند.

ت: تناسب وضع عوارض در هر محل با تولیدات و درآمدهای اهالی

ث: توجه به اثرات تبعی وضع عوارض بر اقتصاد محل

ج: هماهنگی و وحدت رویه در نظام عوارض

چ: رعایت اولویت وضع عوارض به صورت درصدی از قیمت فروش کالا و خدمات بر سایر روش‌ها از جمله روش وضع عوارض مقطوع

ح: وضع عوارض متناسب با ارزش افزوده زمین ناشی از تصمیمات مراجع قانونی و یا اجرای طرح‌های عمرانی

خ: جلوگیری از وضع عوارض مضاعف بر کالاهای تولید

د: توجه داشتن به رشد تولید و گسترش واحدهای تولیدی در منطقه به هنگام

وضع عوارض بر تولید

د: محاسبه و وصول عوارض در مورد واحدهای تولیدی بر اساس فروش واقعی در

دوره موردنظر

ز: خودداری از وضع عوارض بر کالاهای صادراتی

ز: توجه به اقلار کم درآمد هنگام وضع عوارض با اعطای تخفیف، معافیت و نظایر

آن

ژ: رعایت حال ایثارگران هنگام وضع عوارض با اعطای تخفیف معافیت و نظایر آن

س: اعمال رویه‌های تشویقی برای پرداخت به موقع عوارض

ش: وضع بدون تبعیض عوارض بر اساس اصل (۳) قانون اساسی

* تبصره: افزایش میزان عوارض موضوع این آیین‌نامه زودتر از یک سال صورت

نخواهد گرفت وضع عوارض جدید و افزایش عوارض قبلی عطف به ماسبق نمی‌شود.

ماده ۱۵: نسبت به عوارض شهر، روستا و شهرک با درآمد، عرضه کالاها و

خدمات و سایر موضوعها حداکثر بر اساس نرخ‌های است که سالانه توسط وزارت کشور

پیشنهاد شده است و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد مادام که این نسبت در هر سال به

تصویب نرسیده است نسبت تعیین شده در سال قبل مجری خواهد بود. برای تعیین

حداکثر (سقف) نسبت عوارض به درآمدها و عواید محلی باید استاندارد هزینه‌های

عمرانی، اداری و خدماتی شهرداری‌ها توسط وزارت کشور با هماهنگی کمیته موضوع

تبصره ماده (۱۱) این آیین‌نامه تنظیم و به هیأت وزیران ارائه گردد در تنظیم

استانداردها باید سهم هزینه‌هایی که به موجب تصمیمات مراجع ملی یا فرامحلی در

طرح‌های عمرانی و یا خدماتی و یا در اجرای طرح‌های جامع و هادی در شهرها شهرک‌ها

و روستاها ایجاد می‌شود به طور جداگانه مشخص گردد.

تبصره: در سال جاری و مادام که استانداردها و نسبت‌های موضوع این ماده

تعیین نشده‌اند مجموع عوارض وصولی در هر محل با رعایت ماده (۳) این آیین‌نامه نباید

در مورد درآمدها بیش از حداکثر دو درصد (۰/۰۲) قیمت عمده‌فروشی و در مورد

دارایی و ثروت بیش از حداکثر نیم درصد ارزش معاملاتی آن با احتساب میزان عوارض

* به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری صفحه بعد از این آیین‌نامه مراجعه شود.

قابل وصول موجود باشد.

ماده ۱۶: شوراها می‌توانند بر اساس اختیارات قانونی خود از طریق جلب مشارکت مردم با استفاده از روش انتشار اوراق مشارکت و سایر روش‌ها با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به تأمین منابع مالی موردنیاز اتخاذ تصمیم نمایند.

ماده ۱۷: وزارت کشور مکلف است با همکاری سازمان‌ها و مراکز ذی‌ربط آموزش‌های لازم را جهت توجیه این آیین‌نامه و سایر آیین‌نامه‌های مربوط به اعضای شوراها ارائه نماید. وزارت کشور مسئول نظارت بر حسن اجرا و رعایت این آیین‌نامه در مورد مصوبات مربوط به وضع عوارض توسط شوراها در سراسر کشور است.

« رأی هیأت عمومی دیوان اداری در رابطه با آئین‌نامه اجرایی نحوه وضع و وصول عوارض... مصوب ۱۳۷۸/۷/۷ هیأت وزیران

با توجه به دادنامه شماره ۳۶۱ مورخ ۱۳۸۲/۹/۹ کلاس پرونده ۲۸۳/۸۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اولاً آن قسمت از آئین‌نامه که ترتیبات دیگری را و رأی قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه... مقرر داشته خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات هیأت وزیران تشخیص و ابطال نموده، ثانیاً تبصره ماده ۲ و ماده ۸ که هیئتی را با ترکیب خاص مسئول رسیدگی به شکایات در مورد عوارض محلی می‌نماید و همچنین ماده (۱۰) و تبصره ماده (۱۱) و ماده (۱۲) و (۱۳) و تبصره ماده (۱۴) را مستند به ماده (۲۵) قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌نماید.

فهرست عوارض غیر محلی موضوع ماده (۱۱) آیین‌نامه

کد	عنوان عوارض	نحوه وصول عوارض و مستندات آن
۱۱	۱: عوارض جایگزین عوارض دروازه‌ای و عوارض بندری و نقاط مرزی ۲: عوارض بلیط کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی پرواز می‌کنند ۳: عوارض درآمد مشمول مالیات قطعی شده	۱: عوارض جایگزین عوارض دروازه‌ای که بر اساس مصوبه ۱۳۴۸/۲/۲۳ قانون لغو عوارض دروازه‌ای توسط گمرکات کشور وصول می‌شود و توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی باید پرداخت شود. ۲: عوارض بلیط کسانی که با هواپیما در خطوط داخلی مسافرت می‌نمایند مصوبه ۱۳۵۸/۲/۴ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران ۳: عوارض مشمول مالیت قطعی شده تصویبی مصوب شماره ۴۶۳۷۷ مورخ ۲۱۳۷۳/۲۴ ریاست جمهوری
۱۳	کمک از محل درآمد حاصل از عوارض ۱٪ کارخانجات	بر اساس بخشنامه شماره ۲۲۲۳۷/۳/۳۲ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۶ وزارت کشور
۱۴	عوارض کمک از محل درآمد حاصل از عوارض اضافی شماره گذاری اتومبیل - های سواری، سواری بیابانی وارداتی و ساخت کشور	برابر تعرفه شماره ۳۱۴۸ مورخ ۱۳۷۳/۲/۲۹ وزارت کشور
۲۱	عوارض مواد نفتی	مصوبه هیأت وزیران شماره ۱۳۲۳ و ۲۲۹۴۶ سال ۱۳۴۴

کد	عنوان عوارض	نحوه وصول عوارض و مستندات آن
		و مصوبه شماره ۷۷:۱۰۲/م مورخ ۱۳۷۷/۱/۱۱ ریاست محترم جمهوری
۳۹/۱	۸۰٪ عوارض و درآمدهای وصولی از حریم استحقاقی شهرها	در اجرای قانون الحاق یک‌بند و ۳ تبصره به عنوان بند ۳ به ماده ۹۹ قانون شهرداری مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی
۴۱	۱: عوارض اولیه شماره گذاری ۲: عوارض سالیانه	۱: عوارض شماره گذاری در هنگام شماره گذاری به حساب وزارت کشور واریز می گردد ۲: عوارض سالیانه انواع خودرو مصوب ۱۳۵۸/۶/۱۳ شورای انقلاب و افزایش بعدی آن در اجرای بند یک ماده (۳۵) قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشور: مصوب ۱۳۶۱: که در هنگام شماره گذاری اولین عوارض سالیانه نیز وصول می شود.
۴۳	عوارض بلیط مسافرتی برون استانی	اتوبوس، قطار، کشتی، مستند به بند یک ماده (۳۵) قانون تشکیلات شورای اسلامی کشور: مصوب ۱۳۶۱: و بند (الف) ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و بند (الف) ماده (۳۰) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت که توسط صادرکنندگان بلیط وصول و به حساب شهرداری پرداخت می گردد.
۴۴	عوارض انواع گذرنامه و گذرمرزی	حسب تعرفه تنفیذی و تصویبی
۴۵	عوارض تلفن	مستند به بند الف ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین برای کلیه شهرداری های کشور به میزان ۵۰ ریال ماهانه هر شماره تلفن مصوب ریاست محترم جمهور توسط مخابرات وصول و به حساب شهرداری مربوط واریز می گردد.
۴۷	عوارض بر معاملات وسایط نقلیه و ماشین آلات سنگین اعم از قطعی و وکالتی	
۴۹	عوارض بر صدور گواهینامه رانندگی	بر اساس تعرفه های تنفیذی از سال ۶۶ و نوع گواهینامه دو شخصی و پایه یک عوارض توسط شهرداری ها وصول می شود
۵۵	عوارض بر صید و شکار	عوارض بر فروش پرورش ماهی، میگو پرورشی و آبزیان به

کد	عنوان عوارض	نحوه وصول عوارض و مستندات آن
		استناد تعرفه شماره ۱۶۸۸/۳/۱ مورخ ۱۳۷۴/۲/۳
۵۷	عوارض بر قراردادهای	در اجرای بند الف ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصوبه شماره ۲۳۷۶ مورخ ۱۳۷۲/۲/۲۵ ریاست محترم جمهوری و نامه شماره ۹۸۷۳/۱/۳/۳۴ مورخ ۱۳۷۲/۵/۲۷ وزیر محترم کشور خطاب به استانداران و بخشنامه شماره ۵۴:۱۵۳۷۷/۱۵۳۳۱/۱۱۴۳ مورخ ۱۳۷۲/۹/۱ ریاست محترم سازمان برنامه و بودجه توسط ذی حسابان دستگاههای دولتی و حسابداران مؤسسات غیردولتی از محل اعتبار طرح کسر و به حساب شهرداری محل اجرای پروژه واریز می گردد.
۵۸	عوارض کارخانهها (موضوع تبصره ماده ۲ آیین نامه)	بر اساس تعرفه های تنفیذی و تصویبی که در اجرای بند یک ماده (۳۵) قانون تشکیل شوراهای اسلامی کشور و بند (الف) ماده (۴۳) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین به تصویب نماینده ولی امر و ریاست جمهوری رسیده است از کارخانهها و واحدهای تولید به میزان ۱٪ بهای فروش (به استثنای شهرداریهایی که دارای تعرفه عوارض مضاعف بر ۱٪ زیر فاکتور فروش برای طرحهای خاص استانی می باشند) و ضمناً شهرک های صنعتی واقع در حریم به مأخذ ۵٪ زیر فاکتور فروش، توسط کارخانههای مذکور وصول و بایستی به صورت ماهیانه به حساب شهرداری مربوط واریز گردد.
۵۹/۲	عوارض بر محصولات محلی (موضوع تبصره ماده ۲ این آیین نامه)	بر حسب تعرفه های تنفیذی در بعضی از استانها از محصولات تولیدی عوارض وصول می شود
۵۹/۶	عوارض بر نوشابهها	بر اساس تعرفه تنفیذی توسط بعضی از شهرداریها وصول می گردد.

قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و

نحوه تعیین آن‌ها

مصوب ۱۳۸۴/۱۰/۱۴

ماده ۱: محدوده شهر عبارت است از حد کالبدی موجود شهر و توسعه آتی در دوره طرح جامع و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر که ضوابط و مقررات شهرسازی در آن لازم‌الاجرا می‌باشد.

شهرداری‌ها علاوه بر اجرای طرح‌های عمرانی از جمله احداث و توسعه معابر و تأمین خدمات شهری و تأسیسات زیربنایی در چارچوب وظایف قانونی خود کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در داخل محدوده شهر را نیز به عهده‌دارند.

ماده ۲: حریم شهر عبارت است از قسمتی از اراضی بلافصل پیرامون محدوده شهر که نظارت و کنترل شهرداری در آن ضرورت دارد و از مرز تقسیمات کشوری شهرستان و بخش مربوط تجاوز ننماید.

به منظور حفظ اراضی لازم و مناسب برای توسعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشاورزی، باغات و جنگل‌ها، هرگونه استفاده برای احداث ساختمان و تأسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرح‌های جامع و هادی امکان‌پذیر خواهد بود.

نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات که به موجب طرح‌ها و ضوابط مصوب در داخل حریم شهر مجاز شناخته‌شده و حفاظت از حریم به استثنای شهرک‌های صنعتی (که در هر حال از محدوده قانونی و حریم شهرها و قانون شهرداری‌ها مستثنا می‌باشند) به عهده شهرداری مربوط می‌باشد، هرگونه ساخت‌وساز غیرمجاز در این حریم تخلف محسوب و با متخلفین طبق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳: محدوده روستا عبارت است از محدوده‌ای شامل بافت موجود روستا و

گسترش آتی آن در دوره طرح هادی روستایی که با رعایت مصوبات طرح‌های بالادست تهیه و به تصویب مرجع قانونی مربوط می‌رسد. دهیاری‌ها کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساخت‌وساز در داخل محدوده را عهده‌دار خواهند بود.

تبصره ۱: روستاهایی که در حریم شهرها واقع می‌شوند مطابق طرح هادی روستایی دارای محدوده و حریم مستقل بوده و شهرداری شهر مجاور حق دخالت در ساخت‌وساز و سایر امور روستا را ندارد.

تبصره ۲: روستاهایی که به موجب طرح‌های مصوب جامع و هادی در داخل حریم شهرها واقع شوند در صورت رسیدن به شرایط شهر شدن، شهر مستقل شناخته نشده و به صورت منفصل به عنوان یک ناحیه یا منطقه از نواحی یا مناطق شهر اصلی تلقی و اداره خواهند شد و برای آن‌ها در قالب طرح‌های جامع و تفصیلی ضوابط و مقررات ویژه متضمن امکان استمرار فعالیت‌های روستایی تهیه و ملاک عمل قرار خواهد گرفت.

تبصره ۳: محدوده روستاهای فاقد طرح هادی، با هماهنگی شورای اسلامی روستا توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در قالب بافت مسکونی روستا پیشنهاد گردیده و به تصویب مراجع قانونی مربوطه در استان می‌رسد.

تبصره ۴: درآمد ناشی از ساخت‌وسازها و عوارض روستاهایی که در حریم شهرها قرار می‌گیرند اعم از روستاهای دارای طرح هادی و فاقد طرح هادی، به حساب دهیاری‌های روستا جهت توسعه و عمران و آریز می‌گردد.

تبصره ۵: در هر محدوده و یا حریمی که شهرداری عوارض ساختمانی و غیره را دریافت می‌نماید موظف به ارائه کلیه خدمات شهری می‌باشد.

ماده ۴: محدوده شهرک‌ها اعم از شهرک‌های مسکونی و صنعتی یا سایر شهرک‌هایی که طبق مقررات و با مجوزهای قانونی مربوط ایجاد و احداث می‌شوند در طرح‌های مصوب آن‌ها تعیین و تصویب می‌گردد.

تبصره ۱: محدوده شهرک‌های یادشده و همچنین محدوده نقاط و مراکز جمعیتی که قبل از سال ۱۳۵۵ دارای طرح ایجاد شهرک و صورت جلسه تفکیکی بوده و تاکنون موفق به اخذ پروانه شهرک نشده و به صورت غیر مصوب باقی‌مانده‌اند در صورتی که بنا به ضرورت و با ارائه دلایل توجیهی کافی بر اساس مطالعات طرح‌های جامع و هادی

مصوب در داخل حریم شهرها قرار گیرند، اعم از این که عملیات شهرک‌سازی در آن‌ها خاتمه یافته و پروانه بهره‌برداری آن‌ها صادر شده باشد و یا هنوز در دست احداث و تکمیل باشند تحت کنترل و نظارت شهرداری مربوط خواهند بود.

تبصره ۲: هرگونه ساخت‌وساز در شهرک‌های یادشده تابع ضوابط و طرح مصوب قانونی خود خواهد بود.

ماده ۵: محدوده شهر در طرح‌های جامع شهری و تا تهیه طرح‌های مذکور در طرح‌های هادی شهر و تغییرات بعدی آن‌ها به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مراجع قانونی تصویب‌کننده طرح‌های مذکور می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف سه ماه از ابلاغ طرح‌های مذکور به صورتی که کلیه نقاط آن قابل شناسایی و پیاده کردن روی زمین باشد توسط شهرداری تدقیق شده و پس از کنترل و امضای دبیر مرجع تصویب‌کننده و تأیید شدن به مهر دبیرخانه مربوط به امضای استاندار جهت اجرا به شهرداری و دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۱: چنانچه اقدامات لازم ظرف مهلت مقرر مذکور به انجام نرسد، استاندار دستور تدقیق محدوده را به سایر مراجع ذی‌صلاح صادر خواهد کرد.

تبصره ۲: پیگیری اجرای این ماده در قالب مهلت تعیین‌شده تا مرحله ابلاغ محدوده شهرها، به عهده دبیرخانه مرجع تصویب‌کننده طرح‌ها خواهد بود.

تبصره ۳: در تهیه طرح‌های جامع هادی شهری پیشنهادات شهرداری که به تصویب شورای اسلامی شهر رسیده باشد برای تأیید نهایی به مراجع قانونی منعکس می‌شود.

ماده ۶: حریم شهر در طرح جامع شهر و تا تهیه طرح مذکور در طرح هادی شهر تعیین و تصویب می‌گردد.

ماده ۷: محدوده روستا بر اساس طرح‌های هادی روستایی و تغییرات بعدی آن‌ها توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط به صورت قابل انطباق بر عوارض طبیعی یا ساخته شده ثابت، همراه با مختصات جغرافیایی نقاط اصلی تعیین و به تصویب مرجع تصویب‌کننده طرح هادی روستایی می‌رسد. این محدوده حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از تصویب، توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی استان مربوط تدقیق شده و به امضای

فرماندار شهرستان مربوط جهت اجرا به دهیاری و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ابلاغ می‌شود.

ماده ۸: محدوده‌ها و حریم‌های تعیین‌شده برای شهرهای مجاور، محدوده روستاهای مجاور و محدوده شهرک‌های مجاور، نباید با هم تداخل داشته باشند در صورت تداخل، مرجع حل اختلاف و رفع تداخل، مرجع تصویب‌کننده طرح‌های هادی و جامع حسب مورد خواهند بود.

ماده ۹: محدوده مجموعه‌های شهری در طرح مصوب آن‌ها تعیین و تصویب می‌شود.

ماده ۱۰: هیچ‌یک از شهرها محدوده و حریم دیگری به‌جز محدوده و حریم موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون و هیچ‌یک از روستاها و شهرک‌ها، محدوده دیگری به‌جز محدوده موضوع مواد (۳) و (۴) این قانون را نخواهند داشت و عناوین یادشده جایگزین کلیه عناوین متناظر آن‌ها از جمله (محدوده قانونی)، (حریم قانونی)، (حوزه شهرداری)، (حدود مصوب شهر) و نظایر آن‌ها در مورد محدوده شهر، (محدوده استحقاقی)، (حوزه استحقاقی)، (حریم استحقاقی)، (محدوده نهایی)، (محدوده نفوذی)، و نظایر آن‌ها در مورد حریم شهر، (محدوده مسکونی روستا) یا (حدود روستا) در مورد (محدوده روستا) و (محدوده قانونی شهرک) می‌گردد و هر ترتیب دیگری که در مورد تعاریف محدوده و حریم شهر، محدوده شهرک و روستا و نحوه تعیین آن‌ها با هر عنوان دیگری در قوانین و مقررات قبلی مقرر شده باشد، با تصویب این قانون ملغی خواهد بود.

تبصره: تعاریف و مراجع تصمیم‌گیر مربوط به محدوده‌ها و حریم‌های مورد اشاره در این قانون جایگزین تعاریف و مراجع تصمیم‌گیر مربوط در تمام قوانین موضوعه از جمله قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری: مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۵ - می‌شود.

ماده ۱۱: محدوده و حریم تعریف‌شده که در این قانون برای مناطق مسکونی شهری و روستایی و شهرک‌های مسکونی است شامل سایر محدوده‌ها و حریم‌های خاص که حسب قوانین خاص تعیین شده‌اند (مثل حریم راه‌ها و راه‌آهن، محدوده مناطق چهارگانه حفاظت‌شده محیط‌زیست، حریم میراث فرهنگی و نظایر آن) نخواهد شد.

ماده ۱۲: هرگونه تخلف از احکام موضوع این قانون به عنوان تجاوز به حقوق عمومی، جرم محسوب شده و مرتکبین علاوه بر اعاده و رفع اثر از تخلفات، به مجازات

مربوط برابر قانون مجازات اسلامی محکوم خواهند شد.
قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و یازده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهاردهم دی ماه یک هزار و سیصد و هشتادوچهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۱۰/۲۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها

مصوب ۱۳۷۴/۴/۱۵ با اصلاحات بعدی

ماده ۱: به منظور حفظ کار بری اراضی زراعی و باغها و تداوم و بهره‌وری آنها از تاریخ تصویب این قانون تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرکها جز در موارد ضروری ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): تشخیص موارد ضروری تغییر کاربری اراضی و زراعی و باغها در هر استان به عهده کمیسیون مرکب از رئیس سازمان جهاد کشاورزی، مدیر امور اراضی، رئیس سازمان مسکن و شهرسازی، مدیرکل حفاظت محیط‌زیست آن استان و یک نفر نماینده استاندار می‌باشد که به ریاست سازمان جهاد کشاورزی تشکیل می‌گردد.

نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط می‌تواند بدون حق رأی در جلسات کمیسیون شرکت نماید.

سازمان جهاد کشاورزی موظف است حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ دریافت تقاضا یا استعلام مطابق نظر کمیسیون نسبت به صدور پاسخ اقدام نماید.

دبیرخانه کمیسیون فوق در سازمانهای جهاد کشاورزی استانها زیر نظر رئیس سازمان مذکور تشکیل می‌گردد و عهده‌دار وظیفه دریافت تقاضا، تشکیل و تکمیل پرونده، بررسی کارشناسی اولیه، مطرح نمودن درخواستها به نوبت در کمیسیون و نگهداری سوابق و مصوبات می‌باشد.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): مرجع تشخیص اراضی و زراعی و باغها، وزارت جهاد کشاورزی است و مراجع قضایی و اداری، نظر سازمان جهاد کشاورزی ذی‌ربط را در این زمینه استعلام می‌نمایند و مراجع اداری موظف به رعایت نظر سازمان مورداشاره خواهند بود.

نظر سازمان جهاد کشاورزی استان برای مراجع قضایی به‌منزله نظر کارشناس رسمی دادگستری تلقی می‌شود.

تبصره ۳ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): ادارات ثبت اسناد و املاک و دفاتر اسناد رسمی و سایر هیأت‌ها و مراجع مربوط مکلفاند در موارد تفکیک، افراز و تقسیم اراضی زراعی و باغ‌ها و تغییر کاربری آن‌ها در خارج از محدوده قانونی شهرها و شهرک‌ها از سازمان‌های جهاد کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی استعلام نموده و نظر وزارت مذکور را اعمال نمایند.

تبصره ۴ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): احداث گلخانه‌ها، دامداری‌ها، مرغداری‌ها، پرورش ماهی و سایر تولیدات کشاورزی و کارگاه‌های صنایع تکمیلی و غذایی در روستاها بهینه کردن تولیدات بخش کشاورزی بوده و تغییر کاربری محسوب نمی‌شود. موارد مذکور از شمول این ماده مستثنا بوده و با رعایت ضوابط زیست‌محیطی با موافقت سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها بلامانع می‌باشد.

تبصره ۵ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): اراضی داخل محدوده قانونی روستاهای دارای طرح هادی مصوب، مشمول ضوابط طرح هادی بوده و از کلیه ضوابط مقرر در این قانون مستثنا می‌باشد.

تبصره ۶ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): به منظور تعیین روش کلی و ایجاد وحدت رویه اجرایی و نظارت و ارزیابی عملکرد کمیسیون‌های موضوع تبصره (۱) این ماده، دبیرخانه مرکزی در وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی) تشکیل می‌گردد.

تبصره ۷ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): تجدیدنظر در مورد تصمیمات کمیسیون‌های موضوع تبصره (۱) این ماده در مواردی که مجوز تغییر کاربری صادر شده با تشخیص و پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به عهده کمیسیونی به ریاست وزیر جهاد کشاورزی یا نماینده تام‌الاختیار وی و با عضویت معاونان ذی‌ربط وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌باشد.

نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط می‌تواند حسب مورد و بدون حق رأی در جلسات مذکور شرکت نماید.

ماده ۲ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): در مواردی که به اراضی زراعی و باغ‌ها طبق مقررات این قانون مجوز تغییر کاربری داده می‌شود هشتاد درصد (۸۰٪) قیمت روز اراضی و باغ‌های مذکور با احتساب ارزش زمین پس از تغییر کاربری بابت عوارض از مالکین وصول و به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌گردد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): تغییر کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها برای سکونت شخصی صاحبان زمین تا پانصد مترمربع فقط برای یک‌بار و احداث دامداری‌ها، مرغداری‌ها، پرورش آبزیان، تولیدات گلخانه‌ای و همچنین واحدهای صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی و صنایع دستی مشمول پرداخت عوارض موضوع این ماده نخواهد بود.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): اراضی زراعی و باغ‌های موردنیاز طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب مجلس شورای اسلامی (ملی - استانی) و طرح‌های خدمات عمومی موردنیاز مردم از پرداخت عوارض موضوع این ماده مستثنا بوده و تابع قوانین و مقررات مربوط می‌باشد.

تبصره ۳ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): تقویم و ارزیابی اراضی زراعی و باغ‌های موضوع این قانون توسط کمیسیون سه‌نفره‌ای متشکل از نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی، استانداری، امور اقتصادی و دارایی استان در هر یک از شهرستان‌ها انجام می‌پذیرد.

ماده ۳ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): کلیه مالکان یا متصرفان اراضی زراعی و باغ‌های موضوع این قانون که به صورت غیرمجاز و بدون اخذ مجوز از کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این قانون اقدام به تغییر کاربری نمایند، علاوه بر قلع و قمع بنا، به پرداخت جزای نقدی از یک تا سه برابر بهای اراضی زراعی و باغ‌ها به قیمت روز زمین با کاربری جدید که موردنظر متخلف بوده است و در صورت تکرار جرم به حداکثر جزای نقدی و حبس از یک ماه تا شش ماه محکوم خواهند شد.

تبصره ۱: سازمان و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و نهادهای عمومی و شرکت‌ها و مؤسسات دولتی که شمول قانون نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): هر یک از کارکنان دولت و شهرداری‌ها و نهادها که در اجرای این قانون به تشخیص دادگاه صالحه تخطی نموده باشند ضمن ابطال مجوز صادره به جزای نقدی از یک تا سه برابر بهای اراضی زراعی و باغ‌ها به قیمت روز زمین با کاربری جدید که موردنظر متخلف بوده است و در صورت تکرار علاوه بر جریمه مذکور به انفصال دائم از خدمات دولتی و شهرداری‌ها محکوم خواهند شد. سردفتران متخلف نیز به شش ماه تا دو سال تعلیق از خدمت و در صورت تکرار به شش ماه حبس و محرومیت از

سردفتری محکوم می‌شوند.

ماده ۴ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): دولت مکلف است همه‌ساله اعتباری معادل هشتاد درصد (۸۰٪) از درآمدهای موضوع این قانون را در بودجه سالیانه وزارت جهاد کشاورزی منظور نماید تا وزارت مزبور طبق ضوابط قانونی مربوطه به مصرف امور زیربنایی کشاورزی شامل تسطیح اراضی، احداث کانال، آبیاری، زهکشی، سدها و بندهای خاکی، تأمین آب و احیای اراضی موات و بایر و هزینه‌های دادرسی و اجرای این قانون برساند و بیست و ۲۰٪ باقیمانده از درآمد موضوع این قانون به منظور مطالعه و آماده‌سازی زمین‌های غیرقابل کشت و زرع برای توسعه شهرها و روستاها و ایجاد شهرک‌ها در اختیار وزارت مسکن و شهرسازی قرار می‌گیرد.

ماده ۵: از تاریخ تصویب این قانون نماینده وزارت کشاورزی در کمیسیون ماده ۵ قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران عضویت خواهد داشت.

ماده ۶: مقدار سیصد هکتار اراضی غیرقابل کشت از یک هزار و یکصد هکتار اراضی مربوط به ورزشگاه بزرگ اصفهان جهت احداث ورزشگاه مذکور اختصاص یافته و با بقیه اراضی مطابق با این قانون عمل خواهد شد.

ماده ۷ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) موظف است در تشخیص ضرورت‌ها موارد زیر را رعایت نماید:

۱- اخذ مجوز لازم از دستگاه اجرایی ذی‌ربط متناسب با کاربری جدید توسط متقاضی.

۲- ضوابط طرح‌های کالبدی، منطقه‌ای و ناحیه‌ای مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.

۳- مطالبه مصوبه ستاد فرماندهی نیروهای مسلح در رسیدگی به درخواست نیروهای مسلح.

۴- ضوابط حفظ محیط زیست و تداوم تولید و سرمایه‌گذاری با توجه به روح کلی قانون مبنی بر حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها.

۵- استانداردها، اصول و ضوابط فنی مربوط، مطابق مجوزهای صادره از سوی دستگاه ذی‌ربط.

ماده ۸ (اصلاحی ۱/۸/۱۳۸۵): صدور هرگونه مجوز یا پروانه ساخت و تأمین و

واگذاری خدمات و تأسیسات زیربنایی مانند آب، برق، گاز و تلفن از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط در اراضی زراعی و باغ‌ها موضوع ماده (۱) این قانون توسط وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی، مسکن و شهرسازی، استانداری‌ها، شهرداری‌ها و سایر مراجع ذی‌ربط صرفاً پس از تأیید کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این قانون مبنی بر ضرورت تغییر کاربری مجاز خواهد بود. متخلف از این ماده برابر مقررات ماده (۳) این قانون مجازات خواهد شد.

ماده ۹ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): به منظور حمایت از تداوم کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها واقع در داخل محدوده قانونی شهرها و شهرک‌ها که در طرح‌های جامع و تفصیلی دارای کاربری کشاورزی می‌باشند، دولت و شهرداری‌ها موظفانند تسهیلات و خدمات شهری را مطابق تعرفه فضای سبز شهرداری‌ها در اختیار مالکان آن‌ها قرار دهند.

ماده ۱۰ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): هرگونه تغییر کاربری در قالب ایجاد بنا، برداشتن یا افزایش شن و ماسه و سایر اقداماتی که بنا به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی تغییر کاربری محسوب می‌گردد، چنانچه به طور غیرمجاز و بدون اخذ مجوز کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) این قانون صورت پذیرد، جرم بوده و مأموران جهاد کشاورزی محل مکلفانند نسبت به توقف عملیات اقدام و مراتب را به اداره متبوع جهت انعکاس به مراجع قضایی اعلام نمایند.

تبصره ۱: چنانچه مرتکب پس از اعلام جهاد کشاورزی به اقدامات خود ادامه دهد نیروی انتظامی موظف است بنا به درخواست جهاد کشاورزی از ادامه عملیات مرتکب جلوگیری نماید.

تبصره ۲: مأموران جهاد کشاورزی موظفانند با حضور نماینده دادسرا و در نقاطی که دادسرا نباشد با حضور نماینده دادگاه محل ضمن تنظیم صورت‌مجلس رأساً نسبت به قلع‌وقمع بنا و مستحذات اقدام و وضعیت زمین را به حالت اولیه اعاده نمایند.

ماده ۱۱ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که در اجرای قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها از کمیسیون موضوع تبصره (۱) ماده (۱) قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها مصوب ۱۳۷۴ مجوز تغییر کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها را دریافت نموده‌اند موظفانند حداکثر ظرف مدت نه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، نسبت به اجرای طرح موضوع مجوز مربوطه اقدام نمایند. در صورت عدم اقدام

در مهلت تعیین شده موضوع مشمول مقررات این قانون خواهد شد.

ماده ۱۲ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): ایجاد هرگونه مستحدثات پس از حریم قانونی موضوع ماده (۱۷) قانون اصلاح قانون ایمنی راهها و راه‌آهن مصوب ۱۳۷۹ در مورد اراضی زراعی و باغی فقط با رعایت تبصره (۱) ماده (۱) این قانون مجاز می‌باشد.

ماده ۱۳ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): وزارت جهاد کشاورزی مسئول اجرای این قانون و آئین‌نامه‌های اجرایی آن می‌باشد.

ماده ۱۴ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): وزارت جهاد کشاورزی موظف است آئین‌نامه‌های اجرایی این قانون را با همکاری وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست ظرف مدت سه ماه تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۱۵ (اصلاحی ۱۳۸۵/۸/۱): کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله ماده (۷۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ لغو می‌گردد.

آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها

۱۳۸۶/۵/۲۱

ماده ۱: در این آئین نامه اصطلاحات زیر در معانی مربوط به کار می‌رود.
الف: قانون: قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها - مصوب ۱۳۷۴: و اصلاحیه آن - مصوب ۱۳۸۵: که از این پس در این آیین نامه به اختصار قانون نامیده می‌شود.
ب: محدوده شهر، حریم شهر، محدوده شهرک و محدوده روستا: محدوده‌ای که بر اساس (قانون تعاریف محدوده و حریم شهر، روستا و شهرک و نحوه تعیین آنها: مصوب ۱۳۸۴، به تصویب مراجع قانونی ذی ربط رسیده یا خواهد رسید.
پ: طرح هادی روستا: طرحی که ضمن ساماندهی و اصلاح بافت موجود میزان و مکان گسترش آتی و نحوه نیازمندی‌های عمومی روستایی را حسب مورد در قالب مصوبات طرح‌های ساماندهی فضا و سکونت‌گاه‌های روستایی یا طرح‌های جامع ناحیه‌ای تعیین می‌نماید.

ت: اراضی زراعی و باغها: اراضی تحت کشت، آیش و باغات شامل آبی، دیم اعم از دایر و بایر که سابقه بهره‌برداری داشته باشد و اراضی تحت فعالیت‌های موضوع تبصره (۴) الحاقی که در حکم اراضی زراعی و باغها محسوب می‌شود.

ث: کمیسیون: کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) قانون می‌باشد.
ج: کمیسیون تقویم: کمیسیون تبصره (۳) الحاقی ماده (۲) قانون می‌باشد.
چ: تفکیک: در مقررات ثبتی عبارت است از تقسیم مال غیرمنقول به قطعات کوچک‌تر.

ح: افراز: در اصطلاح قضایی و ثبتی عبارت است از جدا کردن سهم مشاع شریک یا شرکا و یا تقسیم مال غیرمنقول مشاع بین شرکا به نسبت سهم آنان.
خ: تقسیم: اعم است از تفکیک و افراز و غیر آن.

د: تغییر کاربری: هرگونه اقدام که مانع از بهره‌برداری و استمرار کشاورزی اراضی زراعی و باغ‌ها در قالب ایجاد بنا، برداشتن یا افزایش شن و ماسه و سایر اقداماتی که بنا به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی تغییر کاربری محسوب شود.

ذ: مالک یا صاحب زمین: شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی که بر اراضی زراعی یا باغی با ارائه سند مالکیت یا گواهی اداره ثبت مشعر بر مالکیت بوده و یا موافق احکام قطعیت یافته صادره از محاکم قضایی مالکیت آنان محقق شده باشد و چنانچه اراضی مذکور در مناطق مشمول اعلان ثبت عمومی و اجباری نباشد و از قدیم‌الایام از سوی اشخاص به عنوان مالک مورد بهره‌برداری واقع و شورای اسلامی محل تصرف مالکانه (قاعده ید) متقاضی را تأیید نماید و مستثنا بودن اراضی موردنظر از انواع اراضی ملی و دولتی به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده باشد، مالک تلقی می‌شود.

ر: طرح‌های تملک و دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب مجلس شورای اسلامی (ملی: استانی): طرح‌هایی که دارای موافقت‌نامه مبادله شده بین دستگاه اجرایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و یا استان (بنا به مورد) باشد.

ز: طرح‌های خدمات عمومی موضوع ماده ۲ قانون: طرح‌های گردشگری و طرح‌های غیرانتفاعی که مورد نیاز مردم باشد و قابلیت تملک خصوصی نداشته و عموم مردم بتوانند از آن بهره‌مند شوند.

س: مجوز موضوع ماده (۷) قانون: موافقت اصولی یا جواز تأسیسی که توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در چارچوب قوانین و مقررات مربوط صادر می‌شود.

ش: مجوز یا پروانه ساخت موضوع ماده (۸) قانون: موافقتی که توسط دستگاه‌های ذی‌ربط در احداث بنا و تأمین و واگذاری خدمات و تأسیسات زیربنایی مانند آب، برق، گاز و تلفن صادر می‌شود.

ص: اراضی داخل محدوده روستاهای دارای طرح هادی مصوب: محدوده شامل بافت موجود روستا و گسترش آتی آن در دوره طرح هادی روستا می‌باشد.

ماده ۲: دبیرخانه کمیسیون در سازمان جهاد کشاورزی استان مستقر بوده و مدیر امور اراضی، دبیر کمیسیون می‌باشد.

تبصره: نماینده دستگاه اجرایی ذی‌ربط جهت شرکت در جلسه کمیسیون بدون داشتن حق رأی از سوی دبیر دعوت خواهد شد.

ماده ۳: درخواست اشخاص حقیقی و حقوقی برای تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها همراه مدارک ثابت کننده و قانونی مالکیت، جواز تأسیس یا موافقت اصولی طرح موردنظر، نقشه عرصه مورد اجرای طرح، نظریه اداره کل حفاظت محیط زیست استان و حسب مورد پاسخ استعلام دستگاه های ذی ربط در چارچوب ماده (۷) قانون، تحویل دبیرخانه می گردد.

تبصره ۱: درخواست دستگاه های مجری طرح های تملک دارایی های سرمایه ای (طرح های ملی - استانی) و طرح های خدمات عمومی مورد نیاز مردم و گردشگری با ارائه مصوبه مرجع قانونی ذی ربط و دو نسخه کروکی محل و نقشه عرصه در مقیاس مورد اجرای طرح به صورت خارج از نوبت در کمیسیون مطرح خواهد شد.

تبصره ۲: نحوه و چگونگی دریافت تقاضا، تشکیل و تکمیل پرونده اعم از استعلام - های مورد نیاز، بررسی کارشناسی اولیه، مطرح نمودن درخواست ها در کمیسیون، نگهداری سوابق و مصوبات و ابلاغ تصمیمات کمیسیون تقویم به متقاضی بر اساس دستورالعملی خواهد بود که ظرف مدت دو ماه از سوی وزارت جهاد کشاورزی (سازمان امور اراضی) تهیه و ابلاغ می گردد.

تبصره ۳: دبیرخانه کمیسیون موظف است در صورت عدم تکمیل مدارک مورد لزوم از سوی متقاضی ظرف یک ماه از تاریخ ثبت درخواست، پرونده را از دستور کار کمیسیون خارج نماید. بدیهی است در صورت ارائه مدارک و مستندات، پرونده حسب نوبت در دستور کار کمیسیون قرار می گیرد.

تبصره ۴: جلسات کمیسیون با حضور رئیس و حداقل سه عضو دیگر رسمیت دارد و تصمیمات آن با حداقل سه رأی موافق معتبر و لازم الاجرا خواهد بود. کمیسیون موظف است ظرف دو ماه از تاریخ ثبت درخواست یا استعلام در دبیرخانه نسبت به بررسی موضوع اقدام و نتیجه را از طریق دبیرخانه به متقاضی ابلاغ نماید.

تبصره ۵: دبیرخانه کمیسیون از رؤسای سازمان های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و صنایع و معادن استان برای شرکت در جلسات دعوت به عمل خواهد آورد.

ماده ۴: در صورت موافقت کمیسیون با تغییر کاربری اراضی زراعی یا باغ مورد تقاضا، دبیر کمیسیون مراتب را به همراه کروکی یا نقشه، مشخصات کامل ملک به منظور تعیین قیمت روز اراضی زراعی یا باغ با کاربری جدید به کمیسیون تقویم اعلام و

پس از اخذ نظریه کمیسیون یادشده و اعلام به متقاضی و ارائه گواهی لازم توسط وی مبنی بر واریز عوارض موضوع ماده (۲) قانون به حساب خزانه‌داری کل کشور، مجوز تغییر کاربری را صادر و به مرجع استعلام کننده و متقاضی اعلام می‌نماید. مجوز صادره از زمان ابلاغ به متقاضی به مدت دو سال دارای اعتبار می‌باشد.

تبصره: در مواردی که بعد از پایان اعتبار مجوز کمیسیون، مجدداً برای همان اراضی درخواست تمدید مجوز قبلی یا تقاضای تغییر کاربری برای طرح جدید ارائه گردد و کمیسیون موافقت نماید در صورت شمول عوارض موضوع ماده (۲) قانون، با احتساب عوارض پرداختی قبلی مابه‌التفاوت تعیین و به متقاضی جهت واریز ابلاغ می‌گردد.

ماده ۵: در مواردی که به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی یا سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها در صدور مجوز تغییر کاربری توسط کمیسیون رعایت مقررات این قانون نگردیده باشد، موضوع جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم لازم به کمیسیون تبصره (۷) الحاقی ماده یک قانون احاله می‌گردد و کمیسیون موظف است حداکثر پس از دو ماه از تاریخ ارجاع نسبت به موضوع اخذ تصمیم و ابلاغ نماید.

تبصره: وزارتخانه‌های کشور، مسکن و شهرسازی و سازمان حفاظت محیط‌زیست موظفانند معاونین ذی‌ربط را جهت عضویت در کمیسیون مذکور، به وزارت جهاد کشاورزی معرفی نمایند.

ماده ۶: وزارت جهاد کشاورزی موظف است ضوابط تشخیص اراضی زراعی و باغ‌ها در خارج از محدوده شهرها، شهرک‌ها و طرح هادی روستاها را ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و پس از تصویب کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست جهت اجرا به سازمان‌های جهاد کشاورزی ابلاغ نماید.

ماده ۷: استانداری، امور اقتصادی و دارایی و جهاد کشاورزی استان‌ها موظفانند ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، نمایندگان خود را برای عضویت در کمیسیون تقویم شهرستان‌ها به دبیرخانه کمیسیون معرفی نمایند. کمیسیون تقویم در مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان تشکیل و جلسات آن با حضور کلیه اعضاء رسمیت یافته و رأی اکثریت اعضاء معتبر و لازم‌الاجرا است.

ماده ۸: به منظور ایجاد وحدت رویه اجرایی در نحوه تقویم و ارزیابی اراضی موضوع قانون و نظارت بر آن ظرف دو ماه پس از تصویب این آیین‌نامه، دستورالعمل

مشترکی از سوی وزارتخانه‌های کشور، امور اقتصادی و دارایی، مسکن و شهرسازی و جهاد کشاورزی تهیه و توسط وزارت جهاد کشاورزی به استان‌ها ابلاغ خواهد شد.

تبصره: تصمیم کمیسیون تقویم از زمان اعلام به متقاضی به مدت شش ماه اعتبار خواهد داشت و در صورت انقضای مدت مذکور و عدم واریز عوارض، قیمت ملک مجدداً توسط کمیسیون تقویم تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۹: ادارات ثبت اسناد و املاک، دفاتر اسناد رسمی و سایر هیأت‌ها و مراجع مربوط موظفانند در هنگام تفکیک، افراز و تقسیم اراضی زراعی و باغ‌های واقع در خارج از محدوده شهرها و شهرک‌ها و طرح هادی روستایی، نظر سازمان جهاد کشاورزی (مدیریت جهاد کشاورزی) را استعلام و تفکیک، افراز و تقسیم اینگونه اراضی پس از تأیید مدیریت جهاد کشاورزی قابل اجرا خواهد بود.

تبصره: ضوابط و حدنصاب‌های تفکیک، افراز و تقسیم اراضی ظرف مدت دو ماه پس از صدور این آیین‌نامه توسط وزارت جهاد کشاورزی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و پس از تصویب کمیسیون امور زیربنایی، صنعت و محیط‌زیست و سازمان‌های جهاد کشاورزی اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰: مصادیق و ضوابط موضوع تبصره (۴) ماده (۱) و تبصره (۱) ماده (۲) قانون ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، طی دستورالعملی حسب مورد با همکاری وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، صنایع و معادن و سازمان‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و حفاظت محیط‌زیست تهیه و توسط وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۱: وزارت جهاد کشاورزی موظف است در اجرای ماده (۱۰) قانون ظرف یک ماه مصادیق اقداماتی که تغییر کاربری غیرمجاز بوده و جرم محسوب می‌شود را تهیه و ابلاغ نماید.

ماده ۱۲: به منظور اجرای قانون و جلوگیری از هرگونه عملیات تغییر کاربری غیرمجاز متخلف در اراضی زراعی و باغ‌ها، مأموران جهاد کشاورزی مکلفانند ضمن بازدید از اراضی زراعی و باغ‌ها در صورت مشاهده هرگونه جرم ضمن توقف عملیات با رعایت ماده (۱۰) قانون، نسبت به تنظیم صورت‌جلسه اقدام نمایند.

تبصره ۱: مأموران جهاد کشاورزی مکلفانند توقف عملیات اجرایی را به مالک یا

قائم‌مقام قانونی وی به صورت مکتوب اخطار و اعلام نمایند. چنانچه مرتکب پس از اعلام مأموران جهاد کشاورزی به اقدامات خود ادامه دهد نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است بنا به درخواست مأموران جهاد کشاورزی از ادامه عملیات متخلف جلوگیری نماید.

تبصره ۲: مدیریت جهاد کشاورزی مکلف است با توجه به صورت جلسه تنظیمی در اسرع وقت نسبت به معرفی مجرم یا مجرمین به مراجع قضایی اقدام نماید. مراجع قضایی برابر مقررات مربوط به تخلف رسیدگی و حکم مقتضی را صادر می‌نمایند.

ماده ۱۳: مأموران وزارت جهاد کشاورزی مکلفانند در چارچوب تبصره‌های (۱) و (۲) ماده (۱۰) قانون با حضور نیروی انتظامی و نماینده دادسرا یا دادگاه محل، ضمن تنظیم صورت مجلس، رأساً نسبت به قلع و قمع بنا و مستحذات، اقدام و وضعیت زمین را به حالت اولیه اعاده نمایند.

ماده ۱۴: فعالیت‌های موضوع تبصره (۴) الحاقی به ماده یک قانون بهینه کردن تولیدات بخش کشاورزی بوده و در حکم اراضی زراعی و باغ‌ها می‌باشد. در صورتی که مجریان فعالیت‌های این تبصره قصد تغییر کاربری این فعالیت‌ها را داشته باشند باید مجوز کمیسیون را اخذ نمایند و چنانچه بدون اخذ مجوز از کمیسیون تغییر کاربری غیرمجاز دهد اقدام آنان جرم محسوب و مطابق سایر مفاد این قانون با آن‌ها برخورد می‌شود.

ماده ۱۵: وزارت کشور، وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سایر مراجع ذی ربط، موظفانند در اجرای قانون همکاری‌های لازم را با وزارت جهاد کشاورزی به عمل آورند.

ماده ۱۶: نحوه و چگونگی پرداخت حق جلسه و حق الزحمه اعضای کمیسیون و مجریان این قانون بنا بر دستورالعملی است که از سوی وزیر جهاد کشاورزی تعیین و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۷: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است به منظور اجرای ماده (۴) اصلاحی قانون، ردیف‌های اعتباری مستقلی برای وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و مسکن و شهرسازی اختصاص دهد و همه ساله درآمدهای موضوع این ماده را به ترتیب

هشتاد درصد (۸۰٪) و بیست درصد (۲۰٪) در بودجه سنواتی دستگاه‌های یادشده منظور نماید.

ماده ۱۸: آیین‌نامه اجرایی قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و ضوابط تقویم اراضی موضوع تصویب‌نامه‌های شماره ۱۳۱۰۵/ت/۱۵۳۹۸ هـ مورخ ۱۳۷۴/۱۱/۱ و شماره ۱۲۸۶۳۷/۲۰ هـ مورخ ۱۳۷۵/۱۲/۲۸ و اصلاحیه‌های بعدی آن لغو و این آیین‌نامه جایگزین آن‌ها می‌گردد.

دستورالعمل تعیین مصادیق تغییر کاربری غیرمجاز موضوع ماده

۱۰ قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها

مصوب ۱۳۸۵/۸/۱ مجلس شورای اسلامی

(موضوع ماده ۱۱ تصویب نامه شماره ۵۹۸۷۹/ت/۳۷۱۱۰ هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۹ هیأت

وزیران) مصوب ۱۳۸۶/۶/۱۲

۱- اقدامات ذیل در صورتی که در اراضی زراعی و باغهای موضوع قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغها و بدون رعایت ضوابط مقررات مربوطه و اخذ مجوز از کمیسیون تبصره یک ماده یک و یا موافقت سازمان جهاد کشاورزی در قالب طرح تبصره ۴ الحاقی قانون مذکور حسب مورد صورت گیرد و مانع از تداوم تولید و بهره برداری و استمرار کشاورزی شود به عنوان مصادیق تغییر کاربری غیرمجاز تلقی می گردد:

برداشت یا افزایش شن و ماسه

ایجاد بنا و تأسیسات

خاک برداری و خاک ریزی

گود برداری

احداث کوره های آجر و گچ پزی

پی کنی

دیوارکشی اراضی

دپوی زباله، نخاله و مصالح ساختمانی، شن و ماسه و ضایعات فلزی.

ایجاد سکونت گاه های موقت

استقرار کانکس و آلاچیق

احداث جاده و راه

دفن زباله های واحدهای صنعتی

رها کردن پساب های واحدهای صنعتی، فاضلاب های شهری، ضایعات کارخانجات

لوله‌گذاری

عبور شبکه‌های برق

انتقال و تغییر حق‌آبه اراضی زراعی و باغات به سایر اراضی و فعالیت‌های غیر

کشاورزی

سوزاندن، قطع و ریشه‌کنی و خشک‌کردن باغات به هر طریق

مخلوط ریزی و شن‌ریزی

احداث راه‌آهن و فرودگاه

احداث پارک و فضای سبز

پیست‌های ورزشی

استخرهای ذخیره آب غیر کشاورزی

احداث پارکینگ مسقف و غیرمسقف

محوطه‌سازی (شامل سنگفرش و آسفالت‌کاری، جدول‌گذاری، سنگ‌ریزی و موارد

(مشابه)

صنایع تبدیلی و تکمیلی و غذایی و طرح‌های موضوع تبصره ۴ فوق‌الذکر

صنایع‌دستی

طرح‌های خدمات عمومی

طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مصوب مجلس شورای اسلامی (ملی -

استانی)

تبصره: تشخیص سایر مصادیق تغییر کاربری غیرمجاز به عهده سازمان امور

اراضی کشور بوده و سازمان جهاد کشاورزی استان موظف است در صورت ابهام نظریه

سازمان مذکور را استعمال و بر اساس آن عمل نماید.

۲- تغییر هر یک از فعالیت‌ها و طرح‌های موضوع تبصره ۴ الحاقی به ماده یک

قانون به خارج از مصادیق و ضوابط تبصره مذکور بدون اخذ مجوز از کمیسیون تبصره ۱

ماده ۱ قانون تغییر کاربری غیرمجاز تلقی می‌گردد.

تبصره: تغییر فعالیت‌ها و طرح‌های موضوع تبصره ۴ الحاقی به ماده یک قانون به

سایر طرح‌های مندرج در تبصره مذکور مستلزم اخذ گواهی لازم از اداره کل محیط‌زیست

استان و موافقت رئیس سازمان جهاد کشاورزی می‌باشد.

این دستورالعمل طی نامه شماره ۲۰/۲۰۹۹۹ مورخ ۱۳۸۶/۶/۱۲ توسط وزیر جهاد کشاورزی تصویب و جهت اجرا ابلاغ گردید.

دستورالعمل ماده ۱۰ آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها (موضوع ماده ۱۰ تصویب نامه شماره ۵۹۸۷۹/ت/۳۷۱۱۰ هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۹ هیئت وزیران)

در اجرای ماده ۱۰ آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها موضوع تصویب نامه شماره ۵۹۸۷۹/ت/۳۷۱۱۰ هـ مورخ ۱۳۸۶/۴/۱۹ هیئت وزیران به منظور تعیین مصادیق و ضوابط فعالیت‌های موضوع تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱ و تبصره ۱ اصلاحی ماده ۲ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها دستورالعمل مشروحه ذیل که به تأیید وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، صنایع و معادن و سازمان‌های میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و حفاظت محیط‌زیست رسیده است، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد:

الف) تعاریف:

۱- کارگاه یا واحد صنایع تکمیلی، غذایی و تبدیلی:

کارگاه صنایع تکمیلی و غذایی و واحدهای صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی، بنگاه‌های تولیدی هستند که به موجب جواز تأسیس یا موافقت اصولی صادره از سوی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به فعالیت می‌پردازند و مصادیق آن بر اساس کدهای آیسیک (ویرایش سوم) به شرح پیوست می‌باشد.

۲- ضوابط زیست‌محیطی:

عبارت است از ضوابط و مقررات استقرار صنایع و در داخل مناطق چهارگانه با رعایت ضوابط خاص و حساسیت‌های مناطق مذکور با تشخیص سازمان حفاظت محیط‌زیست و پس از کسب استعلام ملاک عمل خواهد بود.

۳- سایر تولیدات کشاورزی:

شامل فعالیت‌هایی از قبیل پرورش قارچ، آبیان، اسب، کرم ابریشم، زنبورداری، تولید نهال و بذر و ... می‌باشد که حسب اظهار نظر معاونت‌های ذی‌ربط وزارت جهاد کشاورزی تعیین و پس از تصویب کمیسیون تبصره ۲

جزء ۳ این دستورالعمل اعلام می‌گردد.

تبصره ۱- با توجه به این که فعالیت‌های مندرج در تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱ بهینه کردن تولیدات بخش کشاورزی بوده و تغییر کاربری محسوب نمی‌شوند. لذا انجام اقدامات تکمیلی که حسب مورد لازمه و مکمل زیرساخت‌ها و تأسیسات موردنیاز تولیدات کشاورزی می‌باشند از قبیل:

- ۱- احداث راه‌های بین مزارع.
 - ۲- تأسیسات تأمین و انتقال آب کشاورزی و کانال‌های زهکشی.
 - ۳- ایستگاه‌های پمپاژ و استخرهای ذخیره آب کشاورزی.
 - ۴- موتورخانه و آشیانه ماشین‌آلات کشاورزی (هانگار).
 - ۵- اتاق کارگری و نگهبانی.
 - ۶- دیوارکشی باغات.
 - ۷- محل جمع‌آوری و نگهداری محصولات کشاورزی.
- با رعایت ضوابطی که توسط سازمان امور اراضی برای هر یک از اقدامات مذکور تعیین و اعلام می‌گردد مشمول این تبصره می‌گردد.

تبصره ۲- سایر مصادیقی که در این دستورالعمل به آنها اشاره نگردیده است حسب مورد، توسط کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های مسکن و شهرسازی، صنایع و معادن و جهاد کشاورزی و سازمان‌های حفاظت محیط‌زیست و میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تشخیص و احصاء خواهد گردید و مراتب توسط سازمان امور اراضی ابلاغ خواهد شد. رأی کمیسیون مذکور با اکثریت آرا ملاک عمل بوده و جلسات در محل دبیرخانه مرکزی مستقر در سازمان امور اراضی تشکیل خواهد شد.

ب) قلمرو اجرای فعالیت‌های مذکور در تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها:

اراضی زراعی و باغی که خارج از محدوده شهرها، شهرک‌ها و محدوده روستاهای دارای طرح هادی مصوب واقع است، می‌باشد.

ج) ضوابط و مراحل رسیدگی به فعالیت‌های موضوع تبصره ۴ ماده ۱ :

۱- در صورت وصول استعلام از مراجع ذی‌ربط یا درخواست متقاضی و ارائه مدارک و مستندات اعم از طرح، نقشه محدوده اراضی مورد تقاضا، مدیریت جهاد

کشاورزی شهرستان پس از تطبیق موقعیت زمین و مطابقت آن با مفاد تبصره فوق و احراز شمول این دستورالعمل، مکلف است به منظور رعایت ضوابط زیست‌محیطی ضمن استعلام لازم از اداره حفاظت محیط‌زیست و اخذ نظریه اداره مذکور مراتب را با رعایت ضوابط تشخیص اراضی زراعی و باغ‌ها، همراه پرونده متشکله به سازمان جهاد کشاورزی استان (مدیریت امور اراضی استان) ارسال نماید.

تبصره- سازمان جهاد کشاورزی موظف است قبل از صدور موافقت‌نامه در مواردی که متقاضی فاقد سند مالکیت رسمی باشد پس از استعلام و اخذ نظریه سازمان مسکن و شهرسازی استان‌ها در مورد اراضی واقع در حریم شهرها و در مورد اراضی خارج از حریم شهرها از اداره کل منابع طبیعی نسبت به اخذ تعهدنامه رسمی از ایشان مبنی بر پذیرش مسئولیت هرگونه دعوی احتمالی و به عهده گرفتن خسارات و غرامت وارده راجع به مالکیت ملک محل اجرای طرح اقدام نماید.

۲- مدیریت امور اراضی پس از وصول و بررسی پرونده و سایر مقررات و دستورالعمل‌های مربوطه، حسب مورد موافقت یا عدم موافقت رئیس سازمان جهاد کشاورزی را با اجرای طرح مورد نظر حداکثر ظرف یک ماه به مرجع استعلام کننده یا متقاضی اعلام می‌نماید. رعایت نکات ذیل قبل از صدور موافقت از سوی سازمان جهاد کشاورزی لازم‌الاجراست.

۱-۲ توسعه و ایجاد واحدها و کارگاه‌های صنایع تکمیلی، تبدیلی و غذایی را در نواحی و شهرک‌های صنعتی هدایت و در موارد ضرورت از اراضی زراعی و باغی غیرقابل کشاورزی و کم‌بازده استفاده شود.

۲-۲ حتی‌المقدور از صدور موافقت در اراضی زراعی درجه ۱ و ۲ و همچنین باغ‌ها و اراضی واقع در محدوده قطب‌های کشاورزی، اراضی تحت شبکه‌های آبیاری زیردست سدها و تجهیز و نوسازی شده خودداری نمایند.

۳-۲ به مزیت نسبی تولیدات کشاورزی و الگوی کشت منطقه توجه شود.

۴-۲ رعایت قانون جلوگیری از خرد شدن اراضی کشاورزی و ایجاد قطعات مناسب فنی، اقتصادی (مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام) در انتخاب محل اجرای طرح الزامی است.

۵-۲ حتی‌المقدور در انتخاب محل اجرای طرح، حفظ یکپارچگی اراضی، مدنظر

قرار گرفته به نحوی که ایجاد راه‌های دسترسی، موجب تخریب بی‌رویه اراضی نشود.
۲-۶ در نظر گرفتن حداقل مساحت مورد نیاز برای اجرای طرح، توسط مراجع صادرکننده موافقت اصولی مورد تأکید می‌باشد.

۳- در ذیل موافقت‌نامه‌های صادره قید گردد:

۱-۳ این موافقت‌نامه صرفاً در اجرای طرح‌های تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱ قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها صادر شده و هیچ‌گونه حق مالکیتی برای دارنده موافقت‌نامه ایجاد نخواهد نمود. بدیهی است در صورتی که بعداً راجع به ملک محل اجرای طرح، ادعا و اختلافی از باب مالکیت به وجود آید مسئولیت آن منحصرأ متوجه دارنده موافقت‌نامه خواهد بود.

۲-۳ «این موافقت‌نامه مجوز احداث بنا نمی‌باشد و اخذ مجوز لازم از مراجع ذی‌ربط الزامی می‌باشد».

د) ضوابط طرح‌های موضوع تبصره ۱ اصلاحی ماده ۲ قانون:

فعالیت‌های موضوع این تبصره در خارج از محدوده شهرها، شهرک‌ها و روستاها (به جز مواردی که در تبصره ۴ الحاقی به ماده ۱ قانون قید گردیده)، مشمول طرح در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) است لیکن از پرداخت عوارض معاف می‌باشند.

ه) ضوابط تغییر کاربری برای سکونت شخصی صاحبان زمین:

۱- تغییر کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها برای سکونت شخصی صاحبان زمین موضوع تبصره (۱) اصلاحی ماده (۲) قانون با مجوز کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) و با توجه به ضوابط ذیل مجاز خواهد بود:

۱-۱ در محدوده روستاهای فاقد طرح هادی مصوب، مرجع صدور پروانه احداث بنا مکلف است پس از اخذ استعلام از بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در مورد ضوابط فنی ساخت‌وساز مسکونی، قبل از صدور مجوز تأییدیه کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) را اخذ نماید.

۱-۲ در اراضی زراعی و باغ‌های خارج از محدوده روستاها، شهرها و شهرک‌ها مرجع صدور مجوز احداث بنا مکلف است قبل از صدور مجوز، تأییدیه کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) را در مورد ضرورت تغییر کاربری اخذ نماید.

تبصره- اراضی داخل محدوده روستاهای دارای طرح هادی مصوب (شامل بافت

موجود روستا و گسترش آتی آن) مشمول ضوابط طرح هادی بوده و از ضوابط این دستورالعمل مستثنا می‌باشند.

۲- دبیرخانه‌های کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱) استان‌ها موظفانند فهرست افرادی که از معافیت موضوع این دستورالعمل استفاده نموده‌اند، به نحوی ثبت و ضبط نمایند تا احتمال صدور مجوز مکرر منتفی گردد.

و) ضوابط صدور مجوز برای سایر فعالیت‌های موضوع تبصره (۱) اصلاحی ماده (۲) قانون:

۱- مصادیق فعالیت‌های تبصره (۱) اصلاحی ماده (۲) قانون عبارت‌اند از صنایع تبدیلی موضوع تبصره مذکور به علاوه فهرست صنایع دستی اعلام‌شده از سوی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری که به پیوست این دستورالعمل ابلاغ می‌گردد.

۲- ضوابط صدور مجوز برای فعالیت‌های تبصره (۱) اصلاحی ماده (۲) قانون مطابق دستورالعمل نحوه و چگونگی دریافت تقاضا، تشکیل و تکمیل پرونده، بررسی کارشناسی، طرح درخواست در کمیسیون تبصره (۱) ماده (۱)، نگهداری سوابق و مصوبات و ابلاغ تصمیمات کمیسیون و کمیسیون تقویم، خواهد بود.

نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل به عهده رؤسای سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها خواهد بود.

قانون ایجاد شهرهای جدید*

مصوب ۸۰/۱۰/۱۶

ماده ۱- شهر جدید به نقاط جمعیتی اطلاق می‌گردد که در چهارچوب طرح مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران که از این پس به اختصار شورای عالی نامیده می‌شود در خارج از محدوده قانونی و حریم استحفاظی شهرها (هرکدام که بزرگ‌تر باشد) برای اسکان حداقل سی هزار نفر به اضافه ساختمان‌ها و تأسیسات موردنیاز عمومی، خدماتی، اجتماعی و اقتصادی ساکنان آن پیش‌بینی می‌شود.

تبصره - موضوع ماده (۱) صرفاً برای احداث شهرهای جدید بوده و نافی قوانین و مقررات مربوط به تقسیمات کشوری نمی‌باشد.

ماده ۲ - مکان‌یابی شهرهای جدید با رعایت سیاست‌های دولت و در قالب طرح کالبدی ملی و منطقه‌ای و ناحیه‌ای بر اساس پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی و تصویب شورای عالی تعیین می‌شود.

تبصره - پس از تصویب مکان احداث شهر جدید، وزارت مسکن و شهرسازی می‌تواند حسب مورد برابر قوانین و مقررات جاری نسبت به تملک اراضی و املاک موردنیاز اقدام نماید و متقاضی غیردولتی نیز می‌تواند نسبت به خریداری اراضی و املاک موردنیاز طبق مقررات جاری اقدام نماید.

ماده ۳ - تهیه طرح جامع شهرهای جدید پس از اخذ موافقت اصولی از وزارت مسکن و شهرسازی و بر اساس سیاست‌های مصوب دولت به عهده متقاضی است. تصویب طرح مذکور از وظایف و اختیارات قانونی شورای عالی می‌باشد

تبصره - کلیه دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط در خصوص ارائه اطلاعات به متقاضی و مرتب‌ترین با طرح جامع شهرهای جدید مکلف به همکاری هستند.

ماده ۴ - طرح‌های تفصیلی شهر جدید و تغییرات بعدی آن همچنین نقشه‌های

تفکیکی زمین‌های جدید با پیشنهاد شرکت عمران شهرهای جدید که از این پس شرکت نامیده می‌شود. یا متقاضی به تصویب کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران - مصوب ۱۳۵۱،۱۲،۲۲ - می‌رسد. در ترکیب کمیسیون مزبور تا استقرار شهرداری، مدیرعامل شرکت عمران شهر جدید که بر اساس قوانین و مقررات مربوط برای احداث شهر جدید تشکیل شده است و از این پس شرکت وابسته نامیده می‌شود به جای شهردار حضور خواهد داشت و در صورتی که هنوز شورای شهر تشکیل نشده باشد رئیس شورای شهر مرکز شهرستان مربوط در کمیسیون شرکت خواهد نمود.

ماده ۵ - کلیه وزارتخانه‌ها، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و سایر شرکت‌ها و مؤسساتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است مکلفاند ضمن همکاری در ایجاد شهر جدید به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اقدام به تأمین اعتبار کنند که متناسب با پیشرفت عملیات احداث و اسکان شهر جدید، خدمات موردنیاز بر اساس تعرفه‌های شهرهای مشابه به شهر جدید نیز ارائه گردد.

تبصره - شرکت‌های وابسته یا متقاضی ایجاد شهر جدید مکلفاند اراضی ملکی خود با کاربری آموزشی برابر ماده (۱۸) قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور و ملحقات آن مصوب ۱۳۷۲،۱۰،۲۶ و سایر کاربری‌های خدماتی (به استثنای اراضی با کاربری تجاری) را به طور رایگان حسب مورد در اختیار دستگاه‌های دولتی خدمات دهنده، شهرداری و شرکت‌های آب و فاضلاب قرار دهند. تغییر کاربری یا واگذاری اراضی یادشده به غیر ممنوع است. سرمایه‌گذاری از منابع داخلی شرکت برای ایجاد فضاهای آموزشی، خدماتی، فرهنگی و مذهبی به حساب مالیات‌های قطعی شده شرکت منظور خواهد شد.

ماده ۶ - شرکت‌های وابسته دولتی اعتبارات جاری و عمرانی موردنیاز شهر جدید را برای احداث و اجرای طرح‌های خدمات عمومی همان شهر جدید هر سال از محل فروش زمین و سایر منابع مالی پیش‌بینی می‌نمایند.

ماده ۷ - شرکت مجاز است نسبت به جابه‌جایی اعتبار و درآمد بین شرکت‌های وابسته دولتی در جهت کمک به شرکت‌های وابسته دولتی زیانده و تأمین هزینه‌های خود با تصویب مجمع عمومی شرکت اقدام نماید.

ماده ۸ - شرکت یا شرکت‌های وابسته تا قبل از استقرار شهرداری مجاز هستند

برای مالکان اراضی مازاد بر یک هزار مترمربع مساحت که در محدوده شهر جدید قرار می‌گیرند بر اساس کاربری و ضوابط طرح جامع و تفصیلی، اجازه تفکیک، افزاز و عمران صادر نمایند مشروط بر اینکه مالک سهم خدماتی خود را بابت تأمین فضاهای لازم برای معابر، خدمات، تأسیسات و تجهیزات شهری به میزان سرانه‌های طرح جامع مصوب شورای عالی به‌طور رایگان به شرکت مربوط واگذار نماید.

ماده ۹ - شرکت یا شرکت‌های وابسته و سازندگان شهرهای جدید می‌توانند اراضی مورد خریداری و تملک خود را تفکیک، آماده‌سازی و مطابق کاربری‌های طرح‌های جامع و تفصیلی به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار نمایند. شرایط متقاضیان، نحوه تعیین بها، شرایط واگذاری، نحوه انتقال قطعی و نحوه نگهداری شهر جدید تا استقرار شهرداری به موجب آیین‌نامه اجرائی این قانون تعیین می‌شود.

ماده ۱۰ - اجرای صحیح طرح شهر جدید با رعایت ضوابط و مقررات طرح، صدور مجوز احداث بنا، گواهی پایان کار و عدم خلاف، حفظ و حراست اراضی و نگهداری شهر و وصول عوارض مقرر (برابر قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین) در محدوده قانونی و حریم استحفاظی شهر جدید تا قبل از استقرار شهرداری به عهده شرکت‌های وابسته و یا سازندگان شهرهای جدید خواهد بود.

ماده ۱۱ - رسیدگی به تخلفات ساختمانی و شهرسازی در محدوده قانونی و حریم استحفاظی و سایر قوانین مربوط به شهرداری‌های شهرهای جدید تا قبل از استقرار شهرداری با اعلام شرکت وابسته یا سازنده شهر جدید به عهده کمیسیون موضوع تبصره (۲) بند (۳) الحاقی به ماده (۹۹) قانون شهرداری‌هاست که با توجه به ضوابط طرح جامع شهر جدید رسیدگی و صد درصد (۱۰۰٪) عواید حاصل به حساب سازنده شهر جدید و یا از طریق خزانه به حساب شرکت وابسته واریز می‌شود تا در جهت توسعه خدمات عمومی شهر جدید به مصرف برسد.

ماده ۱۲ - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است پس از اطمینان از اسکان حداقل ده هزار نفر جمعیت در شهر جدید مراتب را به وزارت کشور اعلام کند. وزارت کشور موظف است نسبت به تشکیل شورای شهر و ایجاد شهرداری در شهر جدید یادشده حتی اگر طرح شهر جدید به پایان نرسیده باشد اقدام نماید. پس از ایجاد شهرداری، شرکت وابسته یا سازنده شهر جدید موظف است فضاهای عمومی (فضاهای سبز، پارک‌ها،

معاير، ميادين، گذرگاه‌ها، گورستان و غسلخانه) پيش‌بيني شده در طرح و تاسيسات زيربنايي را پس از تکميل و آماده شدن نقشه‌ها و اسناد و مدارک مربوط به مجوزها و گواهي‌هاي صادر شده و نقشه‌هاي مرحله‌بندي ساخت به صورت بلاعوض به شهرداري تحويل دهد. از اين تاريخ شهر جديد در زمره ساير شهرهاي کشور محسوب مي‌شود.

تبصره - با استقرار شهرداري، شرکت يا شرکت‌هاي وابسته يا سازنده شهر جديد همچنان موظف به اجرائي آماده‌سازي، عمران و واگذاري زمين‌هاي خود مطابق طرح مصوب شهر جديد و با رعايت مقررات شهرداري مي‌باشند.

ماده ۱۳ - احداث شهر جديد توسط بخش غيردولتي، پس از تصويب شوراي عالي مستلزم اخذ پروانه احداث از وزارت مسکن و شهرسازي مي‌باشد و نظارت لازم بر چگونگي احداث حسب مورد از طريق وزارت مزبور صورت مي‌گيرد. تعيين تعرفه حق نظارت مربوط بنا به پيشنهاد وزارت مسکن و شهرسازي و تصويب هيأت وزيران اجرا مي‌شود.

ماده ۱۴ - کليه شهرهاي جديد که بر اساس مجوزهاي قانوني تا زمان لازم‌الاجرا شدن اين قانون ايجاد شده‌اند مشمول مفاد اين قانون هستند.

ماده ۱۵ - آيين‌نامه اجرائي اين قانون مشتمل بر چگونگي حمايت از ايجاد شهر جديد، ارائه تخفيف‌هاي لازم و ساير موارد با توجه به منابع منظور شده در بودجه سالانه بنا به پيشنهاد وزارت مسکن و شهرسازي به تصويب هيأت وزيران مي‌رسد. قانون فوق مشتمل بر پانزده ماده و پنج تبصره در جلسه علني روز يکشنبه مورخ شانزدهم دي‌ماه يك هزار و سيصد و هشتاد مجلس شوراي اسلامي تصويب و در تاريخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۷ به تأييد شوراي نگهبان رسيده است.

آیین‌نامه اجرایی قانون ایجاد شهرهای جدید فصل اول *

ماده ۱ - اصطلاحات بکار رفته در این آیین‌نامه در معانی مشروح زیر به کار می‌روند:

- ۱- قانون: قانون ایجاد شهرهای جدید - مصوب ۱۳۸۰
- ۲- شورای عالی: شورای عالی شهرسازی و معماری ایران
- ۳- شرکت مادر: شرکت عمران شهرهای جدید (مادر تخصصی)
- ۴- شرکت وابسته: شرکت عمران شهر جدید، وابسته و زیرمجموعه شرکت عمران شهرهای جدید (مادر تخصصی)
- ۵- متقاضی غیردولتی: متقاضی غیردولتی مجوز ایجاد شهر جدید.
- ۶- مجری، شهر ساز یا سازنده شهر جدید: سازنده بخش دولتی یا متقاضی غیردولتی مجاز
- ۷- آماده‌سازی اراضی: تعیین بر و کف، تسطیح و آسفالت معابر، جمع‌آوری و دفع آب‌های سطحی می‌باشد.
- ۸- محدوده شهر جدید: آن بخش از اراضی مکان‌یابی شده برای ایجاد شهر جدید است که برای سکونت و ایجاد ساختمان‌ها و تأسیسات موردنیاز عمومی، خدماتی، اجتماعی و اقتصادی آن در یک دوره زمانی معین در طرح جامع شهر جدید و مشخص و به تصویب شورای عالی برسد.
- ۹- حوزه استحفاظی شهر جدید: آن بخش از اراضی پیرامون و متصل به محدوده شهر جدید که نظارت و کنترل هرگونه فعالیت عمرانی و ساخت‌وساز در آن برای حفظ شهر، توسعه بلندمدت و برنامه‌ریزی شده آن ضرورت دارد. حوزه یادشده منطبق بر حریم استحفاظی شهرهای جدید بوده می‌باید در آن، محدوده روستاهای موجود بر اساس طرح‌های توسعه و عمران روستایی موردتوجه قرار گیرد.
- ماده ۲- ضرورت و مکان ایجاد شهر جدید با تعیین سقف جمعیتی (حداقل سی هزار نفر) با رعایت سیاست‌های دولت در قالب طرح کالبدی ملی، منطقه‌ای و یا ناحیه‌ای به پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی به تصویب شورای عالی می‌رسد.
- ماده ۳- در مواردی که ضرورت ایجاد شهر جدید در طرح‌های کالبدی ملی و

منطقه‌ای به تصویب نرسیده باشد، مطالعات مکان‌یابی در قالب مطالعات طرح ناحیه‌ای و یا طرح‌های ویژه، موضوع تصویب‌نامه شماره ۵۵۸۳۷/ت/۲۱۴۱۴ هـ - مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۰ هیئت‌وزیران به انجام می‌رسد. نتیجه این مطالعات باید متضمن یافتن مناسب‌ترین مکان با لحاظ سقف جمعیتی موردنظر و سطح لازم برای ایجاد شهر جدید و حوزه آن به عنوان بخشی از اراضی متصل به محدوده شهر جدید که نظارت و کنترل هرگونه فعالیت عمرانی در آن برای حفظ شهر جدید ضرورت دارد باشد. همچنین حدود حوزه استحفاظی شهر جدید باید روی نقشه معین و مشخص گردد. این نقشه نیز به پیشنهاد وزارت مسکن و شهرسازی به تصویب شورای عالی می‌رسد.

ماده ۴- در مواردی که طرح ناحیه‌ای قبلاً تهیه و تنها ضرورت ایجاد و سقف جمعیتی شهر جدید در این طرح یا طرح‌های بالادست به تصویب رسیده باشد، مطالعات مکان‌یابی به شرح ماده فوق به صورت موردی در سطح ناحیه و با توجه به طرح ناحیه‌ای مصوب تهیه و توسط دبیرخانه شورای عالی جهت بررسی و تصویب به شورای عالی پیشنهاد می‌شود.

ماده ۵- در مواردی که بنا به وضعیت خاص، اراضی مکان‌یابی شده برای ایجاد شهر جدید در محدوده بیش از یک بخش یا واحدهای تقسیماتی بزرگ‌تر قرار گرفته باشد، شورای عالی با کسب نظر از وزارت کشور در هنگام تصویب طرح مکان‌یابی، تعیین می‌نماید که شهر جدید جزء محدوده کدام بخش یا شهرستان محسوب شود و متعاقب آن، وزارت کشور نیز به منظور اصلاح حدود بخش یا شهرستان مربوط با طی مراحل قانونی آن اقدام می‌نماید.

ماده ۶- تهیه طرح جامع شهر جدید، پس از ابلاغ مصوبه شورای عالی در خصوص ضرورت، محدوده مکان و سقف جمعیتی آن به عهده سازنده شهر جدید می‌باشد.

ماده ۷- از تاریخ تصویب طرح جامع، شهر جدید در زمره شهرهای موضوع ماده (۴) قانون نظام‌مهندسی و کنترل ساختمان - مصوب ۱۳۷۴ - قرار گرفته و هرگونه ساخت‌وساز در آن موکول به رعایت ماده (۳۰) قانون یادشده می‌باشد.

ماده ۸- بررسی و تصویب طرح‌های تفصیلی و نقشه‌های تفکیکی اراضی و تغییرات بعدی آن‌ها در صورتی که با طرح جامع مغایرت اساسی نداشته باشد به عهده

کمیسیون موضوع ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران - مصوب ۱۳۵۱ - است که در ترکیب کمیسیون مزبور تا استقرار شهرداری، مدیرعامل شرکت وابسته و برای بررسی پیشنهاد متقاضی غیردولتی، مدیرعامل شرکت مادر یا نماینده وی به جای شهردار حضور خواهد داشت و در صورتی که هنوز شورای شهر تشکیل نشده باشد رئیس شورای شهر مرکز شهرستان مربوط، در کمیسیون شرکت خواهد نمود. حضور خواهد داشت و در صورتی که هنوز شورای شهر تشکیل نشده باشد رئیس شورای شهر مرکز شهرستان مربوط، در کمیسیون شرکت خواهد نمود. حضور متقاضی غیردولتی در کمیسیون بدون حق رأی بلامانع است.

ماده ۹- سازندگان شهر جدید مکلفاند اراضی ملکی خود با کاربری آموزشی را وفق ماده (۱۸) قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش در استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق کشور - مصوب ۱۳۷۲ - و اصلاحات بعدی آن و سایر کاربری‌های خدماتی از قبیل فضاهای سبز، فضاهای فرهنگی، پارک‌ها، معابر، میادین، گذرگاه‌ها، محل بازی کودکان، گورستان، محل‌های ورزشی، مذهبی، درمانی، ایستگاه آتش‌نشانی، ایستگاه جمع‌آوری زباله و محل دفن آن‌ها، محل احداث تصفیه‌خانه‌های آب و فاضلاب، مکان نیروی انتظامی (غیر از اراضی با کاربری تجاری) را پس از ارائه طرح زمان‌بندی شده و تأمین اعتبار لازم برای ساخت ساختمان‌ها و تأسیسات ذی‌ربط و تخصیص آن و متناسب با پیشرفت کار به طور رایگان حسب مورد در اختیار دستگاه‌های دولتی خدمات دهنده، شهرداری و شرکت‌های آب و فاضلاب قرار دهند تا نسبت به احداث بناهای موردنیاز اقدام کنند. تغییر کاربری یا واگذاری اراضی یادشده به غیر، ممنوع است.

ماده ۱۰- کلیه وزارتخانه‌ها، نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مؤسسات و شرکت‌های دولتی و سایر شرکت‌ها و مؤسساتی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر نام است، مکلفاند پس از تصویب طرح جامع شهر جدید و حوزه استحفاظی آن به منظور ایجاد شهر جدید به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اقدام به تأمین اعتبار کنند که متناسب با پیشرفت عملیات احداث و اسکان در شهر جدید، خدمات موردنیاز را همانند خدماتی که به سایر شهرهای مشابهی که در همان محدوده جغرافیایی قرار دارند ارائه نمایند.

ماده ۱۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است در اجرای ماده (۵) قانون و ماده (۱۰) این آیین‌نامه و با توجه به برنامه مرحله‌بندی و زمان‌بندی شده اجرای

شهر جدید و متناسب با پیشرفت کار، اعتبارات مورد نیاز دستگاه‌های خدمات دهنده را در بودجه سالانه آن‌ها منظور و تأمین نماید.

ماده ۱۲ - اجرای صحیح طرح شهر جدید، با رعایت ضوابط و مقررات طرح و وصول عوارضی که در قبال ارائه خدمات در قانون ایجاد شهرهای جدید منظور گردیده با توجه به ماده (۱۰) قانون یادشده و تبصره (۱) ماده (۱) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی - مصوب ۳۸۱- در محدوده شهر جدید و حوزه استحقاقی آن تا قبل از استقرار و شروع کار شهرداری حسب مورد بر عهده شرکت‌های وابسته و یا سازندگان شهرهای جدید است.

ماده ۱۳ - سازنده شهر جدید به منظور حفظ و حراست اراضی و جلوگیری از تعرضات و تجاوزات به اراضی و مستحدثات شهر جدید و تخلفات ساختمانی و شهرسازی در محدوده شهر و حوزه استحقاقی آن، موظف است با درخواست از نیروی انتظامی از تعرضات و تجاوزات یا ادامه تخلفات جلوگیری و پس از تشکیل پرونده در ارتباط با تخلفات جلوگیری و پس از تشکیل پرونده در ارتباط با تخلفات ساختمانی و شهرسازی، مراتب را به کمیسیون موضوع تبصره (۲) بند (۳) الحاقی به ماده (۹۹) قانون شهرداری‌ها - مصوب ۱۳۷۲ - اعلام کنند. کمیسیون مزبور با توجه به ضوابط طرح جامع و تفصیلی شهر جدید و نظرات کارشناسی سازنده شهر جدید به موضوع رسیدگی و وفق قانون مربوط، نسبت به صدور رأی قلع بنا یا جریمه معادل پنجاه تا هفتاد درصد قیمت روز اعیانی احداث شده اقدام می‌نماید. در صورت جریمه، عواید حاصل شده حسب مورد به حساب سازنده و یا از طریق خزانه به حساب شرکت وابسته واریز می‌شود تا در جهت خدمات عمومی شهر جدید به مصرف برسد. به هر حال تا زمان رسیدگی به تخلفات ساختمانی و شهرسازی در کمیسیون یادشده و صدور رأی، سازنده شهر جدید موظف است از ادامه تخلفات جلوگیری نماید و نیروی انتظامی و سایر مراجع ذیصلاح نیز مکلف به همکاری با سازنده شهر جدید می‌باشند.

ماده ۱۴ - سازنده شهر جدید تا قبل از استقرار و شروع به کار شهرداری مجاز است برای مالکان اراضی که در محدوده شهر جدید قرار می‌گیرند بر اساس ضوابط طرح

جامع و تفصیلی و کاربری زمین، اجازه تفکیک، افراز و عمران اعم از آماده‌سازی و ساخت‌وسازها صادر نماید. صدور مجوزهای یادشده برای مالکان اراضی مازاد بر یک هزار مترمربع مشروط بر اینکه مالک یا مالکان سهم اراضی خدماتی خود را بابت تأمین فضاهای لازم برای معابر، خدمات تأسیسات و تجهیزات شهری به میزان سرانه‌های طرح جامع مصوب شورای عالی به رایگان به شرکت وابسته و از طریق توافق به متقاضی غیردولتی واگذار نمایند، امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره ۱- چنانچه میزان سهم اراضی خدماتی تعلق یافته، قابل تفکیک و یا بهره‌برداری مناسب نباشد، متقاضی می‌تواند سهم خود را به صورت معوض، یا خدمات مورد توافق و یا معادل قیمت کارشناسی روز، پرداخت یا دریافت نماید.

تبصره ۲- در تفکیک و افراز باغات موجود در محدوده شهر جدید باید قوانین، ضوابط و مقررات مربوط به تفکیک و افراز باغات رعایت شود.

تبصره ۳- انجام هرگونه معامله و نقل و انتقال توسط مالکانی که اراضی آن‌ها در محدوده شهر جدید و حوزه استحفاظی آن واقع شده، در صورت رعایت ضوابط طرح جامع و تفصیلی و کاربری زمین و سایر مقررات مربوط، پس از استعلام از سازنده شهر جدید بلامانع است.

تبصره ۴- سازمان اوقاف و امور خیریه نیز موظف است در قراردادهای واگذاری اراضی وقفی در محدوده شهر جدید و حوزه آن الزام به رعایت طرح تفصیلی و نوع کاربری زمین را قید و خود نیز ملحوظ نظر قرار دهد.

ماده ۱۵- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی موظف است برای روستاهای واقع در حوزه استحفاظی شهر جدید با هماهنگی سازنده آن و در چارچوب طرح جامع، نسبت به تهیه یا بازنگری طرح‌های هادی روستایی و تصویب آن‌ها در مراجع ذی‌ربط اقدام نماید.

ماده ۱۶- سازنده شهر جدید موظف است برنامه زمان‌بندی و مراحل اجرایی طرح را از جنبه‌های تأمین مالی، اجرایی و کالبدی، تهیه و پس از تصویب آن توسط وزارت مسکن و شهرسازی، طبق برنامه یادشده اقدام نماید.

ماده ۱۷- سازنده شهر جدید موظف است اراضی مورد خریداری و تملک خود را با توجه به برنامه مرحله‌بندی، تفکیک و آماده‌سازی نموده و مطابق کاربری‌های طرح‌های جامع و تفصیلی به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نماید. تنظیم سند قطعی به نام

خریدار موکول به ارائه گواهی پایان کار می‌باشد. متقاضی غیردولتی، در واگذاری اراضی شهر جدید علاوه بر شرایط فوق باید ضوابط مندرج در ماده (۳۰) این آئین‌نامه را نیز رعایت نماید.

تبصره - تعیین شرایط متقاضیان، نحوه تعیین بهاء، شرایط واگذاری و اعمال تخفیف در مورد شرکت‌های سازنده دولتی به عهده مجمع عمومی شرکت‌های وابسته و در مورد شرکت‌های سازنده غیردولتی با خود سازنده خواهد بود.

ماده ۱۸- سازنده شهر جدید می‌تواند هزینه‌های مشترک نگهداری شهر جدید تا قبل از استقرار شهرداری را با هماهنگی وزارت مسکن و شهرسازی، در قالب قرارداد واگذاری یا در سند انتقال پیش‌بینی نماید.

ماده ۱۹- اوراق قرارداد واگذاری زمین در شهرهای جدید توسط مأمورین رسمی و در محدوده صلاحیت آنان، در مراحل مرتبط با اعطای تسهیلات بانکی و تسهیلاتی که سازمان تأمین اجتماعی به مشمولان قانون تأمین اجتماعی می‌دهد و یا سایر سازمان‌ها یا مؤسسات اعتباری به مشتریان خود اعطا می‌کنند، در حکم سند رسمی بوده و شرکت وابسته مجاز است اسناد تنظیمی را منحصراً از جهت تجویز رهن امضا نماید و در هر حال در صورت عدم انجام تعهدات از ناحیه وام‌گیرنده، سازنده شهر جدید یا جانشینی بانک یا سازمان یا موسسه اعتباری وام‌دهنده یا هر شخص دیگری که از ناحیه آن‌ها معرفی شود بجای متقاضی یا خریدار موافقت خواهد نمود.

ماده ۲۰- پس از اسکان حداقل ده هزار نفر جمعیت در شهر جدید شرکت مادر بر اساس گزارش شرکت وابسته یا متقاضی غیردولتی مراتب را به وزارت مسکن و شهرسازی اطلاع می‌دهد و وزارت یادشده پس از حصول اطمینان از اسکان جمعیت مذکور، مراتب را به وزارت کشور اعلام می‌کند. وزارت کشور موظف است حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ اعلام وزارت مسکن و شهرسازی نسبت به تشکیل شورای شهر و ایجاد شهرداری حتی اگر طرح شهر جدید به پایان نرسیده باشد، اقدام کند.

ماده ۲۱- پس از ایجاد و استقرار شهرداری، سازنده شهر جدید موظف است حداکثر ظرف یک ماه، طی صورت‌جلسه تحویل و تحول، فضاهای عمومی (فضای سبز، پارک‌ها، معابر، میداين، گذرگاه‌ها، گورستان، غسل‌خانه) پیش‌بینی شده در طرح و تأسیسات زیربنایی مربوط را پس از تکمیل و آماده شدن نقشه‌ها و اسناد و مدارک مربوط

به پروانه‌ها، پایان کارها و گواهی عدم خلاف صادر شده و نقشه‌های مرحله‌بندی ساخت، به صورت بلاعوض به شهرداری تحویل دهد. شهرداری نیز مکلف است پروانه‌ها، پایان کارها و گواهی عدم خلاف صادر شده را موردقبول و رعایت قرار دهد.

ماده ۲۲- از تاریخ تنظیم صورت جلسه تحویل و تحول، شهر جدید در زمره سایر شهرهای کشور محسوب می‌شود و شهرداری وفق مقررات مربوط، موظف به ارائه کلیه خدمات و همچنین جلوگیری از تخلفات ساختمانی و شهرسازی طبق ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها و تبصره‌های آن و سایر قوانین مربوط می‌باشد.

تبصره - پیگیری شکایات مربوط به تخلفات ساختمانی و شهرسازی که قبل از استقرار شهردار به مراجع ذی‌ربط اقامه شده تا صدور رأی نهایی کماکان به عهده سازنده شهر جدید است و جرائم وصولی نیز به حساب سازنده شهر جدید واریز خواهد شد.

موادی از قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی جمهوری

اسلامی ایران

(۱۳۹۴-۱۳۹۰) مرتبط با شهرداری‌ها و شوراها

ماده ۶ - به منظور توسعه فضاهای مذهبی فرهنگی و بهره‌گیری بهینه از بقاع متبرکه، گلزار شهدا و اماکن مذهبی و تثبیت جایگاه مسجد به عنوان اصلی‌ترین پایگاه عبادی و تربیتی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف - وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و شهرداری‌ها موظف‌اند در طراحی و اجرای طرح‌های جامع تفصیلی شهری و هادی روستایی و شهرک‌ها و شهرهای جدید الاحداث، اراضی مناسبی را برای احداث مسجد و خانه عالم پیش‌بینی و پس از آماده‌سازی، بدون دریافت هزینه و با حفظ مالکیت عمومی و دولتی در اختیار متقاضیان احداث مساجد قرار دهند.

ب - مالکان اماکن تجاری، اداری و خدماتی جدید الاحداث موظف‌اند نمازخانه مناسبی را در اماکن مذکور احداث نمایند. تأیید نقشه مجتمع‌های مذکور منوط به پیش‌بینی محل مناسب برای نمازخانه بر اساس دستورالعمل ابلاغی شورای عالی معماری و شهرسازی است.

ج - سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور و شهرداری‌ها موظف‌اند نسبت به احداث یا اختصاص فضای کافی و مناسب برای مسجد یا نمازخانه در پارک‌های ملی و بوستان‌های شهری اقدام نمایند.

بند (د) ماده ۳۹ - معافیت افراد تحت پوشش سازمان‌ها و نهادهای حمایتی از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و هزینه‌های انشعاب آب، فاضلاب، برق و گاز برای کلیه واحدهای مسکونی اختصاص‌یافته به آن‌ها فقط برای یک بار

بند(ب) ماده ۸۳ - به شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها اجازه داده می‌شود در راستای تأمین منابع ارزی طرح‌های سرمایه‌گذاری خود، پس از تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی، اقدام به انتشار اوراق مشارکت و انواع صکوک اسلامی نمایند. تضمین اصل و سود این اوراق با شرکت‌ها و شهرداری‌های مذکور است.

تبصره ۲ بند الف ماده ۱۱۷ - دولت مکلف است با اجرای کامل قانون مالیات بر ارزش افزوده، نرخ این مالیات را از سال اول برنامه سالانه یک واحد درصد اضافه نماید؛ به گونه‌ای که در پایان برنامه نرخ آن به هشت درصد (۸٪) برسد. سهم شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از نرخ مزبور سه درصد (۳٪) (به عنوان عوارض) و سهم دولت پنج درصد (۵٪) تعیین می‌شود.

ماده ۱۲۳ - عوارض وصولی ارزش افزوده و عوارض آلودگی واحدهای تولیدی موضوع بند (الف) و تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده در هر شهرستان به نسبت جمعیت بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های همان شهرستان توزیع می‌گردد. در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی (پنجاه نفر و بیشتر) به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض آلودگی بر اساس سیاست‌های اعلامی معاونت به نسبت تأثیرگذاری، در کمیته‌ای مرکب از معاون برنامه‌ریزی استان، فرمانداران شهرستان‌های ذی‌ربط، مدیرکل محیط‌زیست و مدیرکل امور مالیاتی استان بین شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.

در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، اعضاء کمیته توزیع کننده عوارض آلودگی واحدهای بزرگ (پنجاه نفر و بیشتر) متشکل از نماینده معاونت، معاونین برنامه‌ریزی استان‌های ذی‌ربط، نماینده سازمان حفاظت محیط‌زیست و نماینده اداره کل مالیاتی بر اساس سیاست‌های اعلامی معاونت اقدام به توزیع عوارض آلودگی خواهند کرد.

ماده ۱۶۸ - به منظور مقاوم سازی ساختمان‌ها و اصلاح الگوی مصرف به ویژه مصرف انرژی در بخش ساختمان و مسکن اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف - شهرداری‌ها مکلف اند نسبت به درج الزام رعایت مقررات ملی ساختمان در پروانه‌های ساختمانی اقدام نمایند. صدور پایانگاه برای واحدهای احداث شده بر مبنای این پروانه‌ها، منوط به رعایت کامل این مقررات است.

تبصره - متخلفان از مقررات ملی ساختمان از جمله طراح، ناظر، مجری و مالک بر اساس آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد موظف به رفع نقص و جبران خسارت می‌شوند.

ب - صدور پروانه هرگونه ساختمان منوط به ارائه موافقت اصولی بیمه کیفیت ساختمان احداثی است. شرکت‌های بیمه مکلف‌اند بر اساس بیمه‌نامه صادره در صورت ورود هرگونه خسارت در طی ده سال به ساختمان احداثی، خسارت‌های وارده را ظرف سه ماه جبران نمایند.

ج - کلیه مجریان دولتی موظف‌اند مسؤولیت حرفه‌ای خود و در صورت نیاز، مسؤولیت سایر عوامل مرتبط در طراحی، محاسبه و نظارت ساختمان‌های تحت پوشش خود اعم از شهری و روستایی را نزد یکی از شرکت‌های دارای صلاحیت بیمه نمایند.

ماده ۱۶۹- شورای عالی شهرسازی و معماری موظف است به منظور تدوین و ترویج الگوهای معماری و شهرسازی اسلامی - ایرانی:

الف - با تشکیل کارگروهی مرکب از نمایندگان دستگاه‌های ذی‌ربط و صاحب‌نظران و متخصصان رشته‌های معماری، شهرسازی و حوزوی نسبت به انجام پژوهش‌های کاربردی، سیاست‌گذاری، تدوین ضوابط و مقررات و ترویج الگوهای موردنظر اقدام نماید.

ب - طرح‌های مناسب‌سازی ساختمان‌ها و فضاهای شهری و روستایی برای معلولین جسمی و حرکتی را بررسی، تهیه و تدوین نماید.

شهرداری‌ها و دهیاری‌ها موظف‌اند بر اساس ضوابط و طرح‌های موضوع این بند نسبت به مناسب‌سازی معابر و فضاهای عمومی شهری و روستایی اقدام نمایند.

تبصره ۱- مصوبات شورای فوق برای کلیه دستگاه‌های اجرائی، شوراهای اسلامی شهر و روستا و کلیه مالکان و سازندگان لازم‌الاجرا است.

تبصره ۲- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سایر دستگاه‌های آموزشی بر اساس توصیه‌های شورای عالی شهرسازی و معماری نسبت به بازنگری سرفصل‌ها و محتوای دروس مربوطه اقدام نمایند.

ماده ۱۷۰- وزارت راه و شهرسازی موظف است به منظور تحقق توسعه پایدار در مناطق شهری و روستایی، تعاملات اقتصادی، اجتماعی و کالبدی فی‌مابین شهرهای با

جمعیت بیش از یک صد هزار نفر یا روستاهای واقع در حریم آن‌ها را از طریق تهیه و اجرای طرح‌های مجموعه شهری، جامع و تفصیلی شهری با رویکرد اولویت توسعه درونی شهرها، بهره‌گیری از ظرفیت‌های توسعه روستاهای مستعد، صیانت از اراضی کشاورزی و باغ‌های واقع در داخل و حاشیه شهرها و روستاها ساماندهی نماید.

ماده ۱۷۱- الف - شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مکلف است نسبت به احصاء مناطق ویژه نیازمند بهسازی و نوسازی در بافت‌های فرسوده و دسته‌بندی طرح‌های واقع در این مناطق، با اولویت:

۱- طرح‌هایی که به دلیل وجود منافع عمومی، اجرای به موقع آن‌ها ضروری است.
 ۲- طرح‌هایی که از طریق تدوین ضوابط و مقررات و مشارکت مردم و حمایت دولت، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به‌مرورزمان قابل انجام است، اقدام نماید.

تبصره - طرح‌های گروه (۱) مشمول برنامه‌های عمومی و عمرانی دولت موضوع « لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب » می‌باشد که تمام یا بخشی از منابع موردنیاز آن می‌تواند از طریق بخش‌های غیردولتی تأمین شود. رأی صادره موضوع ماده (۴) قانون مذکور قابل اعتراض در مراجع صالحه قضائی است.

ب - دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط موظف‌اند به منظور افزایش بهره‌وری و استحصال زمین نسبت به احیاء بافت‌های فرسوده و نامناسب روستایی اقدام نمایند.

ج - وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها موظف‌اند با اعمال سیاست‌های تشویقی و در چهارچوب قانون حمایت از احیاء بافت‌های فرسوده از اقدامات بخش غیردولتی برای احیاء و بازسازی بافت‌های فرسوده در قالب بودجه مصوب حمایت نمایند.

د - وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها موظف‌اند هر سال در طول برنامه حداقل ده درصد (۱۰٪) از بافت‌های فرسوده شهری را احیاء و بازسازی نمایند تسهیلات و بودجه موردنیاز همه ساله با پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی در بودجه عمومی پیش‌بینی و در اختیار وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها یا مجریان طرح‌های نوسازی با معرفی شهرداری قرار خواهد گرفت.

تبصره - دولت موظف است حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از منابع، اعتبارات و تسهیلات اعطائی برای بخش مسکن اعم از طرح‌های مسکن مهر، مسکن جوانان و

نیازمندان و مانند آن را به اجرای طرح‌های مذکور در محدوده بافت‌های فرسوده شهری اختصاص دهد.

هـ - وزارت مسکن و شهرسازی موظف است ساماندهی و احیاء شهرهای آسیب‌دیده از جنگ تحمیلی و استفاده از اراضی رهاشده و ساختمان‌های مخروبه باقیمانده داخل شهرهای موردنظر را در اولویت قرار دهد.

ماده ۱۷۲- به منظور ارتقاء شرایط محیطی پایدار و فراگیر ساکنان مناطق حاشیه‌نشین از مزایای شهرنشینی و پیش‌نگری و پیشگیری از ایجاد سکونتگاه‌های غیرمجاز دولت موظف است اقدامات زیر را انجام دهد:

الف - سامان بخشی مناطق حاشیه‌نشین تعیین شده توسط شورای عالی شهرسازی و معماری ایران از طریق تدوین و اجرای سازوکارهای حقوقی، مالی و فرهنگی و توانمندسازی ساکنان بافت‌های واقع در داخل محدوده‌های شهری با مشارکت آن‌ها، در چهارچوب «سند ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه‌های غیرمجاز» و ایجاد شهرک‌های اقماری برای اسکان جمعیت مهاجر.

ب - وضع مقررات بازدارنده و اعمال ممنوعیت ارائه کلیه خدمات زیربنایی به ساخت وسازهای غیرمجاز خارج از محدوده شهرها و روستاها و تخریب آن‌ها با همکاری قوه قضائیه

ج - تهیه و اجرای طرح هادی برای روستاهای واقع در حریم کلان‌شهرها با رویکرد کنترل محدوده روستاهای مذکور در حد رشد طبیعی آنها

د - طراحی و ایجاد کمربند سبز در اطراف مراکز جمعیتی از طریق منابع دولتی توسط شهرداری‌ها

ماده ۱۷۳- دولت مجاز است در طول برنامه نسبت به تهیه برنامه جامع مدیریت شهری به منظور دستیابی به ساختار مناسب و مدیریت هماهنگ و یکپارچه شهری در محدوده و حریم شهرها، با رویکرد تحقق توسعه پایدار شهرها، تمرکز مدیریت از طریق واگذاری وظایف و تصدی‌های دستگاه‌های دولتی به بخش‌های خصوصی و تعاونی و شهرداری‌ها، بازنگری و به‌روزرسانی قوانین و مقررات شهرداری‌ها و ارتقاء جایگاه شهرداری‌ها و اتحادیه آن‌ها اقدام قانونی به عمل آورد.

ماده ۱۷۴- شوراها و شهرداری‌ها و سایر مراجع ذی‌ربط موظف‌اند تا

پایان سال اول برنامه از طریق تدوین نظام درآمدهای پایدار شهرداری‌ها با اعمال سیاست‌های ذیل اقدام نماید:

الف - کاهش نرخ عوارض صدور پروانه ساختمانی در کاربری‌های تجاری، اداری، صنعتی متناسب با کاربری‌های مسکونی همان منطقه با توجه به شرایط اقلیمی و موقعیت محلی و نیز تبدیل این عوارض به عوارض و بهای خدمات بهره‌برداری از واحدهای احداثی این کاربری‌ها و همچنین عوارض بر ارزش افزوده اراضی و املاک، ناشی از اجرای طرح‌های توسعه شهری

ب - تعیین سهم شهروندان در تأمین هزینه‌های خدمات عمومی و شهری، نگهداری، نوسازی و عمران شهری و همچنین تعیین سهم دولت در ایجاد زیرساخت‌های توسعه، عمران شهری و حمل‌ونقل

ج - تبدیل عوارض موضوع درآمد شهرداری‌ها از عوارض بر املاک به عوارض ناشی از مصرف و خدمات

د - تعیین ضمانت اجرائی برای وصول عوارض، بهای خدمات و سایر درآمدهای قانونی شهرداری‌ها

هـ - افزایش تراکم زمین‌های مشجر با سطح اشغال کمتر نسبت به زمین‌های غیرمشجر با سطح اشغال بیشتر

و - تقویت سازوکارهای مدیریت و نظارت بر هزینه کرد شهرداری

ز - برون‌سپاری وظایف قابل‌واگذاری و هدایت بودجه شهرداری‌ها به سمت هزینه کرد در حوزه وظایف اصلی و قانونی آن‌ها و ممنوعیت پرداخت هرگونه هزینه از اعتبارات شهرداری به دستگاه‌های اجرائی

ماده ۱۷۵- در جهت ایجاد درآمد پایدار برای شهرداری‌ها:

الف - سازمان امور مالیاتی موظف به ارائه اطلاعات درآمد مشمول مالیات مشاغل در حدود مقرر در قوانین مرتبط با شهرداری‌ها است.

ب - تبصره (۲) ماده واحده قانون تأسیس شرکت قطار شهری تهران و حومه مصوب ۱۳۵۴/۲/۱۶ به سایر شهرداری‌ها و تونل‌های زیرزمینی آب و فاضلاب، ترافیکی و خدماتی تسری می‌یابد.

ماده ۱۸۱- به منظور ارتقاء نظام برنامه ریزی کشور با لحاظ نمودن دو اصل

آمایش سرزمین و پایداری محیطی در کلیه فعالیت‌های توسعه‌ای و سرمایه‌گذاری‌های ملی و استانی، ایجاد هماهنگی بخشی، منطقه‌ای و بخشی - منطقه‌ای و رعایت عدالت در توزیع منابع و فرصت‌ها، توسعه متوازن مناطق، ارتقاء توانمندی‌های مدیریتی استان‌ها و انتقال اختیارات اجرائی به استان‌ها و تمرکز امور حاکمیتی در مرکز، سازوکارها و شاخص‌های لازم به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره - هرگونه تخفیف، بخشودگی حقوق و عوارض شهرداری‌ها توسط دولت و قوانین مصوب منوط به تأمین آن از بودجه عمومی سالانه کشور است. در غیر این صورت بخشودگی و تخفیف حقوق و عوارض شهرداری ممنوع است.

ماده ۱۹۳- الف - شهرداری شهرهای بالای دویست هزار نفر جمعیت و شهرهای ساحلی و شهرهای حاشیه تالاب‌های داخلی در راستای مدیریت پسماند شهری موظف‌اند تا پایان سال چهارم برنامه، پسماندهای خود را با روش‌های نوین و فناوری‌های جدید با اولویت روش‌های آلی (ارگانیک) از قبیل کرم پوسال (ورمی کمپوست) بازیافت نمایند. از سال پایانی برنامه، هرگونه دفن پسماندها در این‌گونه شهرها مطلقاً ممنوع است.

ماده ۲۰۰- در زمان صلح با تأیید ستاد کل نیروهای مسلح، قسمتی از نیاز دولت، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به نیروی انسانی با استفاده از خدمت مشمولان وظیفه مشروط به عدم ورود آسیب به آمادگی رزمی کشور و پس از گذراندن دوره آموزش نظامی تأمین می‌گردد. نیاز دولت، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از طریق وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به ستاد کل اعلام می‌شود.

هزینه‌های مربوط به دوره آموزش نظامی بر عهده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است و حقوق و مزایا و جیره استحقاقی در دوره خدمت از محل اعتبارات دستگاه مربوطه تأمین می‌گردد. میزان دریافتی این قبیل افراد نباید در مجموع از حد مقرر در قوانین نیروهای مسلح تجاوز نماید.

حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از نیروهای انسانی فوق که فارغ‌التحصیل دانشگاه هستند، باید در مناطق توسعه‌نیافته یا کمتر توسعه‌یافته کشور خدمت کنند.

نظریه شورای نگهبان در خصوص ماده (۱۰۱) قانون شهرداری

نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست سازمان اوقاف و امور خیریه

عطف به نامه شماره ۹۰/۴۸۵۵۱۹ مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۲؛

موضوع ماده (۱۰۱) قانون شهرداری، در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۸/۲۵ فقهای

معظم شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر فقها به شرح زیر اعلام می-

گردد:

- تسری تبصره (۴) ماده واحد اصلاح ماده (۱۰۱) قانون شهرداری مصوب

۱۳۹۰/۱/۲۸ مجلس شورای اسلامی، به موقوفات خلاف موازین شرع تشخیص داده شد.

قائم مقام دبیر شورای نگهبان - محمدرضا علیزاده

حضرت آیت الله جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

ماده ۱۰۱ قانون شهرداری به موجب ماده واحد مورخ ۱۳۹۰/۱/۲۸ توسط

مجلس محترم شورای اسلامی اصلاح و در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۷ به تأیید شورای محترم

نگهبان رسیده است.

به موجب تبصره ۴ این ماده واحد، کلیه اراضی حاصل از تفکیک، افزاز و صدور

سند مالکیت موضوع تبصره ۳ از جمله اراضی خدماتی و سرانه فضاهای عمومی متعلق به

شهرداری بوده و در تملک آن ارگان قرار می گیرد.

با عنایت به مراتب فوق و قوانین و مقررات حاکم بر موقوفات و از جمله قانون

اصلاح ماده ۱۹ قانون نوسازی و عمران شهری (مصوب ۱۳۴۷) مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۸ که با

نظر و رهنمود آن شورای محترم با مستثنا نمودن موقوفات به تصویب نهایی رسیده است،

لذا به نظر می رسد تأیید ماده ۱۰۱ اصلاحی قانون شهرداری از طرف شورای محترم

نگهبان نیز با فرض انصراف و عدم تسری آن نسبت به موقوفات صورت گرفته باشد،

خواهشمند است به منظور رفع ابهامات احتمالی در این مورد اظهار نظر فرمایند.

در خاتمه ضمن تشکر از بذل عنایت همیشگی آن شورای محترم نسبت به

موقوفات مستدعی است دستور فرمایند در ارسال پاسخ تسریع گردد.

نماینده ولی فقیه و سرپرست سازمان اوقاف و امور خیریه - علی محمدی

نظریه شورای نگهبان در خصوص ماده (۲۴) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷

در اجرای اصل چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و طبق ماده (۲۲) آئین‌نامه داخلی شورای نگهبان، نظریه فقهای محترم راجع به ماده (۲۴) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ که در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۶ مورد بحث و بررسی قرار گرفت و نظر فقهای معظم به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

تملك اراضی اشخاص وسیع تر از مورد احتیاج بدون رضایت مالک و فروش مازاد بر احتیاج توسط شهرداری‌ها در این ماده خلاف موازین شرع شناخته شد؛ علاوه بر این با عنایت به ماده واحده قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها مصوب ۱۳۶۷/۸/۲۹ مجلس شورای اسلامی، ماده مرقوم نسخ گردیده است.

رأی دیوان عدالت اداری در خصوص اعتراض به رأی کمیسیون تجدیدنظر ماده صد شهرداری (تعیین جریمه بر مبنای ارزش معاملاتی زمان وقوع تخلف) شماره دادنامه: ۴۲ تاریخ: ۸۷/۲/۲۵

نقل از شماره ۱۵۸۷۵-۱۳۷۸,۶,۶- روزنامه رسمی

شماره هـ ۲۷۲,۷۷ ۱۳۷۸,۴,۲۲

رأی هیأت عمومی

با عنایت به ماده ۱۰۰ قانون شهرداری و تبصره‌های آن و اصول و قواعد حاکم بر کیفیت رسیدگی به ادعای تخلفات ساختمانی در کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر ماده ۱۰۰ قانون شهرداری دادنامه شماره ۳۷۳ مورخ ۱۳۷۶,۴,۳۱ شعبه نوزدهم دیوان، در پرونده کلاسه ۱۲۴۳/۷۵ مبنی بر لزوم رسیدگی و تحقیق پیرامون محل و موقعیت ملک از حیث احراز وقوع آن در داخل یا خارج از محدوده شهر و تشخیص قدمت ساختمان و تعیین جریمه بر مبنای ارزش معاملاتی زمان وقوع تخلف، موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذی‌ربط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رأی دیوان عدالت اداری در خصوص صلاحیت کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری جهت رسیدگی به هرگونه اختلاف بین شهرداری و اشخاص در مورد مطالبه عوارض

شماره دادنامه: ۲۶۶ تاریخ: ۷۷/۱۲/۱۵

رأی هیأت عمومی

چون به صراحت ماده ۷۷ قانون شهرداری رسیدگی به هرگونه اختلاف اعم از تعلق و یا عدم تعلق عوارض و میزان و مبلغ آن در صلاحیت کمیسیون مذکور در همان ماده قرار گرفته است، دادنامه شماره ۱۸۳۸ مورخ ۱۳۷۶،۹،۲۴ شعبه اول هیأت تجدیدنظر دیوان در حدی که مبین این معنی است موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

رأی شماره ۱۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع همسایه مجاور
ملک موضوع رأی کمیسیون بازنگری ماده ۱۰۰ قانون شهرداری ذی نفع
محسوب شده و حق شکایت به خواسته ابطال رأی کمیسیون مذکور را دارد.
شماره دادنامه: ۱۱۵ تاریخ: ۹۲/۲/۲۳

رأی هیأت عمومی

اولاً: از این حیث که شعبه ۲۷ دیوان عدالت اداری، همسایه مجاور معترض به رأی کمیسیون بازنگری ماده ۱۰۰ قانون شهرداری را به عنوان ذی نفع تلقی نکرده است و مبادرت به صدور قرار رد شکایت کرده است و در همان حال شعبه ۲۸ دیوان عدالت اداری، در مورد مشابه شکایت شاکی (همسایه مجاور معترض به رأی کمیسیون بازنگری ماده ۱۰۰ قانون شهرداری) را قابل استماع دانسته است تعارض محرز است.

ثانیاً: نظر به این که مطابق آراء شماره ۸۳۲ - ۱۳۸۴/۱۲/۲۱ و ۲۱۵ - ۱۳۶۹/۹/۲۰

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، شکایت اشخاص ذی نفع از تصمیمات کمیسیون های ماده ۱۰۰ قانون شهرداری در دیوان عدالت اداری قابل استماع شناخته شده است و در

موضوع تعارض اعلامی، همسایه مجاور ملک موضوع رأی کمیسیون بازنگری ماده ۱۰۰ قانون شهرداری به عنوان ذی‌نفع قابل‌شناسایی است و به تبع آن حق شکایت به خواسته ابطال رأی کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداری را نیز داراست، بنابراین رأی شعبه ۲۸ دیوان عدالت اداری در حدی که شکایت را قابل‌استماع دانسته است صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رأی وحدت رویه دیوان عدالت اداری در مورد کاربری زمین شهری

شماره دادنامه: ۱۵۹ تاریخ: ۷۱/۸/۹

رأی وحدت رویه هیأت عمومی

نظر به این‌که مستفاد از قانون اراضی شهری و آیین‌نامه اجرایی آن که مستند و اساس تملک قرارگرفته اقدامات تملیکی بر مبنای طرح تفضیلی شهر و کاربری زمین حسب مورد در محدوده و قالب وظائف قانونی سازمان‌های ذی‌ربط مجاز می‌باشد. علی‌هذا دادنامه شماره ۲۸۶ مورخ ۱۳۷۰/۵/۱۹ شعبه دهم دیوان عدالت مشعر بر عدم جواز تملک پلاک‌های موصوف توسط شهرداری با توجه به این‌که دارای کاربری فضای سبز ورزشی فرهنگی و مرتبط با احتیاجات و طرح مصوب ادارات آموزش و پرورش و ارشاد اسلامی بوده موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

تعارض آراء صادره از شعب ۳ و ۱۸ و ۱۹ بدوی و شعبه اول تجدیدنظر دیوان عدالت اداری در خصوص عدم صلاحیت رسیدگی کمیسیون‌های ماده صد به تخلفات ساختمانی که هنگام احداث خارج از محدوده و حریم شهر باشد.

شماره دادنامه: ۲۶۶ تاریخ: ۸۵/۵/۸

رأی هیأت عمومی

اولاً با بررسی انجام شده، هیأت عمومی وجود تعارض بین آراء اعلام شده را محقق دانست. ثانیاً با توجه به اینکه حکم مقرر در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری مبین الزام مالکین اراضی واقع در محدوده شهر یا حریم آن به اخذ پروانه احداث یا تجدید بنا و یا اقدام عمرانی دیگر می‌باشد و مدلول تبصره‌های ماده فوق‌الذکر متضمن صلاحیت کمیسیون - های بدوی و تجدیدنظر در رسیدگی به تخلفات ساختمانی واقع در محدوده شهر و یا حریم آن و صدور رأی قطعی مقتضی در این باب است. نظر به اینکه گسترش قلمرو جغرافیائی شهر به لحاظ ادغام اراضی و املاک خارج از محدوده شهر به محدوده قانونی و حریم آن موجب صلاحیت کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر در رسیدگی به تخلفات ساختمانی در اراضی و املاک مزبور قبل از ادغام آن‌ها و مجوز صدور رأی قطعی بر اساس تبصره‌های ماده فوق‌الذکر نیست، بنابراین دادنامه‌های شماره ۸۸۳ مورخ ۱۳۷۷/۶/۱۷ هیأت اول تجدیدنظر و ۱۷۹۳ مورخ ۱۳۸۳/۱۰/۹ شعبه اول تجدیدنظر دیوان در حدی که متضمن این معنی است صحیح و موافق موازین قانونی تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذی‌ربط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موضوع اعلام تعارض آراء صادره از
شعب ۱۷ بدوی و چهارم تجدیدنظر دیوان عدالت اداری در خصوص
عدم اجرای طرح‌های مصوب در مهلت قانونی و اعمال حقوق مالکانه
شماره دادنامه: ۱۹۷/ تاریخ: ۸۶/۴/۳

رأی هیأت عمومی

قانون گذار با عنایت به اعتبار اصل تسلیط و حرمت مالکیت مشروع و اینکه محرومیت اشخاص از اعمال حقوق مالکانه به مدت نامعلوم و نامحدود به بهانه وجود طرح‌های دولتی و شهرداری‌ها مصوب مراجع و مقامات مختلف و در اشکال گوناگون، علی‌الطلاق مغایر اصول فوق‌الذکر و ناقض حق اعمال مالکیت و آثار مترتب بر آن است و همچنین اجبار مالک به استفاده از زمین خود یا احداث بنای متناسب با طرح‌های مصوب دولتی و شهرداری نافذ اراده آزاد اشخاص در کیفیت اعمال انحاء حقوق مالکانه متناسب با نیازمندی‌های آنان با رعایت ضوابط مربوط می‌باشد، با وضع قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرح‌های دولتی و شهرداری مصوب ۱۳۶۷ واحدهای دولتی و شهرداری - های ذی‌ربط را مکلف کرده است که نسبت به انجام معامله قطعی و انتقال سند رسمی و پرداخت بهاء یا عوض ملک واقع در طرح و اجرای طرح مصوب در مهلت مقرر در قانون اقدام نمایند و با انقضای مدت مزبور به شرح تبصره یک ماده‌واحد قانون مذکور در صورت عدم اجرای طرح‌های مصوب فوق‌الذکر در مهلت قانونی، حق اعمال انحاء حقوق مالکانه را برای مالکین به رسمیت شناخته است. بنابراین دادنامه شماره ۱۱۳۴ مورخ ۱۳۷۷/۸/۲۴ شعبه هفدهم که عدم اجرای طرح دولتی مبتنی بر طرح هادی را در مهلت قانونی در ملک شاکی موجد حق اعمال حقوق مالکانه دانسته و شهرداری را ملزم به صدور پروانه احداث بنا در ملک مزبور نموده است صحیح و موافق قانون تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۸۵ برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری ذی‌ربط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عالی کشور در مورد عدم اطلاق محل کسب و پیشه به مطب استیجاری پزشکان.

شماره دادنامه ۵۷۶ تاریخ: ۷۱/۷/۱۴

رأی شماره: ۱۳۷۱،۷،۱۴-۵۷۶

اماکن استیجاری مطب پزشکان که برای عرضه خدمات علمی و تخصصی پزشکی و معالجه بیماران مورد استفاده واقع می‌شود محل کسب و پیشه یا تجارت محسوب نمی‌گردد تا حق کسب و پیشه یا تجارت به آن تعلق گیرد. تخلیه این اماکن هم مشمول مقررات قانون روابط موجر و مستأجر مصوب سیزدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۲ و ماده ۴۹۴ قانون مدنی و شرایط بین طرفین در ضمن عقد اجاره است. بنابراین رأی شعبه پنجم دادگاه حقوقی یک اهواز که با این نظر مطابقت دارد صحیح تشخیص می‌شود. این رأی بر طبق ماده ۳ از مواد اضافه‌شده به قانون آیین دادرسی کیفری مصوب اول مردادماه ۱۳۳۷ برای دادگاه‌ها در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رأی وحدت رویه دیوان عدالت اداری در مورد اعتبار مصوبات انجمن‌های

شهر سابق

تاریخ ۶۹/۱۲/۷ - شماره دادنامه ۲۴۴

رأی وحدت رویه هیأت عمومی

مصوبه شماره ۵۷۳ - ۱۳۵۷،۳،۷ انجمن شهر وقت شهر تهران مشعر بر "اجازه ایجاد واحد کسبی و مغازه در واحد مسکونی" برای نوع مشاغل و حرف و خدماتی که حسب مفاد پیشنهاد کمیسیون شهرسازی و نوسازی شهرداری تهران "به‌منظور تأمین مایحتاج روزانه مردم و همچنین کاهش سنگینی ترافیک شهر" مؤثر و ضروری تشخیص گردیده به لحاظ بداهت این‌که: در عمل مشکلاتی برای شهرداری در برداشته و مصلحت شهروندان شهر تهران بوده است" با توجه به گسترش محدود شهری و تراکم جمعیت پایتخت نه تنها در حدود اختیارات و جزء وظایف انجمن شهر بوده است بلکه برابر

مصوبه و بخشنامه شماره ۶۸۴ مورخ ۶۱،۳،۱۱ شهردار وقت "و قائم‌مقام وزیر کشور مستقر در شهرداری" تأیید و تثبیت گردیده است زیرا: صرف نظر از این که الغاء مصوبات انجمن شهر توسط شهرداری جواز قانونی نداشته و قائم‌مقام وزارت کشور "مستقر در شهرداری و سمت شهردار" هم هرگز اختیار اعلام بی‌اعتباری و رفع اثر از مصوبه انجمن شهر را بدون اجازه مراجع صالحه نداشته است اساساً همان‌طوری که ذکر شد شرایط مقرر برای لغو آن مطلقاً متصور و موجود نبوده و نتیجتاً این الغاء با پیش‌بینی دو شرط مرقوم تعلیق به محال گردیده است و در حقیقت بخشنامه قائم‌مقام وزارت کشور و شهردار تهران "مورخ ۶۱،۳،۱۱" اعتبار و ضرورت بیشتری یافته و رعایت آن برای مسئولین مربوطه لازم‌الرعایه است. بنا به مجموع مراتب مارالذکر دادنامه‌های شماره ۵۵۷ و ۵۶۶ مورخ ۶۹،۹،۴ شعبه سیزدهم دیوان عدالت اداری که اعمال مصوبه شماره ۵۷۳ مورخ ۵۷،۳،۷ انجمن شهر تهران و تأییدیه و بخشنامه و مصوبه مؤخرالصدور شهرداری را تکلیف نموده رعایت آن را برای واحدهای کسبی و مغازه‌هایی که لغایت ۶۱،۳،۱۱ در مناطق مسکونی ایجاد گردیده است بلاشکال دانسته اعمال آنها را در صورت رعایت حداقل ضوابط و شرایط مقرر از طرف ملک واحدهای مسکونی یا قائم‌مقام آنها" در مستحده ملک و پلاک مربوطه معتبر و قانونی و ضروری دانسته است اصح‌الرأین بوده و ابرام می‌گردد. و نتیجتاً اصدار پروانه ساختمانی و گواهی پایان کار، برای واحدهای مسکونی که با ملحوظ داشتن مقررات مضمون و مربوطه در مصوبه انجمن شهر و بخشنامه شهرداری "و قائم‌مقام وزارت کشور" در آنها مبادرت به ایجاد مغازه‌هایی مانند: "لبنیاتی، بقالی، نانواپی، میوه‌فروشی، قصابی، مرغ‌فروشی، تعمیرات لوازم کوچک خانگی، الکتریکی، داروخانه، واکسی و تعمیرات کفش، خشک‌شویی و نفت‌فروشی" و دائر نمودن مشاغلی مانند "آرایشگاه زنانه و مردانه، مطب پزشکان، تزریقات، گرمابه، نوشت‌افزار و کتابفروشی" گردیده معتبر و ضروری است. این رأی به عنوان رأی وحدت رویه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع قضایی و اداری لازم‌الاتباع است.

رأی دیوان عدالت اداری در خصوص اعتراض به رأی کمیسیون تجدیدنظر ماده ۱۰۰ شهرداری در رابطه با تعیین جریمه بر مبنای ارزش معاملاتی زمان وقوع تخلف

تاریخ ۱۳۷۸/۲/۲۵ - شماره دادنامه ۴۲

رأی هیأت عمومی

با عنایت به ماده ۱۰۰ قانون شهرداری و تبصره‌های آن و اصول و قواعد حاکم بر کیفیت رسیدگی به ادعای تخلفات ساختمانی در کمیسیون‌های بدوی و تجدیدنظر ماده ۱۰۰ قانون شهرداری دادنامه شماره ۳۷۳ مورخ ۱۳۷۶/۴/۳۱ شعبه نوزدهم دیوان، در پرونده کلاسه ۱۲۴۳/۷۵ مبنی بر لزوم رسیدگی و تحقیق پیرامون محل و موقعیت ملک از حیث احراز وقوع آن در داخل یا خارج از محدوده شهر و تشخیص قدمت ساختمان و تعیین جریمه بر مبنای ارزش معاملاتی زمان وقوع تخلف، موافق اصول و موازین قانونی تشخیص داده می‌شود. این رأی به استناد قسمت اخیر ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذی‌ربط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع فعالیت واحدهای صنفی که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای ساکنان باشد

تاریخ ۱۳۷۸/۸/۶ - شماره دادنامه ۵۰۳

رأی هیأت عمومی

اولاً: تعارض در آرا محرز است.

ثانیاً: با عنایت به این‌که در بند ۲۰ ماده ۵۵ قانون شهرداری مصوب ۱۳۳۴ و تبصره ذیل آن در خصوص تعطیل و تخریب و انتقال به خارج از شهر اماکنی که به نحوی از انحاء موجب بروز مزاحمت برای ساکنان باشد یا مخالف اصول بهداشتی در شهرها تشخیص شود، تعیین تکلیف شده است و در پرونده‌های موضوع تعارض مطابق حکم قانونی مذکور رأی بر انتقال و تعطیلی قطعی واحد صنفی مزاحم صادر شده است و در

پرونده‌های موضوع تعارض مطابق حکم قانونی مذکور رأی بر انتقال و تعطیلی واحد صنفی مزاحم صادر شده است، بنابراین رأی به رد شعبه ۳۲ دیوان عدالت اداری به شماره ۰۰۷۷۵۸۹۰۹۹۷۰۹۰۳۲ - ۸۹/۹/۲۹ صحیح و موافق مقررات تشخیص می‌شود. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

منابع

- ۱ - مجموعه قوانین و مقررات شهر و شهرداری، جهانگیر منصور
- ۲ - مجموعه قوانین و مقررات شهرداری: خدمات عمومی، فرج اله قربانی
- ۳ - مجموعه قوانین
- ۴ - روزنامه رسمی کشور

سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی واحد اصفهان
اصفهان - میدان آزادی - خیابان دانشگاه
جنب درب شمالی دانشگاه
۰۳۱ - ۳۶۶۸۰۰۶۲
www.jahadbookshop.ir